



40 Philol 83 7/8

120

Hbb
108

2639

<36616856980018

<36616856980018

Bayer. Staatsbibliothek

S

JOHN A. DILL

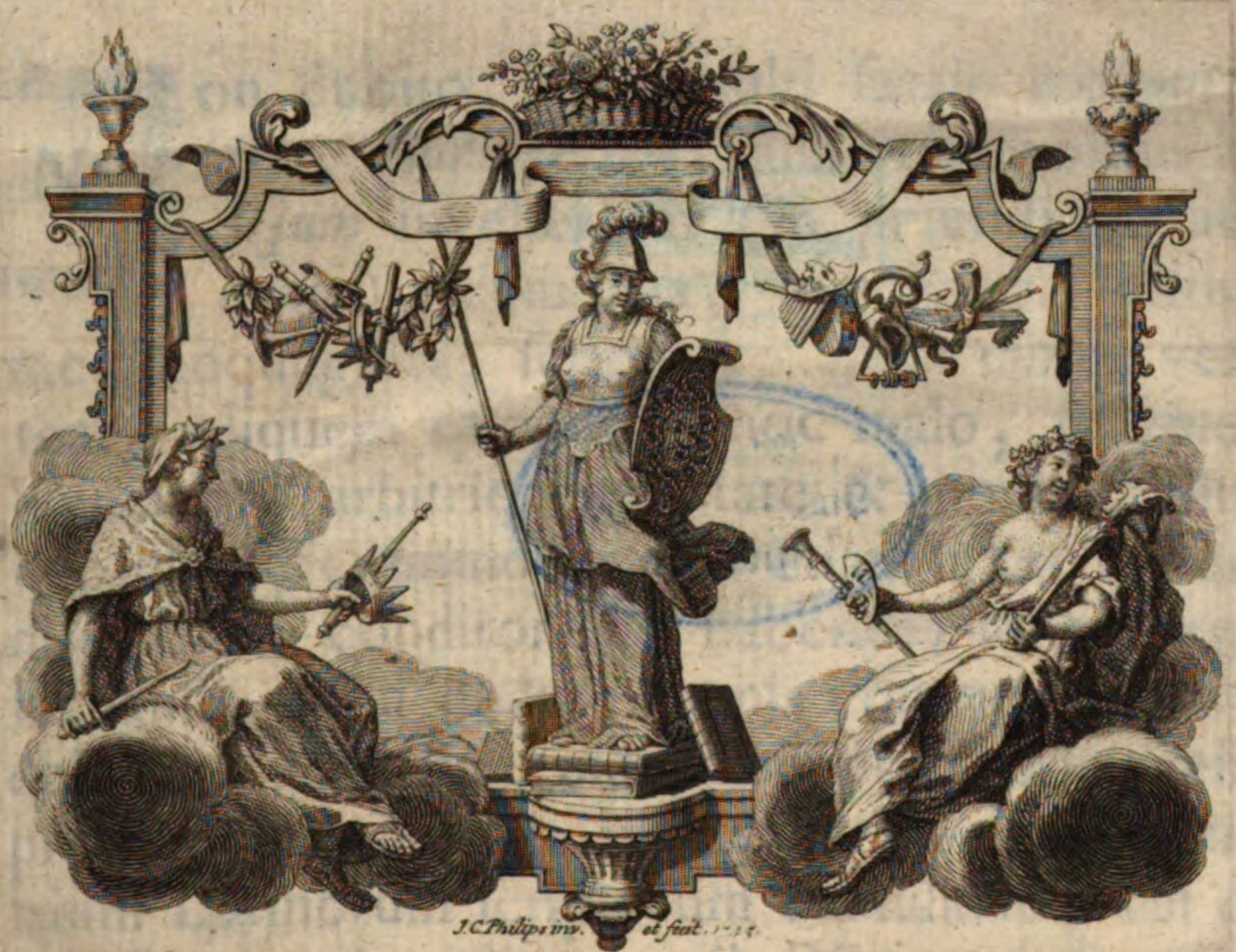
THE

THE

JO. SCHRADERI

LIBER

EMENDATIONVM.



LEONARDIAE,

Apud H. A. DE CHALMOT, MDCCLXXVI.

W61/67/238

JOHN A. DICK

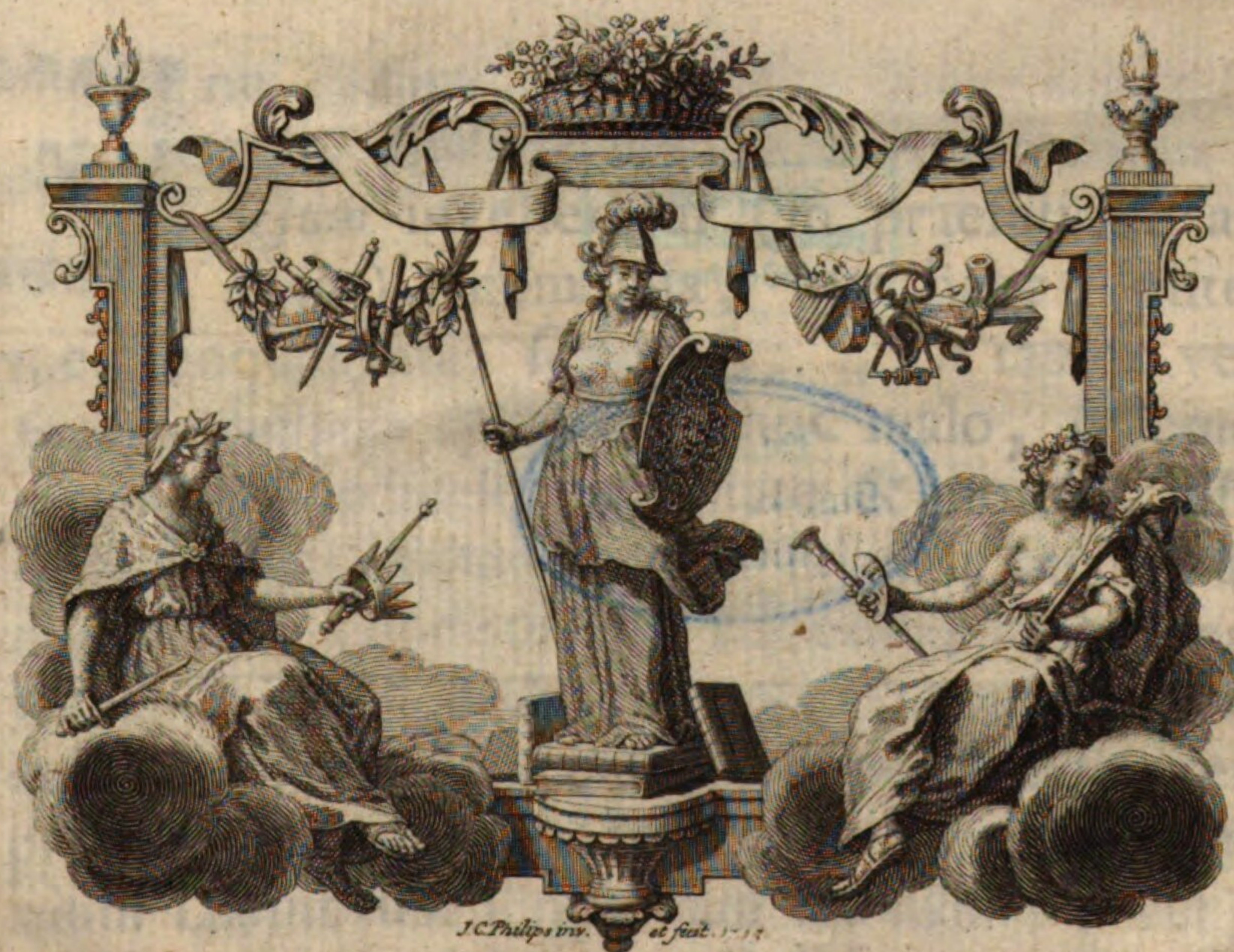
JOHN A. DICK

JOHN A. DICK

JO. SCHRADERI

LIBER

EMENDATIONVM.



LEONARDIAE,

Apud H. A. DE CHALMOT, MDCCLXXVI.

Wet 167/238

JO. SCHRADEI

L I B E R

EMENDATIONVM

Bayrische
Staatsbibliothek
München

Historische
Stadtbibliothek
München

LEONARDI

Abt. H. A. de CHALMOT, RECHERCHES



JO. SCHRADERVS ERVEDITO LECTORI

S. D.

Non dubito, quin multi saepe mecum mirentur, *Burmannum*, cum vehementius in *Bentlejum* inveheretur (in praefatione ad *Phaedrum*), cum alia, tum haec, ante annos ferme quinquaginta, scripsisse: „ Ut tamen verum fatear, aliquem quoque in hoc malo, & emendandi „ omnia pro arbitrio cupiditate & morbo, usum esse „ deprehendi; immo gratias etiam a me novae hujus „ disciplinae conditoribus habendas lubens agnosco. „ Exhausta enim dudum omnis commentandi ratio videbatur, nihil fere industriae posterorum reliquerat „ priorum interpretum industria. Tot editiones omnium Latinorum scriptorum cumulatae, tot codices „ manu exarati undique collecti, excusfi, excerpti, „ tot notis & commentariis, & separatim editis, & in „ unum collatis, illustrati Scriptores exierunt, ut nihil vel certe parum novae diligentiae in hac studio-

„ rum parte, superesse diu sit visum. — Nihil ergo
 „ viris etiam industriis & doctis hodie relictum est, qui
 „ Furum & Compilatorum exempla sequi nolint, nisi
 „ ut, - illos, qui novos nobis auctores recudunt, &
 „ pro acumine ingenii sui lectiones diversas a prioribus
 „ in ipsum contextum inducunt, & refutandi & anti-
 „ quas lectiones adferendi partes fuscipiant. — „
 Etenim sagacibus hominibus etiam nunc

*materiae tanta abundat copia,
 Labori faber ut desit, non fabro labor.*

Quam vera dicam, vel ex hoc intelligi potest. Satis constat in eo maxime nobiles elaborasse Criticos, ut poëtarum scripta vulgarentur emendata: tantum tamen abest, ut omnia librariorum vitia correxisse videantur, ut jaçtari nondum queat, eos insignia in modis syllabarum vitia sustulisse. Quod ne quis in dubium vocet, aut fortasse neget, exempla supponere non gravabor.

Magnis nuper plaufibus, magnaue approbatione conplures *Orphei* Carmina, quae *J. M. Gesnerus*, vir optime de literis meritis, & ipsa senectute venerabilis, in vulgus ediderat, exceperunt: hujus tamen generis menda prope innumerabilia (non loquor ὑπερβολικῶς) in iis relictæ sunt; ut *Argon. v. 13. Καὶ Κρόνον ὃς ἐλόχευεν* -, cum *Vossii* liber, in bibliotheca Leidenfî servatus, & a me juvene versatus, ὡς, offerret; & 257.

Ἀργῶ πύκην τ' ἰδὲ δρυὸν γομφωθεῖσα.

licet

licet *Pierſonus* & *Rubnkenius*, ab editore laudati, cor-
rexiffent, ἡδὲ; & quivis hoc amplius corrigat, δρυσί.
Contra manere paſſus eſt in v. 275. Τοῖσι δ' Ἀιſονίδης,
cum liber idem, τοῖσιν, exhiberet. v. 546. dedit:

Δοῦναι ὑποχθονίοιſι καὶ δάκρυα λειβέμεν ὄσων.

ſed vel aurium cauſâ dare debuerat, ὑποχθονίοιſι. v. 781.-
ἐϋρρύτου ποταμοῖο, pro, ἐϋρρείτου, quod in optimo libro
repererat. v. 834. Ὀυδὲ τι δὴ νώνυμοι-, pro, νώνυμοι. 958-
ιδὲ ſτρώθιον ἔμιξα. Nos fidei magnae codici credimus,
in quo ſcriptum invenitur, ἑρουθεῖον; nec dubitamus,
quin pariter emendanda ſint, ψύλλιον αἰιδὲς v. 959. Ἑρ-
μιονία 1134. & ſimilia paſſim relicta. v. 941. vulgatur:
γουνάſωνται. Lex carminis, quam Critico notam eſſe
oportebat, corrigere jubet, γουνάζωνται. v. 968.

Καίετο δ' αὐτίκα βόθρος, ἐς μακράγει δ' ὅλον πῦρ.

Ego vix dubito, quin a poëta ſcriptum ſit, ἐπεσμαράγει.
Nam pariter in *Voff.* v. 1089. ἐτείρετο, pro, ἐπετείρετο,
reperitur; in aliis 396. ἐτέρπετο, pro, ἐπετέρπετο.

v. 974. Vir clariffimus edidit: Τριſſοκέφαλος ἰδεῖν. Ego
correxeram: Τριſſοκάρηνος. Mecum facit, niſi memorio-
la vacillo, *C. G. Heynius* ad *Virgilium*.

1254.

Νῆα δ' ἄρ' αὐτόθι οἱ κατέσχευεν ῥόος, οὐδὲ μιν εἶα
Προπροθέειν, οὐδ' αὐτὴν ἀναδύσεσθαι ὀπίσσω.

Liber tamen præſtantiffimus, congruentia verſuum le-
gibus,

gibus, offerebat, *κάτεχεν*, &, *ἀναρρώσεσθαι*. Nec minores maculae permanferunt in 1279.

Καὶ ῥ αἰγδην διεσκέδασεν κατ' ἀπείρονα πόντον.

Equidem feliciter Observ. p. 78. sic eas elueram:

Καὶ ῥα καταίγδην σκέδασεν.

Gesnerus tamen, de, *διεσκέδασεν*, *securus*, misere laborat in, *αἰγδην*.

Hymn. vii, 13. legitur:

Αἰθαλὶς, ἀμείαντε, χρόνου πέρας.

Fallor? an poëta scripsit, *Αἰθαλόεις*. Editori placebat, *Αἰεθαλής*. viii, 6. in pervulgatis libris est:

Ἠλεκτρὶς, βαρύθυμε, καταυγάζειρα, νυχία.

In *Vossiano*, *νυχεῖα*. Recte. Similis itaque similibus adhibenda est medicina; veluti, *σπέρμιε*, xxxiii, 3. &, *σπερμία*, xxxix, 5. quae prope pudet memorare.

xxxvii, 16. etiam nunc habetur:

Ὀλλύντες βίον καὶ κτήματα.

Ipse tamen olim, *βίον*, Observ. p. 76. correxeram.

LXvii, 7.

Εὐθαλής, εὐκταιοτάτη.

pro, *Εὐθαλλής*. Θα corripī notum est vel ex Argon.

910. Δένδρεσιν εὐθαλέεσσι κατὰ σκιον. Aliter tamen Gesnero videbatur ad Argon. 746. sed corruptis locis decepto.

De Lapid. γ' ποθ. v. 65.

Ἔρχομαι εἰς ἀκρόρειαν ἄγων χορὸν ἡδὺν ἐταίρων.

vel, ut AI. ἀκρώρειαν, pro,

Ἔρχομι' ἐς ἀκρώρειαν, —

ut XX, 16.

Νῶϊ δὲ ποιήεσσαν ἐς ἀκρώρειαν ἰοῦσι.

XI, 37.

Χρὴ δὲ σε τετληότι νόῳ —

pro, τετληῶτι. ibid. 39.

Ἐκ χειρὸς οὔδας δε βαλὼν,

pro, Ἐκ χείρων. ibid. 46.

Σοὶ δ' ἔτι καὶ σθένος ἄλλο σιδηρίταο πιφάυσκω.

Ἐρπετῷ γὰρ δὴ πάμπαν ὑποτρομέοντι ἔοικε.

Σεῖο δ' ἔχεν πολὺ μείζον ἀκοιμητὸν τε νόοιο

Δεῖμα Φιλοκτήτης.

Ipsa tamen res, & carminis lex corrigere jubent:

Ἐρπετὰ γὰρ δὴ πάμπαν ὑποτρομέοντι ἔοικας.

Nihil enim prorsus tribuendum praecipienti Gesnero:

„ Cor-

„Corripienda inter scandendum vox, ἔρπτῳ.,, ib. v. 86. edidit:

Γλώσσησιν μεμιάσσι περισσάινειν, σκύλακες ὤς.

pro, περισσάινειν.

xii, 13.

Καπνὸν, ὑπὸ σπλάγχνοισιν αἰσسونτα δέχεται.

pro, ἀναίσσονται.

xiv, 7.

Μέτρῳ δ' ὅς κεν μιζεῖεν ῥοδόεντι ἑλαίῳ,
Βάψας ἐκ πυρὸς ὀπὸν, ἐναυχενίαις ὀδύναισι
Ἄλκιος ἄγει. μέλιτος δὲ μετὰ γλυκεροῖο κερασθεῖς,
Ἵδατος ἀτηρὴν ὀλέκει κατὰ γαστέρος ὕλην.

Sed, mihi crede, scripsit auctor, ὀπτὸν — ἰλὺν.
xv, 2. reliquit,

Καὶ Περσηίδαο μένος μέγα κουραλίοιο.

pro, Περσηιάδαο.

v. 57.

Ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν αἰψὰ θοαὶ πόντοιο θυγατρὲς
Λύθρον ἐπεσσύμεναι θάμνοις περιπήγνυον ὦραι.

pro, σφίσιν. Sed graviore morbo poeta laborat. Ho-
ris enim nullus in hac de curatio fabella locus est.
Quid? quod Hymn. xxxxi, 1. dicuntur,

Θυγατέρες Θέμιδος καὶ Ζηνὸς ἀνακτος.

Ne

Ne multa : restituo ,

περιπήγνυον Αὔραι·

Πήγνυον ὥστε σε πάγχυ λίθον στερεὴν οἴσασθαι·

Οὐδέ τ' ἔην οἴσασθαι , ἐπεὶ στερεὴ λίθος ἦεν.

Ἐκ δ' ὄλεσεν βοτάνης ὑγρὸν δέμας.

Appositus ad medicinam probandam locus est Ovidii
Metam. xv, 416.

Sic ἔ' curalium , quo primum contigit auras

Tempore , durefcit. mollis fuit herba sub undis.

Ut autem πόντοιο θύγατρεις hic vocantur Αὔραι , sic Eurip.
Hecub. v. 444.

Αὔραι , ποντιάς αὔραι.

& Hymn. Lxxx, i.

Αὔραι ποντογενεῖς , Ζεφυρίτιδες.

ib. v. 93. legitur in editis libris :

Ἀμφὶ περὶ σταχύεσσι περισυνέχουσα κάθηται·

in Reg. convenientius metro , περισφυχοῦσα.

xviii, 50. vulgatur :

Τοῖο δ' ἔκητί μ' ἐκείνος ἀμοιβὰδὸν ἀρέσσασθαι.

Sed a poëta scriptum fuit , ἀμοιβήδην ἀρέσσασθαι.

ib. 71.

Τοῦ δὲ διαμελεῖστί δαΐζειν ἐννέα μοίρας.

**

pro,

pro, διαμμελεῖστί. v. 91. - κορέννυσθαι τε μεμαῶτας. pro, κο-
ρέννυσθαι μεμαῶτας; quod liber Reg. suppeditat. Omitto
cum alia, tum, Κείνοισι μερόπεσσιν (Argon. 1125.),

Φάρμακα, μὴ μῶνον ὄφρων κατένωπα δύνασθαι

(Lapid. xi, 120.), &, γλυκερῷ μέλιτι δὲ διάνας (xviii,
28.); quae quivis in, Κείνοισιν, μῶνων, &, μέλιτι γλυ-
κερῷ, mutet; ἔπορε καὶ, Argon. 188. Δὴ τότε ἄρα κατὰ θυμὸν
887. &, Ευρυβία Πηλῆα, 1259. spreto magnae fidei libro,
qui dabat, ἔπορεν, Δὴ τότε δὲ, &, 'Ευρυβίην, relicta, prae-
tereō: non quia non vitia sunt; sed quia defensores for-
te syllabas breves ob caesuram saepe produci dicent, &
ad insigniorem maculam delendam festinat animus.

Ea penitus infedit in libello de Lapid. xi, 48.

Σεῖο δ' ἔχεν πολὺ μείζον ἀκοίμητόν τε νόσο.
Δεῖμα Φιλοκτήτης, μεμνημένος αἰὲν ἐχίδνης.
Τοῦνεκα Παλαμήδαο σαόφρονος οὔποτε νόσφι
Ἦθελεν εὐχέσθαι, γουνούμενος, ὄφρα τιν' εἴποι
Θαλπωρήν, εἰπέρ ποτ' ἐπὶ χθόνα μητέρα Θηρῶν
Ἔρχηται, πῶς κεν πολὺν γένος ἐκπροφύγησι.
Τῷ δ' ὄγε Λητοῖδην ἐπέων ἐπιμάρτυρα Φοῖβον
Κικλήσκων ἀγόρευε, τὰ δὴ νῦν σοι κατάλέξω.
Εὐτέ με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσεκόμης ἀγορεύειν
Μαντοσύνας, μέγαν ὅρκον ἐκέκλετο πρῶτον ὁμόσσαι,
Ψευδέα μῆποτε μῦθον ἐπισπεῖν ἀνθρώποισι.
Τοῦνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, Ἦρως ἐκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.
,, Ἀυτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοισι βροτοῖσι
Τίττει καὶ κακότητα καὶ ἄλγεος ἄλκαρ ἐκάστου.

Quip-

Quippe, Παλαμήδης, prima syllaba brevi, tertia longa, semper effertur. Erunt forte, qui, Ναυπλιάδαι, corrigant. Sane *Naupliaden* Ovidius vocavit *Metam.* XIII, 39, 310. & in *Ibin* 621. Sed nec illud ferri potest. Quis enim Palameden vatem fecit Apollinis institutionibus eruditum? Ne plura: corrigo,

— Πριαμίδαο σαόφρονος —

Heleni prudentis. Hic *Priamides* vocatur ab *Homero* II. N, 586. ut Πριαμίδης Ἑλένης II. Z, 76. & *Priamides Helenus* a *Marone* *Aen.* III, 376. & 295. Hic summa prudentia, & sapientia clarus fuit. *Pausan.* v, 12. p. 435. *Isaaci* *PorphYROGENN.* apud *Rutgers.* Var. L. v. p. 514. Hunc vatem fuisse celeberrimum consentiunt *Cicero* de *Divin.* 1, 40. *Philostr.* *Heroic.* cap. 16. *Sophocles* *Philoct.* 621, 1379. *Homerus* II. Z, 76.

Πριαμίδης Ἑλένης, δῖωνοπόλων ὅχ' ἄριστος.

& *Virgilius* *Aen.* III, 474, 433.

*Praeterea, si qua est Heleno prudentia, vati
Si qua fides, animum si veris implet Apollo,
Unum illud tibi, nate Deâ, proque omnibus unum
Praedicam; & repetens iterumque iterumque monebo.*

& 358.

*His vatem aggredior dictis, ac talia quaeso:
Trojugena, interpretes Divûm, qui numina Phoebi,
Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis,
Et volucrum linguas, & praepetis omina pennae.*

** 2

Hic

Hic cum Graecis ducibus vixit. De familiaritatis autem causa duplex fama fuit: alii, in his *Sophocles* Philoct. 624. ab iis captum tradunt: alii, in his *Conon* Narr. 34. & *Tryphiod.* 44. transfugisse. cf. *Tzetzes* ad *Lycophr.* Alex. 911. & *Serv.* ad *Virg.* Aen. 111, 166. Ut ut est, a quibusdam vates habitus est patri Trojanisque inimicus, amicus autem Graecis. v. *Tryphiod.* et *Christodorus* Anth. Gr. V, xxix. Indicavit autem cum alia, tum Trojam capi non posse, nisi Philoctetes, qui sagittas Herculis, urbi fatales, servabat, eo venisset. *Sophocl.* Philoct. 627-630. Praedixit item Philocteten, morfu serpentis ulceratum, illic sanatum iri. *Sophoc.* 1375, 1387.

Congruenter itaque fabulis Helenus, vates celeberrimus, de se praedicat v. 56.

με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσέκομης ἀγορεύσαι
Μαντοσύνας.

Congruenter itidem Philoctetes, μεμνημένος αἰὲν ἐχιδνῆς, virum de se bene meritum supplex rogat (v. 51),

ὄφρα τιν' εἶποι
Θαλπωρὴν, εἰπέρ ποτ' ἐπὶ χθόνα μητέρα Θηρῶν
ἔρχηται, πῶς κεν πολὺν γένος ἐκπροφύγησι.

Is autem libens de lapidum, qui serpentium morfibibus aliisque malis medeantur, viribus exponit v. 59.

ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, Ἥρως ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.

Ἀυτῇ

„Αυτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοις βροτοῖσι
 Τίκτει καὶ κακότητα καὶ ἄλγεος ἄλκαρ ἑκάστου·
 Γαῖα μὲν ἔρπετὰ τίκτε, τέκεν δ' ἐπὶ τοῖσιν ἄρωγὴν.
 Ἐκ γαίης δὲ λίθων πάντων γένος, ἐν δ' ἄρα τοῖσι
 Κάρτος ἀπειρέσιον καὶ ποικίλον.

Neque enim dubitari potest, quin Ἡρως ἑκατηβόλος sit Philoctetes, jaculandi peritia praeter caeteros clarus. v. *Valer. Flaccus* I, 393. *Manilius* v, 293, 302. *Dictys* 3, 1. & 18. *Pindarus* Pyth. I, 104. *Homerus* Odyss. Θ, 219. II. B, 718. τόξων εὖ εἰδώς. & *Quintus Calaber* IX, 495. & 459.

Ὡκτεῖραν μάλα πάντες ἑκηβόλον ἀνέρα, λυγρῷ
 Ἐλκεῖ τειρόμενον.

Idem intelligitur *Orph.* v. 74.

Ἀλλὰ σύ γ', ἦρως,
 Λαῖ' σιδηρίτῃ πεφυλαγμένος, ἔρπετὰ πάντα
 Θαρσαλέως, εἰ καὶ τοὶ ὀμιλαδὸν ἀντιώωσιν,
 Ἐρχεσθαι διὰ μέσσα.

Quod si versibus memoratis Helenus gemmarum miracula Philoctetae narrat, nemo dubitet, quin ejusdem sermo fit ad eundem XX, 10.

Ἀυτὰρ ἐγὼ καὶ πρόσθεν ἀπώμοσα κάρτερον ὄρκον,
 Ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι·
 Καὶ νῦν ἀτρεκέως μάλα τοι λέξαντος ἕκαστα,
 Ἡμετέροις, Ἡρως ἑκατηβόλε, πείθεο μύθοις.

Adeo similia sunt verba praecedentibus XI, 56.

Εὖτε με παῖδ' ἐδίδασκεν Ἀκερσεκόμης ἀγορεύειν
Μαντοσύνας, μέγαν ὄρκον ἐκέκλετο πρῶτον ὀμῶσαι,
Ψευδέα μήποτε μῦθον ἐνισπεῖν ἀνθρώποισι·
Τούνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἐρέω τὰ ἕκαστα.
Φράζεο νῦν, Ἥρως ἐκατηβόλε, μῦθον ἐμαῖο.

Dubitantem tamen subsequencia cogent credere:

Ὡς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο διοτρεφέος φίλος υἱὸς,
Ἀτρέσθου θεράποντι φέρων χάριν Ἡρακλῆος.

quibus Helenus Priami φίλος υἱὸς appellatur, pariter atque Iliad. H, 44. Πριάμοιο φίλος παῖς; θεράπων Philoctetes, ut ὁμωρόφιος φίλος Quinto Calabro x, 205. comes Serv. Aen. III, 402. Dict. I, 14. Senec. H. Oct. 1714. & ne scrupulus reflet, Philostr. Imag. Cap. xvii. p. 889. θεράπων.

Quod si constat, ergo etiam XI, 26. — xx, 14. Heleni sermo cum Philocteta de Lapidum virtutibus exponitur. Et sane nihil in eo deprehenditur, quod non in hunc Priami filium conveniat. Hic enim (18, 104.) congruenter fabulis de se praedicat,

Ταῦτ' ἐγὼ ἐκτελέσας, ὅσα τ' ἔσσεται, ὅσα τε κοῦραι
Ὀρνιθες κλάζουσιν, ἐπίσμαι.

hic (18, 34.) Ajaci, quippe amico, commendat haematiten: hic (18, 49. 20, 18.) Priamum vere patrem vocat, ut (18, 46.) αὐτοκασίγνητον Hectora; & (20, 7.) αὐτοκασιγνήτην Cassandram: eadem enim matre Hecuba

cuba nati erant. Hic (XI, 93.) Menalippum vocare potest ἀνεψιὸν, qui κασίγνητος Hectoris est *Hom.* II. O, 549. hic (18, 45.) Dolona θεράποντα.

Dicet aliquis: Nonne matrem suam nominavit Abarbaream XI, 117.

Ὡς καὶ ἐμῆς ποτε μητρὸς Ἀβαρβαρέης ἐπάκουσας,
Ἀνδρῶν εὖ μάλα νοῦσον ἐπισαμένης ἀκέσασθαι,
Βουκολίδης Εὐφορβος ἀγαυοῦ φάσκεν ὀφίτου
Φάρμακα; —

Minime vero. Poëta scripserat, ἑῆς μητρὸς: *Tzetzes* enim, diligens hujus libelli lector, Euphorbum tradit ab *Orpheo* vocari filium Abarbareae, & Bucolionis *Hist. Chil.* XIII, 574. & I, 228.

Ἐυφορβος Φροντίδος υἱὸς, κατ' Ὅμηρον, καὶ Πάνθου,
Ὁρφεὺς Ἀβαρβαρέης δὲ καὶ Βουκολίδην λέγει.

Adde, quod ita Bucolion & Abarbarea junguntur pariter atque II. Z, 21. et *Nonni* Dion. xv. p. 434.

Gesnerus itaque peccat, quod Heleni sermonem Thiodamanti, filio Priami, tribuit, & in Philoctetae locum substituit Orpheae. Quid? quod intelligi non potest, quo modo Priami filius cum Graecorum ducibus, Trojam circumsedentibus, familiariter vixerit. Quid? quod Thiodamas, Priami filius, nunquam fuit. Etenim nec *Hyginus* f. 90. nec *Apollodorus* III, XI, 5. nec *Homerus*, nec alius auctor locuples in Priami liberis eum numeravit. Non me fugit in argumento carminis, quod *Demetrio Moscho* tribuitur, inveniri: Θειο-
δάμαντι

δάμαντι τῷ Πριάμου συνήντησεν Ὀρφεύς, eumque multos, in his *Fabricium* Bibl. Gr. I, xviii, 5. sequi: sed Graeculus, eodem captus errore, quo *Gesnerus*, Heleno tribuenda, Thiodamanti tribuit, & pro vero Priami filio falsum subjecit. In prima quidem parte carminis, qua se, sacra Soli facturum, scriptor occurrisse narrat,

Ἀγρόθεν ἄστυδ' ἴοντι περίφρονι Θειοδάμαντι,

nunquam Priami filium vocat, atque adeo perfamiliares cum eo sermones confert, ex quibus confici possit, amicos veteres fuisse, qui eandem urbem colebant. Itaque notus ille *Lucretii* versus,

Pergula pictorum, veri nihil, omnia falsa,

convenit in haec, quae de Thiodamantis genere tradit *Gesnerus* p. 293: „Theodamas vel Theiodamas L. 20, „14. Abarbareae F. L. 11, 117. Frater Hectoris „L. 18, 46. & 55. & Cassandrae L. 29, 7. Dolonem θεράποντα suum vocat L. 18, 54. „Convenit itidem in alia genealogi, veluti p. 291: „Menalippus La. 11, 93. ἀνεψιὸς Theodamantis: „Hectoris & „Dolonis Ιλ. O, 554. „Menalippus enim fuit ἀνεψιὸς Heleni; Laomedontiades autem Dolops, non Dolon, ab *Homero* nominatur.

Hoc vero metri vitio lusus,

*velut obscura captus regione viarum,
Noctivagum qui carpit iter,*

ubique

ubique haesit & lapsus est. Pauca, ne quis de veritate dubitet, exempla ponam. Notat igitur ad xi, 56: „ Hinc Palamedes loquitur, & v. 60. ut tanto veracior fiat oratio, ipsius & Apollinis orationem directe refert a 60 -- 74. Sed ipse suo, quemadmodum dicitur, gladio confici potest. Nam si, (ut in Thef. L. L. tradit), „ Heroës dicuntur ii, qui cum sint homines, rebus tamen gestis eam opinionem apud vulgus emeruerunt, ut inter Divos relati credantur, „ Apollo dici nequit Ἡρώς ἑκατηβόλος. Quid? quod inepta versuum junctura foret,

Τοῦνεκεν ἀτρεκέως μάλα τοι ἔρέω τὰ ἕκαστα.

Φράζεο νῦν, Ἡρώς ἑκατηβόλε, μῦθον ἐμεῖο.

„ Αὐτὴ γαῖα μέλαινα πολυκλαύτοις βροτοῖσι

„ Τίχτει καὶ κακότητα.

Quod? quod Graeca male versa sunt:

Nunc referas quaesō, o Heros longe jaculans, sermonem meum.

Notat itidem ad v. 74:

„ Ἦτοι ὅσαι βοτάναι, τόσσοι λίθοι. „ Ἀλλὰ σύ γ', Ἡρώς, Λαῖ σιδηρεῖτη πεφυλαγμένος —.

„ Hic abrupta oratione Phoebi & Palamedis, adeo „ Theiodamas firmare pergit contra serpentium metum „ Orphea. „ Immo vero Helenus sermone non abrupto Philocteten, ab serpente laesum, contra serpentium metum firmare pergit.

Hae-

Haesit itidem ad xx, 5, & 10.

Καὶ νῦν ἀτρεκέως μάλα τοι λέξαντος ἕκαστα,
Ἡμετέροις, Ἡρώς ἐκατηβόλε, πείθεο μύθοις.

Exponit enim de Apolline, & hoc amplius Graeca male vertit, & ad suum sensum sic accommodat:

Nostris, Heros longe jaculans, verbis placatus esto!

Omnium autem errorum maximus latet in hac nota, quam apposuit ad xx, 14.

Ὡς ἄρ' ἔφη Πριάμοιο διοτρεφέος φίλος υἱός,
Ἀτρέεου θεράποντι φέρων χάριν Ἡρακλῆος.

„ Personam veluti facit aram, famulam Herculis (qui
„ idem Sol est) ut Lap. Ὑπ. 61. ἀμύντορα βωμόν dix-
„ rat. „ Paucis enim verbis ἀτρέεον Herculem vertit
in Solem; ejus autem θεράποντα Philocteten in aram
transformat: in quâ joculari metamorphosi vix ἀγέλασος
risum tenere possit.

In *Arati* carminibus itidem multa reperias hujus ge-
neris menda; veluti Φαιν. v. 40. ἐπιφράσασθαι. v. 415.
[& Διοσ. 94, 126.] ἀνέφελον. 573.

Ἡμῖσιν μὲν κεν ἴδῃαι μετήγορον, ἥμισυ δ' ἤδη.
pro, ἐπιφράσασθαι, ἀνέφελον, ἴδιοιο; quae codices optimi
suppeditant; & 184. ὄση. 309. — δ δὲ δύεται ἡῶντι πρὸ.
624. καταμελείσι, pro, ὄση, δύεται, καταμελείσι.

Quid? ipse *Callimachus*, a tot hominibus eruditis &
faga-

sagacibus curatus, etiam nunc talibus vitiis contaminatus est; ut in Lavacr. Pall. v. 70.

Δή ποτε γὰρ πέπλων λυσάμενα περόνας,

Ἴππῳ ἐπὶ κράνῃ Ἑλικωνίδι καλὰ ρεοῖσα

Λῶντο· μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ὄρος ἀσυχία.

Ἀμφοτέραι λῶντο, μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὦραι·

Πολλὰ δ' ἀσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος.

Ut enim ἡμερινὸς, sic μεσαμβρινὸς, tertia syllaba brevi, poëtae semper efferunt, in his *Nonnus* Dion. II. p. 72. v. p. 176. VI. p. 190. XL. p. 1036. XLI. p. 1054. XLVIII. p. 1266. *Theocritus* Id. I, I. & *Orpheus* Argon. v. 1123.

Ἄσπον ἐπισκιάουσα μεσημβρινὸν ἥερα φλέγρη.

Equidem vix oculos in versum conjeceram, cum vidi *Callimachum* scripsisse,

Λῶντο· μεσαμέρια δ' εἶχ' ὄρος ἀσυχία.

ut *Theocr.* VII, 2.

Πᾶ δὴ τὸ μεσαμέριος πόδας ἔλκει;

sed inpostor non viderat, qui ex vitioso versu vitiosiores fecit,

Ἀμφοτέραι λῶντο, μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὦραι·

Πολλὰ δ' ἀσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος.

Nam sequor *Ernestium*, qui distichon, quod jam *Ruhnkenius* & *Hemsterhusius* rejecerant, ex alio poëta non

credit adscriptum, sed ad similitudinem prioris factum.

Non disfimile vitium latet in *Theocriti* Idyll. xvii, 88.

Παμφυλίοισι τε πᾶσι, καὶ αἰχμηταῖς Κιλίκεσσι.

Nam secunda vocis, Παμφυλίοισι, syllaba corripitur. v. *Heinsf.* ad *Claud.* in *Eutrop.* ii, 465. Itaque leviter emenda, Παμφύλοις.

Longe pluribus *Anthologia* Graeca contaminata est: sed haec & alia forsan alio tempore corrigam.

Nunc ad Latinos propero poëtas; in quorum libris, emendatis scilicet maxime, similia non videntur inveniri. Falso: nam praeter ea, quae feliciter in *Observationibus* & *Emendationibus* jam sublata sunt, in elegante & jocofo Carmine, quod *Catullo* tribuitur, contra metri leges, *Emend.* p. 13. traditas, legitur:

*Hunc ego, juvenes, locum, villulamque palustrem,
Tectam vimine junceo, caricisque maniplis,
Quercus arida, rusticâ conformata securi,
Nutrivi:*

pro,

rusticâ fabricata securi:

quod simillimum carmen ejusdem, ut putant, scriptoris doceat:

*Ego haec, ego arte fabricata rusticâ,
Ego arida, o viator, ecce populus*

Agel-

*Agellulum hunc, sinistra, tute quem vides,
Herique villulam, hortulumque pauperis
Tuor.*

Is. Vosius senserat vitium; sed infeliciter reponebat, *fo-*
mitata; verbum poëtis inauditum.

In *Virgilio*, quem curavit *Heynius* V. C. Georg.
IV, 355. manet:

*Tristis Aristaeus Penei genitoris ad undam
Stat lacrymans.*

At, *Penei*, duabus syllabis pronuntiari nequit, pro-
pterea quod nomen est *Peneüs*, Πηνειὸς. Unus hoc vidit
Bentlejus, qui credebat (ad *Lucan.* III, 191.) „ de-
disse poëtam:

„ *Tristis Aristaeus magni genitoris ad undam:* „

de quo mihi nondum liquet; cum solis luce clarius esse
videatur, *Penei* nomen ex interpretatione fluxisse.

At male facis, inquiet aliquis, qui versum corrige-
re coneris, cum *Virgilius* ipse scripserit in *Culice* v. 114.

*Hic etiam viridi ludentes Panes in herba,
Et Satyri Dryadesque choros egere puellae
Naiadum coetu. Tantum non Orpheus Hebrum
Restantem tenuit ripis, sylvasque canendo,
Quantum te, Peneu, remorantem dia chorea,
Multa tibi laeto fundentes gaudia vultu.*

Immo scripsit,

Quantum te pernix remorantem, Diva, chorea.

Pernix olim *Vossii* liber offerebat; *Diva*, plures; ut 108.

Ut procul adspexit luco residere virenti,
Delia Diva, tuo.

Mecum facit *Heynius*, Germanorum, qui nunc poëmata veterum tractant, eruditissimus.

In *Horatio* suo *Bentlejus*, omnium nostrae memoriae Criticorum ad talia vestiganda sagacissimus, Carm. I, xv, 35. reliquit:

Post certas hyemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

Nec tamen dubitari potest, quin brevis sit postrema vocis, *ignis*, syllaba. Libens igitur, aequae ac *Cuningamius*, accipio, quod alios dare codices olim *Glareanus* monuit,

uret Achaïcus
Ignis Pergameas domos:

non, *Dardanias*, aut, *barbaricas*; quae conjecturae apud *Jonesium* reperiuntur.

In *Ovidio* *N. Heinsius* & *Burmannus*, Critici pariter ac poëtae, cum alia nimis patienter tulere, tum *Metam.* v, 97.

Hic quoque Cephenum post regem primus Odites
Ense jacet Clymeni: Protenora perculit Hypseus.

At

At Graecis est Προθοήνωρ. v. *Homer.* II. ε, 450. B, 495.
Ocyus itaque reponendum:

Prothoënora perculit Hypseus.

Tulerunt itidem in Ibin v. 345.

Utque Dryantidae Rhodopeia regna tenenti:

pro, *Dryantiadae*; quod Aldina suppeditabat editio.
Ut enim ab *Abas*, *Abanti*, *Abantiades*; ab *Atlas*, *At-*
lanti, *Atlantiades*; ab *Athamas*, *Athamanti*, *Atha-*
mantiades; sic a *Dryas*, *Dryanti*, formatur, *Dryan-*
tiades, syllaba, *ti*, semper correptâ. *Nonnus* *Dionys.*
xx. p. 542.

Ἀράβινς μεδέοντι Δρυαντιάδῃ Λυκοόργῳ.

xxi. p. 554.

Ἄνευ Δρυαντιάδης προτέρης ἀπελύσατο χαρμῆς

& p. 558.

Ἄνευ Δρυαντιάδην χλοερῶν ἀπελύσατο δεσμῶν.

In *Senecae* Tragoediis editores reliquerunt *Oedip.* v.
472.

Sensere terrae te Dacum feroces;

quod tandem *Bentlejus* in, *Dabum*, mutavit ad *Lucan.*
II, 296.

Agam. 58.

O reg-

*O regnorum magnis fallax
Fortuna bonis, in praecipiti
Dubioque nimis excelsa locas.*

cum Flor. liber offerret *lectionem*, carminis legi congruentem,

Dubioque locas excelsos nimis:

unde *Witthofius* in *Annotationibus ineditis* eliciebat, ---
locas nimis excelsos.

Herc. Oet. 1874.

*fleat Alciden
Caerula Crete, magno tellus
Clara Tonante; centum populi
Brachia pulsant.*

Sed accipio, quod dat Flor. *Cara Tonanti.*

Equidem non inficior *exempla* similia pasim reperi-
ri, velut *Thyest.* 881.

Sive expulimus. Abeant questus.

Hipp. 30.

Jam notus aper. At vos laxas.

43.

Inpresfa tenet. Alius raras.

Agam. 314.

Stirps

Stirps Inachia. Tu quoque nostros.

Sed multa, vocibus leviter trajectis, commode corrigi queunt; ut Thyest. 879.

O nos dura sorte creatos,

Seu perdidimus Solem miseri,

Sive expulimus.

Abeant questus, discede timor.

Vitae est avidus, quisquis non vult,

Mundo secum pereunte, mori.

Hipp. 29.

Metus agricolis, vulnere multo

Jam notus aper.

At vos laxas canibus tacitis

Mittite habenas: teneant acres

Lora Molossos; & pugnaces

Tendant Cressae fortia trito

Vincula collo.

42.

Dum signa pedum roscida tellus

Inpressa tenet.

Alius raras cervice gravi

Portare plagas; alius teretes caet.

Agam. 310.

Canite, o pubes inclyta, Phoebum.

Tibi

*Tibi festa caput turba coronat:
 Tibi virgineas laurum quatiens
 De more comas innuba fundit
 Stirps Inachia.
 Tu quoque nostros Thebana manus caet.*

Pariter autem *Melissus* ultimum, *Grutero* teste, corrigebat. Nec deerunt, qui plura leviter eodem modo corrigenda judicent. Ut ut est, veritatis, quam contentionis, cupidiores optimi libri lectiones accipere non dubitabunt, a *Gronovio* neglectas, qui bonis suis uti nesciret.

Dubito, an & error lateat in *Lucani* lib I, 430.

*Et, qui te laxis imitantur, Sarmata, braccis
 Vangiones: Batavique truces, quos aere recurvo
 Stridentes acuere tubae: qua Cinga pererrat
 Gurgite: qua Rhodanus raptum velocibus undis
 In mare fert Ararim: qua montibus ardua summis
 Gens habitat cana pendentes rupe Gebennas.*

Nam *Silius Italicus*, *Martialis*, & forte *Propertius*, si quid conjecturae tribuatur, II, XIV, 25.

*Nunc etiam infectas demens imitare Batavas,
 Ludis & externo tincla nitore caput:*

mediam syllabam producunt; in hoc autem solo, quod sciam, versu corripitur. Quod si ita est, permagnum pondus accedit ad confirmandam sententiam, quam de versibus his *Oudendorpius*, vir eruditissimus atque amicissimus,

cisimus, in literis ad me super Emendationibus in *Lucano* scriptis anno 1755. ferebat: „ — 431. &c. *Van-*
 „ *giones* non sunt Galliae Braccatae, sed Germaniae
 „ populi: multo minus *Batavi*. Cinga his oris inco-
 „ gnitus, quem velim a Cl. *Cannegietero* repertum.
 „ *Linga* in Batavis. Gebennae urbs ignota Lucani
 „ tempore. Abusive, ut bene mecum notasti, tubae
 „ vocantur *Stridentes* & *incurvo aere litui*. Ad haec alia
 „ multa insunt v. 434, 435. quae sano iudicio non re-
 „ spondent: quare hos quinque versus nunc censeo
 „ supposititios aequae esse ac seqq. quinque, *Pictones*---
 „ ut omnes docti jam consentiunt. Librarii hic vehe-
 „ menter grassati sunt. nam & alios insititios in Mss.
 „ nonnullis memorat Cortius ad v. 423. „
 Pariter contaminatus est *Statius* Sylv. I, VI, 12.

*Quicquid nobile Ponticis nucetis,
 Fecundis cadit aut jugis Idumes,
 Quod ramis pia germinat Damascos,
 Et quod percoquit Ebofia caunis,
 Largis gratuitum cadit rapinis.
 Molles caseoli, lucunculique,
 Et massis Amerina non perustis,
 Et mustaceus, & latente palma
 Praegnantem caryotides cadebant.*

Etenim si, i, in, *fortuitus*, producitur, etiam produ-
 citur in, *gratuitus*: in, *fortuitus*, autem produci per-
 spicuum est ex iis, quae *Vossius* accurate disputavit de
 A. G. II, 37. producitur igitur in, *gratuitus*. Roget
 nunc

nunc aliquis, quid laboranti versui faciendum esse arbitrer, delendum videri dicam. Hoc docent confusa tempora, *cadit*, sequente, *cadebant*: hoc violata lex carminis: hoc aliae rationes, quibus motus *Marklandus* eundem vel spurium vel depravatam esse censebat. Neque enim vir summus, qui, *Toupio* iudice (Emend. in *Suid.* Part. I. p. 71.), „ solus in huiusmodi rebus nasum atque oculos habebat, „ insigne vitium in modo syllabae vidit.

Longe plura manserunt in *Avieni* Carminibus; veluti D. O. v. 602.

*hanc rursus gens late prisca virorum
Lotophagi includunt. durosque Nasamonas inde
Accipe, quis quondam* —

pro,

duros Nasamonas at inde;

quod remedium pariter *N. Heinsius*, & *Withofius* invenerunt.

v. 827.

Cespitem dorsa trahens Nyssaeum in Platamona.

pro, in *Nyssaeum*; quam conjecturam firmat scriptura codicis Ambrosii. in *heliseum plantavaia*.

996.

arva canoris

Persultant cygnis, curvas sedet undique ripas

Creber ales. laetis adsurgunt gramina campis.

pro,

pro,

curvâ sedet undique ripâ

Creber olos.

& hoc volebat N. Heinsius, cum praeciperet ad *Virg.*
Aen. XI, 892: „ — olos, pro olor. Hinc emenda
 „ locum insignem Avieni *Descr. Orb.* p. 257. nam V.
 „ C. olos. „

1012.

surgunt ibi culmina Tauri

Pamphyliae in fines.

pro, Pamphylûm *in fines.* Heinsio placebat, *Pamphy-*
lae hic *fines* ad *Claud.* in *Eutrop.* II, 465. sed hoc refu-
 tari non debet.

Orae Marit. v. 110.

Hacc inter undas multum cespitem jacet.

pro, *cespitem multum*; quod *Opitius*, Criticus in paucis
 felix, conjecit; praestantissimus autem liber V. exhibet.
 196.

Ophiusae in agro. propter hos pernix lucis

Draganumque proles sub niveoso maxime

Septentrione conlocaverant larem.

pro, *pernix Ligus*; quod olim multis argumentis af-
 firmabo; nunc uno *Silii*, sed apposito, versu 607:
 lib. VIII:

3

Tum

Tum pernix Ligus, & sparsi per saxa Vagenni.

335. fervavit *Hudsonus*:

Locus. utrosque interfuit tenue fretum.

At *Opitius* restituerat, *Locos utrosque*; quod *Ambr.* confirmat.

673. de cursu *Rhodani*:

inserit semet dehinc

*Vastam in paludem, quam vetus mos Graeciae
Vocitavit Accion, quae praecipites aquas
Stagni per aequor egerit.*

pro,

Vocitavit —, atque —————

704.

*Evicit arte; si quae prisca te juvant
Haec in novella nominum deducere.*

pro,

si qua prisca te juvat --

Prius firmat *Ambros.*

Ad haec exempla, quae protulimus, innumera possunt adjungi, quibus dicta confirmentur: sed occurrendum puto fatietati.

Nec vero de tot ac tam perspicuis mendis, in Poëtarum monumentis etiamnunc permanentibus, admirandum videtur: nam, si libros hominum literatorum per-
volutaveris, plerosque (dolenter hoc dico, non con-
tumelio-

tumelioſe,) in arte numerorum & modorum parum prudentes; nonnullos autem rudes ignarosque reperies. Quid enim? in *Clerico*, quid? in *Reiskio*, quid? in *Cortio*, quid? in editoribus *Lucretii*, quid? in *Hudsono*, quid? in *Corradino* num quod hujus ſcientiae veſtigium videtur? Poëtas tamen attigerunt; attigerunt autem? immo corrigere, atque edere non dubitaverunt. Itaque, quod neceſſe fuit inperitis emendatoribus, relicta vitia non minuerunt; ſed potius auxerunt; & magna detrimenta literis intulerunt. *Clericus* enim *Menandri*, *Philemonis*, & aliorum verſus foedavit; *Reiskius* Anthologiam Graecam deformavit; *Cortius* *Lucano* nocuit; plures *Lucretio*. Sed non impune. Nam temeritatis & inſcitiae graviffimas poenas *Burmanno*, *Bentlejo*, *Toupioque* perſolverunt. Nec *Hudsonus*, ut ad *Britannos*, qui multum caeteris in hac arte praeſtare creduntur, veniamus, in hoc genere prudentior fuit: in *Avieni* enim *Descriptione Orbis* edidit, aut reponi voluit:

Cespes terga jaciens Asiae ſuccedit in oras.

281.

Masfylisque ſuper populi per aperta locorum.

1192.

Si adjerit hos ſaltus.

Or. Marit. v. 87.

Abyla

Abyla atque Calpe. laevâ dicti cespitis.

176.

Vento; recedit nonnunquam medium aceris.

197.

Draganum proles sub nivoso maxime.

220.

Castrorum in usum & nautis in velamina.

261.

Stannum vocavit. inde est fani prominens.

270.

Cognominata est. multa ac opulens civitas.

515.

Callipolis illustris quae olim per moenium.

Ex eâdem Britannia Oddius D. O. 117. reponebat:

—— *populis caput antea clarum.*

O. M. 127.

Obire semper huc illuc ponti feras.

172.

Ophiussae

Ophiuse in oris; cujus ab arvi jugo.

Omnes vero, quos quidem viderim, temeritate & impudentia *Corradinus ab Allio* vicit, homo non natione (Italus enim fuit), sed natura, moribus, & sermone barbarus, & *Catulli* corruptor; de cujus licentia non toleranda jam pauca dixi *Emend.* p. 4, 5. plura forte dicturus, si non a chartis longe refugerem

Plenis ruris & inficetiarum.

Similia vitia cum in aliis videas, tum *Christ. Crusio*: nam *Prob. Crit.* p. 46. in *Sidonii Carm.* xxiii, 48. reponi vult:

Solis fixe gyris, nec expetito.

p. 63. *Rutilii* ii, 49.

Ipse satellitibus pellitis Roma parebat.

p. 214. *Petronii* cap. 89.

mox adacta cuspide
Uterus nutavit.

ib. v. 50.

invadunt virum

Jam morte pari.

p. 262. *Pervigil. Ven.* v. 91.

Recinent & tota nox est pervigil a canticis.

Sed

Sed quid ego *Corradinos*? quid *Crusios* insector? *Is*.
Vosius eodem modo centies peccavit; veluti, cum
corrigere conaretur in *Avieni* Ora Mar. v. 349.

Teretisque visu nuncupatur et jugis.

& in Catal. *Virgilii* vii, 3. p. 150. ed. *Heynii*:

Et vos, Aelique, Tarquitique, Varroque.

Joannes itidem *Fridericus Gronovius*, ut alii pene in-
numerabiles nunc omittantur, in accuratis & meditatiss
Annotationibus ad *Senecae* Tragoedias, persaepe, quae
corrigere volebat, depravavit. Etenim dedit *Hippol.*
v. 4.

Quae saxoso loca Parnethi
Subiecta jacent; & quae Thriasiis
Vallibus amnis.

cum vulgatis in libris haberetur, *quae Thriasiis; Ra-*
phelengius autem, quem laudat ipse, convenientius metro
legeret, *quaeque Thriasiis*. Primam quidem syllabam
Philippus Anthol. Gr. III, vi, 52. corripuit:

Εἰπὸν ἀνειρομένω τίς, καὶ τίνος ἐσσί; Φίλαυλος
'Ευκρατίδew. ποδαπὸς δ' εὖχε ἔμεν; Θριασεύς.

ib. v. 14. multa reperias effutita temere;

Ubi Maeander super inaequales.
Tibi, Maeander, par & aequalis.
Uti Maeander inter aequales.

Tot

Tot enim fere vitia, quot voces. Ad, *uti*, vero, tanquam scopulum, plures offenderunt, in his *Meursius*, qui pariter atque *Gronovius*, conjecit, *uti Maeander* -; & *Clericus*, qui in Aetna *Severi* v. 350. non dubitavit edere:

Sparsa liquore manus sacros uti ventilat ignes.

Sed contra miserum satis superque dictum est a *Burmanno*. *Gesnerus* tamen, exemplo non territus, in *Horatio* reposuit Epist. I, vii, 73.

*Tandem dormitum dimittitur. ergo uti saepe
Occultum visus decurrere piscis ad hamum.*

Nec miror. Nam saepius in Thesauro L. L. labitur, & in Observationibus ad *Orphea*. Sed in viam. ib. v. 44. *Gronovius* corrigit:

Cervice gravi rotare plagas.

v. 959.

*O magna parens Natura rerum,
Tuque igniferi rector Olympi.*

ad quod *Fortinus*, Criticus eximius, in Ephem. Britann. *Matii* T. xviii. p. 94: „ O Doctissime! *ποιον σε επος ουγεν*; Lex carminis prohibet illud *rerum*. „

Agam. 655.

Te magne parens, flemus Iliades.

***** 2

Herc.

Herc. Oet. 1175.

*Prò cuncta tellus, Herculis vestri placet
Morte feriari? dirus o nobis pudor!*

quod, ut alia nonnulla, *Withofius* in notis Mss. pa-
riter notavit; & 1214.

*Sed tuae laus est, venerande, manus,
Quod nulla fera, nullusque gigas,
Nec quis dignus necis Herculeae
Supereſt auctor, invicte, vive.*

vel, *vive, dextra tuis.*

in quibus quatuor peccata licet animadvertere.
ib. 1908.

Pondere liber strigavit Atlas.

quam correctionem *Burmannus* ad *Phaedr.* III, vi, 9.
memorat, nihil de vitio suspicatus. Atqui, *strigare*,
prima brevi effertur. *Maecenas* apud *Sueton.* ed. *On-*
dend. p. 889.

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Hinnulo videas strigosiorem.*

Auctor Parodiae *Virgilianae*, quae composita est ex
puris iambis, Anth. *Burm.* T. I. p. 311.

laeva, sive dextera
Strigare mula.

quo

quo versu jam *Salmasius* ad *Solin.* p. 40. *Scaligerum* refutavit conantem sic depravare *Propert.* IV, VIII, 23.

Striga. nam taceo vossi carpenta nepotis.

Nec tamen cautiores fecit eos, qui reponere conati sunt *Anth. Burm.* T. I. p. 18.

Alcmenae; Jovis & magni fortissima proles

Strigosus subito post mea fata vocor.

Miror vero *Toupium*, cum pro vulgata lectione, *Tricosus*, Emend. ad *Suid.* Tom. III. p. 162. propugnaret, infigne vitium non animadvertisse.

Quid? quod *N. Heinsius*, Criticus sagacissimus, & idem poëta summus, hujusmodi conjecturarum copiam effudit. Etenim *Valerii Flacci* lib. III, 152. corrigere conabatur:

Currit hyems, Zeten, & Broten, Abarinque relinquit.

in quo bis erravit: primum, quod, *Ze*; deinde, quod, *ten*, corripuit. Ut enim Graeci, *Ζήτης, Ζήτην*, sic Latini, *Zetes, Zeten*, utrâque syllabâ productâ, pronuntiant. Ne multa: scribendum cum *Masferio, Zelyn.* sic *Apollonius Rhodius*, quem *Valerius* sequitur, I, 1041 vocat:

Ἦδὲ μεγαβρόντην, Σφόδριντ' ἐνάριζεν Ἀχαιός,

Πηλεὺς δὲ Ζέλυν εἶλεν.

sic liber *Carrionis* exhibet.

Idem reponi volebat I, 412.

Phleïas *immisfis* —

& III, 149.

gravis irruit Ocbum

Phleïas, & *trepido* —

Sed in hoc uno tria peccata admisit: unum, quod bisyllabum mutavit in trisyllabum: nam Graecis est Φλείας, bisyllabum. *Apollonius Rhodius* I, 115.

Φλείας δ' αὖτ' ἐπὶ τοῖσιν Ἀραιθυρέηθεν ἵκανεν.

Orpheus Argon. 192.

Φλίας δ' ἐξαφίκανε —

alterum, quod primam syllabam produxit: tertium, quod ultimam corripuit. *As* enim producitur a bonis poëtis (v. *Voss. A. G.* II, 36.), a malis autem corripitur; velut auctore versus ab *Hygino* f. 221. memorati:

Plures esse malos Bias indicat ille Prieneus.

v. *Munck. Diss. de Hyg.* p. 7. Enimvero scribendum, *Phlias*, priore longa; quod vel *Apollonius* & *Orpheus* doceant. Nec diversus syllabae modus est servatus in, *Phliasius*. *Ovidius* in *Ibin* v. 327.

Quaeque in Adimantum Phlasis regna tenentem.

In Adversariis autem saepius lapsus est in uno *Seneca*
corri-

corrigendo; veluti cum p. 72. reponeret in Hippol.
1136.

Montium coelo Jupiter alto.

p. 43. Thyest. 833.

Et mare segnis & vaga picti.

(p. 450.) H. Oct. 642.

Vidit miseros renata dies.

1652.

His utere felix: has enim nunquam irritas.

p. 513. Octav. 813.

Fervidae est irae facilisque regi.

Errorum vero plena sunt, quae notavit ad *Virg. Aen.*
111, 299.

Et patrio Harpyias insontis pellere regno:

„ *Harpyias insontis* scripti vetustiores. optime. alterum
„ enim legibus metricis adversatur; τὸ *Harpyia* enim
„ tetrasyllabum est, in quo mediae duae corripun-
„ tur, ut in illo *Rutilii* pentametro 608.

Circumsistentes repulit Harpyias.

„ quanquam me non fugit Maronianum illud hemisti-
„ chium inf. 365. *Harpyia Celaeno*, in quo penultima
„ syllaba eliditur. Certe Mediceus codex *Harpeia* il-

„ lic

„ lic agnoscit. Sic *Orithyia* quinque syllabarum est
 „ apud *Nasonem* vii *Metam.* 695. „ *Ἀρπυία* enim tribus
 syllabis effertur ab *Homero* *Odyss.* γ, 77. ε, 371. & A,
 241.

Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἀρπυιαὶ ἀνηρείψαντο

ubi nomen positum vides eâdem sede, qua v. 249. *Ma-*
ronis:

Et patrio infantes Harpyias pellere regno.

Nec aliter extulerunt *Horatius*, *Ovidius*, & *Seneca*.
 Depravate igitur in Mediceo libro scriptum fuit, *Har-*
peia; quod vel indicet *Homerus* II. π, 150.

Ἀρπυια Ποδάργη.

Rutilius autem notos syllabarum modos mutavit indocte
 canens:

Circumsistentes repulit Harpyïas.

Hunc vero coecum ducem secuti *Maronis* editores rue-
 runt. Aequè falsa est doctrina de *Orithyia*: quatuor
 enim syllabis, congruenter naturae nominis, effertur;
 velut ab *Homero* II. Σ, 402.

Μαῖρα, καὶ Ὀρειθυῖα, εὐπλόκαμόστ Ἀμάθεια.

& *Ovidio* *Metam.* vii, 695.

Orithyian amans —

quod

quod si quinque syllabis extuleris, poëtam corrumpes, & in eum scopulum incidēs, in quem *Broekhusius* incidit p. 114:

Non sterilem spondet Ilithyia domum.

Nam Graecum nomen *Ἐλιδυῖα* non unum venustissimi vatis errorem ostendit.

Nec vero *Burmannus*, Clerici Germanorumque re-
prehenfor, in hoc genere prudentior fuit; ut, cum
Miscell. Observ. Vol. II. p. 45. tetigit, in Ovidii Trist.
I, IV, 81.

*(Denique quaesitos tetigit tamen ille penates,
Quaeque diu petiit, contigit arva tamen.)*

mutaret in, *reperit*: nam, *reperi*, primâ longâ pro-
nuntiatur. Sed vir doctissimus cum multis erravit, in
his *Jacobo Wallio*, qui cum principibus poëtis aequa-
tur, Heroïc. I, 2. p. 27.

*Et Cameracena, quas Gallus cinxerat, artes,
Marte tuo & magnae servatae munere Divae,
Praeconem reperere.*

Quapropter nostri temporis homines in hoc errore diu-
tius versari non patiar. Dico igitur, *reperi*, & inde
deducta tempora, semper efferri primâ productâ, sive,
reperi, scriptum fuerit, sive, syllabâ brevi, Graeco-
rum more, per geminationem productâ, *repperi*, de quo

nunc

nunc disputare non vacat. *Ausonii* enim, qui, veterum lege neglecta, corripuit Epigr. xxiii.

*At, qui condiderat, postquam non reperit aurum,
Aptavit collo, quem reperit, laqueum.*

rationem non habemus. Errant itaque, qui librarios quosdam felici lapsu scripsisse putent Aen. *Virgil.* vi, 434.

qui sibi letum
Infantes reperere manu.

Eandem legem veteres servarunt in *retuli*, & *repuli*. Nam *Lucretii* libro vi, v. 672. pro,

Sunt, ubi forte ita se retulerunt semina aquarum.

editiones meliores habent, *tetulerunt*; scriptor autem Epitomes *Homeri*, quem ridicule *Pindarum Thebanum* vocant, v. 559.

*Hospitis arma vides, Veneris quae vulnere dextram
Perculit, & summo repulit certamine Martem.*

sic emendandus est:

*Veneris qui vulnere dextram
Perculit, & summo pepulit certamine Martem:*

quod vel indicent lectiones codicum, *pupigit*, & *populit*. Pariter olim librarii *Claudianum* corruperant, & *Ovidium* *Heroid.* xii, 165.

Quaeque feros pepuli doctis medicatibus ignes.

v. Hein-

v. *Heinsius*. Hoc autem *Nasonis* versu mendose scripto lusi cum alii, tum *Marius* ad *Amor.* I, VII, 62. & *Erythraeus* Ind. *Virg.* in v. *repperit*, falsam de modo syllabae doctrinam tradiderunt. Erravit igitur *Sidronius Hosschius*, poeta praestantissimus, III, IV, p. 88.

*Si nimium Aesonides ventos timuisset, & undas,
Vellera Phryxae num retulisset ovis?*

E contrario praesentia *reperio*, *refero*, *repello*, prima syllaba brevi, nec unquam geminatione literarum producta, leguntur. Etenim falsa est doctrina *Bedaie Putsch.* ed. p. 2344: „re praepositio geminatur, *cado*, *recido*, *rettuli*, *repello*, *reddo*, *rellego*; falsa itidem *Dra-* „*kenborchii*, quem tamen omnes fere sequuntur, ad „*Sil. Ital.* I, 309: „Apud veteres vocula *re* anceps erat in verbis compositis, quae a consona incipiebant, ut -- *refero*, *reperio* --. „Nusquam, mihi crede, *re*, in his productum invenitur. Itaque *Sidronium* non sequor *Eleg.* V, x. p. 175. scribentem:

*Haec te pastoris profugam quaerentis imago
Tangit, & amissam repperientis ovem.*

Equidem non inficior veterrimos poetas, tanquam *Lucretium*, in paucis verbis, *re*, produxisse, vel, ut brevis syllaba produceretur, literas subsequentes geminasse; sed mihi nondum persuaderi potest, eos id promiscue fecisse. *Virgilius* quidem, *Ovidius*, & aequales parcius fecerunt. Quid? quod exemplorum

numerus in dies magis magisque decrefcit. Sic olim proferebatur ex *Horatio* Sat. II, III, 191.

Dii tibi dent capta classem reducere Troja.

nunc *Bentlejus*, rationem fecutus, & auctoritatem codicum, dedit, *deducere*.

Incaute igitur agunt Interpretes, qui tales ineptias, veluti gemmas legunt, poëtas fcilicet fuos iis ornaturi! ex. gr. *Maronem* Aen. I, 644.

rapidum ad naves remittit Achaten.

Claudianum in Prob. & Ol. Conf. 260.

Liris, & Oebaliae qui reparat arva Galaesus.

& *Lucanum* III, 113.

Viribus an poscent resistere jura —

Incautius, qui nullis in libris repertas ingerunt; ex gr. *Nasoni* Metam. XIII, 273.

Rettudit —

Propertio II, XIX, 41.

Miles depositis annosus recubat armis.

& *Senecae* H. F. 37.

Qua sol relucens, quaque repponens diem.

Sed

Sed tempus est ad errores *Burmanni* redire. Vehementius peccavit vir eruditissimus, cum *Valerii Flacci* libr. I, 67. corrigere conaretur hoc modo:

*nunc aërii plantaria vellet
Perseos, aut curru saevos frenasse dracones.
Celidae, ignaras Cereris qui vomere terras
Inbuit.*

Κελεός enim tribus syllabis, atque adeo prima brevi pronuntiatur. Alia generis hujus delicta studiose non conquirō; juvenes tamen in carminibus egregii poëtae legendis volo cautos esse, cum similia pasim reperiantur; ut p. 215.

Et Tityrus lentis recubans Amaryllidos ulnis.

p. 100.

Ardet io! & pulchrae factus jam praeda puellae.

p. 25.

Hostis io! en, vestros turbat novus advena fines.

In eadem voce labitur *Gesnerus* V. C. in *Thef. L. L.* tradens: „*Priorem produxisse videtur* *Ovid. Met.* v, 625.

Et bis *Io Arethusa*, *Io Arethusa* vocavit.

Sic Mart. II, 2. [XI, II, 5.]

Clamant ecce mei *Io Saturnalia* versus.

***** 3

Sed

Sed apparet, posse enumerari diversimode syllabas. „ Quis est enim, qui nescire posfit, *iö*, iambum esse? Versus autem *Martialis* mendum continet. *Vosii* liber exhibet, *mitio*. Forte scriptum fuit, *jam*. Sed ipse non ignoro, quam sit hoc incertum. *Dawesius* Misc. Crit. p. 32. particulam putat una syllaba pronuntiari in noto *Catulli* carmine v. gr. v. 163.

Jo, Hymen, Hymenaeae, io.

Sed *Achilles Statius*, aliique versus aliter disponunt; quos sequi malim. Plura videas in Append. veluti p. 456.

Sodamin rapuit familiaris aqua.

p. 443.

Naufragium dignus bis erat ille pati.

ib.

*Ignem carebat homo, Superis hunc callidus aufert
Japetides. furtum vindicat ira Jovis.*

p. 446.

*Hepate quae gestans in guttura dirigit hostis,
Occidit & vindex una sagitta duos.*

p. 437.

*Urbis enim validae, ignaro commissa tyroni,
Obsidio leto millia multa dedit.*

Ejusdem tamen libri p. 439. similis negligentiae nomine *Vegelinus* reprehenditur, & irridetur:

Infe-

*Infelix vates, decorande volumine Smeti,
 Ut iustos habeat syllaba quaeque modos;
 Ausoniae Veneris, numerorum ignare poeta.*

Dicet aliquis: haec nuper: at, qui nunc sunt, homines, territi tot exemplis, in scribendo sunt cautiores. Immo vero conplures, veluti metu liberati, pudoris & legum repagula perfringunt, & praecipites in vitia ruunt. *In facinus jurasse putes.* Si dubites, Erudite Lector, in manus sume *Manilium*, quem *M. E. Stoeberus* a. 1767. cum suis annotationibus Argentorati edidit. Invenies illic I, 164.

Adjacuitque cavis fluvidum convallibus aequor;

idque, quod mireris, affirmatum v. 463. lib. II. *Lucretii*:
 ——— quae fluvida constant.

cui similis poterat addi 465.

Nam quod Fluvidum est, e Laevibus atque Rotundis.

ib. 167. Itaque de cunctis mediam tenet undique sedem.

774. *Persidos & ultor, strarat quae clasibus aequor.*

II, 383. *Gratia: nam consensus habet quia visus ademptos.*

887. *Atque eadem interior, fortunae forte dicatur.*

Vult enim, *dicatur*, „esse conjunctivum τὸν dici, quod „est, *appelletur*, *vocetur*. „

ib.

ib. 901. *Hoc momenta manent nostrae plerumque salutis.*

addit enim. „rectius statueris, hoc manent dictum es-
„ se, per enallagen Modi pro manant. „

III, 80. *Atque aliis alio sors quaeque accideret astro.*

519. *Asserit atque dies tradit sequentibus astris.*

533. *Tempora consistunt propriis carentia signis.*

617. *Immatura tradet natalis corpora morti.*

IV, 43. *Adde etiam Italicas vices, Romamque suismet.*

46. *Quod consul totiens exul: quod ex exsule consul.*

182. *Et parare metum sylvis, & vivere raptō.*

240. *Quodque in terra gerit curvato spicula cornu.*

298. *Quam partem decan dixere decuria gentes.*

315. *Totque ducit vires, dominos quotquotque recepit.*

693. *Gallia praetextis, Hispania maxime bellis.*

757. *Ultimus & solidus Ganges; cedit India Cancro.*

V, 44. *alios montes, aliamque videre*

Phasin, & in scopulos ---

nam sapienter ad *phasin* addit, „scil. Lunae. „

50. *Hiera Syracusas: Salamis non teget Athenas.*

525.

— *timuit naufragia tellus.*737. *Sic etiam magno quaedam resplendere mundo.*

Omitto lectiones, quas lex carminis repudiat, relictas, aut defensas; ut II, 253.

Contra jacet *Cancer*.

& IV, 804. — *Babylon & Susa, Panosque.*

addit enim: „ Πανὸς secundo casu a Pan, Panis insula in sinu Arabico. „

Plura generis hujus exempla (sunt enim prope innumerabilia) ex aliis, etiam amicis, proferre possum; sed ab iis me contineo, qui non libenter alios reprehendam, & nunc quoque verissimum esse sciam Comici dictum: --- *veritas odium parit.*

In ipsius etiam *Stoeberi*, viri doctissimi, & humanissimi, tot tantisque peccatis connivere perrexissem, nisi consuetudo, quam tenuit in annotationibus, perniciosissima literis foret. Nam, more multorum, certissimas *Bentleji* correctiones persaepe futilibus argumentis impugnavit; atque adeo genuinas lectiones, quas pervulgati scriptique codices offerebant, aut indicabant, iis mutavit, quas sensus communis, Latinitas, & carminum leges simul interdum refutarent. Praeterea viris ipso longe majoribus, in primis *Bentlejo*, petulanter insultavit, & ad lib. I. v. 764.

Affaracum atque Ilum, tutamque sub Hectore Trojam.

„ hanc

„ hanc iudicii formulam adscripsit: —

QUANTAE MOLIS ERAT DEFORMEM REDDERE
VERSUM! „

Ut enim *Bentleyus*, praeclare de *Manilio* meritis, temerarias fecerit correctiones, *Stoebelum* tamen minime omnium decebat, *deformes* ei versus objicere; quippe qui plurimos finxerit, quos verissime dixeris *deformes*; veluti modo memoratos, &

II, 3. *Herculem etumque facit, tutamque sub Hectore Trojam.*

& IV, 404. *Luxuriae quoque pernix est, vigilatque ruinis.*

& V, 524. *Naturam eruere, orbemque invertere praedae.*

Utinam nostri temporis homines, qui nunc pasim praecipites in vitia feruntur, tot exemplis deterriti, tandem cautiores reddantur, & ipsi sua corrigant errata; juvenes autem, nostrae praesertim disciplinae alumni, quorum conplures magno amore in literas inflammati sunt, numerorum modorumque scientiam, Criticis pariter ac Poëtis necessariam, quam maturrime consequi studeant! Etenim poëtas emendare nemo potest, nisi qui syllabarum modos intelligit; in errores autem pueris ridendos ruunt, qui rudes eorum pulcherrima monumenta contrectant.

Cum pateret igitur veteres poëtas graviter adhuc laborare, & ab inperitis medicis infelicitur curari, studiose semper operam dedi, ut eos arte mea sanarem. Hoc consilio *Observationes* in vulgus edidi a. 1761.
pro-

propenso doctissimorum virorum favore exceptas. Alii enim, ut *Witbofius*, *Weselingius*, & *Hemsterbusius* eas per literas vehementissime collaudarunt; multi nonnullas in libris editis approbarunt, ut *Burmamnus* ad *Anthologiam*, *Valckenaerius* ad *Euripiden*, *Heynius* in *Add. & Corrig. ad Virgilii Georgica* p. 225.

Unus, quod sciam, *Ruhnkenius* V. C. (nam iudicis, qui pro *pullis*, quibus ego codicis auctoritate *Juvenalis* Sat. XIV, 74. *nidos* substitueram, propugnavit, rationem non habeo) de correctione *Virgiliani* versus 134. lib. I. *Aen.* dissensit. Ut igitur lectores, antequam judicent, rem diligenter penitusque cognoscant, ipsa verba reponam:

Eurum ad se Zephyrumque vocat. dehinc talia fatur:
Tantane vos generis tenuit fiducia vestri?
Jam coelum terramque meo sine numine, venti,
Miscere; & tantas audetis tollere moles?
Quos ego. sed motos praestat componere fluctus.
Post mihi non simili poena commissa luetis.
Maturate fugam, regique haec dicite vestro:
Non illi imperium pelagi saevumque tridentem;
Sed mihi sorte datum: tenet ille immania saxa,
Vestras, Eure, domos. illa se jactet in aula
Aeolus, & clauso ventorum carcere regnet.

Ad haec *Observ.* cap. V. p. 54. cum alia, tum haec scripsi: „ — placetne inter vos -- audetis -- luetis -- maturate -- dicite -- [*Eure*] interponi, Quos ego. videlicet ulciscar? At quibus, quaeso, nisi ventis Neptunus

adeo vehementer minatur? Cur igitur ab his avertit repente sermonem stomachosiores? -- Itaque tentabam: *Vos ego*. sic incommoda, quae dat vulgata lectio, devitantur., Dein ipsa Scriptorum loca, quae contra me facere viderentur, ostendi testimonio esse, eos in suis libris, *quos*, non invenisse. Postremo conjecturam *Statii*, magnum magistrum semper imitati, loco simillimo firmavi Theb. iv. ubi Tiresias graviter minatus subjicit v. 512.

*Ne tenues annos, nubemque hanc frontis opacae
Spernite, ne moneo, & nobis saevire facultas.
Jamque ego vos. avide subicit Phoebeia Manto,
Audiris, genitor, vulgusque exsanguie propinquat.*

Quid ad haec reprehensor? Argumenta nostra silentio praeterit; conjecturam modestissime propositam damnat ad *Aquil.* p. 147. hac nota: „*Vos ego*: vir doctissimus; a quo ita dissentio, ut, si omnes codices haberent, *Vos ego*, unus spectatae fidei, *Quos ego*, hunc *Virgilii* manum conservasse putarem. „ Modeste! Sed operae pretium est audire dissentientis argumenta: „ Adeo luculenter oratio turbata exprimit Neptuni animum turbatum. Vere *Longinus* Π. γ. § 20. ἐν τάξει γὰρ τὸ ἡρεμῶν, ἐν ἀτάξει δὲ τὸ πάθος. quam personarum etiam mutationem in tali animi commotione similibus exemplis illustrat § 27. „ Equidem turbato turbatum sermonem convenire non nego; verumtamen puto dubitari posse, an animus Neptuni, qui

summa placidum caput extulit unda,
valde

valde turbatus fuerit. Sed fuerit turbatus: personarum mutationem in tali animi commotione *similibus* exemplis illustrari § 27. nego. Quatuor ibi reperias exempla, primum *Homeri*, secundum *Hecataei*, tertium *Demosthenis*, quartum *Homeri*. Poëtae versus hi sunt Il. O, 346.

Ἑκτωρ δὲ Τρῳέσσιιν ἐκέκλετο, μακρὸν αὖσας,
 Νηυσὶν ἐπισσεύεσθαι, ἔἴν δ' ἔναρα βροτόεντα.
 Ὅν δ' ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε νεῶν ἑτέρωθι νοήσω,
 Ἄυτοῦ οἱ θάνατον μητίσσομαι.

& Odyss. Δ, 681.

Κῆρυξ, τίπτε δέ σε πρόεσαν μνηστῆρες ἀγαυοί;
 εἰπέμεναι δμῳῇσιν Ὀδυσσῆος θελοῖο
 Ἐργῶν παύσασθαι, σφίσι δ' αὐτοῖς δαῖτα πένεσθαι;
 Μὴ μνησεύσαντες, μῆδ' ἄλλοθ' ὁμιλήσαντες,
 Ὑστατα καὶ πύματα νῦν ἐνθάδε δειπνήσειαν,
 Ὅι θάμ' ἀγειρόμενοι, βίοτον κατακείρετε πολλόν,
 Κτῆσιν Τηλεμάχοιο δαΐφρονος οὐδέ τι πατρῶν
 Ὑμετέρων τὸ πρόσθεν ἀκούετε, παῖδες ἐόντες,
 Οἷος Ὀδυσσεὺς ἔσχε.

Sed qui summam dissimilitudinem non sentit, nihil sentit. *Demosthenis* & *Hecataei* exempla, aequè dissimilia, lectoris oculis itidem subjicerem, nisi chartae parcendum videretur. Longè similia sunt ipsius *Maronis* exempla, quae *Tollius* dedit, Aen. xi, 405. & iv, 363.

*Nec tibi diva parens, generis nec Dardanus auctor,
 Perfide; sed duris genuit te cautibus horrens
 Caucasus, Hyrcanaeque admorunt ubera tigres.
 Nam quid dissimulo? aut quae me ad majora reservo?
 Num fletu ingemuit nostro? num lumina flexit?
 Num lacrymas victus dedit? aut miseratus amantem
 est?*

Habeo tamen, quod respondeam. Hic mulier Furiis
 incensa (376) loquitur; ibi Neptunus, qui

summa placidum caput extulit unda.

Miror itaque Heynium, quod Ruhnkenii judicium subse-
 cutus ad Virgilium scripsit: „Vir Doctus conj. Vos
 ego, quod vel in pedestri oratione deterius esset, ut
 praeclare jam monuit elegantissimus Ruhnkenius. -- „
 Sed aut vehementer fallor, aut vir doctus Observatio-
 nes nostras suis oculis non vidit. Vidisset enim se re-
 futari loco Statii, qui tantum abfuit, ut sermoni pe-
 destri similia scriberet, ut nonnullis ore vix humano to-
 nare dictus sit. Sed ne plura: Guyetus, Criticus &
 poëta nobilis, quod mecum doctissimi reprehensores
 ignorabant, pariter antea correxit ad Stat. Th. IV,
 276. ubi in annotationibus, Parisiensi Michaelis de
 Marolles editioni junctis, fero reperi: „Vos] Mss. quos.
 contra apud Virg. quos ego, pro, vos. G. „ Hujus au-
 tem judicium (pace dissentientium dicere liceat) multo-
 rum Rhetorum judiciis antepono.

Tempus etiam fuit, quo doctissimus Verheykius de
 veri-

veritate correctionis dubitaret in *Ovidio* factae *Metam.*
vii, 399.

quae te, justissima Phini,
Teque, senex Peripha, pariter videre volantes:
 quam *Pierfonus*, iudex si quis alius idoneus, probaverat:
 sed amico veteri mox omnem dubitationem *Lactantius*,
 a me citatus, sustulit in *Argum.* *Venisse etiam Athe-*
nas, ubi Phineum & Periphan in aves conversos. ubi *Bur-*
mannus: „ *Hicque Phenen -- Parm. „ a. 1496.* Hinc
 enim conficias eum legisse, *Phini*, vel, *Phene.* conf.
 not. ad *Anton. Liber.* p. 47.

Ut autem *Lactantii* verba, deinceps reperta, cor-
 rectioni pondus addunt, sic reperi, quorum iudicio
 meum de pluribus locis iudicium confirmarem. Nam
Nicolaus Heinsius, quem Criticorum principem gaude-
 mus in republica nostra fuisse, pariter inter alia conje-
 cit in annotationibus ineditis in *Germanici Phaen. Arat.*
v. 38.

Dictaeis texere adytis famuli Corybantes.

& in *Avieni D. O. v. 166.*

Quod procul in Casiae vergit confinia rupis.

168. *Isficus immodico donec sinus ore patefcit.*

808. *Harum aliae duris reſerant vix litora nautis.*

& in *O. M. 556.*

Inter ferarum lustra ducebat diem.

Witha-

Witbofius itidem in ora libri, qui cum plurimis aliis ad me pervenit, D. O. v. 980. correxit:

Explicat & Phrygiam tellus incurva Minorem.

Quid? quod quaedam correctiones firmantur lectionibus codicum deinceps editis; velut haec, quam p. 77. fecimus in *Orpheo* de Lapid. xv, 25.

Τερπωλὴ δ' ἠδεῖα θεωμένου ἐς Φρένα σείο
βήσεται.

nam Reg. exhibet, δῆδια. Ex eodem libro reponendum xviii, 62.

Δεύτερον αὐτ' αἰθωνος ὑπὲρ λίθον Ἡφαίστιο
τήκειν, ἠδεῖα τανύους θέλγοντα δράκοντας
Ὀδμή.

pro, τόνγ' ἰδίη.
Quid? quod quaedam in ipsis Mss. libris inveniuntur.
Quod enim coniecimus in *Arat. Phaen. Germanici* v.
34.

prima incunabula magni

Foverunt Jovis,

totidem literis exstat in Ms. P. quem cum pervulgatis libris *Heinsius* contulit; in duobus autem *Maximiani* V, 25.

*Grande erat inflexos gradibus numerare capillos,
Grande erat in niveo pulla colore coma.*

in

in *Avieni* vero Cod. Ambros. D. O. 951.

Erigitur *celsa in fastigia prisca Sinope.*
1152. Spreverit *hos saltus.*
(quod & V. confirmat.) 1161.

Inde *Teredoniae juga propter maxima rupis.*
& 1314. *vestimenta laborant*

Linea.
nisi conjectura sit ipsius *Heinsii*; & 464.

Denique longo
Quâ porrecta jacet spatiosissima Propontis,
Et se praecipiti fluctu furit Hellespontus,
Aegaeumque dehinc procul in mare; plurima Thraces
Arva tenent.

Ibidem viri docti, *furit*, mutant, in *fugit*, aut, *ruit*.
„ Neutrum recte, inquit *Toupius* in *Epist. Crit. ad*
„ *Warburtonum* p. 170. Corrigendum omnino,

Et se praecipiti fluctu fert Hellespontus.
Equidem non inficior similes versus apud hunc inveniri
869.

Inter cauricrepas & scruposas convalles.

657. *Extulit, insanam sectantes Aeëtinen.*

1225. *Saxa habitant: saxis excudit Narcisiten.*

1203.

1203. *Et procerarum fluctu vernat palmarum.*

Inveniri item apud *Catullum*; veluti de N. P. & T. 3, 44. ad Manl. C. LXIII, 87. & apud *Maronem*, artificem summum naturae rerum exprimendae,

Saxa per, & scopulos, & depressas convalles.
& *Aut leves ocreas lento ducunt argento.*

& *Francium*, magni magistri vestigia sequentem, in admirabili Epicedio *Ruteri*:

ductorque Batavi
Nominis in magno procedit Constantino.

Sed quis, nisi contra naturam contendere velit, praecipitis Hellesponti furorem tarditate spondeorum minuere conetur? Equidem non dubito, quin poëta scripserit:

Et qua praecipiti fluctu furit Hellespontus.

nam sic Ambros. librum habere testor; *Heinsius* autem multis ante annis testatus est ad *Virg. Aen. x*, 587. Aliae praeterea correctiones in Mss. libris olim reperientur. *Abrahamus* enim *Gronovius* V. C. multas, in his p. 72. factas, in iis legi confirmavit.

Hoc successu animosus, & promissi memor prima libri secundi capita brevi post edidi, viriliter in hac Academia per juvenes, disputandi cupidos, defensa; quod memoro, ne quis *Hemsterbusium* viventem Cap. II.

p. 26. laudari miretur, & tertium caput ab amicissimo *Valckenaerio* citari Diatr. in *Euripidis* Perditorum Dramatum Reliquias cap. xv. p. 160. *Chalmotus* exinde, bibliopola nobilis, qui librum nitidius edendum susceperat, a me contendit, atque inpetravit, ut titulus mutaretur. Hinc *Emendationum liber* inscriptus est. Ab eo tempore parum procescit opus, cum vel me vel librarium aliud ex alio moraretur. Unde accidit, ut nonnulli correctiones a me repertas, & cum juvenibus, literarum studiosis, & amicis, communicatas, veluti suas, ederent. Sed non habeo necesse singulas vindicare: nam quis repertor fuerit, ipsae rerum peritis indicabunt.

Interea, jam confectis & editis Animadversionibus in *Propertium*, leges in hac regione latae sunt, quae praeclaros librarii conatus plane retardarent. Itaque fatius fuit librum, praesertim qui jam justae magnitudinis videretur, adjectis aliquot notis in versus *Ovidio* suppositos, vulgare, quam diutius meliora tempora sperare. In eo praecipuis aurei seculi poetis, graviter aegrotantibus, adhibui medicinam, vel in Mss. libris, quorum semper fuit copia, feliciter repertam, vel ab ingenio petitam. Pleraque enim vitia, praesertim graviora, superstitionibus libris sunt vetustiora. Cap. II & III disputationes invenies de Culicis & Ciris auctore; correctiones autem, quas *Ti. Hemsterhusius* in *Propertio* fecit, per V, & subsequencia dispersas. Id vero per saepe egi, ut futiles & commenticias de syllabarum modis opiniones, licet penitus insitas, animis hominum radicitus evellerem, longe plures evulsurus, si telam

pertexere licuisset, & ad Christianos poëtas, atque adeo *Gualteros* & *Guntheros*, a me quondam correctos, devenire.

Emendationes pleraeque, nisi multum fallor, ipso sole sunt illustriores & clariores; nonnullae tamen in Conjecturarum numero reponendae. Causa, quod amici veteres, in his *Janus Grotius*, & *Carolus Antonius Wetstenius*, Ictorum elegantissimi, iidemque poëtae clarissimi, flagitabant, ut vel conjecturae meae de versibus *Propertii* & *Nasonis*, quibus delectantur, ederentur. Verum sic quoque, quantum auguror, novus hic libellus Criticis, veri studiosis, placebit. Ut enim mittam, quod aliae correctiones *Heynii*, viri praestantissimi, qui *Culicem* & *Cirin* nuper edidit, iudicio firmantur; aliae praeclarae vocantur in humanissimis ejusdem literis d. 9 Julii Gottingae scriptis; *Hemsterbusius* primas paginas approbavit; reliquas *Petrus Fonteinius*, nostri temporis Aristarchus. Quid? quod eruditissimi viri in libris editis jam praeclara de particulâ operis, & nonnullis Emendationibus iudicia fecerunt; ut *Valckenaerius* l. c. *Burmamnus* in *Commentario Dorvilii Siculis* addito p. 650. & *Bavius Voorda* ad *Jani a Costa Praelectiones* ad illustriores titulos locaque selecta J. C. p. 108; de omnibus autem *Wetstenius* *Carminum* p. 121. Sed haec hactenus; ne videar tuo, Benevole Lector, iudicio diffidere.

I N

JANI SCHRADERI

E M E N D A T I O N E S.



Dum Latium sublime, bonas dum funditus artes,
Orta sub Arctöo cardine, perdit hyems;
Dum temere infrenus ferro grasatur et igni
Hostis; & in cineres ruderaque ipsa furit;
Rara quidem Gothicis subducta volumina flammis;
Raraque de tanta scrinia clade super.
Sed lacera adspersisque jacent deformia naevis;
Et medicam ad plagas poscere visa manum.
Pulvere in hoc igitur doctorum cura virorum
Aestuât, hinc titulos, hinc sibi nomen amant.
Scaeva sed eximiis obrepit inertia ceptis;
Marcet & inculto palma relicta situ.
Scaligeri Manes! tuque, ô Salmasia laurus!
Laurus, Apollinëo suspicienda choro!
Aque novem numeros edocte Sororibus, Heinfi!
Heinfi, Castalio pectora plene Deo!
Aptaque tollendis, Gronovia dextera, naevis!
Et Criticae Veneris, Graevia lima, salus!
Faxque triumphati domitrix Benteleia fati,
Grande per Europam spargere nata jubar!
Per vos robigo senii deterfa maligni;
Et suus antiquis stat recidivus honos.
Inlustres animae! plaudentibus addita stellis
Nomina, vel fera non abolenda die!

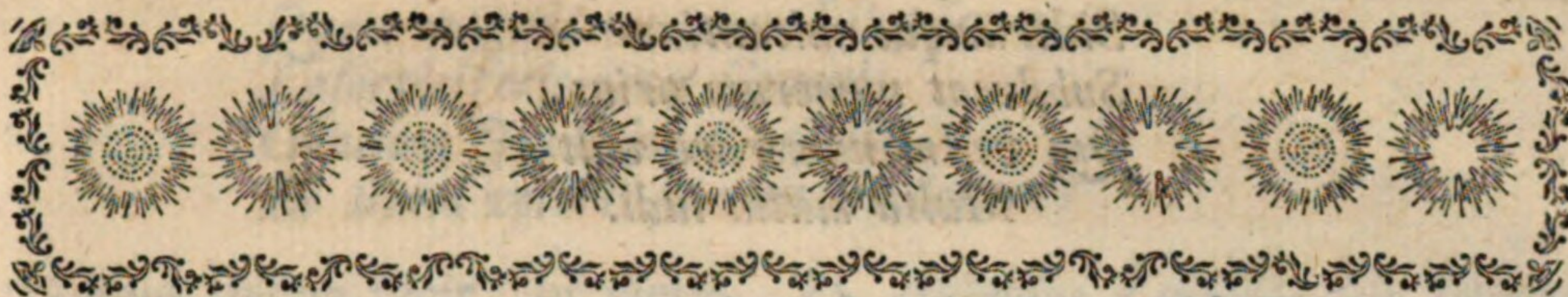
Osibus e vestris acer (gaudete!) resurgit
Uktor; & in vestro pulvere flectit equos.
Exfulet ut pridem Critice Romana Batavo
Limine; finitimo templa sub axe tenet;
Et Myrtam, teneris sibi quem studiosa sub annis
Finxit; & arcanis inbuit ipsa suis.
Spumanti vicina salo, qua Franeca dulci
Hospitio Musas castaque sacra fovet.
Addiderim nomen; sed me res ipsa tacente
Clamat; & Auctorem scripta latere vetant.
Ecquis enim, Schrader, tuae nesciret acumen
Mentis, & eloquii fulmina vimque tui!
Quid loquar, antiquis non inficianda Poëtis,
Carmina, Romanam te feriente lyram?
Carmina; nequidquam quae Zoïlus ore canino
Inpetat; Aënio quippe probata choro!
Carmina; quae legimus dum suspicimusque; (Poëtas
Credula quos Phoebus fama silente vocat)
Pene pudet lauros adfectavisse negatas.
Pene pudet steriles increpuisse fides.
Jure quidem tanto Lavica superbus alumno
Hac tibi, Rhene pater, cedere laude negat.
Adgnosco fateorque lubens, Schrader. Camoenis
Si qua meis veniat; gloria tota tua est.
Tu mea cum docto renovas commercia Pindo,
Saepius abjecta pene diremta lyra.
Idem Cenfor ades; quum chartis carmina mando.
Seu vulganda mones; sive abolenda jubes.
Quae vulganda mones, dia mox luce fruuntur.
Traduntur rapidis deteriora focis.
Non etenim, (scis hoc) inflati more Vacerrae,
Solutus amo Musas ipse proboque meas.
Sint, mea qui laudent, sint, qui mea carmina culpent.
Hic mihi det nomen Vatis; at ille neget.
Non ego fallacis venor suffragia famae.
Jane, tuas aures consuluisse sat est.
Vix mihi te donat spatium Lavica trimestri.
Ah! nimium votis invidus ille meis.
Quo brevior nobis, quo rarior, ista voluptas
Plenior hoc certe liberiorque venit.

Sive

Sive per Historiae pelagus vectamur apertum;
Quaque lubet, vastis exspatiamur aquis.
Fortunaeque vices, validisque revolvimus armis
Parta, sed, heu! nulli regna retenta diu.
Assyrios, Persas, &, belli fulmina, Grajos;
Teque, potens rerum, Martia Roma, caput.
Seu sacris Critices operamur; &, auspice Diva,
Pellimus admissa nubila tetra face.
Seu magis excussas fugitivi Temporis alas,
Qua licet, Aëoniae sistimus arte lyrae.
Saepe dies molli veniens offendit in herba
Dulcia pangentes carmina; saepe cadens.
Interea pleno quum Luna ter orbe recrevit;
Finibus a nostris te dare vela jubet.
Depositumque suum Batavos Lavica reposcit.
Ah! nimium votis invidus ille meis.
Digredimur, junctis in mutua foedera dextris;
Et moestum moesto dicimus ore vale.
ô Ubi nunc hilares ad pocula plena Camoenae!
Vosque, coronatae flore juvante lyrae?
ô Ubi sermonumque vices? Censuraque vatum
Libera; sed, quamvis libera, vera tamen?
Hei mihi! mente pares cur dividit aequor Amicos;
Et vetat adspectu conloquioque frui?
Te tenet Aëniis operantem Franeca sacris.
Me tenet ad Rheni Leida sonantis aquas.
At sine Schradero mihi Rhenus amarior Istro.
Nec sine Schradero me mea Leida juvat.
Jamque vale, dilecte! vale! limaque potenti
Scrinia nativo prisca nitore bea.
Fercula plebejo sapiant plebeja palato.
Nauseet ad sacras turba profana dapes.
Tu fatuam fatuis glandem permitte Vacerris.
Cocta tuam melius sedet arista famem.
Alter inutilibus nugis insudet; & atro
Dente petat, nugis quae meliora suis.
Te majora vocant (quid enim, nisi grande, minaris?)
Sertaque, selecto, Jane, legenda jugo;
Semita qua potior mirantia surgit in astra;
Non nisi praeclaris semita trita viris.

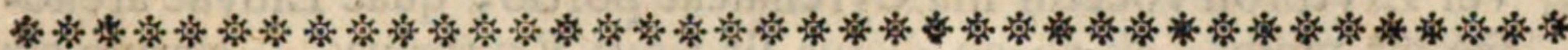
Te procul adspiciant, intabescantque tuendo;
 Quos adytis Critice submovet alma suis.
 Exsere, Piërio plenum jubar exsere coelo.
 Vatibus, ô! solus qui potes, adfer opem.
 Quicquid enim Latii majestas enthea Phoebi
 (Cesserit ingenio Grajus & arte!) dedit;
 Quicquid edax Tempus non abstulit; ecce! renidet
 Cultius & curis tersius omne tuis.
 Gestit inumbratus frontem vernante Catullus
 Flore salutiferas demeruisse manus.
 Tum Phrygis Aeneae qui bella viasque renarrans
 Inplet Homeriacam, quo decet, ore tubam.
 Quin & Pindaricos vastum per inane volatus
 Flaccus ovat penna jam propiore sequi.
 Nec minus his orsis debes, facunde Properti,
 Gratior hinc Dominae nempe future tuae!
 Aut tu, cui Nemesis, posito cui Delia fastu,
 Elysia violas valle rofasque legunt.
 Tuque, pharetrati, Naso, praeceptor Amoris!
 Naso, Castaliincygne canore Dei!
 Seu (nova materies!) priscis tua Musa puellis
 Dictat ab ingratis verba legenda viris.
 Sive Chäos, vastique refers primordia mundi:
 Et canis in varios corpora versa modos.
 Eruta seu patriis Annalibus acta recenset;
 Astraque, sub terras lapsa, vel orta polo.
 Seu querulum, Dominae recubans in limine, carmen
 Non audituras concinis ante fores.
 Ecquis in Aufonio, precor, ingeniosius orbe
 Movit Apollinëae fila sonora lyrae?
 Litora sed fati veterum si cura laborum
 Trajicit; & Manes laudis adurit amor;
 Te plausu, te, Jane, lyra, te voce frequentant;
 Sertaque de querna civica fronde parant.

CAROLVS ANTONIUS WETSTENIUS, f. c.



JO. SCHRADERI EMENDATIONVM

L I B E R.



C A P V T I.

Disquisitio de corruptissimo Catulli versu. Pulvis Erythrii rejicitur. ae in Erythraei, & similibus breviter dici nequit. Erythreus, Dioneus, & similia non dicuntur brevi syllaba, quae est proxima a postrema. Scaligeri, & Achillis Statii conjecturae rejiciuntur. Inperitia, & barbaries J. F. Corradini de Allio exemplis ostensa. Pulveris Eretri refutatur. Pulvis Euboicus; aethereus; aridus. Emendatus Catullus. Arenas & sidera numerare. Pulverem numerare. Appellativa nomina nonnunquam in propria abeunt. Causa corrupti versus Virgilii. Servius non tradidit Veteres declinasse, hic pulvis, hujus pulvis. Varii versus Catulli leviter correcti. Thalassio jubet servire. Jubeat, & lubet confunduntur. Barathrum siccet solum emulsa palude. Tantum mutatus. Vestibuli tecta ferri nequeunt. Carmen Catullo tributum corrigitur. In Priapeiis versibus ejus poetae quarta sede fere semper trochaeus apparet. Saepè & semper permutantur. Duae conjecturae in Catullo propositae. Salsa male. Hesperus idem est, qui mane Eöus mutato nomine. Utrumque nomen venuste ponitur.

Quum multa, post tot doctissimorum hominum curas, in Catulli scriptis nequaquam satis adhuc emendata sunt, tum grave mendum continet Carm. LXII. in Nuptias Juliae & Manlii v. 206.

Ille pulveris eritei,

A

Siderumque

*Siderumque micantium
Subducatur numerum prius,
Qui vestri numerare vult
Multa millia ludi.*

De quo tollendo tam variae sunt interpretum, tamque diversae sententiae, ut omnes perdifficiliter exponi queant.

Is. Vossius censet omnino poetam scripsisse *pulvis Erythrii*, quem „ sic explicat p. 145. Erythron tractus est seu pars Cyrenaicae, cujus „ mentionem facit Ptolemaeus. Tractus hic satis late patebat, utpo- „ te qui non tantum promontorium, quod Ἐρυθρὸν ἄκρον *Stepha-* „ nus vocat, sed complura insuper oppida seu vicos contineret. -- „ porro ab Erythrio agro, ejusque oppidis Palaebisca & Hydrace „ incipiebat Libya siticulosa seu arenosa. -- Cum itaque Erythros „ vel Erythron vocetur illa Cyrenaicae portio, quae Libyae areno- „ sae est vicina, & ab eo dictus sit sinus Erythrius, -- clarum est „ pulverem Erythrium a Catullo appellari arenas Cyrenaicas. Ipse „ semetipsum explicat in Epigrammate ad Lesbiam,

„ *Quam magnus numerus Libysae arenae,*
„ *Laserpiceris jacet Cyrenis &c.*

Multa tamen sunt, quae nos assensionem cohibere jubeant. Primum codices omnes, in his duo *Vossiani*, quos inspeximus, offerunt, *pulveris*, idemque exhibet exemplar vetus, quod Regii Lepidi prodiit Anno 1481, uti jam monuit *Jo. Ger. Vossius* de Vitiis L. S. I, 21. Deinde nemo omnium scriptorum, qui quidem supersunt, *pulvis* usurpavit pro *pulveris*. Praeterea satis est argumenti *Catullum* non scripsisse *pulvis*, quod Grammaticorum nulli insolitae rei meminerunt. Denique Latinorum poetarum scripta pervolutanti *Erythraeus* omnibus locis se offert; *Erythrius* autem nusquam reperias. Postremo, si *Catullus*, qui plane & dilucide loqui solet, arenas Cyrenaicas intelligi voluisset, ad *Erythrium* pulverem aliquid adjunxisset, quod aperte locum indicaret, ne quis Erythraei maris arenam significari putaret, ut nunc *Erythraeum pulverem* videmus explicari. Quam multis, exempli causa, verbis mentem explicat, & situm loci aperit in his ipsis verbis, quibus opinionem confirmare conatur *Vossius*,

Quam

*Quam magnus numerus Libysae arenae
Laserpiciferis jacet Cyrenis
Oraculum Jovis inter aestuosi,
Et Batti veteris sacrum sepulcrum?*

Temere itaque fecit, ut saepe, Jo. Antonius Vulpius, qui parum certam Vossii conjecturam nuper assensione sua conprobavit, atque adeo fidenter edidit.

Gravius tamen peccant Guarinus, Passeratius, Gebhardus, Douzae, & alii, qui pulvis Erythraei dederunt. Nam diphthongus ae, sequente vocali, in hoc vocabulo nusquam corripitur, nec corripipotest. Multi quidem, in his J. G. Vossius Art. Gramm. II, 15. atque adeo N. Heinsius ad Prudentii Cathem. VII, 124. putant diphthongos in talibus esse communes: sed corruptis locis pugnant, in primis Ovidii Trist. III, XII, 1.

*Frigora jam Zephyri minuunt, annoque peracto
Longior antiquis visa Maeotis hyems.*

ubi meliores interpretes, atque ipse Heinsius vocem Maeotis mendum continere confitentur; quod Jo. Hildebrandus Withofius, in principibus Criticis habendus, in observatis ad Orat. in Obit. Regis Borussiae p. 72. nuper sustulit hoc modo:

*Frigora jam Zephyri minuunt, annisque peracta
Longior antiquis visa remisit hyems.*

Nam Prudentii, qui Maeandros extulit brevi prima syllaba, & similitum poetarum rationem non habemus.

Non tamen audiendus est Muretus, qui legit Erythrei, detrita, ut inquit, una e diphthongo litera metri causa. Poëtis enim tantum licentiae non datur. Exemplum quidem Muretus affert e Carm. xxx, 9.

Ut albulus columbulus Dioneus.

quam lectionem Vossius itidem tuetur A. Gramm. II, 33. Sed & haec dubia est, & controversa. In libris enim manu scriptis, etiam Vossianis, invenitur, columbus aut idoneus; unde Achilles Statius, & Scaliger, quos Vulpius & alii sequuntur, emendant, aut Adoneus; Isacus autem Vossius, columbus Aidoneus; Nicolaus Heinsius

vero *columbulus Dionius*, in Notis ad *Catull.* p. 641. & *Virgil. Aeneid.* 1, 201. *Erythrei* tamen patronum non e multis habuit (Jac. Phil. *Dorvillium*, qui in schedis ineditis defendi posse notaverat exemplis *Phaedri* V, 1, 1.

Demetrius, qui dictus est Phalereus.

& *Theocriti* IV, 6.

Ὀὐκ ἄκισσας; ἄγων νιν ἐπ' Ἀλφεὸν ὤχετο Μίλων.

Sed primum de Latinis, non autem Graecis agimus: deinde *Erythreus* pro *Erythraeus*, & Ἀλφεὸς pro Ἀλφεῖο differunt: denique locus *Phaedri* controversus est. *Heinsius* enim *Sylog. Burm.* Tom. v. p. 69. legit *Phalerius*; *Burmānnus* autem, vocibus trajectis, edidit:

Demetrius, Phalereus qui dictus est.

Postremo *pulvis*, uti monitum, plane ferri nequit.

Sed haec haec: ponam nunc in medio sententias eorum, qui *pulveris* feryant. *Parthenius* olim dedit, *pulveris Erythraei*; sed longius excurrente versu, quam per legem liceat, uti jam *Pasferatius* monuit. *Scaliger* autem notat: prisca scriptura, *erithei*, prae „ se ferre videtur *enthei*, ut alludi possit ad entheos Bellonae, quos „ Bellonarios vocabant, qui sursum vim magnam pulveris subiectabant. Sed nemo repertus est, qui in ejus sententiam nulla re probabilem discederet. *Achillis* vero *Statii* singularis est inconstantia: modo enim legendum conjicit, ille pulveris *interim*; modo, pulveris *Antaei*; modo, *Eretri*, vel *Erretri*; tum autem *Erytri*, sic ut prima in voce producat *ὀμηρικῶς*, ut loquitur. Sed *interim* frigidum, & plane jejunum videtur; *Antaei* autem non magis ferri potest, quam *pulvis Erythraei*; minus *Erythri*. Nam prima syllaba vocum Ἐρυθρεὺς, Ἐρυθραῖο, & *Erythraeus* ab omnibus poëtis corripitur. Hoc tamen placuit J. F. *Corradino de Allio*, cujus *Catullus* in integrum restitutus, ut jactat, ex manuscripto codice, Romae reperto, lucem vidit Venetiis anno 1738. Sed, quam peritus numerorum fuerit, ostendit sic edens *Carm.* XLVIII, 4,

Nec unquam inde coram satur futurus.

& LXIX, 79.

Quam jejuna pium deficeret ara cruorem.

& XXXVII, 12.

Quae sanctum Idalium, Erycosque apertos.

„ cujus

„cujus lectionis hanc causam reddit: Nam urbs Eryx erat in
 „valle Mazara, ubi fuit templum nobile Veneris, quae inde
 „Erycina dicta est. & xcvi, 7.

At Volusi annales Gadium portentur ad ipsam.

cujus scripturae venustas ut intelligi possit, auctoris verba ponam:
 „contra quae somnia amplector lectionem auream codicis nostri,
 „*Gadium* portentur ad ipsam, ex *Gadium* tamen facio, *Gadium*,
 „*u* & *a* invicem in mss. ut omnes norunt. Gades enim insula
 „parva Hispaniae in mari Oceano, ubi scombrorum maxima
 „copia. Mitto nunc alia non minus absorta & absurda, quibus,
 aequae ac maledictis ex trivio arreptis, impudens conviciator saepe
 totas paginas inplevit annalium Volusianorum fato dignissimas.
 Nam quid de fide ejus ostentatoris, codicem Romae repertum
 jactantis, judicandum sit, apparet ex hoc testimonio *Scipionis*
 „*Massei* in Appendice Musei Veronensis p. ccv. Prodiit quidem
 „ante hos decem annos Corradinus quidam, literis fatis inqui-
 „natus, qui Catullum ex antiquissimo codice Romae reperto
 „edere jactavit; sed illum mendacii manifestum tenemus: quin
 „de hac ludificatione ridebat interdum, ut accepi, fabulando.
 „In eo libro cum quibusdam ingenii luminibus deliria sociavit
 „multa. Catulli etiam apud me codicem laudavit saepius, quem
 „ego nec appellavi, nec habui. Nec tamen defuere, qui notas ho-
 minis, ut exquisita doctrina refertas, commendarent, eumque, uni-
 cum scilicet *Catulli* restitutorem, summis in coelum laudibus effe-
 rent, & in carminibus edendis sequerentur! Sed tempus est ad *A-*
chillis Statii conjecturas redire. Tertia, *pulveris Eretri*, quodam
 tempore placuit *Heinsio*, qui in epistola, d. 17 Martii A. 1678. ad
Graevium scripta, sed nondum edita, sensa mentis explicat hoc modo:
 „In *Catulli* loco nihil praesidii a codicibus scriptis, quorum ex-
 „cerpta complura possideo, cum petatur, assentior *Achilli Statio*
 „mutatione minima reponenti, *Ille pulveris Eretri*, pro *Eretrii*,
 „ab Eretria, oppido Euboico. An dicemus allusisse *Catullum* ad
 „pulverem illum, cui pares annos ab Apolline Sibylla olim est
 „precata? & hanc dici vatem Euboicam minime ignoras. Equi-
 dem non ignoro *Statium* dixisse Sylv. I, iv, 126.

Euboici transcendere pulveris annos.

Verum quis credat pulverem, cui pares annos Sibylla, ab urbe

Italiae Cumaea dicta, rogaverat, pariter *Eretrium* vocari, idque a poëta, qui plane & aperte loqui soleat? Nemo certe *Eretrii pulveris*, ut *Euboici*, vel *arenae Libycae* meminit. Deinde nemo omnium poëtarum Latinorum longa prima syllaba dixit *Eretrius*. *Homerus* tamen, inquiunt, *Iliad.* B, 537. scripsit,

Χαλκίδατ' Ἐρέτρεάν τε; vel Ἐρρέτρεάν τε.

Immo vero constat ex *Eustathio* poëtam scripsisse Ἐιρέτριαν, ut nunc in pervulgatis notae melioris libris exhibetur. Idem *Heinsius* alias conjecturas profert in *Notis ad Catullum* p. 644. ubi, Lege, inquit, *pulveris aetheri*, vel *aëri*, pro *aetherei* vel *aërei*. -- scriptum fuerat „ *aetherei*, hinc *Erythraei* factum. Per *pulverem aethereum* atomos „ innuit, quas esse numero infinitas ex *Epicuri* & *Democriti* statuit „ sententia, mundosque infinitos, quos sub stellarum nomine com- „ plectitur. -- forte & *Africi*. Prius debetur *Th. Marcilio*, qui „ sic exponit: *pulvis aethereus*, aut *aëreus*, corpuscula in sole, de „ quibus *Lucretius* lib. iv. aut *pulvis aethereus*, sive *aëreus*, qui „ excitatur de terra in aërem, ut cum *Maroni*, *stat pulvere coelum*. Posterior explicatio, quae simplicior & verisimilior est *Heinsiana*, firmari potest *Aeschyli* loco in septem contra Thebas v. 81.

Ἄιθερία κόνις με πείθει φανεί —

σ, ἀναυδῶ, σαφῆς, ἔτυμῶ ἀγγελῶ.

ubi Scholia: ὁ ἐν τῷ αἰέρι ἀναφερόμενῶ κονιορτός — αἰθερία δὲ κόνις, ἡ αἰρα- μένη μέχρι τῆς αἰέρος. Atque hanc lectionem *Vulpus* adolescens probabat. Vellem tamen docuissent Latinos poëtas *aethereum pulve- rem* sic usurpasse, & cum sideribus in hujusmodi locutionibus conjunxisse. Multis igitur forte probabilior videbitur altera viri perspicacissimi conjectura, *pulveris Africi*: centies enim *Liby- cas* arenas in talibus poëtae memorant.

Vix tamen dubito, quin *Catullus* olim scripserit,

Ille pulveris aridi,

Siderumque micantium

Subducatur numerum prius.

Hoc ad optimorum librorum, quos *Achilles Statius* inspexit, & *Vossianorum* scripturam, *eritei*, & *ericei*, proxime accedit. Nam literas *t* & *d*, atque *a* & *e* perpetuo permutari constat. *Pulvis* autem *siccus* *Lucano* dicitur ix, 342, 974. *Columellae* x, 153. & *ari- da*

da Propertio II, x, 35. qui nunc jacet *arida pulvis*; ut habet *Sosipater Charisius* Instit. Gramm. i. p. 69. ed. *Putsch.* & excerpta codicis *Borrichiani*. In designanda vero magna multitudine saepe scriptores *arenas* & *sidera* similiter conjungunt, ut *Moses* Genes. xxii, 17. *Daniel* iii, 36. *Paullus* ad Rom. iv, 18. Auctor ep. ad Hebr. xi, 12. *Sedulius* I, 85. *Boëthius* de Consol. Philos. II. M. ii, 3. &, quos laudat *Burmannus* ad *Lotich.* Tom. i. p. 282. atque adeo *Catullus* ipse vii, 3. de basiationibus *Lesbiae*:

*Quam magnus numerus Libysae arenae
Laserpiciferis jacet Cyrenis:
Aut quam sidera multa, cum tacet nox,
Furtivos hominum vident amores.*

Dicat aliquis *arenas* in his locis, non autem *pulverem* occurrere: sed ea verba saepe scriptores permutant, ut *Horatius*, *Ovidius*, *Lucanus*, *Claudianus* de B. Gild. 398, 403. & *Sidonius* Carm. ii, 59.

Dicarcheae translatus pulvis arenae.

v. *Bentley.* ad *Lucan.* viii, 761. & *Pasferat.* ad h. l. qui *pulvis* hic pro arena sumi dudum monuit. Deinde *κόνις*, & *pulvis* eodem modo frequentantur. *Homerus* Iliad. I, 385.

Ὅυδ' εἰ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε.

Philippus Anthol. iv. p. 404. ed. *Wechel.*

Λοιπῶν δ' ἀέθλων ἦν ἐρευνήσης κρότῳ,
Καὶ τὴν Λίβυσσαν ἐξαεθμήσεις κόνιν.

ubi vides *Λίβυσσαν κόνιν* plane usurpari, ut arenam *Libysam*. Vulgatus interpret *Genes.* xiii, 16. *Faciamque semen tuum, sicut pulverem terrae: si quis potest hominum numerare pulverem terrae, semen quoque tuum numerare poterit.* & xxviii, 41. *eritque semen tuum quasi pulvis terrae.* & *Paralip.* II, i, 9. *Tu enim me fecisti regem super populum tuum multum, qui tam innumerabilis est, quam pulvis terrae.* *Ovidius* *Metam.* xiv, 145.

Supereſt numeros ut pulveris aequem.

& 136.

ego pulveris hausti
Ostendens cumulum, quot haberet corpora pulvis;
Tot mihi natales contingere vana rogavi.

Sed

Sed inprimis appositus ad probandum locus est Trist. I, v, 47.

*Tot mala sum passus, quot in aethere sidera lucent,
Parvaque quot siccus corpora pulvis habet.*

ubi, ne de imitatione, & veritate correctionis dubites, *sidera* & *siccus pulvis* eodem modo conjunguntur, ut in versu Catulli per nos restituto. Favere videtur etiam sententiae nostrae Calpurnius Ecl. II, 72.

*Qui numerare velit, quam multa sub arbore nostra
Poma legam, citius tenues numerabit arenas.*

Manifesta est enim imitatio verborum Catulli:

*Ille pulveris aridi
Subducatur numerum prius,
Qui vestri numerare vult
Multa millia ludi.*

At enim, forte dicet aliquis, nomina appellativa in propria non mutantur. Sed praestantissimi codices habent *eritei*, & *ericei*, unde *erithrei* fluxit, quod in suo legi monet Burmannus ad Lotich. l. c. Deinde librarios interdum sic lapsos esse constat ex Juvenale VI, 204.

*Paupertas Romana perit: hinc fluxit ad istos
Et Sybaris colles; hinc & Rhodos, & Miletos,
Atque coronatum, & petulans, madidumque Tarentum.*

uti recte correxerunt Hieronymus Nogarola apud Janum Parrhasium in Quaesitis per epistol. 28. Balbus ad Valer. Flacc. III, 555. & Pitheus, cum codices offerant *Istros*, *Histros*, & *Hystros*; & Marone Aen. VII, 764.

*Virbius: insignem quem mater Aricia misit,
Egeriaeeductum lucis, Hymettia circum
Litora, pinguis ubi & placabilis ara Dianae.*

Sic enim N. Heinsius & Burmannus edidere, cum codex Medicus, & alii notae melioris recte haberent *humentia*. Labes autem fluxit ex IX, 583.

*Genitor quem miserat Arcens
Eductum Martis luco, Symaethia circum
Flumina, pinguis ubi & placabilis ara Palici.*

Videlicet hinc librarii fecere *Symaethia*, quod in *Leidensi* codice reperitur, & *s* a praecedente litera absorpta, *ymetia*, *ymettia*, *Hymettia*, quae varii codices exhibent.

Haec fere multis abhinc annis scripseram, cum indicio *Burmanni* ad *Lotichium*, per id tempus editum, Tom. i. p. 282. cognovi *Broekhusium* pariter tentasse, *pulveris aridi*, & pene statui correctionem, rationibus & exemplis firmatam, quod & alteri in mentem venisset, premere. Sed nuperrime consilium mutavi, quod inventori sua conjectura non satis placuerit. Sic enim poëtarum disertissimus interpres in nota MS. quam *Burmamnus*, vir omni liberali doctrina, & humanitate politissimus, quocum de nonnullis *Catulli* versibus correctis communicaveram, in his diebus ad me „ misit: Nihil hinc fani elicere est. Vide *Scalig.* p. 49. *Pasfer.* „ p. 22, 23. *Vosf.* p. 145. legit, *Ille pulvis Erythii*, ut *pulvis* sit „ genitivus antiquus. idem illud fecerat *Guarinus* apud *Achillem* „ *Statium* p. 196. quem vide. Ego quoque capillum promittam, „ & hariolari incipiam. Fuit, cum suspicarer non incommode „ legi posse, *Ille pulveris aridi*, quod non multum abludit a vesti- „ giis priscae scripturae. *Virgilius* de cornice pluviam vocante:

„ *Et sola in sicca secum spatatur arena.*

„ *Sicca arena* est *Catulli aridus pulvis*. *pulveris* autem proprium „ *arere*. *Propertius* quoque, quanquam non eodem sensu, *aridam* „ dixit *pulverem* lib. II. El. x, 35. Nec tamen, (ut dicam, quod „ res est,) mea mihi conjectura satis placet. Veteres declina- „ bant, *hic pulvis*, *hujus pulvis*. v. *Serv.* ad iv. *Georg.* 122. Vul. „ gatam lectionem imitatione sua comprobare videtur *Georg. An-* „ *selmus* VII. Epigr. XIII. 108.

Sed, pace viri doctissimi dixerim, nihil tale *Servius* tradidit, cujus haec verba sunt: Sane *hic cucumis*, *hujus cucumis* decli- „ natur; sicut, *agilis*, secundum idoneos. Nam neoterici, *hic* „ *cucumer*, *hujus cucumeris* dixerunt, sicut *pulver*, *pulveris*. Nec *Priscianus*, qui lib. vi. p. 707. ed. *Putf.* eandem materiam „ tractat: Illa quoque tam in *is*, quam in *er* finita nomina regulam „ servant in *er* terminatorum, id est, accepta *is* faciunt geniti- „ vum, ut *hic pulvis*, & *pulver*, *pulveris*; *hic cucumis*, & *cucumer*, „ *cucumeris*; *hic cinis* & *ciner*, *cineris*; *hic vomis* & *vomer*, *vomeris*.

Verum de correctione versus vexatissimi satis superque dictum est;
de caeteris agam quam brevissime potero.

Eodem carmine v. 126.

Nec diu taceat procax

Fescennina locutio:

Neu nuces pueris neget

Desertum domini audiens

Concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners

Concubine, satis diu

Lufisti nucibus, lubet

Jam fervire Thalassio.

Concubine, nuces da.

Ad verba, *lubet jam fervire Thalassio*, notat *Pasferatius*: lubet hero
„ tuo operari Hymenaeo, non tibi, ut *Propertius* El. 6. lib. I.

„ *Nam tua non aetas unquam* fervivit amori.

„ & *fervire*, quia Dii heri, & domini. *Thalassius*, & *Thalassus*,
„ & *Thalassio* dicebatur. Vellem probasset in usu fuisse *Thalassius*.
Deinde, quem non offendat ad herum referri *lubet*, cum sermo
convertatur ad concubinum? *Vulpus* interpretatur: Nuptiis
„ videlicet veteris domini, ac dominae tuae vel nuptiarum Deo.
Sed quo modo *lubens* nuptiis fervire dici potest concubinus ab
hero, cui fuerat in deliciis, desertus, atque adeo brevi post *mi-*
ser vocatus?

Nunc tuum cinerarius

Tondet os. miser, ab miser

Concubine, nuces da.

Quanto rectius legas,

jubet

Jam fervire Thalassio!

Nuptiae veteris heri, & herae novae jam te, delicias ante domini,
fervire jubent. Nihil facilius hac mutatione. Sic apud *Livium*
V, xv, 8. pro, *jubere*, liber offert *lubere*: contra in *Catulli* Carm.
xxvii, 4. pro,

At

At vos, quo lubet, hinc abite lymphæ.

duo *Vossiani*, jubet.

Carm. LXIX, 107.

*tanto te absorbens vertice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum:
Quale ferunt Graji Pheneum prope Cylleneum
Siccari emulsa pingue palude solum,
Quod quondam caesis montis fodisse medullis
Audet falsiparens Amphitryoniades.*

Haec egregie illustrat unicus & perappositus *Pausaniae* locus in *Arcad. cap. XIV.* Καρύων δὲ σάδια πέντε ἀφέσηκεν ἢ τε Ὀρεξίς καλκ-
μένη, ἢ ἕτερον ὄρεος Σκιάδης. ἐφ' ἑκατέρῳ δὲ ἐστὶ τῷ ὄρει βάραθρον τὸ ὕδωρ
καταδεχόμενον τὸ ἐκ τῆς πεδίσ. τὰ δὲ βάραθρα οἱ Φενεάται ταῦτα φασὶν
εἶναι χειροποίητα, ποιῆσαι δὲ αὐτὰ Ἡρακλέα-διὰ μέσῃ δὲ ὥρυξεν Ἡρακλῆς
τῆς Φενεατῶν πεδὶς ρεῦμα εἶναι τῷ ποταμῷ τῷ Ὀλβίῳ—μῆκ' ὅσον τῆς ὀρύγμα-
τος, σάδιοι πεντήκοντά ἐστι. βάθος δὲ ὅσον μὴ πεπτωκός ἐστιν αὐτῆς, ἢ
ἐς τετράκοντα καθήκει πόδας. — Τῶν βαράθρων δὲ ἐν τοῖς εἰρημένοις πεπονημέ-
νων ὄρεσιν ἀπωτέρῳ πεντήκοντά περ σάδις ἐστὶν ἡ πόλις. Hinc autem colligi
conficique potest emendandum esse, *siccare*. Videlicet ipsum
barathrum, quod Hercules quondam caesis montis, uti poëta
loquitur, medullis fodisse memoratur, siccat pingue solum pa-
lude emulsa. Nam ridiculi sunt, qui ipsum barathrum ab Her-
cule ficcatum putant.

Carm. LXV, 277.

*Sic tum vestibuli linquentes regia tecta
Ad se quisque vago passim pede discedebant.*

Quis unquam dixit *tecta vestibuli*? Lege *vestibulo*, ut v. 293.

*Haec circum sedes late contexta locavit,
Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.*

nisi quis malit *vestibulis*, ut apud *Juven. VII*, 124.

*Aemilio dabitur, quantum libet, & melius nos
Egimus; hujus enim stat currus aëneus, alti
Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci*

*Bellatore sedens curvatum hastile minatur
Eminus, & statua meditaturn praelia lusca.*

& Statium Theb. 1, 385.

*tandemque reclusis
Infertur portis. actutum regia cernit
Vestibula. hic artus imbri, ventoque rigentes
Projicit, ignotaeque acclinis postibus aulae
Invitat teneros ad dura cubilia somnos.*

Carm. LXVII, 31.

Quis te mutavit tantus Deus?

Quivis corrigat, tantum. Virgilius Aen. II, 274.

*quantum mutatus ab illo
Hectore!*
quem Valerius Flaccus imitatur IV, 398.

Qualis, & a prima quantum mutata juvenca!

Ipse Catullus XXII, 11.

tantum abhorret, ac mutat.

Sed omittamus de minutis dicere, & majus mendum tollamus ex elegante & jocosu carmine, quod Catullo Victorius Var. Lect. XII, 3. tribuit, & eum secuti Muretus, & Is. Vossius p. 344. Vulgo legitur v. 5.

*Hujus nam domini colunt me, Deumque salutant
Pauperis tuguri pater filiusque coloni:
Alter assidua colens diligentia, ut herba
Dumosa, asperaque a meo sit remota sacello:
Alter parva ferens manu semper munera larga.*

cum Priapi verba postrema corrigenda sint hoc modo:

Alter parva ferens manu saepe munera larga.

Sic enim semper in talibus loquuntur scriptores, ut Propertius IV, IV, 23. Ovidius Fast. IV, 726. Lucanus VI, 709. Martialis X, xcii, 7. Calpurnius Ecl. II, 62. Virgilius Ciris v. 94. & 523.

nam

nam saepe tepenti
Sanguine taurorum supplex resperserat aras :
Saepe Deum largo decorarat munere sedes.

Ecl. 1, 8. & Aen. x, 619.

Et tua larga

Saepe manu, multisque oneravit limina donis.

Ubi eadem verba in eadem re posita plane correctionem probant.
Accedat tamen auctor carminis ad Priapum, quod a quibusdam
Tibullo tribuitur, v. 9.

At, o Triphalle, saepe floribus novis
Tuas sine arte deligavimus comas.

Praeterea constat ex uno & quinquaginta versibus hujus generis
in hac fede trochaeum, non autem spondeum Catullo placuisse,
qui tantum reperitur v. 2. hujus carminis,

Quercus arida rustica conformata securi.

invito tamen Is. Vossio, qui p. 346. corrigit fomitata; & Carm.
xvii, 19, & 20.

In fossa Liguri jacet supernata securi,
Tantundem omnia sentiens, quam si nulla sit usquam.

quemadmodum Politianus legit pro separata. Trochaeus itidem
occurrit in versibus Maecenatis, hoc modo constitutis a Scaligero
ep. xxxiii. ad Pithoeum:

Debilem facito manu; debilem pede, coxa:
Tuber adstrue gibberum: lubricos quate dentes:
Vita, dum superest, bene est: hanc mihi vel acuta
Subdas, sustineo, cruce * *

At enim Marius Victorinus p. 2599. ed. Putz. nonnunquam; Teren-
tianus Maurus p. 2444. saepe, non ferme semper, in ea fede tro-
chaeum agnoscit ipse spondeum solitus adhibere; Diomedes autem
p. 512. Priapeii carminis exemplum ponit hoc:

Incidit patulum in specum procumbente Priapo.

Illud vero Servius p. 1825.

Hellespontiacos tuum numen protegit hortos.

Fateor. Sed ego *Catullo*, quam Grammaticis fidem habere malo. Denique supina librariorum negligentia crebro *saepe* in *semper* abiisse discimus ex variis lectionibus indicatis ad *Lucret.* IV, 986. & *Sallust.* B. Catil. xx, 14. Codex etiam *Vossianus Propert.* I, III, 44. pro,

Externo longas saepe in amore moras,
offert *semper*, ut *Basileënsis* in *Juvenale* VI, 602. Item apud *Ciceronem* *Tuscul.* Quaest. IV, 12. pro *dicimus quosdam torminosos, non quia jam sint; sed quia saepe*; & *Pacatum* *Paneg.* c. 40. pro *saepe jejuna* vulgabatur *semper*, antequam *Gebhardus*, & *Livinejus* e melioribus libris correxerant. Eandem maculam nuper e *Caesaris* libris de *Bello Civ.* III, 96. delevit *Marklandus* in *Explicat.* *Veter.* aliquot *Scriptorum* p. 278. praeclare restituens: *At hi miserrimo ac patientissimo exercitui Caesaris luxuriam objiciebant, cui saepe omnia ad necessarium usum defuissent.* Contrarium mendum vir doctissimus in *Observ.* *Miscell.* Vol. IV. p. 39. fustulit e *Lactantio* de *Mortibus Persec.* c. v. auctoritate MS. codicis corrigens: *Adversarios Dei semper dignam scelere suo recipere mercedem.* *Groninganus* etiam liber *Propertii* III, xv, II. pro,

Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes,
habet *saepe*.

Emendationi certissimae duas conjecturas subicere liceat. *Carm.* x, 33. vulgo legitur:

Sed tu, insulsa, male, & molesta vivis,
Per quam non licet esse negligentem.

Sed *insulse* puella dicitur *insulsa*, quam totum carmen ostendit falsissimam fuisse, atque adeo poeta v. 4. vocat *scortillum*

Non sane illepidum nec invenustum.

Quapropter *Is. Vossius*, *invisa*, id est, odiosa, inportuna, corrigebat. Hoc quidem jure *Cl. Burmanno* displicuit *Observ.* *Miscell.* Vol. v. p. xi. ubi totum carmen illustravit, sed difficultatem non tollit ipsi probata lectio:

Sed tu, insulsa, mala, & molesta vive.

nec explicationes interpretum satisfaciunt. Mihi requiri videtur:

Sed

*Sed tu, falsa male, & molesta vivis,
Per quam non licet esse negligentem:*

id est, perverse, & cum molestia mea jocosa es, plane, ut apud
Horatium Satyr. I, ix, 65.

male falsus

Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.

Conf. *Bentl.* ad *Carm. III, xiv, 11.* Similiter autem *Flaccus male*
post adjectivum collocat *Sat. I, iv, 64.*

Sulcius acer

Ambulat, & Caprius, rauci male, cumque libellis.

& II, v, 45.

Si cui praeterea validus male filius.

Nec aliter A. Cuningamus edidit II, 111, 137.

Quin, ex quo est habitus tutae male mentis Orestes.

In *Carminibus Nuptiali LXIII, 31.* pervulgati libri exhibent:

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam.

Namque tuo adventu vigilat custodia semper,

Nocte latent fures, quos idem saepe revertens,

Hespere, mutato comprehendis nomine eosdem.

codex autem *Thuaneus* offert *eospem*. Hinc *Is. Vossii* conjectura
nata est, *eopse*: sed ea nulla dote se commendat. Equidem su-
spicabar aliquando in, *eos*, latere *Eöus*, & *Catullum* dedisse,

quos idem saepe revertens,

Hespere, mutato comprehendis nomine Eöus.

Elegantes enim & docti scriptores in talibus utrumque nomen Hesper-
ri, & Eöi, sive Luciferi ponere solent. Virgilius Ciris v. 350.

Quem pavidae alternis fugitant, optantque puellae;

Hesperium fugitant, optant ardescere Eöum.

quemadmodum *Bentlejus* emendat ad *Callimachi Fragm. LII. ex*
poëtae versibus:

Αὐτὸν μὲν Φιλέει, αὐτὸν δὲ τε πεφείκασιν,
Ἐσπέρειον Φιλέειν, αἰτὰρ συγέειν Ἑῶαν.

Cinna

Cinna in *Zmyrna* apud *Servium* ad *Virgil.* Georg. 1, 288.

*Te matutinus flentem conspexit Eöus ,
Et flentem paulo vidit post Hesperus idem.*

Similiter *Manilius* 1, 177. *Columella* x, 290. *Seneca* Hipp. 177. *Boëthius* I. M. v. & *Statius* Theb. vi, 238.

*Roscida jam novies coelo demiserat astra
Lucifer , & totidem Lunae praevenerat ignes
Mutato Nocturnus equo.*

v. *Ludovicus Cerda* ad *Virgil.* Ecl. viii, 30. *Vossius* Theol. G. II, xxxi. & *Vulpius* ad h. l. qui pleraque loca pridem attulerunt, ut ostenderent *Hesperum* eundem esse ac *Luciferum*. Quam facile *Eöus* in *Eos* abire potuerit, atque ita, cum syllaba deesset, ad-
jici *dem*, monere non necesse est. Hanc autem conjecturam ad-
didi, quod eam *Burmanno*, Poëticarum elegantiarum in paucis
perito, valde placere viderem.



C A P V T II.

Virgilius, auctor *Culicis*, aliquot locis restitutus. *Othus* & *Epibaltes* non conati sunt mundum incendere. Rescindere coelum. *Capellae* subter dumos, non autem super iis cubant. Subter saepius in super abiit. *Tellus* multo, non autem magno sanguine manare dicitur. *Magnus* sanguis. *Magnus*, & multus permutantur. *Vis Argea*. *Pinus Argoae* navi decus addita. *Telamon* habuit in matrimonio *Periboeam Alcathei*, *Megarae Regis*, filiam, qua natus est *Ajax*; *Teucer* autem nothus *Hesione* captiva procreatus est. *Zanclaea Charybdis*. *Hectoris ira*. Propter. Metare loca. *Laestrygones* atri nequeunt vocari. Scriptores jam geminant, non autem frequentant jam, jam, jamque.

Culicem *Maronis* antiqui scriptores non pauci memorant: sed de ejus, qui nunc exstat, auctore dubitatur. *Carolus* enim *Ruaeus* in Hist. Virg. ad A. V. C. 696. & *Franciscus Oudin* in Adversariis Criticis, & singulari Disceptatione de *Virgiliano* Culice, quam *Dorvilius* in Obs. Misc. Nov. T. iv. p. 307. edidit, indi-
gnum

num esse censent, qui poëtarum maximo tribuatur. Et ille qui-
 „ dem ab inepto aliquo posteriorum aetatum scriptore fictum es-
 „ se; hic autem a farcinatore Gotho vel Vandalo, forte *Thrasa-*
 „ *mundi* temporibus, in Africa confectum esse pronunciat. E
 contrario *Jos. Scaliger* in Comment. ac Castigat. in Culic. p. 4.
 cumque secuti *Frid. Morellus* ad Stat. Sylv. II, VII, 73. & *Frid.*
Taubmannus non pueri, & tironis, sed *Maronis* ἀδρᾶς καὶ τελείας
 opus esse judicant. Equidem vehementer miror id ex ore *Scaligeri*
 excidis. Redarguitur enim Grammaticorum testimoniis, quorum
 consensus multum valet, atque adeo *Martialis* V. II, LVI, 19.

*Protinus Italiam concepit, & Arma, virumque,
 Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.*

Conf. Barth. ad Stat. l. c. Quid? quod, auctoritatibus omis-
 ipsum carmen, quod doctrinam redolet, exercitationemque pueri-
 lem, facile *Scaligerum* refellit. Nec tamen *Ruaei*, & *Oudini* sen-
 tentiam probare possum. Codices enim non modo Culicem, quem
 nunc in manibus habemus, *Maroni* tribuunt; sed etiam, quod
 majus est, & commentum *Ruaei* convincit, *Nonius*, ex eo p. 211.
 proferens v. 52.

Densaue virgultis avide labrusca petuntur.

ut omittam nunc auctorem vitae, & *Phocam* Grammaticum, qui
 duos ultimos memorant. Deinde multa reperiuntur in hoc carmi-
 ne, quae *Virgilius* in aliis ornatiora reposuit. Denique nihil
 ostendi potest, quod ei tribui nequeat, ne quidem locus ab *Oudino*
 p. 312. sic reprehensus: „ Hic pastor domum reducit, ut lecto
 „ compositus videat in somnis effigiem obtriti Culicis, & audiat
 „ de Charonte, de Furiis, ac Cerbero, de Orpheo & Eurydice,
 „ de Argonautis, Trojano bello, Ulyssis reditu, Graeca omni
 „ Romanaque Historia, non puerilem, sed pecuariam declama-
 tionem. ” Satis enim constat bonos poëtas interdum longius eva-
 gari. Quid? quod, *Heynio* iudice, auctor Panegyrici in *Messa-*
lam juvenili more digressionem taedii plenam, & a re penitus
 alienam, de *Ulyssis* erroribus instituit. Quid? quod hic ipse locus,
 quem vitio carere nemo facile dixerit, reprehensorem redarguit.
 Etenim, si *Virgilio* tribui nequit, Vandalus, aut Gothus auctor
 putandus est. At negamus in Africa, regnante Thrasamundo, fuis-

se, qui versus facere possent vel his decem, ex longissimo loco sumtis, similes:

*Hic regit aversos proles Laërtia currus,
Et jam Strymonii Rhesi, victorque Dolonis,
Pallade jam laetatur ovans, rursusque tremiscit
Jam Ciconas, jamque horret atrox Laestrygonas ipse.
Illum Scylla rapax canibus succincta Molossis,
Aetnaeusque Cyclops, illum Zanclos Charybdis,
Pallentesque lacus, & squallida Tartara terrent.
Hic & Tantalei generis decus amplius Atrides
Assidet, Argivum lumen: quo flamma regente
Doris Erichthonias prostravit funditus arces.*

Oudinus quidem in monstrosis elegantiae Gothicae speciminibus, in *Salmasii* codice visis, *Maronem* se dicit agnoscere, ut in *Culice*; sed carmina, quae *Burmannus* in *Anthologia Latina* nuper inde edidit, & *Culex* plurimum inter se differunt. At multa (sic enim dicunt) in carmine deprehenduntur obscura, horrida, atque adeo barbara, verbi gratia, v. 164.

Obvia vibranti carpens gravis aëra lingua.

quod vitium carpere, & vehementer reprehendere gestit *Oudinus*. Quasi vero non iniquissime faciant, qui perspicua librariorum menda scriptoribus tribuant! Etenim Critici magni & nobiles, in his *P. Bembo* in libro de *Virgilii Culice*, *Scaliger* p. 4. & *Heinsius* Syll. Ep. *Burm.* Tom. v. p. 400. consentiunt nihil hoc carmine mendosius posse reperiri. In correctoribus autem, qui saepe carmini nocuerunt, ipse *Scaliger*, si vera fateri volumus, est habendus. Quippe multa, quae corrigere vult, depravat, & ea scriptori nonnunquam affingit, quae ne Latino quidem poeta, nedum *Marone* digna videantur. Sed haec, meritorum memores, non insequemur, in primis quod errata palmaribus correctionibus, & observationibus minime vulgaribus abunde compensavit; quin potius id agemus, ut & ipsi, sublatis quibusdam mendis, pro nostra parte poetarum principi succurramus.

Initium faciemus a v. 233.

Nam vinctus sedet immanis serpentibus Othos,

Devictum

*Devictum moestus procul adspiciens Ephyialten :
Conati quondam cum sint incendere mundum.*

Sic in pervulgatis libris habetur : sed nemo repertus est , qui traderet Aloïdas voluisse mundum incendere. Quapropter ante multos annos corrigebam :

Conati quondam cum sint rescindere mundum.

Ipse *Virgilius* de geminis fratribus *Georg.* I, 280.

Et conjuratos coelum rescindere fratres.

Ter sunt conati &c.

& *Aeneid.* VI, 582.

Hic & Aloïdas geminos immania vidi

Corpora : qui manibus magnum rescindere coelum

Adgressi , superisque Jovem detrudere regnis.

Similiter autem in , & re saepe librariorum incuria permutantur. v. varias lectiones additas *Ovidio* *Metam.* VII, 78, 278. IX, 208. & *Virgilio* *Georg.* IV, 552. & 241. Nunc video *Vossianum* primae notae codicem , quem *Leidenfis* bibliotheca servat , habere :

Conati cum sint quondam rescindere mundum.

unde discimus correctores , cum *rescindere* abiisset in *incendere* , voces insuper trajecisse , ne versus turpiter hiaret. *Pitboeus* edidit *inscindere* , quod in duobus codicibus *Mss.* invenitur. Hinc autem *N. Heinsii* conjectura nata est , *escendere* : sed ea nostram non muto.

V. 152.

At circa passim fessae cubuere capellae ,

Excelsisque super dumis : quos leniter adflans

Aura susurrantis possit confundere venti.

Medius versus multum difficultatis habet. Quis enim credat fessas capellas *super dumos* cubare ? Deinde , quæ parvae capellae *super excelsis dumis* cubare possunt ? Praeterea scriptores rustici præcipiunt , ut pastores aestus meridianos , de quibus agit poëta , sub ramis arborum vitent. v. *I. L. de la Cerda* ad *Virg.* *Georg.* III, 331. Postremo , *que* superfluum videtur. Quis itaque non sentiat , in iis verbis maculam manere ? Sensit certe *Barthius* , qui & eam delere conatus est. Sic enim vir doctissimus *Advers.* XXI, xxiii. „ Nihil editi libri variant aut scripti. Et tamen cuivis patere po-

„ test rem integram minime esse. Durum enim, ne dicam absurdum, super dumos cubare capellas. — Legendum arbitror; „ *Excelsique super dumi*, quos leniter adflans &c. circa capellae, super vel supra, Excelsi dumi. Bardi exscriptores, qui capellas in „ excelsos usque dumos cubatum duxerint, quasi *circa* tale quid „ significare posset; At pastor ipse in lucum tectum ante ductus „ erat. Equidem vix dubito, quin corrigendum sit: *Excelsos subter dumos*, ut v. 109. *subter muscum*. Apposite ad probandum *Horatius Carm. III, xxix, 21.*

*Jam pastor umbras cum grege languido,
Rivumque fesus quaerit, & horridi
Dumeta Sylvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.*

Saepe autem librarios *subter* in *super* mutasse constat ex variis lectionibus, quas exhibet *Havercampus* ad *Lucret. v, 537. & vi, 857. & 614.* ubi unus *Vossii* codex offert *super*, alter autem *supter*; quae scriptura plerumque vitii causa fuit. Conf. *Lamb.* ad v, 762. Eadem macula, post amplissimi *Boubierii* curas, inhaeret omnibus libris *Pervigilii Veneris v. 81.*

Ecce jam super genestas explicant tauri latus;
cum *subter genestas* emendandum esse res ipsa doceat, & simillimus *Calpurnii* locus *Ecl. 1, 3.*

*Cernis ut, ecce, pater, quas tradidit, Ornite, vaccae
Molle sub hirsuta latus explicuere genesta.*

Sed hujus correctionis, ante plurimos annos feliciter a nobis inventae, laudem libentissime tribuimus *Broekbusio*, praestantis ingenii viro, qui firmis argumentis eam probavit ad *Tibullum II, 1, 62.* Addi tamen velim, quae magnus *Boerbavius* animadvertit, amicus autem *Burmannus* memoriae prodidit ad *Grat. Cyneg. v, 130.* Caeterum *Scaliger*, quod mihi fere exciderat, ad v. 97. p. 13. plurimos versus hujus carminis trajicit, & eum, quem correximus, ad pastorem refert, sic locum constituens:

*Compacta solidum modulatur arundine carmen,
Quem circa fescae passim cubuere capellae.*

Seu libet ad fontem densa requiescere in umbra

Excelsis

*Excelsis supra dumis; quos leniter afflans
 Aura susurrantis possit confundere venti.
 Anxius insidiis nullis, & lentus in herbis
 Concipit hic mitem projectus membra soporem.*

Nec aliter edidit *Taubmannus*, qui sic exponit: „ Dumeto aut
 „ senticeto supra fontem celsius eminente. Judicent sagaciores.
 Equidem fessas capellas sub excelsis dumis collocare malim.

v, 303.

*O quis non referat talis divortia belli,
 Quae Trojae videre viri, videreque Graji?
 Teucria cum magno manaret sanguine tellus,
 Et Simois, Xanthique liquor.*

Emendandum videtur:

Teucria cum multo manaret sanguine tellus.

Sic enim loqui solent ejus seculi scriptores. *Ovidius Metam.* 1, 157.

*Perfusam multo natorum sanguine terram
 Immaduisse ferunt.*

v, 155.

*Pollutosque semel multo Bellona penates
 Sanguine perfundit.*

Virgilius Aen. vi, 87.

Et Thybrin multo spumantem sanguine cerno.

Multus autem *sanguis* millies occurrit. Apud *Statium* quidem
 reperias *Achill.* 11, 412.

Si sparsus magno remearem sanguine.

Sed agitur de sanguine ferae majoris, & nobilioris, ut vel an-
 tecedentia doceant:

*Nunquam ille inbelles Osaëa per avia lynces
 Sectari, aut timidos passus me cuspide damas
 Sternere, sed tristes turbare cubilibus ursas,
 Fulmineosque sues, & sicubi maxima tigris,
 Aut seducta jugis fetae spelunca leaenae.
 Ipse sedens vasto facta exspectabat ab antro,
 Si sparsus magno remearem sanguine.*

Conf. vetus *Barthii* Scholiaſtes. Eodem modo vocabulum ſumitur VIII, 594.

*innumeris veluti leo forte potitus
Caedibus, inbelles vitulos, mollesque juvencas
Transmittit, magno furor eſt in ſanguine mergi,
Nec niſi regnantis cervice recumbere tauri.*

& v. 573.

*ſic Hyrcana leo Caſpius umbra
Nudus adhuc, nulloque jubae flaventis honore
Terribilis, magnique etiamnum ſanguinis inſons,
Haud procul a ſtabulis captat cuſtode remoto
Segne pecus teneraque famem conſumit in agna.*

Dorvilius quidem in *Animad. ad Charit.* p. 375. interpretatur, multae, magnae caedis; verum conparationis vis, & ipſa verba redarguunt interpretationem. Rectius multo vetus *Barthii* Scholiaſtes: caedis majorum animantium; & *Lactantius*: Tauri, aut hominis. Nec aliter uſurpavit *Gratius* *Cyneg.* v. 164.

*Tunc & manſuetis tuto ferus errat adulter
In ſtabulis, ultroque gravis ſuccedere tigrin
Auſa canis, majore tulit de ſanguine fetum.*

ubi *Titius*: praestantiori, nobiliori genere. Similiter major ſanguis eſt nobilior, generoſior, apud *Statium* *Theb.* v, 25.

*Dic, quis & ille pater? neque enim tibi numina longe,
Transferit fortuna licet, majorque per ora
Sanguis, & adſiſto ſpirat reverentia vultu.*

Nec tamen negamus quenquam eſſe, qui magno ſanguine dixerit. Etenim ſic locutus eſt *Sidonius* apud *Dorvilium*, & melior auctor *Juſtinus* XXII, VII, 6. iterato *Carthaginienses*, omnibus viribus bellum cientes, magno utriusque exercitus ſanguine, gravi praelio ſuperat. quae de more ab eo deſcripſit *Oroſius* IV, 6. *Parvus* etiam ſanguis occurrit apud *Lucanum*, & *Propertium* III, XIX, 19.

Sanguine tam parvo quis enim ſpargatur amantiſ.

v. *Burm.* ad *Lucan.* II, 128. & *Wopkenſ.* in *Obſ. Misc.* Nov. T. x. p. 208. Veruntamen haec nondum mihi perſuadent optimos poëtas dixiſſe, tellurem, & fluvios magno ſanguine manare. Quid? quod a me facit perpetua permutatio vocum, magnus & multus; de qua

qua vid. *Markland.* ad *Stat. Sylv.* III, III, 68. & *Burm.* ad *Valer. Flacc.* v, 274, & *Virg. Aen.* I, 245.

v. 341. de Graecis, capta Troja, domum redeuntibus:

ibat in altum

*Vis Argoa petens patriam ditataque praeda
Arcis Erichthoniae.*

„ Audiamus hic *Scaligerum*: Miror hoc hominum genus, qui om-
„ nia mutare solent, adeo coecos fuisse, ut dispicere non po-
„ tuerint, quid intersit inter *Ἀργώα*, & *Ἀργεία*. Nam *Argoa* ab
„ *Argo* navi: illud ab *Argivis*. Quare legendum esset, *Argiva*.
„ Sed veteres editiones admonent aliam fore lectionem, si earum
„ corrupta vestigia sequamur. Habent enim:

Vis repetens Argo patriam —

ut malim fane:

Vis repetens Argos patrium —

„ Vis, copia, ut infra. *Taubmannus* autem non spernit lectionem,
„ *Vis repetens Argo patriam*, si *Argo* pro qualibet nobiliore navi
„ aut etiam classe, usitata poëtis figura, sumatur. *Nicolaus Hein-*
sus vero notaverat in libro quodam legendum: *Vix Argo repetens*.
Sed unius literae mutatione facta corrigendum puto:

Vis Argea petens patriam.

quomodo locuti sunt *Horatius*, *Ovidius*, *Martialis*, & *Gunterus*.
v. N. *Heinsius* ad *Ovid. Amor.* III, vi, 49. qui & libro suo, quod
nuper ex amicissimi *Burmanni* literis intelleximus, adscripserat:
Lege, *Vis Argea*, vel *Argiva*. Saepissime autem librarii confu-
derunt *Argeus*, *Argous*, & *Argivus*; ut *Manil.* I, 692.

Argivamque ratem per aplustria summa.

cum scribere debuissent, *Argoam*. Nec aliter correxit *J. F. Gro-*
novius, vir magnus in primis, *Observ.* II, x. p. 290. quod, ut alia
non pauca, *Bentleyum* fugit.

v. 135.

*Hic magnum Argoae navi decus edita pinus
Proceras decorat sylvas.*

Scriptum videtur:

Magnum Argoae navi decus addita pinus.

Corippus

Corippus III, 79.

*Temporibus, Justine, tuis, spes urbis & orbis,
Romani jubar imperii, decus addite cunctis
Retro principibus.*

uti recte correxit *Barthius* *Advers.* LV, II. p. 2581. *Statius* *Theb.* I, 22.

Tuque o Latiae decus addite famae.

Virgilius *Aen.* VIII, 301.

Salve, vera Jovis proles, decus addite Divis.

ubi v. *J. L. de la Cerda*. Verba autem permutari docet *Burmamnus* ad *Phaedr.* I, XIV, 13. Eandem vero medicinam fecit *N. Heinsius*, Criticus nobilissimus atque optimus. Praeterea *Livinejus* ita versum profert ad *Catull.* LXV, 1. Denique conjecturam firmat & probat *Vossii* liber, in quo reperitur, *adita*.

Sed taedet in parvis morari, cum tot magna menda carmen contineat, ut v. 295.

hic & uterque

Aeacides. Peleus namque & Telamonia virtus

Per securam patris laetantur numina, quorum

Connubiis Venus, & virtus injunxit honorem.

Hunc rapuit serva: ast illum Nereis amavit.

ita quidem *Scaliger* edidit, verumtamen *feritas* approbavit, quod in margine, & libro *Vossii* reperitur. Audiamus argumenta:
„ Quia fuit ἀγρίος τις, propterea ipsi favit Virtus, sicut contra Ve-
„ nus Peleo, qui ἀπὲρ γυναικός fuit, ut uxorem Thetidem meruerit.
„ Quare imprudenter nimis fecit ille, qui nuper edidit: Hunc ra-
„ puit serva. & quaenam fuit illa serva? Non Hesionen putat, si
„ sapit. At Ajacem filium rapuit Tecmesia ancilla. Sed quam
„ *Homerus* ἡνιοχὲν vocat, *feritatem* *Virgilius* vertit, ut & paulo post:
„ *torva feritate repulsos*. Ego, quatenus de correctione, *Hunc ra-*
puit serva, judicat, ei prorsus assentior: de veteri lectione, *Hunc*
rapuit feritas, in alia omnia transeo. Quippe cum verbis,

quorum

Connubiis Venus, & virtus injunxit honorem,

non de Pelei magis nuptiis, quam Telamonis praedicetur, uxor
autem

autem Pelei versu proximo memoretur, (*illum Nereis amavit*), non de feritate Telamonis, sed conjuge mentio facienda est. Quis igitur dubitet, quin turpe mendum feliciter hoc modo corrigendum sit,

Hunc rapuit Periboea, illum Nereis amavit?

Sic *rapere* Ovidius usurpat Heroïd. IV, 65.

Thesides, Theseusque duas rapuere sorores.

Sic Alcathoi, Megarorum regis filiam, Telamoni nuptam, *Xenophon, Apollodorus, Pausanias, & Plutarchus* appellant. v. *Leopardus* Emend. III, x. *Mezeriacus* ad Ovid. Heroïd. III, 4. *Burmmanus* in Argon. Catal. v. *Telamon*, & Interpretes *Hygini* c. 97. *Sophocles* autem, *Pindarus, Diodorus Siculus, Hyginus, Lycophronis, & Homeri Scholiastae* vocant *Eriboeam*. Nulla igitur olim *Jo. Meursio* causa erat, cur in *Theseo* c. 13. confidenter in *Hygini* Poët. Astron. II, 5. *Eriboeae* substitueret *Periboeam*, licet nunc *Vossii* liber opinioni robur addat. Agi enim de Alcathoi filia perspicuum est ex *Pausania* p. 101. Haud dubie vero nomen hoc reddendum est *Athenaeo* XIII, 1. ubi refert ex *Istro* *Thesea* varias quidem puellas rapuisse, νομίμως δ' αὐτὸν γῆμαι Μερίβοιαν τὴν Αἴαντος μητέρα. Neque hoc fugit *Augustinum van Staveren* de fabulari historia praeclare meritum. *Burmmanus* tentabat, Ἐρίβοιαν; sed altera mutatio minor & verisimilior est, eamque probat geminus *Plutarchi* locus in *Theseo* p. 13. ubi, commemoratis puellis a *Theseo* raptis, similiter subjicit: γῆμαι δὲ ἡ Περίβοιαν τὴν Αἴαντος μητέρα. Jam vero nuptias illas *Telamoni* perhonorificas fuisse constat. *Xenophon* initio libri de Venatione: Πηλεὺς δ' ἐπιθυμίαν παρέσχε ἡ θεοῖς, δῶναί τε θέτιν αὐτῶ, ἡ τὸν γάμον παρὰ Χείρωνι ὑμῆσαι. Τελαμῶν δὲ τούτων ἐγένετο, ὥς ἐκ μὲν πόλεως τῆς μεγίστης, ἣν αὐτὸς ἐβέλετο, γῆμαι Περίβοιαν τὴν Ἀλκίδα. quae verba valde congruunt cum *Virgilianis* per nos restitutis:

quorum

Connubiis Venus, & virtus injunxit honorem:
Hunc rapuit Periboea; illum Nereis amavit.

Ex hac autem conjuge Telamon suscepit Ajacem; de quo poëta versibus proxime subsequenter agit:

*Asidet hic juvenis, sociat quem gloria, fortis,
Acer, inexcusatus, referens a navibus ignes
Argolicis Phrygios torva feritate repulsos.*

Nihil itaque nostra correctione commodius; nihil aptius excogitari potest. Eandem *Tiberius Hemsterhusius*, vir incredibili in his rebus sagacitate, feliciter adhibuerat, ut visa p. 24. mihi in his diebus affirmavit. *Heinsius* itidem nomen feminae proprium latere senserat. Conjecerat autem vir summus: *Hunc rapuit Tecmesa illum*; vel, *Hic rapit Hesionen: illum.* sed priorem conjecturam refellit historia. Quippe

*Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivae dominum Tecmesae.*

Nec posteriorem probare queo: primum, quod a vestigiis antiquae scripturae longe recedit: deinde, quod nec historiae, nec *Virgilii* verbis congruit:

Connubiis Venus, & virtus injunxit honorem. *quorum*

Hesionen enim captivam Telamon in matrimonio non habuit. Hinc Teucer ea procreatus vocatur nothus. v. *Homerus* Iliad. 9, 284. & *Sophocles* in Aj. Flag. v. 1033. in qua tragoedia multis insuper verborum contumeliis laceratur juvenis, quippe qui servus, & captiva & barbara natus appelletur, v. 1251, 1259, 1278, & 1307.

Transeamus ad v. 330.

*Illum Scylla rapax canibus succincta Molossis,
Aetnaeusque Cyclops: illum metuenda Charybdis,
Pallentesque lacus, & squallida Tartara terrent.*

Pro, *metuenda*, *Vossii* liber antea laudatus exhibet, *ranolea*. Hinc statim suspicabamur, vel potius intelligebamus poëtam scripsisse, *Zanclaea Charybdis*. *Ovidius* Fast. iv, 499.

Effugit.

*Effugit & Syrtes, & te, Zancloaea Charybdi,
Et vos, Nisaei, naufraga monstra, canes.*

Et Trist. V, 11, 73.

*Hinc ego dum muter, vel me Zancloaea Charybdis
Devoret, aque suis ad Styga mittat aquis.*

Mecum facit *Burmamnus*, vir eruditissimus, in commentario *Dorvilii* Siculis addito p. 605. ubi correctionem laudat, vehementissimeque conprobat.

Hinc autem, ne nunc alia commemorem, colligitur, quanta licentia, vel potius audacia librarii, aut librariis saepe nocentiores correctores ipsa juvenilis carminis ornamenta turpaverint. Sed & hinc perspicitur excellens praestantia libri *Leidenfis*, cuius ope plura scripturae menda tolli queunt, ut v. 303.

*O quis non referat talis divortia belli,
Quae Trojae videre viri, videreque Graji!
Teucra cum multo manaret sanguine tellus,
Et Simois, Xanthique liquor, Sigeaque praeter
Litora, cum Troës saevi vos Hectoris ira
Videre in classes inimica mente Pelasgas
Vulnera, tela, neces, ignis inferre paratos.*

Exhibet enim perspicue,

Troas saevi ducis Hectoris ira:

cui correctioni robur addunt duo codices, in quibus invenitur, *Troas saevi dos*. Ibidem conjectura ductus emendo:

Sigeaque propter

Litora.

Quod nec *Heinsium* fugit. Voces autem permutari vidimus *Observ.* 1, 4. p. 49.

Idem codex v. 172. pro,

Metabat sese circum loca,

D 2

repraesentat:

repraesentat :

Metabat late circum loca :

quod si mecum recipias, erudite lector, non necesse habebis exponere cum *Barthio*, metabat loca circum sese. Nam *metari sese circum loca* ferri nequit.

Denique v. 326. pro,

*Hinc regit aversos proles Laërtia currus,
Et jam Strymonii Rhesi, victorque Dolonis,
Pallade jam laetatur ovans, rursusque tremiscit
Jam Ciconas, jam jamque horret Laestrygonas atros.*

offert,

jamque horret atrox Laestrygonas ipse :

de quo pauci dubitabunt, praesertim, quia *Petavianus*, & alter *Vossianus* pariter habent, *jamque horret atrox*. Certe nemo reperi- tus est, qui *Laestrygonas* vocaret *atros*. In talibus autem scripto- res *jam* geminant, non autem frequentant, *jam, jam jamque*. Noster h. l.

*Et jam Strymonii Rhesi, victorque Dolonis,
Pallade jam laetatur ovans.*

Et v. 47.

*Jam sylvis dumisque vagae; jam vallibus abdunt
Corpora: jamque omni celeres e parte vagantes
Scrupea desertae perrepunt ad cava rupis.*

Et v. 253.

*At discordantes Cadmeo semine fratres
Jam truculenta ferunt, infestaque lumina corpus
Alter in alterius: jamque averfatur uterque,
In pia germani manat quod sanguine dextra.*

ut e MSS. corrigit Oudendorpius ad *J. Obseq. cap. cxviii.* Sed
lumina

lumina jam Scaliger p. 25. ex membrana Contii restituerat; aver-
satus autem Barthius Advers. XXI, 20.

Postremo liber eximius eximiam probat *Scaligeri* correctionem
 v. 353.

Euboïcas & per cautes, Aegeaque late
Litora.

Habet enim perspicue, *egea*. Vulgo legitur: *Heraea*.



C A P V T III.

Ciris a multis valde laudatur; a paucis autem reprehenditur. Obscuritatis caus-
ae. Dona multum vigilata. Rationes afferuntur, cur Virgilio carmen adju-
dicandum sit. Cecropius hortulus. Poëta primis annis Epicureum Syronem au-
divit. Mendum ex ejus carmine sublatum. Idem versus in Maronianis scri-
ptis, qui in Ciri, reperiuntur. Conplures interpretum errores coarguuntur. Ap-
probata Burmanni in Aeneïde correctio. Tellus in Delos mutatur. Responde-
tur argumentis Ruæi, qui carmen a Marone abjudicat. Opinio Scaligeri, su-
preum ejus opus esse statuentis, convellitur. Ejusdem errores notantur. Ae-
tas Valerii Mesalae. Ciris post Culicem videtur edita, priusquam compone-
rentur Eclogae. Juvenis. Juvenes anni. Petronii carmen emendatum.
Refellitur Eglinus, qui Cirin Catullo tribuit. Catullus juvenis obiit. Refu-
tatur Fontaninus, qui Gallum poëmatis scriptorem facit. Ejusdem varii erro-
res indicati. Philosophiae sedes in colle data. Fontaninus ficta & commentici-
cia carmina Gallo tribuit. Diluuntur argumentationes eorum, qui scriptorem
Ciris Ovidio aetate posteriorem faciunt. Aliquot mendosissimi carminis versus
correcti. Susplicere altius ad sidera. Nictantia sidera. Exterritus prodigiis,
monstris. Flores in foribus dependent. Minoi inhiare. Poëtae refugisse vi-
dentur a quarto casu Minoem. Carum caput. Quod ut o potius fallar! Vena-
tus ferarum. Medicina, quam Marklandus Manilio fecit, probata. Viri,
& ferae permutantur. Utinam ne! Alia, & ulla ratione confunduntur. Ist-
haec. Fessum corpus. Classis a litore resoluta, non autem revoluta. Stroph-
ades in Sporadas mutatae.

Transeamus ad *Cirin*, de cujus praestantia summaque elegan-
 tia tantum non omnes uno ore consentiunt. *Gasfendus de*
Vita & Mor. Epicuri II, vi. Principium illud elegantis poë-
, matis (Ciris). Anglus, literis doctrinaque praestans, Observ.

„ Misc. Vol. iv. p. 317. Elegantissimum poëmatum est, &
 „ pulcherrimis refertum locis. *N. Heinsius* apud *Fontan.* Hist.
 „ Lit. Aquil. p. 41. Exemplar *Ceiris*, quod poëmatum multo
 „ elegantius est. *Broekhusius* ad *Tibull.* I, x, 57. Auctor *Ciris*,
 „ elegans ille & politus, quicunque tandem exstiterit. & ad
 „ IV, vi, 1. Auctor *Ciris*, delicatissimi poëmatii. & ad III, v,
 „ 22. Auctor *Ciris*, amabilis poëmatii: quanquam versus laudati
 „ reperiuntur in *Culice*. *Barthius* in Praef. p. 26. tentare *Ceirin*
 „ *P. Virgilii Maronis*, unum toto Latio formosissimum poëma-
 „ tion. & ad *Stat. Sylv.* IV, vii, 2. Poëma optimum. & ad *Theb.*
 „ I, 333. Capillum *Nisi* & *Scyllam* consecravit illo longe cul-
 „ tissimo poëmatio, qui *Ceirin* nobis, unicam linguae Latinae
 „ gemmam, nec *Marone* indignam dedit. & ad vi, 693. Sic
 „ enim in ornatisimo poëmatiorum legendum. & ad v, 609.
 „ Similia sunt *Charmes* carmina in divino poëmatio *Ceiri*. Conf.
 „ idem ad *Theb.* II, 515. IV, 30. v, 617. *Scaliger* ad *Cirin* p. 65.
 „ tam culto & nitido poëmatio. & *Animadv.* in *Chron. Euseb.*
 „ p. 54. *Virgilius* in divino poëmatio *Ciri*. Alia aliorum testi-
 „ monia recitat *Iustus Fontaninus* *Historiae Literariae Aquilejen-*
 „ *sis* lib. I, II, 8. ubi ipse vocat opus, in quo omnes *Gratiae*
 „ & *Veneres* ornando certarunt, ut §. 5. aureum poëma; &
 „ §. 6. auro & cedro dignissimum propter artificium, summam-
 „ que elegantiam. Illud denique poëma praeclare commendat,
 „ quod propter elegantiam *Catullo*, *Gallo*, *Virgilio*, clarissimis
 „ poëtis, adjudicatum est.

Quis itaque est, qui *Bocharti* fastidium ferre possit in *Histor.*
Anim. S. S. Part. I. lib. v. cap. 7. *Virgilium* adhuc in *Ciri* pueri-
 liter balbutire censentis, atque adeo *Ruaeii* in *Hist. P. Virgilii*
Maronis ad A. V. C. 696. carmen ab intelligentibus probatum notan-
 tis hoc iudicio: quanquam fufum est feliciore vena, quam *Cu-*
lex; tamen jacent in eo multa, multa horrent, nitent quam
 paucissima. Hoc certe *Broekhusius* ferre non potuit ad *Tibull.* I,
 IV, 57. Auctor *Ciris*, quem ego satis credo non fuisse *Virgi-*
 „ *lium*, nec tamen cum *Ruaeio* *Jesuita* pro jacente atque horrido
 „ velim traduci, fastidio nimis delicato.

Fuere tamen in ipsis laudatoribus elegantiae, qui pauca in car-
 mine reprehenderent. Nam *Fontaninus*, ob trajectionem verbo-
 rum

rum alicubi durius esse existimat; *Anglus* autem in *Obs. Misc.* variis in locis obscurum, ut ultimam poëtae manum desiderasse videatur. Equidem trajectiones verborum non agnosco: paucis in locis obscurum carmen esse concedo. Obscuritatis autem duae sunt causae; una plurimorum versuum corruptio; altera bonorum librorum penuria. Nam conjectura viri doctissimi refellitur v. 45.

Accipe dona meo multum vigilata labore.

Sic enim poëtae loquuntur de carmine accurato. v. *Barthius* ad *Stat. Theb.* XII, 811.

*O mihi bisfenos multum vigilata per annos
Thebai.*

Quis autem carmen, omnium fere consensione laudatum, composuerit, inter eruditos non convenit. Equidem vix dubito, quin *Virgilio* sit adjudicandum. Ei tribuere videtur *Servius* ad *Ecl.* VI, 3. & *Aeneidos* initium: nam pro *Cirinam* legi debet *Cirin*, uti monuit *Heinsius*. Conf. *Dorvill.* *Obs. Misc.* Vol. IV. p. 317. Tribuunt & editi libri, in quibus inter carmina poëtae *Cirin* a tribus fere seculis receptam videmus; &, quod majus est, manuscripti, v. gr. *Basileënsis*, in quo legitur: *P. Virgilii Maro. Ciris ad Mesfalem.* Eodem ducunt quaedam carminis loca, quae maxime in illum conveniunt.

Ac primum quidem scriptor *Ciris* Epicureae Philosophiae se deditum fuisse refert:

*Etsi me vario jaëctatum laudis amore,
Irritaque expertum fallacis praemia vulgi
Cecropius suaves exspirans hortulus auras
Florentis viridi Sophiae complectitur umbra:*

Interpretes enim, & *Pasferatius* ad *Propert.* III, 21. p. 531. *Barthius* *Advers.* XX, 10. *Gassendus* de *Vita & Mor. Epic.* cap. VI. *Vossius* de *Philos. sectis* cap. VIII, 26. &, ne plures nunc commemorem, *Bruckerus* in *Hist. Crit. Philos. T. II.* p. 72. consentiunt hortulum *Cecropium* esse *Epicuri*; quod firmatur similimo *Martialis* loco VII, LXIX, 3.

Hanc

*Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus ,
Nec minus esse suam Stoica turba velit.*

ubi *Scrivenerius* errorem *Calderini*, *Heraldi*, & *Gruteri*, qui putabant Academiam significari, jam correxit. Similiter autem *Virgilius* Philosophorum praeceptis institutus est ab Epicureo Syrone. v. *Donatus* in vita, *Servius* ad Ecl. vi, 13. & Aen. vi, 264. & ipse *Virgilius* Anthol. *Burm.* T. i. p. 428. Ejusdem Philosophi meminit p. 677.

*Villula, quae Syronis eras, & pauper agelle,
Verum illi domino tu quoque divitiae,
Me tibi, & hos una mecum, quos semper amavi,
Si quid de patria tristius audiero,
Commendo, in primisque patrem: tu nunc eris illi,
Mantua quod fuerat, quodque Cremona prius.*

In quibus verbis leve mendum manet hoc modo tollendum:

Verum illi domino tum quoque divitiae.

quod argumentatione non eget. Nam voculas permutari notissimum est. v. *Drakenb.* ad *Liv.* X, XL, II.

Deinde, ut scriptor *Ciris*, Epicuri peramoeno delectatus hortulo, se fere disjunxit a carminibus, ita tamen, ut interdum ludere liberet,

Et gracilem molli pede claudere versum:

simillime *Virgilius*, Epicureae Philosophiae flagrans amore, Musis, quarum illecebris aliquamdiu delinitus fuerat, nuntium remisit, sic tamen, ut interdum aliquod commercium cum iis habere vellet, Anth. *Burm.* Tom. i. p. 428.

*Nos ad beatos vela mittimus portus,
Magni petentes docta dicta Syronis,
Vitamque ab omni vindicabimus cura.*

Ite hinc Camenae:

Dulces Camenae: nam fatebimur verum,

Dulces fuistis: & tamen meas chartas

Revisitote: sed pudenter & raro.

Postremo

Postremo scriptor Ciris librum dicavit Mesfalaë, quem colere & venerari solebat (18—40): eundem coluit & veneratus est *Virgilius*, ut ostendit elegans carmen, quod ad hunc ipsum misit, Anthol. *Burm.* II, cxxii. *Heynius* quidem, vir politus, & elegans, ad *Tibull.* p. 177. recentiorem putat esse scriptorem propter v. 47.

Saepe audendo mare vincere, saepe hiemem.

Sed hunc scrupulum facile *Broekhusius* exemit trajectis vocibus pulchre restituens:

Saepe mare audendo vincere, saepe hiemem.

Quid? quod iidem loquendi modi, & eorundem verborum creberrima & simillima repetitio, summa venustate conjuncta, eundem scriptorem prodere videntur.

In Ciri praeterea voces, & formulae dicendi *Lucretianae*, & imitatio *Catulli* manifesta reperitur, adeo ut non defuerint, qui carmen huic adjudicarent: ab his autem poetis multa *Virgilium* sumfisse veteres & novi interpretes ostenderunt.

Denique, ne multis videamur argumentis onerare lectorem, tot versus non solum dimidii, sed etiam, quod majoris est ponderis, integri, iique continui in *Eclogis*, *Georgicis*, & *Aeneïde* creberrime repetiti, vel maxime dicta confirmant.

Cum vero *Scaliger*, alique Ciris editores, quamvis hoc argumento usi, & interpretes *Virgilii* paucos admodum notaverint, & idcirco forte quidam veritatis ignari de alio scriptore cogitaverint, atque adeo *Justus Fontanus*, vir doctissimus, qui magna cum cura atque diligentia nuper hanc materiam tractavit, hujus „poëmatii versus, praeterquam semel in *Bucolicis*, legi negaverit *Histor. Liter. Aquilej.* I, II, 7. operae pretium esse credidimus uno in conspectu plerosque collectos ponere. Ciris itaque v. 3. habes:

Cecropius suavis exspirans hortulus auras
Florentis viridi Sophiae complectitur umbra.

Aeneïd. I, 693.

Ubi mollis amaracus illum

Floribus, & dulci adspirans complectitur umbra.

Ciris v. 51.

Caeruleis sua tecta supervolitaverit alis.

Ecl. vi, 81.

Infelix sua tecta supervolitaverit alis.

Ciris v. 52. de Scylla :

*Hanc pro purpureo poenam scelerata capillo,
Proque patris solvens excisa funditus urbe.*

Georg. 1, 405.

Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo.

Ciris v. 58.

*Illam esse, aerumnis quam saepe legamus Ulixi
Candida fuccinctam latrantibus inguina monstros
Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto
Deprensos nautas canibus lacerasse marinis.*

Ecl. vi, 74.

*Quid loquar, ut Scyllam Nisi, quam fama secuta est,
Candida fuccinctam latrantibus inguina monstros
Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto
Ab timidos nautas canibus lacerasse marinis.*

Ciris v. 125.

Concordes stabili firmarant numine Parcae.

Ecl. iv, 47.

Concordes stabili fatorum numine Parcae.

Ubi *Tollius* corrigebat *nemine*, quod *Ciris* versu jam *Burmannus* redarguit Anthol. p. 281. *Ciris* v. 160.

Aurea fulgenti depromens tela pharetra.

Aen. v, 501.

Pro se quisque viri, & depromunt tela pharetris.

Ciris v. 167.

Infelix virgo tota bacchatur in urbe.

Aen. iv, 301.

totamque incensa per urbem

Bacchatur.

Ciris v. 170.

Non niveo retinens baccata monilia collo.

Aen. i, 654.

colloque monile

Baccatum.

Ciris v. 208.

Excubias foribus studio jactabat inani.

Ecl. ii, 5.

Montibus & sylvis studio jactabat inani.

Vereor tamen, ne librarius, aut corrector hinc, *jactabat*, in *Cirin* transtulerit. *Heinsio* quidem legendum videbatur, *ductabat*, ad *Ovid. Fast.* iii, 245. *Ciris* v. 233.

Quo rapidos etiam requiescunt flumina cursus.

Ecl. viii, 4.

Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Nam scriptura quorundam librorum, *liquerunt*, & *Ludovicus de la Cerda*, qui verbum *mutata* cum *cursus* conjungit, auctoritate *Ciris* refelluntur. *Ciris* v. 241.

Ut nullo possim cognoscere signo.

Georg. i, 394.

certis poteris cognoscere signis.

Ciris v. 267.

extremum hoc munus morientis habeto.

Ecl. viii, 60.

extremum hoc munus morientis habeto.

Ciris v. 280.

Aut ferro hoc (aperit ferrum, quod veste latebat.)

Aen. vi, 406.

At ramum hunc (aperit ramum, qui veste latebat.)

Ciris v. 299.

Gnosfia neu Partho contendens spicula cornu.

Ecl. x, 59.

libet Partho torquere Cydonia cornu

Spicula.

Ciris v. 302.

Praeceptis aërii specula de montis abisfes.

Ecl. viii, 59.

*Praeceptis aërii specula de montis in undas
Deferar.*

Quo

Quo loco convellitur opinio *Fac. Nicol. Loënsis* Misc. Epiphyll. VIII, 26. legendum censentis, *Nec specula aëriis praeceps de montibus eses.* Ciris v. 307.

Nunquam ego te summo volitantem in vertice montis.

Aen. XI, 526.

Hunc super in speculis, summoque in vertice montis.

Ciris v. 349.

_____ diem mortalibus alnum.

Aen. v, 64.

_____ diem mortalibus alnum.

Ciris v. 369.

*At nutrix patula componens sulfura testa,
Narcisum casiamque herbas incendit olentis:
Terque novena ligat triplici diversa colore
Fila: ter in gremium mecum, inquit, despue, virgo:
Despue ter, virgo: numero deus inpare gaudet.*

Ecl. VIII, 73.

*Terna tibi haec primum triplici diversa colore
Licia circumdo, terque haec altaria circum
Effigiem duco: numero deus inpare gaudet.*

& II, 11.

Allia serpyllumque herbas contundit olentis.

Unde scriptor libri Basileënsis in Cirin transtulit exhibens:

Narcisum, casiamque herbas contundit olentis.

Ciris v. 394.

*Illa etiam, junctis magnum quae piscibus aequor
Et glauco bipedum curru metitur equorum.*

Georg. iv, 388.

Caeruleus Proteus, magnum qui piscibus aequor
Et *juncto* bipedum curru metitur equorum.

Ciris v. 398.

Cara *Jovis* soboles, magnum Jovis incrementum.

Ecl. iv, 49.

Cara *Delum* soboles, magnum Jovis incrementum.

Ciris v. 402.

Ad coelum *infelix* ardentia lumina *tollens*:
Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.

Aen. ii, 405.

Ad coelum *tendens* ardentia lumina *frustra*:
Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.

quo loco convincitur vir doctissimus, qui in Ciri corrigit, *aren-*
tia. Ciris v. 405.

Dum queror, & divos, (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora.

Ecl. viii, 19.

Dum queror, & divos, (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora.

ubi miror in mentem venisse *Burmanno* purissimam, & Ciris au-
toritate confirmatam lectionem, & *divos*, mutare vitiosissima
lectione cujusdam codicis, *ad divos*, cum perspicuum sit in
his,

Dum queror ad divos (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora,

deesse copulam, qua versus inter se jungi queant, Ciris v. 430.

Ut

Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error.

Ecl. viii, 41.

Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error.

Ciris v. 437.

Omnia vincit amor.

Ecl. x, 69.

Omnia vincit amor.

Ciris v. 473.

*Linquitur ante alias longe gratisfima Delos
Nereïdum matri & Neptuno Aegaeo.*

Aen. iii, 73.

*Sacra mari colitur medio gratisfima tellus
Nereïdum matri & Neptuno Aegaeo.*

Hic autem *Burmannus*, & ad *Ovid. Fast. vi, 178.* timide dicit, legendum forte, *Delos*. Paulo fidentius vir magnus locutus esset, si meminisset hunc locum totidem verbis ex *Ciri* translatum esse. *Delos* itidem videtur legisse vetus poëta, cujus carmen exhibetur *Anthol. Burm. iii, 7.*

*Delos, jam stabili revincta terra,
Olim purpureo mari natabat,
Et moto levis hinc & inde vento
Ibat fluctibus inquieta summis:
Mox illam geminis Deus catenis
Hac alta Gyaro ligavit, illac
Constanti Mycono dedit tenendam.*

Totum quidem carmen versibus de *Virgilii* loco sumtis contextum est. Eandem vero medicinam *Spanhemius* ad *Callim. H. in Del. v. 255.* *Senecae* fecit *H. F. v. 15.*

Quibusque

Georg. iv, 388.

Caeruleus Proteus, magnum qui piscibus aequor
Et *juncto* bipedum curru metitur equorum.

Ciris v. 398.

Cara Jovis foboles, magnum Jovis incrementum.

Ecl. iv, 49.

Cara Delum foboles, magnum Jovis incrementum.

Ciris v. 402.

Ad coelum *infelix* ardentia lumina *tollens*:
Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.

Aen. ii, 405.

Ad coelum *tendens* ardentia lumina *frustra*:
Lumina: nam teneras arcebant vincula palmas.

quo loco convincitur vir doctissimus, qui in Ciri corrigit, *ar-*
tia. Ciris v. 405.

Dum queror, & divos, (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora.

Ecl. viii, 19.

Dum queror, & divos, (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora.

ubi miror in mentem venisse *Burmanno* purissimam, & Ciris au-
ctoritate confirmatam lectionem, & *divos*, mutare vitiosissima
lectione cujusdam codicis, *ad divos*, cum perspicuum sit in
his,

Dum queror ad divos (quanquam nil testibus illis
Profeci) extrema moriens tamen adloquor hora,

deesse copulam, qua versus inter se jungi queant, Ciris v. 430.

Ut

Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error.

Ecl. VIII, 41.

Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error.

Ciris v. 437.

Omnia vincit amor.

Ecl. x, 69.

Omnia vincit amor.

Ciris v. 473.

*Linquitur ante alias longe gratisfima Delos
Nereïdum matri & Neptuno Aegaeo.*

Aen. III, 73.

*Sacra mari colitur medio gratisfima tellus
Nereïdum matri & Neptuno Aegaeo.*

Hic autem *Burmānus*, & ad *Ovid. Fast. vi, 178.* timide dicit, legendum forte, *Delos*. Paulo fidentius vir magnus locutus esset, si meminisset hunc locum totidem verbis ex *Ciri* translatum esse. *Delos* itidem videtur legisse vetus poëta, cujus carmen exhibetur *Anthol. Burm. III, 7.*

*Delos, jam stabili revincta terra,
Olim purpureo mari natabat,
Et moto levis hinc & inde vento
Ibat fluctibus inquieta summis:
Mox illam geminis Deus catenis
Hac alta Gyaro ligavit, illac
Constanti Mycono dedit tenendam.*

Totum quidem carmen versibus de *Virgilii* loco sumtis contextum est. Eandem vero medicinam *Spanhemius* ad *Callim. H. in Del. v. 255.* *Senecae* fecit *H. F. v. 15.*

Quibusque

Quibusque natis mobilis Delos stetit.

Vulgo legitur, *tellus*. Ut autem *Burmanni* conjectura *Ciri* confirmatur, sic error *Roberti Titii* convincitur *Virgilium* sic corrigentis :

Nereïdum matri, & Neptuno Ennosigaeo.

Correctionem, ex *Loc. Controv. xv, 16.* petitam, memorat *Alexander Cuningamus* in brevibus *Emendationibus Virgilio* subiectis, qui conprobasse videtur. sed ad propositum revertamur. *Ciris v. 518.*

Incultum solis in rupibus exigit aevum.

Aen. xi, 569.

Pastorum & solis exegit montibus aevum.

Ciris v. 538.

Quacunque illa levem fugiens fecat aethera pennis,
Ecce inimicus atrox magno stridore per auras
Insequitur Nifus : qua se fert Nifus ad auras,
Illa levem fugiens raptim fecat aethera pennis.

Georg. i, 404.

Quacunque illa levem fugiens fecat aethera pennis,
Ecce inimicus atrox magno stridore per auras
Insequitur Nifus : qua se fert Nifus ad auras,
Illa levem fugiens raptim fecat aethera pennis.

Conf. praeterea *Ciris v. 16. & Aen. vi, 378. Ciris v. 96. & Ecl. iii, 63. Ciris v. 120. & Georg. ii, 30. &c. Ciris v. 161. & Aen. xi, 841. Ciris v. 196. & Ecl. x, 58. & G. iv, 364. Ciris v. 222. & Aen. i, 499. Ciris v. 248. & Aen. ix, 595. xii, 811. Ciris v. 284. & Aen. x, 844. Ciris v. 288. & Aen. iv, 321. Ciris v. 358. & Aen. x, 146. Ciris v. 446. & Georg. iv, 348. Ciris v. 476. & Aen. iii, 125. Ciris v. 516. & Georg. iv, 431. Ciris v. 517. & Ecl. vi, 47.*

„ At,

„ At, inquit *Ruaeus*, in Ciri jacent multa, multa horrent,
 „ nitent quam paucissima: reperiuntur etiam, quae nec ab juve-
 „ ne, nec a fene *Virgilio* scriptam esse doceant.

Extrema aetate carmen a *Virgilio* scriptum putabat editor *Jos. Scaliger*. Sic enim p. 44. „ Scripsit autem hoc poema, cum
 „ Megaram se contulisset motus memoria rei, quam locus ipse ei
 „ excitabat. Nam & Grammaticus is, qui ejus vitam scripsit,
 „ id propemodum innuere videtur, quum scribit: *Quum Mega-*
 „ *ram, vicinum Athenis oppidum, visendi gratia peteret, languo-*
 „ *rem nactus est.* Ac fane videtur id supremum Virgilii opus
 „ fuisse, cum ex illius verbis Grammatici, qui ait postea lan-
 „ guorem nactus fuisse; tum ex ipso Virgilio canente:

„ *In quo jure meas utinam requiescere Musas,*
 „ *Et leviter blandum liceat deponere amorem.*

„ — Profectus erat Athenas, ut Philosophiam Epicuri perdi-
 „ sceret. Quin etiam eo anno videtur Athenas ingressus, qui in
 „ Quinquatria Minervae incideret: ut inde videatur nactus occa-
 „ sionem peplum Minervae describendi, qui Panathenaicis in
 „ pompa ferebatur.

Equidem moleste fero tantum ingenium tam levibus argumentis
 in tam levem sententiam incidisse. Nam quod illi *Virgilius* Athe-
 nas ingressus videtur anno, quo Panathenaea majora celebraren-
 tur, atque hinc occasionem nactus peplum Minervae describendi,
 in eo temporibus errat. *Hieronymus* enim, interpretes *Eusebii*,
 notavit in Chronico celebrata esse anno tertio Olympiadis exc.
 cum jam superiore *Virgilius* obiisset. v. *Fontaninus* in Hist. Liter.
 Aquil. p. 38. cui tamen non assentior, cum poetam festis diebus
 in urbe fuisse negat propter v. 27.

Felix ille dies, felix & dicitur annus,
Felices, qui talem annum videre, diemque.

Poëta quidem *felices* non vocat,
 qui talem annum videre, diemque;

sed felices dici tradit. Tantum autem abest, ut Grammaticus,
 cujus testimonio *Scaliger* abutitur, propemodum innuat *Virgi-*
 F *lium*

lium Cirin scripsisse, cum Megara se contulisset, ut hoc eodem testimonio vir summus facillime redargui refellique possit: *Sed cum aggressus iter Athenis occurrisset Augusto, ab Oriente Romam revertenti, una cum Caesare redire statuit. Ac cum Megaram, vicinum Athenis oppidum, visendi gratia peteret, languorem nactus est: quem non intermissa navigatio auxit, ita ut, gravior in dies, tandem Brundisium adventaret: ubi diebus paucis obiit.* Ex his enim perspicuum est poëtam, qui in Augusti comitatu redire statuerat, cum Megara visendi tantum gratia peteret, languorem nactum esse, eoque ex navigatione aucto Brundisii paucis post diebus decessisse. Quis autem credat vatem, qui operose scribebat, languentem in itinere amabile illud poëma condidisse, cum praesertim ipse neget v. 45.

Accipe dona meo multum vigilata labore?

Quod vero supremum opus fuisse colligit ex v. 10.

In quo jure meas utinam requiescere Musas,

Et leviter blandum liceat deponere amorem.

vitiose colligit. Incredibile est enim, qui secesserit ad Aeneïda limandam, & moriens imperfectam conburi jusserit, eum de levi poëmate dixisse,

In quo jure meas utinam requiescere Musas,

Et leviter blandum liceat deponere amorem.

Multae porro rationes afferri possunt, quibus opinio singularis refutetur. Primum enim *Virgilius*, cum Cirin edebat, a Musis fere se disjunxerat unius philosophiae studiosus: at anno „ quinquagesimo secundo, sicut *Donatus* tradit, ut ultimam manum Aeneïdi imponeret, statuerat in Graeciam & Asiam secedere, triennioque continuo omnem operam limationi dare, „ ut in reliqua vita tantum philosophiae vacaret: quibus verbis itidem coargui potest error *Scaligeri*, qui *Virgilium* putat Athenas profectum esse, ut Epicuri philosophiam perdisceret.

Deinde Cirin edens principia Philosophiae solummodo cognoverat, ut totum prooemium ostendit, maxime autem v. 41.

Sed

*Sed quoniam ad tantas nunc primum nascimur artes,
Nunc primum teneros firmamus robore nervos:*

at in Eclogis, Georgicis, & Aeneïde tanta philosophiae scientia elucet, ut a quibusdam summus doctor istius disciplinae vocetur. Non me fugit *Fontaninum* p. 38. *tantas artes interpretari metricas:* sed ipsa series orationis indicat eum graviter errare.

Praeterea quam probabile principem poëtarum Eclogis, & Georgicis in vulgus editis, & Aeneïde, quam de manibus nunquam deponebat, imperfecta, leve carmen lusisse! quam vero simile in ludendo sic Musas invocasse, (v. 97.)

*nunc age, Divae,
Praecipue nostro nunc adspirate labori,
Atque novum aeterno praetextite honore volumen!*

Denique suo, quemadmodum dicitur, gladio Scaligeri sententia confici potest. Scilicet M. Valerius Mesfala Corvinus, ex sententia Scaligeri, eo tempore, quo Virgilius illi Cirin dicavit, annum quinquagesimum agebat. Hieronymus enim, quem fere Ayrmannus in vita Tibulli §. 23. & Heynius sequuntur, in Chron. p. 151. & 157. ed. Scal. Mesfalam notat in vitam venisse anno Abrahami MDCCCLVIII; inedia autem se confecisse aetatis LXXII, Abrahami MMXXIX. Scaliger vero, (Animadv. ad Euseb. Chron. p. 180.) cujus opinionem J. Masfonus in Ovidii vita ad A. v. c. DCCLVII. firmavit & probavit, gravibus argumentis in hoc erratum ostendit, & antea virum magnum decessisse, natum putans anno Abrahami MDCCCXLIX, mortuum MMXX. v. c. DCCLVII. Est autem perabsurdum summis honoribus perfunctum, & annum aetatis quinquagesimum agentem vocare juvenum doctissimum (35). Varro quidem tradit apud Censorin. de D. N. c. 14. juvenes usque ad XLV annum dictos esse: sed nemo repertus est, qui quinquagesimum annum agentes eo nomine vocaret. Liquet itaque Cirin a Virgilio sub finem vitae non esse conscriptam.

Sed quid pluribus haec disputo, cum Virgilius ipse senio-rem se Cirin scripsisse neget v. 44.

*Haec tamen interea quae possumus, in quibus aevi
Prima rudimenta, & primos exegimus annos,*

Accipe dona meo multum vigilata labore.

v. *Fontaninus* p. 37.

Itaque libenter *Eglio*, *Ruaeo*, & *Fontanino*, viris eruditissimis, concedo *Cirin* supremum *Maronis* opus non fuisse, illud quod *Ruaeus* adjungit, nec a juvene confectam minime concedo. Vix enim dubito, quin, *Culice* jam scripto, carmen illud, primis annis exorsum, in *Epicuri* horto detexuerit, antequam conponeret *Eclogas*. Et primis quidem annis scriptum constat ex v. 45: recentius autem *Culice* esse declarat ipsum poema, quod etiam vituperatores longe, multumque praestare confitentur. Ante vero prodiisse, quam conponerentur *Eclogae*, *Phocas* indicat in vita tradens poetam primum lusisse *Culicem*, deinde *Syronem* *Epicureum* audivisse, post *Eclogas* scripsisse; quod confirmat *Servius* ad *Ecl.* vi, 13. *Vult exsequi sectam Epicuream, quam didicerant, tam Virgilius, quam Varus docente Syrone: & quasi sub persona Sileni, Syronem inducit loquentem.*

Ex disputatis itaque efficitur, fere tum conpositum esse, cum *Virgilius* *Epicurei* horti captus amoenitate caneret:

*Nos ad beatos vela mittimus portus,
Magni petentes docta dicta Syronis.
Ite hinc Camenae:*

quibus versibus, ne nunc alias rationes afferam, labefactatur & convellitur opinio *Ruaei* sic argumentantis: Nec *Virgilium* juvenem & *Bucolica*, *Georgica*, *Aeneida* meditantem tantum rei poeticae jam tum ceperat taedium, ut in hoc tam levi opere definere non dubitaret:

*In quo jure meas utinam requiescere Musas,
Et leviter blandum liceat deponere amorem.*

Nam quod clamat in *Ciri* jacere multa, multa horrere, tot praeclaris intelligentium testimoniis, poetae tributis, refutatur.

Dicet aliquis: *Mesfala* juvenum doctissimus v. 37. vocatur: carmen igitur a *Virgilio* juvene non est conpositum. *Damus* quidem libenter *Heinsio*, sic in notis ineditis, nuper a *Burmanno* nobiscum communicatis, argumentanti, saepissime minores natu
juvenes

juvenes a senioribus appellari; sed & Turnus, plerumque *juvenis* vocatus, Aen. ix, 51. hoc modo loquitur:

Ecquis erit mecum, Juvenes.

Ancaeus itidem in juvenibus, qui conflixere cum Calydonio apro, numeratus ab Ovidio Metam. viii, 300, 315. socios v. 392. conpellat his verbis:

*Discite, femineis quid tela virilia praestent,
O juvenes, operique meo concedite.*

Plura testimonia studiose conquirere non necesse videtur. Quid? quod hic ipse versus, quo nititur *Heinsius*, ostendit carmen ab juvene confectum. Nam, si vera est *Scaligeri* & *Masfoni* sententia de tempore, quo Mesfala Corvinus in vitam venit, aequalem fere *Virgilio* fuisse confitendum est: *Virgilius* igitur, eum vocans *juvenum doctissimum*, docet eodem tempore se juvenem fuisse. Quod si ita est, v. 45. admitti nequit MS. five potius ed. Ald. lectio, quam *Burmannus* V. C. ad *Seren. Sammon.* v. 52. probat,

juvenes exegimus annos.

Etenim, cum *juvenis* carmen scriberet, nondum juvenes annos exegerat. Venuſta quidem scriptura firmatur auctoritate *Nasonis* Metam. vii, 295. & xiv, 139.

Excidit, optarem juvenes quoque protinus annos.

ſed vulgatae favet *Virgilius* Aen. ii, 87.; favet perelegans repetitio poëtae propria;

Prima rudimenta & primos exegimus annos;

favet MS. Baſileënfis, & libri pervulgati; favet ordo in ſtudiis Romae ſervari ſolitus. Primum enim ſe dabant poëticae, deinde philoſophiae. v. Interpretes ad *Petron.* c. 5.

*det primos verſibus annos,
Maeoniumque bibat felici peſtore fontem:*

*Mox & Socratico plenus jam mittat habenas
Liber, & ingentis quatiat Demosthenis arma:*

ut levi mutatione facta corrigendum videtur pro, *immittat*. N. Heinsius ad *Propert.* p. 726. legebat, *sibi mittat*. Alias aliorum conjecturas, minime probabiles, exhibet Anthol. *Burm.* p. 581.

Sed haec haftenus: nunc consideremus eorum rationes, qui *Cirin* ab aliis scriptoribus compositam volunt. Alii enim *Catullo* tribuunt: alii *Gallo*: alii incerto poetae.

Catullo tribuit *Eglinus* Tigurinus in *Vindiciis Catullianae Ciris* adversus *Scaligerum* editis. Primum ejus argumentum est, „ *Scaligerum* verba, versus, lemmata subinde in *Ciri* agnosce-
„ re, quae in *Argonauticis Catulli* reperiuntur, nec ovum ovo
„ tam simile esse atque haec duo inter se poemata; *Cirin* igitur
„ ab eodem scriptam esse. Equidem nullum *Catulli* versum in *Ciri* agnovi; sed dictionem, numeros, & manifestam poetae *Veronensis* imitationem. His autem non efficitur *Cirin* ab eo scriptam esse, praesertim cum tanta eorundem versuum copia in ea & *Maronianis* carminibus habeatur.

Alterum vir eruditus argumentum ducit ex *Plinio* N. Hist. xxviii, 4. *Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos, proximeque Virgilii incantamentorum amatoria imitatio.* „ Quae e-
„ nim, rogat, ante *Maronem* incantamentorum amatoria imitatio
„ *Catulli*, nisi haec in *Ciri*? „ At in illa tam pauca hujus generis occurrunt, ut *Catullum Plinius*, etiam si verus auctor habitus esset, ob ea *Theocrito*, & *Virgilio* non adjunxisset, qui late materiem tractarunt *Eid.* ii. & *Ecl.* viii. Verisimilius igitur est opus *Catulli* deperditum respici. *Barthius* autem peradolescentulus ad *Cirin* p. 28. *Eglini* argumentum disolvere conabatur hoc modo: *Plinius* tradit *Catullum* incantamenta *Theocriti* imitatum esse: in *Ciri* autem talis imitatio non invenitur: non igitur est *Catulli*. Sed *Plinius* non refert *Catullum* & *Virgilium* *Theocriti* incantamenta imitatos esse. Praetereo caeteras *Eglini* rationes, quibus cum *Scaligero*, *Cirin* ultimum *Maronis* opus faciente, pugnat: neque enim iis nostra labefactatur sententia.

Quam

Quam multa vero posunt afferri, quibus *Egliniana* convellatur opinio! Nam quis veterum *Cirin Catullo* tribuit? quis *Mes-falae* veneratorem fecit? quis philosophiae deditum fuisse tradidit? Id quidem probare conatur versibus supra memoratis:

Nos ad beatos vela mittimus portus

Magni petentes docta dicta Syronis:

Sed illos *Maronis* esse non tantum docti consentiunt, verum etiam *Syronis* mentio docet, cujus auditorem fuisse poetam multi testantur, cum de *Catullo* plane non constet.

Si quis autem forte miratur me non uti argumento, quo solo *Barthius* ad *Claudian.* in *Ruf.* 1, 253. p. 1160. controversiam dirimi posse censet, is, si rem cognoverit, mei consilii causas probabit. Argumentatur ille *Hieronymum* in *Chronico* notare, *Catullum* decessisse anno altero post natum *Mesfalae*, cui *Ciris* dicata est, quarto Olympiadis *CLXXX*: igitur huic *Cirin* adscribi non posse; nam ridiculum esse carmen ad infantem in cunis vagientem scribere eumque *juvenum doctissimum* vocare. Sed inepto risu nihil est ineptius. *Hieronymus* enim temporibus erravit, cum *Mesfalae* eo anno mortuum esse memoriae proderet, uti jam monuimus. Erravit itidem tradens *Catullum*, anno aetatis tricesimo, Olympiadis autem *CLXXX* quarto decessisse. Satis enim constat ex ipsis carminibus poetam postea vixisse. v. *Ob. Gifanius* in vita *Lucretii*; *Vulpus* ad *Catulli Carm.* *LII.* & *cxI.* & *Jos. Scaliger* in *Animadv.* ad *Euseb. Chron.* n. *MDCCCLX.* p. 155. Nec tamen *Scaligeri* sententiam probo censentis *Catullum* ludis secularibus *A. V. C.* 737. celebratis carmen *xxxiv.* scripsisse, quum annum aetatis *LXXI.* ageret. *Is.* enim *Vossius* accurate eam refutavit in *Observ.* ad *Catull.* p. 180. Refutare autem potuisset uno, sed gravissimo, *Ovidii* testimonio *Amor.* *III,* ix, 6.

Obvius huic venias hedera juvenilia cinctus

Tempora cum Calvo, docte Catulle, tuo.

unde patet obiisse juvenem. v. *J. G. Vossius* *Instit. Orat.* *IV,* *viii,* 8. Quivis itaque fatebitur argumento, quod certissimum *Barthio* videbatur, nihil tribui posse. Tantopere tamen *Fontanino* placuit, ut, rationibus paullum mutatis, (nam *Vossium* secutus *Catullum*

Catullum statuit obiisse A. V. C. 704. Mesfala adhuc suprenni,) eo solo rem confici posse existimaret.

Gallo tribuunt *Obertus Gifanius*, (si *Barthium* sequimur *Advers.* III, 21.) *Barthius* ad *Stat. Sylv.* I, II, 49. IV, VII, 2. *Theb.* I, 616. II, 140, 486. IV, 30, 414. V, 617. VI, 289, 693. VII, 363. VIII, 205. XI, 49. XII, 811. imprimis *Advers.* l. l. & *Fontaninus Hist. Lit. Aquil. lib. I, II, 6.* sed argumentis & rationibus usi parum firmis ad probandum. Ponemus tamen, ne vim dissimulasse videamur. sic igitur *Barthius Adv.* l. c. „ Ob. Gifanius „ odoratus est ex sexta *Ecloga* Maronis poemation, quod Ceiris „ nomine Virgilio adscribitur, ad *Corn. Gallum* pertinere posse. „ Nos rationibus subductis & initio Ceiris, non ut a Scaligero „ nobisque ipsis est constitutum, sed ut in primis editionibus habetur, „ suspicionem animo nostro augemus tale aliquid poematio „ illi accidisse. Cum enim ait Virgilius,

„ *Tum canit errantem Permessi ad flumina Gallum*

„ *Aönas in montes ut duxerit una sororum.*

„ Ceiris illius divinae auctor vario se laudis amore jactatum tandem Eratüs auxilio (illa enim correctio certissima est) requieturum. Quod ait Maro *in montes* deduxisse, nonne potest illud alludere, quod in Ceiri dicitur?

„ *Et placitum paucis ausa est adscendere collem.*

„ Quod non sine ope divini numinis & quidem Apollinei factum „ Virgilius scribit. Alia quae occurrunt in eandem rem argumenta in commentario dubiorum scriptorum prolixius persequemur. „ *Fontaninus* autem p. 34. „ Tantus ubique consensus elucet inter ea, quae de Gallo narrantur a Sileno Virgiliano, quaeque de se ipso Gallus narrat in Ciri, ut nihil „ supra. Etenim Silenus de Gallo scribit, *errantem ad flumina Permessi* ab una ex novem Musis in montes Aönas ductum: „ Gallus in Ciri, quo respexit Silenus, ait, *se vario jactatum laudis amore, sub viridi umbra in Cecropio hortulo florentis Sophiae* confedissee, & Eratum, ejus Musam, amorum praesidem, „ cujus nomen reticuerat Silenus, *paucis placitum collem,* „ nempe Aënium, adscendissee „

Equidem

Equidem miror simillima viris eruditis videri tam dissimilia.
Aliud enim est, in Aönium montem ab una Musarum duci, &
calamos accipere, quibus

*Grynaei nemoris dicatur origo,
Ne quis sit lucus, quo se plus jactet Apollo:*

aliud nuntium Musis fere remittere, & in hortulo Cecropio

Florentis viridi Sophiae considerare in umbra.
Quod autem v. 8.

Et placitum paucis ausa est adscendere collem,
de monte Aönio capiunt, ipso carminis contextu redarguuntur:

*Etsi me vario jactatum laudis amore,
Irritaque expertum fallacis praemia vulgi
Cecropius suaves exspirans hortulus auras
Florentis viridi Sophiae complectitur umbra,
* Num mea quaeret eo dignum sibi quaerere carmen?
Longe aliud studium, atque alios accincta labores
Altius ad magni suspexit sidera mundi,
Et placitum paucis ausa est adscendere collem:
Non tamen absistam ceptum detexere munus:
In quo jure meas utinam requiescere Musas,
Et leviter blandum liceat deponere amorem.*

Nam liquet intelligi collem Sapientiae sedem, cui versibus sequen-
tibus arcem tribuit:

*Si mihi jam summam Sapientia panderet arcem,
Quatuor antiquis quae haeredibus est data consors,
Unde hominum errores longe, lateque per orbem
Despicere, atque humiles possem contemnere curas:*

& Lucretius, quem, ut saepe, imitatur, II, 8.

*Sed nil dulcius est, bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum templa serena,*

*Despicere unde queas alios, passimque videre
Errare, atque viam palantes quaerere vitae.*

Similiter autem *Silius* xv, 101. domum Virtutis in celso colle ponit, & *Simonides* apud *Clementem* Alex. Strom. iv. p. 585. in rupibus aditu difficilibus: Ἐστὶ τις λόγος, τὰν ἀρετὰν καίαι δυσεμβάτοις ἐπὶ πέτραις: quem locum *Barthius* adolescentulus ad v. 8. protulit.

Sed audiamus caetera *Fontanini* argumenta: *Silenus*, inquit,
,, haeret, quid primum loquatur, aut ut *Scyllam Nisi*, aut ut
,, aliam *Scyllam*, *Phorci* filiam, *Gallus* narraverit; quarum prima
,, in avem, altera in monstrum faxeum conversa est: hoc pacto
,, innuens de utraque *Gallum* cecinisse. Id quidem hujus parti-
,, culae aut, utrique *Scyllae* aptatae, non inanis repetitio confir-
,, mat: — *Gallus*, *Scylla* *Phorci* in aliud tempus seposita,
,, *Scyllam Nisi* suis carminibus celebrandam, se delecturum pro-
,, fitetur:

,, potius liceat notescere *Cirin*,
,, Aut unam ex multis *Scyllam* novisse puellis.

Equidem doleo virum doctum magno conatu magnas nugas dixisse. In verbis enim *Maronis*,

Quid loquar, ut Scyllam Nisi, aut quam fama secuta est;

nec *Macrobius*, nec *Heinsii* membranae particulam, aut, agnoscunt, quam *Criticus* nobilissimus additam judicat ab iis, qui nescirent utramque *Scyllam* a poëtis confundi. Quod autem dicit *Gallum*, *Scylla* *Phorci* in aliud tempus seposita, *Scyllam Nisi* suis carminibus celebrandam se delecturum profiteri, commentum est. Nam quod ejus rei vestigium apparet in verbis poëtae, quibus confidit?

potius liceat notescere *Cirin*,
Atque unam ex multis *Scyllam* non esse puellis.

Nec majoris ponderis est sequens argumentum: Demum *Silenus* *Phorci* filiae metamorphosin ab Gallo descriptam commemorans tres integros *Galli* versus ex *Ciri* (57, 58, 59.) usurpavit, (*Ecl.* vi, 75, 76, 77.) initio tertii leviter immutato,

,, Quid

„ *Quid loquar aut Scyllam Nisi, aut quam fama secuta est*
 „ *Candida succinctam latrantibus inguina monstros*
 „ *Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto*
 „ *Ah! timidos nautas canibus lacerasse marinis:*

sunt enim unius ejusdemque scriptoris *Virgilii*, quemadmodum supra docuimus: nec pertinent ad *Gallum*. Quis enim repertus est, qui *Scyllae*, *Phorco natae*, metamorphosin ab hoc scriptam traderet? *Servius* quidem ad *Virg. Ecl. x.* in. libros poëtae commemorat, & ad *Ecl. vi, 72.* *Euphorionis* carminum, quae dicit eum *translulisse* in Latinum sermonem, exponit argumentum; sed hujus operis, quod tamen *Maronis* interpretes memorare debuerat, non meminit. Deinde verba,

Quid loquar, aut Scyllam Nisi, aut quam fama secuta est
Candida succinctam &c.

cohaerent cum sequentibus,

Aut ut mutatos Terei narraverit artus?
Quas illi Philomela dapes, quae dona pararit?

Dicendum itaque foret itidem *Terei* & *Philomelae* metamorphoses a *Gallo* scriptas esse. Sane id statuit *Fontaninus* p. 31. Sed totus *Eclogae* contextus repugnat, quippe qua *Virgilius* exponat, quid *Silenus*, non autem *Gallus*, narraverit:

Namque canebat, uti magnum per inane coacta
Semina terrarumque, animaeque marisque fuissent.
Hinc lapides Pyrrhae jactos, Saturnia regna,
Caucaseasque refert volucres, furtumque Promethei.
His adjungit, Hylan nautae quo fonte relictum
Clamassent:
Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent,
Pasiphaën nivei solatur amore juvenci.
Tum canit Hesperidum miratam mala puellam:
Tum Phaëthontidas musco circumdat amarae
Corticis, eque solo proceras erigit alnos.
Tum canit errantem Permessi ad flumina Gallum

Aönas in montes ut duxerit una sororum.

Quid loquar, ut Scyllam Nisi, quam fama secuta est &c.

Aut ut mutatos Terei narraverit artus?

Quas illi Philomela dapes, quae dona pararit?

Omnia quae Phoebus quondam meditante beatus

Audiit Eurotas, jussitque ediscere lauros,

Ille canit.

Quis enim non videt haec omnia, *canebat, refert, adjungit, solatur, canit, circumdat, erigit, canit, canit, narraverit, canit*, uni Sileno tribui, nec nisi perabsurde versus medios,

Quid loquar, ut Scyllam Nisi, quam fama secuta est

Candida succinctam latrantibus inguina monstris

Dulichias vexasse rates, & gurgite in alto

Ab! timidos nautas canibus lacerasse marinis:

Aut ut mutatos Terei narraverit artus?

Quas illi Philomela dapes, quae dona pararit?

Quo cursu deserta petiverit, & quibus ante

Infelix sua tecta supervolitaverit alis?

Gallo tribui posse? Ex his item luce clarius est *Fontaninum*, *Virgilii* verbis non intellectis deceptum, nullo jure *Scyllae*, *Phorci* filiae, & *Terei* & *Philomelae* metamorphoses inter *Galli* libros retulisse.

Videamus ultimum ejus argumentum, quo *Cirin Gallo* vult adjudicari: „ iis, quae diximus, accedit; quamvis propter artificium, summamque elegantiam, *Ciris* poëma auro & cedro dignissimum sit, tamen ob trajectionem verborum alicubi durius videri, quem *naevum* in carminibus *Fabium* tetigisse paulo supra indicavimus. „ Sed primum nullas verborum trajectiones in poëmate deprehendimus: deinde *Quintilianus* de elegia loquens *Gallum*, *Tibullo*, *Propertio*que duriores esse judicat *Inst. Or. X*, 1, 93: denique nemo praeter *Fabium* ejus duritiem notavit. Utinam nobis superesset aliquod vatis, ab aequalibus adeo celebrati, carmen, ut ipsi per nos judicare possemus! *Servius* quidem tradit conplures versus, eosque minime duos, a *Virgilio* servatos esse *Ecl. x*. sic enim doctissimus interpretum ad v. 46.

Hi

Hi autem omnes versus Galli sunt, de ipsius translatis carminibus. v. Fontaninus p. 35. a quo locum notatum esse sero vidimus. Putat autem vir doctus hos esse:

*Tu procul a patria (nec sit mihi credere) tantum
Alpinas, ab dura, nives & frigora Rheni
Me sine sola vides. ab te ne frigora laedant!
Ab tibi ne teneras glacies secet aspera plantas!
Ibo, & Chalcidico quae sunt mihi condita versu
Carmina, pastoris Siculi modulabor avena.
Certum est in silvis, inter spelaea ferarum,
Malle pati, tenerisque meos incidere amores
Arboribus: crescent illae: crescetis amores.*

Quod si vera tradit *Servius*, perspicue fallitur *Broekhusius*, qui nullum Galli versum superesse statuit ad *Prop. II, xxv, 29*. Unum quidem *Vibius Sequester* servavit, uti *Fabricius* in *Biblioth. Lat.* notavit, & antea *Barthius Adv. xli, 26*. Sed fac duriorum fuisse Gallum: nihil id ad sententiam *Fontanini* probandam adjuvat. Hac enim ratione concludi queat: *Ciris* ab intelligentibus vocatur carmen elegans, amabile, & delicatum: *Gallus* autem durior erat: ergo *Ciris* a Gallo non est composita.

Restat tertia eorum sententia, qui dubitare se profitentur, an *Virgilio* *Ciris* sit adjudicanda, aut ab eo confidenter abjudicant, & incerto poetæ tribuunt.

Dubitare se profitentur *J. G. Vossius* de *Philos. Sectis* cap. viii. §. 25. & *Bochartus* de *Animal. S. S. T. II, II, 19*. Abjudicant autem *Scriverius* ad *Martial. p. 161*. *Broekhusius* ad *Tibull. p. 90*. *Heynius* ad eundem p. 319. & *Ruaeus* in *Hist. Virgilii* ad A. v. c. 696. qui sententiam rationibus affirmare conatus est: „ Idem „ esto de *Ciri* iudicium, quam *Ovidii* tempore posteriorem esse „ indicat *Scyllae*, patris & patriae ruinam meditantis, cum nutri- „ ce colloquium; locus omnino exaratus ad similitudinem illius „ colloquii, quod habet *Myrrha*, patris amore insaniens, cum „ nutrice item sua, *Metam. lib. 9*. Nec abstinet *Scyllae* nutrix „ ab exemplo ipsius *Myrrhae* proferendo; ut plane existimem fi- „ ctorem illum *Virgilianae* *Ciris*, ad *Myrrham* *Ovidianam* inter

„ scribendum oculos intendisse. — jacent in eo multa, multa
 „ horrent, nitent quam paucissima. „

Equidem miror hominem sententiae suae, tam levibus argum-
 tis affirmatae, tam ferociter confidere. Quis enim dabit ei Ciris
 scriptorem Scyllae colloquium cum nutrice imitatione expressisse
 ex colloquio Myrrhae & nutricis apud *Ovidium* *Metam.* x, 382—
 431? Certe non *Fontaninus*, qui similitudinem inde ductam se
 negat agnoscere. Quod si colloquia simillima essent, nonne pro-
 babilius videretur *Ovidium*, qui toties in libris *Metamorphoseon*
Virgilium secutus est, eundem pariter in his expressisse? Quam
 credibile porro est, poëtam venustissimum tot versus, eosque
 continuos, a *Virgilio* sumsisse? *Virgilius* solitus erat iisdem ver-
 sibus bis uti, sic ut saepe unam aut alteram vocem mutaret. v.
Heinsf. ad *Ecl.* v, 37. & *Aen.* ix, 814. Verisimilius itaque est,
 eum versus in Ciri positos similiter in alia carmina transtulisse,
 quam alium scriptorem politum & artificem tot, tamque aperta,
 furta fecisse. Quid? quod dictio, & prisca quaedam vocabula
 ejus temporis scriptorem indicant. Verum pluribus verbis hanc
 opinionem labefactare non debeo, cum mentio Mesalae, cui
 carmen dicatur, penitus eam conficiat. Inter omnes enim constat
 eum decessisse, priusquam *Ovidius* relegaretur. v. *Scaliger* ad *Eu-*
seb. *Chron.* p. 180. *Masfonus* in vita *Ovid.* ad A. V. C. DCCCLVII.
 & *Fontaninus* p. 39.

Res igitur confecta est, mihiq; qui longior fui, peroran-
 dum.

Utinam vero carminis *Maroniani* splendor paucioribus & mino-
 ribus maculis adpersus esset, aut saltem veteres membranae repe-
 rirentur, quarum ope deleri possent! Sed harum pertenuis, aut
 nulla spes ostenditur. *Heinsius* quidem, diligentissimus earum in-
 vestigator, tantum libri recentis & in charta scripti, quem pu-
 blica Basileae bibliotheca servat, (v. *Syll. Epist. Burm.* T. iv.
 p. 148.) exemplar habuit, idque editis, ut usu didici, similli-
 mum. Nam benevolentissimus atque amicissimus *Burmamnus* i-
 psum illud Amstelodamo nuper ad me misit. Nihilominus *Par-*
rhasius, *Contarenus*, *Leopardus*, *Jac. Nic. Loënsis*, *Turnebus*,
Barthius, *Bentlejus*, vir doctus in *Observ. Misc.*, *Dorvilius*,
Heinsius, *Burmamnus* in notis ineditis, & in primis *Scaliger* quae-
 dam

dam scripturae menda fustulere, quorum fecuturus exemplum ordiar a v. 6.

*Longe aliud studium, atque alios accincta labores,
Altius ad magni suspendit sidera mundi,
Et placitum paucis ausa est adscendere collem.*

Versus medius vehementer eruditissimos viros exercuit. *Livineius* ad *Plin.* Paneg. cap. 6. & *Catull.* LXV, 104. legens,

Altius at magni suspendit sidera mundi,

suspendit, interpretatur, suspenfa & superne inpendentia describit: *Barthius* autem, *suspensa est*: *Eustathius* vero *Swartius* Anal. III, 14. cum verbo *quaerere*, quod praecedit v. 5. conjungit: sed haec ferri nequeunt. *Scaliger*, probante *J. M. Gesnero*, (v. Thes. L. L. v. *subtendo*) corrigit, *subtendit*, hoc est, sursum tendit: *Heinsius* autem, *se tendit*: vel, *suspendi*: *Burmannus* vero V. C. *dum pendet*, vel, *tendit*, vel, *mens tendit*. Ego malim:

Altius ad magni suspexit sidera mundi.

Lucretius, quem saepe *Virgilius* imitatur, II, 1038.

Susplicere in coeli dignatur lucida templa.

Virgilius Aen. IX, 402.

Suspiciens altam ad Lunam:

ut quidem codex *Zulichem.* habet; &, quod rem conficere videtur, ipse *Ciris* v. 216.

⁊ altum

Suspicit ad culti nutantia sidera mundi:

ubi eadem ferme verba reperias. Hoc autem loco *Scaliger* pro, *coeli*, (nam sic vulgatos olim libros habere testatur) legendum suspicatur: *celsi* mundi. Robur addit MS. liber *Basileënsis*, in quo, *celi*. Addit vir summus: „potes & legere, *nictantia* sidera.

„ dera. videntur enim connivere, cuius rei causam reddidit *Aristoteles* in Meteorologicis. „ Favere videtur *Lucretius* VI, 181.

Semina, quae faciunt nictantia fulgura flammae.

Praeterea librarii solent, *nictus*, in, *nutus*, mutare. v. *Heins.* ad *Claud. Conf. Mall.* v. 313. & in primis *Burmamnus* ad *Ovid. Metam.* III, 461. Denique *Basileënsis* liber in margine habet, *nictancia*, quod *Joh. Rud. Wetstenio*, qui ejus exemplar ad *Heinsium* misit, valde placebat.

v. 46.

*Accipe dona meo multum vigilata labore,
Et praemissa tuis non magna exordia rebus.
In pia prodigiis ut quondam exterruit amplis
Scylla, novosque avium sublimis in aëre coetus
Viderit.*

Scaliger ad v. 48. „ Hic ἀνακόλυστον est, & procul dubio aliquod „ magnum monstrum alit lectio. „ Legit autem, plaudente *Barthio*:

prodigiis ut quondam exercita amoris;

hoc est, amore prodigioso. Sed, minore mutatione facta, corrigendum est: *prodigiis exterrita.* *Ovidius Metam.* IV, 487.

monstris exterrita conjux,

Territus est Athamas.

Virgilius Aen. III, 307.

magnis exterrita monstris.

Nec aliter *Valerius Flaccus*, & *Statius* loquuntur. v. *Marklandus* in *Epist. Crit.* p. 119. *Quintilianus* I. O. I, x, 47. ne velut prodigio divinitus facto militum animi terrerentur. *Suetonius Aug.* c. 94. prodigium factum publice, quo denuntiabatur regem P. R. naturam parturire: senatum exterritum censuisse. *N. Heinsius* autem pro,

pro, *amplis*, conjiciebat: *exercita diris*, vel *miris*: ego non habeo, quod liqueat. Posterius tamen magis placet, fortasse quia & nobis in mentem venit.

v. 94.

*Pierides, quarum castos altaria postes
Munere saepe meo inficiunt, foribusque hyacinthi
Deponunt flores, aut suave rubens narcisus,
Aut crocus alterna conjungens lilia caltha:
Sparsaque liminibus floret rosa.*

Quis unquam sic locutus est? *hyacinthi* deponunt flores in templi foribus. Aut vehementer fallor, aut vere correxi:

*foribusque hyacinthi
Dependent flores, aut suave rubens narcisus.*

Ovidius Metam. VIII, 722.

*equidem pendentia vidi
Serta super ramos, ponensque recentia dixi.*

& IV, 759.

Sertaque dependent tectis.

Similiter autem librarii confudere, *suspendit*, & *supponit*, in Claudiani libris in Eutrop. I, 208. *pendere*, & *ponere* v. 204. & *inpendit*, & *apponit*, de Mall. Conf. v. 66. *Hyacinthi* vero flores poëta dixit, ut Horatius Carm. II, III, 13.

*nimum brevis
Flores amoenos ferre jubes rosae.*

& quem toties imitatur, Catullus Carm. LX. de N. M. v. 6.

*Cinge tempora floribus
Suaveolentis amaraci.*

Nec aliter conjecit Criticorum princeps N. Heinsius, cujus optimas correctiones cum meis fere congruere video.

v. 129.

H

Nec

*Nec vero haec vobis custodia vana fuisset,
Nec fuerat: nisi Scylla novo correpta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulcrum,
O nimium cupidis si non inbiasset ocellis.*

Si diligenter haec attendamus, deesse nomen ejus, quem Scylla cupidis ocellis inhiaverit, intelligimus. Itaque N. Heinsius legebat:

Minoëm cupidis si non inbiasset ocellis.

v. Syll. Ep. *Burm.* T. iv. p. 162. ubi *Tollium*, qui eandem correctionem adhibuerat ad *Auson.* Prof. p. 148. a se sumsisse dicit. Idem mihi in mentem venerat: sed cum poëtas refugisse viderem a quarto casu *Minoëm*, nec verum sic correctum cum praecedentibus congruere,

(nisi Scylla novo correpta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulcrum,
Minoëm cupidis si non inbiasset ocellis.)

mox aliam viam secutus ad id, quod quaerebam, facile perveni. Patuit enim commodius legi posse:

nisi Scylla novo correpta furore,
Scylla patris miseri, patriaeque inventa sepulcrum,
O nimium cupidis Minoï inbiasset ocellis:

in qua correctione manifesta vestigia priscae lectionis apparent. Nunc video mecum facere N. Heinsium. Sic enim vir eximius in brevibus notis: „Lege: Minoëm cupidis si non inbiasset ocellis: vel, Minoä heu cupidis. Sublegit mihi *Tollius* ad *Auson.* „p. 148. Sic infra, generum Minoä declinatione Graeca. f. O „nimium cupidis Minoï. V. 224.

Et simul, o nobis sacrum caput, inquit, alumna.

Vereor, ut alumna sacrum nutritici caput dici queat. Itaque malim trajecta litera corrigere, nobis carum caput. Nihil usitatius, ac tritius. *Valerius Flaccus* II, 404.

Carius

Carius o mihi *patre* caput.

IV, 24.

Stansque super carum tales caput edere voces.

Ipsē *Virgilius* Aen. IV, 354.

Me puer Ascanius, capitisque injuria cari.

Voces autem permutari *Burmānus* ostendit ad *Ovid.* Metam. III, 156. Addo *Senec.* Troad. v. 643.

Hinc gnatus, illinc conjugis cari cinis.

ubi codex Flor. ultima vocis antecedentis litera pariter geminata, *conjugis sacri.* Similiter *N. Heinsius* in *Silii* lib. VIII, 71. pro,

Ecce autem Aeneas, sacro comitatus Jūlo,

caro reponebat; ut in *Senecae Thyesta* v. 93.

moneo, ne cara manus

Violate caede:

& *Phoenissis* v. 277.

nemo sine caro feret

Illud cruore:

pro *sacra caede*, &, *caro cruore*. v. *Advers.* p. 36, 37, 52. Hinc autem liquet librariorum consuetudinem fuisse, ut *carum* in *sacrum* mutarent.

v. 225.

Non tibi nequicquam viridis per viscera pallor

Ignotas tenui suffudit sanguine venas:

Nec levis banc faciem (neque enim pote) cura subegit.

Haud fallor, quod te potius Rhamnusia fallit.

Nam qua te causa &c.

In v. 228. mendum latere omnes intelligunt. Itaque *Nicol. Loënsis* Epiph. Misc. VIII, 26. corrigebat:

H 2

quod

quod te *potius Rhamnusia* fallat.

Josephus autem *Scaliger* veterem lectionem probabat :

Haud fallor : quod te potius , Rhamnusia , fallar.

„ id est , inquit , quod potius te precor , *Rhamnusia* , ut fallar.
„ sic , *te , Neptune pater.* eleganter subticetur , *precor.* „ Sed
sibi habeat istas elegantias : ego legam :

Haud fallor : quod ut o potius , Rhamnusia , fallar !

Pro multis argumentis est appositus , & similis ipsius poëtae locus
Aen. x, 628.

aut ego veri

Vana ferar , quod ut o potius formidine falsa
Ludar , & in melius tua , qui potes , orsa reflectas !

Nam , *fallar* , MS. Basil. firmatur , qui , *fallor* , exhibet. *Hein-*
sius , ut nunc video , tentabat :

Haud fallor : atque o potius , Rhamnusia , fallar !

sed hanc correctionem nemo nostrae praeferet , maxime si val-
de placuerit ingeniosissimi *Marklandi* sententia pro , *Rhamnusia* ,
scribendum putantis , *Amathusia* , ad *Stat. Sylv.* V, III, 258.

v. 297.

Atque utinam Cereri , nec tantum grata Dianae
Venatus esses virgo sectata virorum ;
Cnosia neu Partho contendens spicula cornu
Dictaeas ageres ad gramina nota capellas :
Nunquam tam obnixe fugiens Minoëis amores ,
Praeceptis aërii specula de montis abisces.

Primi versus haud dubie mendosi sunt. Nam *Diana* , non autem
Ceres , venationis habebatur studiosa. *Taubmannus* quidem sic ex-
plicat : „ *Utinam non tantum Dianam tibi demeruisset , sed &*
„ *Cerem* , quae te forte in alio negotio detinuisset , ne dum
„ *venatui indulges* , quae virorum partes sunt , a *Minoë* conspe-
„ *cta , & infeliciter amata fuisses :* „ sed haec , „ quae te forte
in

in alio negotio detinuisset, „ in *Virgilio* frustra quaeras. Mihi corrigendum videtur:

*Atque utinam celeri non tantum grata Dianae
Venatus eses virgo sectata ferarum.*

celeri debemus *Aldo*, & margini *Pith.* ed. in quo legitur itidem; *non tantum*. Illud autem confirmat *Ovidius* *Metam.* IV, 304.

Solaque Naiadum celeri non nota Dianae:

venatus vero *ferarum* *Silius* VIII, 317.

*Haud illo levior bellis Vestina juvenus
Agmina densavit venatu dura ferarum.*

Nam *f* & *v* saepissime commutantur in MSS. codicibus. v. *Drakenb.* ad *Liv.* XXI, II, 4. Pariter autem librarii, *feras*, in, *viros*, mutarunt in *Manil.* V, 180.

*Et Calydonea bellantem rupe puellam,
Vincentemque viros; & , quam potuisse videre
Virgine majus erat, sternentem vulnere primo:*

quod non animadvertens *Bentleyus* huc illuc fluctuat: „ *quam* *feram*, *belluam*, vel, si mavis, *quem* *aprum*, vel *quod* *monstrum* —: „ *quae* *nauci* non sunt. Nec enim *ferri*, nec intelligi potest: *puella vincit viros*, & *sternit*, *quam*, *quem*, quod

potuisse videre.

Virgine majus erat:

id est, *feram*, vel *aprum*, vel *monstrum*. At facilis & perspicua est correctio sagacissimi *Marklandi* ad *Stat. Sylv.* I, 1, 65.

*Vincentemque feras, & , quam potuisse videre
Virgine majus erat, sternentem vulnere primo.*

vel illud, *quam*, docere poterat *feras* praecessisse. Contra, *feri*, pro, *viri*, mendose legitur in quibusdam libris MSS. *Propertii* II, V, 16.

Caeterum *celeri* placuit itidem *N. Heinsio*, qui, monente ad *Ovid.* l. c. *Burmanno*, legebat:

*Atque utinam celeri ne tantum grata Dianae
Venatus esses virgo sectata virorum.*

Sane illud, *utinam ne*, elegans est dicendi modus: sed in locis *Ennii* p. 167. & 212. aliorumque verbum nullum, ut hic, *celeri*, interponitur. Quare praeferendum videtur: *utinam c.* non tantum *g. D.* Sic autem *Cicero* locutus est. Quo sensu vero Criticus nobilis ceperit, *venatus virorum*, non liquet. Si putaverit puellam cum viris, Atalantae more, venatum ivisse, falsus est. Comes enim Dianae, virginis castissimae, congressus virorum fugiebat. *Anton. Liberalis* c. 40. αὐτὴ φυχῶσα τὴν ἑμιλίαν τῶν ἀνδρώπων ἠγάπησεν αἰεὶ παρθένη εἶναι. v. *Meurs.* in *Creta* p. 304. *Heinsius* quoque adscripserat in notis ineditis: possis & *Veneri*. Idem coniecit antea *Barthius*, & exhibuit *Parrhasius* in *Quaef.* per epist. xxx. Et fane *venari*, & *venatus* a bonis scriptoribus sic usurpantur. v. *Interpr. Phaedri* IV, iv, 4. & *Burm.* *Anthol.* T. i. p. 390. Voces autem confundi patet ex *Heins.* ad *Ovid.* *Am.* III, x, 47. & *Maximiniani Eleg.* i, 163.

Nec Veneris sunt grata mihi, nec munera Bacchi.

nam *Withofius* *Encaen.* Crit. p. 315. vere restituit, *Cereris*. Sed quam matri decorum sit, optare castissimae Dianae comiti, ut venetur viros, viderint prudentiores.

v. 333.

*Quod si non alia poteris ratione parentem
Flectere: sed poteris: quid enim non unica possis?
Tunc potius tamen &c.*

Atqui nullam rationem memoravit. Quis est itaque, qui legere dubitet, *aliqua*, vel potius, quia vocabulum v. 331. praecedat,

*Quod si non ulla possis ratione parentem
Flectere?*

v. 378.

Verum

*Verum ubi nulla movet stabilem fallacia Nisum ,
Nec posunt homines , nec posunt flectere Divi.*

Similiter in *Livii* lib. IX, XXIX, 2. *Nec erat ea tempestate gens alia , cujus arma terribiliora essent , alii codices habent , aliqua ; alii , ulla. v. Drakenb.*

v. 416.

*Vinctane tam magni tranabo gurgitis undas ?
Vincta tot assiduas pendebo ex ordine luces ?
Non equidem me alio possum contendere dignam
Supplicio : quod sic patriam , carosque penates
Hostibus , immitique addixi ignara tyranno.
Verum esto. haec , Minos , illos scelerata putavi ,
Si nostra ante aliquis nudasset foedera casus ,
Facturos : quorum direptis moenibus urbis ,
O ego crudelis flamma delubra petivi :
Te vero victore prius vel sidera cursus
Mutatura suos , quam te mihi talia captae
Facturum metui.*

Sic v. 421. nunc exhibent *Scaligerum* secuti , qui exponit ;
,, ἀλλὰ τίεν. Nimis inepta fui , fateor , o Minos , quae putarim
,, Deos haec mihi facturos , hoc est , in hoc scelere opem mihi
,, laturos , quorum delubra ego hostibus diripienda , & incenden-
,, da tradidi. ,, sed vir summus longissime aberravit a perspicua
poëtae sententia , quam *Bartbius* adolescentulus vidit illos inter-
pretatus Scyllae parentes & cives. Quis autem illud , *verum esto* ,
sic positum ferre potest ? In pervulgatis ante libris invenitur : ve-
rum est haec , vel , est hoc : in MS. Basil. *verum est hoc*. Scri-
bendum nempe parva mutatione facta :

*Verum isthaec , Minos , illos scelerata putavi
Facturos :
Te vero victore prius vel sidera cursus
Mutatura suos , quam te mihi talia captae
Facturum metui.*

Catullus , quem persaepe *Virgilius* in hoc poëmate sequitur ,
Carm. LXVI, 36. & 42.

Dixerit

Dixerit hic aliquis : Quî tu isthaec , Janua , nosti.

Haec autem frequens imitatio facit , ut suspicer v. 448. leviter esse corrigendum :

Jam fesso tandem fugiunt de corpore vires :

pro, *fesfae*. sic enim Catullus de N. P. & T. v. 189.

Nec prius a fesso secedent corpore sensus ;

& ipse Virgilius Aen. IV, 522.

*Placidum carpebant fesfa soporem
Corpora per terras.*

Eadem docet Heinsium , Graevium Syll. Burm. T. iv. p. 238. p. 242. & 243. & ante eos Barthium Adv. x, 12. & Jac. Nic. Loënssem Misc. Epiphyll. viii, 23. ex edito Leopardi libro recte v. ii. correxisse :

Et leviter blandum liceat deponere amorem.

Nam sic poëta Veronensis Carm. LXXV, 13.

Difficile est longum subito deponere amorem.

Quo magis miror in mentem venisse viro cuidam doctissimo tentare :

Et leviter blandum liceat deponere honorem :

quasi de tyrocinio , quod poni & deponi dicitur , Virgilius loqueretur.

v. 459.

Labitur interea revoluta a litore clasfis.

Legendum videtur : *resoluta*. Mecum facit Heinsius.

v. 469.

Et notas secum , heu frustra , respectat Athenas.

Jam procul e fluctu Minoïa respicit arva ,

Florentisque

*Florentisque videt jam Cycladas hinc Strophadasque.
 Hinc sinus, hinc statio contra patet Hermionea.
 Linqitur ante alias longe gratissima Delos
 Nereïdum matri, & Neptuno Aegaeo.
 Prospicit incinctam spumanti litore Cythnon,
 Marmoreamque Paron, viridemque adlapsa Donyfam:
 Aeginamque simul serpentiferamque Seriphon
 Fertur, & incertis jactatur ad omnia ventis.*

Describitur iter Minoïis cum Scylla Megaris per Aegaeum mare Cretam navigantis. Quivis itaque, veteris Geographiae non imperitus, videat in his versibus non tantum insulas confuse & permixte dispersas esse, sed etiam memorari, quas Scylla, nave cursum tenente, nec praetervehi nec spectare potuerit. Dicat aliquis, navem crebra ventorum mutatione toto mari huc illuc jactatam fuisse, idque colligi ex v. 478.

incertis jactatur ad omnia ventis:

mihi negligentia poëtae videtur de verbis magis, quam de rebus, earumque ordine, laborantis. In simili quidem descriptione similia peccavit Statius Achill. II, I.

*Jamque per Aegaeos ibat Laërtia fluctus
 Puppis, & innumerae mutabant Cycladas auras.
 Jam Paros, Olearosque latent. jam raditur alta
 Lemnos, & a tergo decrescit Bacchica Naxos,
 Ante oculos crescente Samo: jam Delos opacat
 Aequor:*

in quibus versibus jam doctissimo Wesfelingio Lemnos Cycladibus immixta displicuit ad Antonini Itin. p. 528. sed gravius peccatum vidisset, si navigationem Ulyxis, & Diomedis, Aulide (I, 447, 491.) versus Scyron (II, 18.) proficiscentium, describi cogitasset, a quibus locis insulae, Paros, Olearos, Naxos, Samos, & Lemnos longe remotae sunt. Fuere tamen, quibus haec valde arriderent. Sic enim Barthius ad v. I. „ In hac autem in-
 „ fularum Aegaei descriptione incredibilem ingenii Papiniani fe-
 „ licitatem agnoscit; eamque magna jucunditate ad tabulas do-

„ etorum hominum industria concinnatas referendam bene omni-
 „ no judicat Nicolaus Gerbelius, praefatione Illustratae Grae-
 „ ciae, qui & imitationem Maronianam in his versibus indica-
 „ vit. „ Quamvis vero *Virgilius* in hac insularum enumeratio-
 ne negligenter versatus esse videatur, nunquam tamen adducar,
 ut eum scripsisse credam,

Florentisque videt jam Cycladas, hinc Strophadasque.

Nam *Strophadas*, in Jonio mari sitas, ne Lynceus quidem, Mega-
 ris Cretam navigans, videre possit. Quid? quod Scylla dici ne-
 quit *Cycladas*, & *Strophadas*, a se longissime remotas, eodem tem-
 pore spectasse. Aut nihil in arte Critica certum est, aut poëta
 scripsit:

Florentisque videt jam Cycladas hinc, Sporadasque.

Has enim scriptores conjungere solent, ut *Dionysius* Perieg. 525,
 530. *Strabo* II. p. 186. x. p. 727. p. 742. p. 748. *Agathem.* I,
 5. *Dicaearchus* p. 26. ed. *Hudf.* *Ampelius* c. 6. *Solinus* c. XI. *Pli-
 nius* IV, 22. p. 214. & ipse *Virgilius* Aen. III, 123. referens iter
 Aeneae relicta Delo Cretam petentis:

*Linquimus Ortygiae portus, pelagoque volamus,
 Bacchatamque jugis Naxon, viridemque Donusam,
 Olearon, niveamque Paron, sparsasque per aequor
 Cycladas, & crebris legimus freta confita terris:*

ubi viridem Donusam, Paron, Cycladas, & Sporadas pariter con-
 junctas videmus. Quid? quod de nonnullis insulis inter ipsos scri-
 ptores disensio est, utrum inter Sporadas, an Cycladas referri de-
 beant. v. *Eustathius* ad *Dionys.* v. 525, 530. & *Cellar.* G. A. II,
 XIV, 159. Quid? quod *Priscianus* v. 130. *Cycladas* habet, ubi
Dionysius v. 132. *Sporadas*. Quid? quod *Donusam* *Mela*, *Plinius*,
 & *Eustathius* ad *Dionys.* v. 530. inter *Sporadas* numerant. Ete-
 nim pro, *Novola*, *Vossius* ad *Melam*, & *Holstenius* ad *Steph.* Byz.
 p. 102. reponunt, *Δονουλα*. Videntur autem librarii *Sporadas*, in
Strophadas, sibi notiores, mutasse, ut in *Mart. Capella* lib. VI. p.
 213. ed. *Grot.* In *Myrtoo* autem mari *Cyclades* — Item *Strophada-*
des,

des, quarum *Naxos Homeri sepulcro veneranda*: quippe res ipsa, & *Plinius* IV, xxii. a quo negligenter sua descripsit, ostendunt corrigendum esse: *Sporades*. Nec aliter verba profert *Salmas.* ad *Solin.* p. 126. A Graeca tamen voce non refugere *Mela*, *Plinius*, *Priscianus* v. 550. & *Avienus* D. O. v. 190, 710.

*Hinc Sporades crebro producant cespitem sese,
Densa ferenato ceu splendent sidera coelo:*

uti correxit *Withofius* Spec. *Gunther.* p. 156. ignorans edit. *Madrit.* & *Hudson.* sic habere. *Sporadas* etiam *Burmanno* placuisse nuper ex notis ineditis intellexi. Sic enim vir eximius: „*Strophadasque*] *Illae* in *Jonio*. Leg. *Sporadasque*. „ Nec aliter, ut forte quadam fero vidi, dedit *S. Henr. Petri* in libris *Basileae* vulgatis A. 1613. & 1586. nulla tamen mentione correctionis facta. An *G. Fabricio* tribuenda est, qui *Basileae* A. 1547. & sequentibus *Virgilium* edidit? Ejus quidem praefationem A. 1547. scriptam *S. H. Petri* addidit. In aliis vero libris nihil tale reperitur. *Strophadas* enim dedere *Scaliger*, *Pithoeus*, & *Heinsius*; *Stropadas* autem, ut indicavit *Burmannus*, V. C. Vicet. A. 1479. *Brixienf.* 1485. *Ven.* 1487. *Ald.* vero, & *Rob. Steph.* 1540. hinc *Venus* illi.





C A P V T I V.

Horatii quaedam loca correcta. Jurisconsulti cautores, non autem caupones dici queunt. Providus cautor. Dubitatum de loquendi genere, divitias & acervos aeris ruere, pro eruere. Struere, construere, & exstruere divitias, & nummorum acervos. Exstructi morientum acervi. Pindarus, quem Thebanum vocant, emendatus. Que recte excipitur voce, cujus primae literae sunt str. Ruere, & struere confunduntur. Opprobria in aliquem fundere. Indeque. Disquisitio de verbis, uterque Poenus serviat uni. Poeni distinguuntur a Phoenicibus. De locis Manilii, Ciceronis & Plinii. Gaditani vocantur Poeni. Uterque pontus.

Cum multi vel potius innumerabiles interpretes *Horatii* scripta commentariis illustrassent, aut correxissent, exortus est tandem *Bentlejus*, qui partes editoris & Critici sic inplevit, ut ipse *Burmamnus* judicaret, „ a renatis literis non utiliore cuiquam „ poëtae operam fuisse inpensam, neque certas magis & vi de- „ monstrandi commendabiles emendationes a Critico quoquam pro- „ latas. „ Et tamen adhuc plurima reperias loca, quae menda contineant, aut difficiles habeant explicatus. Fatebuntur hoc omnes, qui consideratum scriptorem diligenter, & attente legerint. Fateri certe non erubuit *Marklandus*, ad quem nunc primas Britannii deferunt. Sic enim Criticus, optime pariter de Venusino vate meritis, in *Explic. Veter. Aliq. Auctor. p. 261.* „ in *Horatio*, post „ omnia, quae in eum scripta vidi, innumera sunt, quae non in- „ telligo. In toto opere vix una est Ode, Sermo, vel Epistola, „ in quibus hoc non sentio, dum lego. „

Operae itaque pretium erit paucas de multis emendationes in hoc caput conjicere, caeteris in aliud tempus reservatis.

Initio Sat. i. lib. I. quatuor inducuntur hominum genera, qui, non contenti suis rebus, alienas laudent, miles, mercator, jurisconsultus, & agricola:

CAPUT

1

O fortunati

O fortunati mercatores, gravis annis
 Miles ait, multo jam fractus membra labore:
 Contra mercator, navem jactantibus Austris,
 Militia est potior.
 Agricolam laudat juris legumque peritus,
 Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
 Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
 Solos felices viventes clamat in urbe.

Iidem eodem ordine memorantur v. 16.

eris tu, qui modo miles

Mercator: tu consultus modo, rusticus.

Illis autem facete & urbane irrifis hoc modo pergit *Horatius*:

Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 Perfidus hic caupo, miles nautaeque:

ubi jurisconsulto bis antea memorato praeter expectationem caupo substituitur. Aut igitur jurisconsultus hic *caupo* vocatur; aut *Horatius* in locum jurisconsulti cauponem substituit; aut turpe mendum in ea voce latet: at nemo repertus est, qui jurisconsultum vocaret *cauponem*; nam quivis videat plurimum differre illud apud *Ennium*,

Non cauponantes bellum, sed belligerantes;

atque illud apud *Claudianum*,

Institor inperii, caupo famosus honorum:

nec *Horatius* in locum jurisconsulti *cauponem* substituit; nam pronomen demonstrativum *hic* satis indicat hominum genus ante inductum memorari: *cauponis* autem mentio facta non est: nec poëta consideratissimus tam negligenter & inconsiderate scribere potuit, nec tam subito oblivisci, quod paullo ante posuisset; ut nunc omittam, poëtas in praecipuis hominum studiis & artibus nunquam *cauponias* numerare; nec *caupones* in eos commode referri, qui se magnis in laboribus exerceant,

senes ut in otia tuta recedant:

turpe igitur mendum in voce, *caupo*, latet. Id autem primus vidit *Marklandus*; sed parum feliciter (pace Critici magni, & amabilis dixerim) corrigere conatus est. Quis est enim, cui persuaderi possit sub verbis, *Perfidus hic caupo*, latere, *Causidicus vafer hic*? Equidem vereor, ne Criticae non initiatis ridendo verum dixisse visus sit, cum „Deo Risui sacra se facere,, scriberet Epist. Crit. p. 7: nullus autem dubito, quin reponi debeat,

Perfidus hic cautor.

Quis enim nescit jurisconsultos proprie dici suis clientibus & consultoribus *cavere*? Pervulgati sunt, & in ore multorum versus *Ovidii*,

*Illo saepe loco capitur consultus amore,
Quique aliis cavit, vix cavet ipse sibi.*

Quid? quod *Cicero* jurisconsultos appellavit *cautos*? quid? quod nec ipse nec *Plautus* a verbo, *cautor*, refugit? Librariis tamen incognitum fuisse videtur, & ideo mutatum in usitatus, *caupo*, quem *Flaccus*, ut alii, cum *nautis* conjunxit Serm. I, v, 4.

nautis, cauponibus atque malignis.

Erat itidem lapsus ab una voce ad alteram facillimus, quia compendia scripturae sequebantur, & saepe *P* pro *T* ponebant. v. *Gronov.* Diatr. Stat. cap. 36. p. 232. laudatus a *Drakenb.* ad *Liv.* XXXVII, xv, 11. qui plura confusionis exempla suppeditat. Sic itaque, minima mutatione facta, quatuor hominum genera reducuntur, quae bis antea *Flaccus* memoravit, itemque *Prudentius*, eum secutus, Cathem. II, 41.

*Illum forensis gloria,
Hunc triste raptat classicum,
Mercator hinc ac rusticus
Avara suspirant lucra.*

At enim *J. Jones*, Anglus, egregia defensione in notis ad h. l. nuper usus est: „Sic MSS. omnes; ex ductu literarum facit quidam;

dam: *Causidicus vafer hic*; quod ego improbandum cenfeo. At nî *juris* legumque peritus (v. 9. memoratus) hic per *cauponem* innuitur, *Horatius* characterem novum inducit, & quum prius nominârat quatuor, jam de tribus tantum disserit. Proscindit forsan quendam sui temporis *causidicum*, *causas* non agentem, sed *cauponantem*. Immo vero nihil ad argumenta *Marklandi* dixit, atque adeo nihil attulit, quo vulgata scriptura defendatur. Nec enim docuit jurisconsultum vocari *cauponem*; nec sensit, quatuor hominum generibus ubique memoratis, hoc uno loco certum hominem perstringi non posse.

At iniquum & indignum est, inquiet aliquis, *juris & legum peritum* vocari *perfidum cautorem*. Responderi posset, conplures esse scriptores, in his *Appulejum*, & *Ammianum Marcellinum*, qui mentionem de *causidicis* parum honorificam faciant, atque adeo *Senecam*, qui diversa hominum in urbibus viventium studia memoret, eos graviter perstringere H. F. v. 172.

*Hic clamosi rabiosa fori
Furgia vendens, improbus iras,
Et verba locat.*

Sed, ut liberaliter agam, justa causa non videtur, cur, quatuor hominum generibus ter memoratis, unus jurisconsultus uno loco poëtae judicio notatus esse credatur. Statuant itaque *juris & Criticae periti*, quid tribuendum sit huic conjecturae:

Providus hic cautor.

Per, &, *pro*, *f*, &, *v*, saepe; *fides* autem, & *vides*, interdum permutantur. v. *Drakenborchius* ad *Sil.* III, 622. & *Marklandus* ad *Stat. Sylv.* I, 1, 65. Quam bene vero *cautor* appelletur *providus*, ostendit consuetudo scriptorum, qui *providere* & *praecavere*, *cautos* *providosque*, & similia saepe conjungunt, & haec *Nasonis Fast.* II, 60.

Cavit sacrati provida cura Ducis.

& ipsius *Horatii Carm.* III, v, 13.

Hoc caverat mens provida Reguli.

Serm.

Serm. II, v, 21.

tu protenus, unde

Divitias, aerisque ruam, *dic, augur, acervos.*

Interpretes veteres, & quidam novi *ruam* sumunt pro, *eruum*. Sed quis unquam sic usurpavit *ruere divitias*, & *acervos aeris*? Aliis, *acervos ruere*, est, metiri, modio cumulos adaequare. v. *Cruquius, Pareus* in *Lex. Plaut.* v. *Ruere*, *Vossius* in *Etym.* v. *Rutrum*, qui *Scaligerum* fere sequuntur ad *Varron.* de *L. L.* iv. p. 58. Sed & huic similem loquendi modum desidero. Poëta quidem longissime diverso sensu dixit *Epist.* II, 1, 47.

Dum cadat elusus ratione ruentis acervi.

Quid? quod, *unde*, &, *divitias*, huic sententiae repugnant. Illud enim *Plauti* dissimile est *Rud.* II, vi, 57.

Illic esse quaestum maximum meretricibus;

Ibi me corruere posse ajebas divitias:

nam notat, congregare. v. *Turneb.* Adv. xvi, 1. qui causam significationis exposuit. Differunt itidem, *ruere*, &, *corruere*. Quapropter olim suspicabar *Horatium* dedisse:

tu protenus, unde

Divitias, aerisque struam *dic, augur, acervos.*

Omnes enim norunt, quam trita sint Latinorum sermone, *struere rem, opes, thesaurum, divitias, construere, & exstruere divitias.* v. *Petron.* cap. 84. de *B. C.* v. 85. *Pacat.* Paneg. cap. 26. *Anth.* *Burm.* p. 514. & *Douza Comm.* in *Horat.* cap. 5. Ipse *Horatius Carm.* II, iii, 19.

exstructis in altum

Divitiis potietur heres.

Et *Satyr.* II, iii, 96.

Divitiis parent, quas qui construxerit.

ubi v. *Bentlejus.* Nec minus saepe dixerunt, *struere, construere,*
&

& *exstruere acervum*. Varro de R. R. I, 33. Cicero ad Att. II, 2. Tibullus IV, I, 134. & Pindarus, quem vocant Thebanum, v. 401.

fugientibus ille
Instat, & exstructos morientum calcat acervos:

ut olim pro, *exstinctos*, emendabam conjecturam secutus ex Ovidio ductam Metam. v, 88.

Sternit, & exstructos morientum calcat acervos:

ubi multi libri pariter habent, *exstinctos*: deinceps autem vidi conjecturam MS. codicis auctoritate confirmari. Burmannus quidem, V. C. ad Claud. in Conf. Prob. v. 110. & Ovid. in huius poëtae versu praetulit *adstructos* ex tribus libris: sed Latini sermonis consuetudine non probavit; *exstructos* autem Pindarus probat. Ipse Horatius Sat. I, I, 34. loco perapposito:

*Parvula [nam exemplo est] magni formica laboris
Ore trahit, quodcunque potest, atque addit acervo,
Quem struit, baud ignara & non incauta futuri.*

Eodem pertinent loca Calpurnii Ecl. v, 113. Silii x, 548. Senecae H. F. v. 1216. Vitruvii II, 8. & Curtii VIII, IV, 11. Si quis erit, qui dicat in his locis non agi de pecuniis, ei satisfacere poterit Cicero Philipp. II, 38. *tanti acervi nummorum apud ipsum* construuntur; & Horatius Sat. I, I, 44.

At, ni id sit, quid habet pulchri constructus acervus:

quibus testimoniis jam Bentlejus usus est ad Sat. II, III, 96. Illud autem praeclare nostram correctionem confirmat, quod haec librariorum consuetudo fuit, ut verba *ruere*, & *struere*, confunderent. v. varias lectiones appositas Virgil. Aen. IV, 429. Lucret. IV, 405. & Ovid. Fast. IV, 554. Neminem vero movere debet, quod, *que*, sic excipitur voce, cujus primae literae sunt, *str*: etenim Flaccus a similibus non refugit Sat. I, III, 44.

Si quod sit vitii, non fastidire: strabonem.

& v, 35.

Linquimus, insani ridentes praemia scribae.

v. doctissimus *Lambinus* ad Sat. I, 11, 30.

Epist. I, xv, 28. de Maenio:

*Scurra vagus, non qui certum praesepe teneret,
Inpransus non qui civem dignosceret hoste;
Quaelibet in quemvis opprobria fingere saevus.*

N. *Heinsius* pro, *fingere*, legendum suspicabatur, *stringere*; *Cuningamus* autem fidenter edidit, *figere*. Utrumque *Fonesius* hac nota condemnat: „ Nil opus est, ut legas *stringere*; *figere* autem est ex solo typographi errore. „ Vellem causas attulisset. Mihi quidem parum placent conjecturae propterea, quod dubitari potest, an veteres dixerint, *opprobria stringere*, & *figere in aliquem*. *Bentlejus* etiam censet *Heinsii* conjecturam non esse necessariam: pugnat autem pro recepta lectione *Tullii* & *Ammiani* testimoniis, qui dixere, *crimina in aliquem fingere*. Majoris ponderis fuisset hoc *Ovidii*, poetam toties imitantis, *Heroïd.* XII, 177.

In faciem, moresque meos nova crimina fingis.

Sed haec non docent in usu fuisse, *opprobria in aliquem fingere*. Deinde scurrarum est non tam *fingere*, quam dicere *opprobria*. Quapropter in mentem venit suspicari poetam scripsisse:

Quaelibet in quemvis opprobria fundere saevus.

Seneca *Medea* v. 114.

Festa dicax fundat convicia Fescenninus.

Ovidius, imitator *Horatii*, *Metam.* XIII, 306.

*Neve in me stolidae convicia fundere linguae
Admiremur eum.*

Tacitus *Ann.* VI, 42. simul probra in Artabanum fundebant; & cuius auctoritate res conficitur, ipse *Flaccus* *Epist.* II, 1, 145.

Fescennina

*Fescennina per hunc inuenta licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit;
Libertasque recurrentes accepta per annos
Lusit amabiliter: donec jam saevus apertam
In rabiem coepit verti jocus.*

ubi *saevus* itidem *jocus* occurrit congruenter his verbis,

opprobria fundere saevus.

Voces autem permutari discimus ex *Latini Latinii Biblioth.*
Tom. II. p. 63. ubi ad Prop. IV, II, 63.

potuisti fundere in usus,

notatur: al. *fingere.*

Carm. I, VII, 5.

Sunt, quibus unum opus est intactae Pallados arces

Carmine perpetuo celebrare, &

Undique decerptam fronti praeponere olivam.

De versibus ultimi lectione viri doctissimi inter se controversantur.
Erasmus emendabat,

Undique decerptae frondi praeponere olivam:

in hanc autem opinionem Mss. libris repugnantem discescere *Lambinus*, *Marcilius*, *D. Heinsius*, *J. F. Gronovius* Syll. Epist. *Burm.* T. II. p. 554., *Dacierius*, alii. Sed eam rectissimis rationibus refellit *Bentlejus*, homo in primis acutus. „ Fatetur tamen *Gesnerus* se male scripsisse, ut dedit *Erasmus*, quam, ut credere oportet libris, „ scripsisse *Horatium*: denique antiquam lectionem melius explicatam fuisse a *Baxtero*. „ Nempe *Baxterus* explicabat: „ ubicunque videt olivae folia, ea statim decerpit, & fronti suae praeposit; „ *Bentlejus* autem: „ ex eo argumento undiquaque exhausto „ coronam sibi poetice quaerere. „ Et sane, licet *Britannus Aristarchus* clamet nihil in his esse, quod merito culpetur, aut morosissimi iudicis acumen reformidet, tamen interpretatio talis

est, ut plane ferri nequeat. Nam quis illi concedet, *undique* notare posse, ex eo argumento undiquaque exhausto? quis *Horatianis* esse similia verba *Ciceronis*: *Ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam ac delibem?* Si talis interpretandi licentia daretur, nihil in priscis scriptoribus obscurum maneret. Quid? an poëta, celebratis Athenis, oleae raram undique decerperet, cum in arce olea manere diceretur ab ipsa Pallade producta? Haec autem ratio valet itidem contra *Baxteri* explicationem, quam *Gesnerus Bentlejanae* praefererat. In alia omnia *Sanadonius* discescit corrigere conatus:

*Carminē perpetuo celebrare, aut
Undique decerptam fronti praeponere olivam:*

„ quae sic convertit: „ d'autres aiment à ceindre leur front
„ de l'olive, qui immortalisa jadis tant de Héros aux jeux O-
„ lympiques, & que tant de Poètes ont vantée. „ Sed, ut alia non insequar, olivae sic positae nullus locus est inter Athenas, Argos, Mycenae, & alias urbes ab *Horatio* memoratas. Ne multa: lux & salus poëtae reddi potest hoc modo:

Sunt, quibus unum opus est intactae Pallados arces

Carminē perpetuo celebrare,

Indeque decerptam fronti praeponere olivam:

hoc est, ex Athenis celebratis, quae sempiternam in arce oleam, ab ejus praeside editam, tenere putabantur,

decerptam fronti praeponere olivam.

Perappositi sunt *Lucretii* versus ab *Horatio*, si *Bentlejum* iis ab usum sequimur, expressi I, 927. & IV, 3.

juvatque novos decerpere flores,

Insignemque meo capiti petere inde coronam,

Unde prius nulli velarunt tempora Musae.

Pluribus verbis in re perspicua non utar. Creberrime autem voces „ inde, &, unde, confunduntur. v. *Drakenborch.* ad *Liv.* XXXIX, xxxiii, 3. Haec confusio causa corruptionis esse potuit,

tuīt, praesertim in prima versus litera. Forsitan & illud, *indeque*, librarios aut inperitos correctores sic offendit, ut pro eo, quod magis usitatum esset, *undique*, reponerent, & adjecto, quod contextus carminis requireret. Ut ut est, veteres poëtae copulam, *que*, bisyllabis junxerunt *e* brevi terminatis. *Tullius* in secundo consulatus: (de Divin. I, II.)

Menteque divina coelum terrasque petesit.

Arat. Phaen. v. 204.

Ipseque caerulea contectus nube feretur.

Virgilius Anth. *Burm.* p. 303.

Cuncta, quibus gaudet Phoebi chorus, ipseque Phoebus.

Avienus Arat. Progn. v. 274.

Ipseque pone sequens radiorum luce carere.

D. O. v. 63.

Vix evecta dies illuminat, omneque late.

v. 444.

Incola Taurisci Scythia litoris, indeque rursus.

v. 480.

Tartesusque super sustollitur: indeque Cempsi.

v. 703.

Thresaque consurgit propter Samus. indeque rursus.

v. 822.

Vastius est Asiae diti caput, indeque sensim.

v. 867.

Atque Oretarum propter genus: indeque Achaei.

Lucanus VI, 407.

hinc maxima serpens
Descendit Python, Cyrrhaeaeque fluxit in antra:
Indeque Thesfalicae veniunt ad Pythia laurus:

ut quidem liber *Turrian.* exhibet: in aliis enim *Inde* & ; in per-
 vulgatis autem reperitur, *Unde* & . Trisyllabis itidem junxere.
Virgilius Culice v. 304.

Quae Trojae videre viri, videreque Graji.

Manilius II, 479.

Cernere ut inter se possent, audireque quaedam.

Alia utriusque generis exempla ex *Tibulli* & *Propertii* carminibus
 adjungerem, nisi cuncta *Burmamnus* V. C. posuisset ad *Lotich.*
 p. 301.

Haec scripseram, cum, varias lectiones & doctorum conjectu-
 ras ab *J. Jonefio* notatas inspiciens, haec inveni: „ *Carm.*
 „ lib. I, VII, 6. omittitur & . 7. *Indeque decerptam, fronti, fonti.* „
 Unde autem petita sint, penitus ignoro. Nam *Jonefius* plane spre-
 vit, & *Erasmi* correctionem probavit: „ *Decerptae frondi*, ut
 „ simplicior lectio mihi maxime arridet. *Decerptam fronti* videtur
 „ loco contraria. Num Latini dixerint, *fronti praeponere*? „
Carm. II, II, 8.

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam si Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.

De verbis, *uterque Poenus*, magnâ doctorum disensione certatur.
 Sunt autem quinque, nisi quae me forte fugiunt, sententiae.

Prima est *Reinesii* de *Lingua Punica* cap. II, 2. qui, vetera scho-
 lia secutus, „ *Phoenicas Asiaticos, & Africanos* „ intelligit.

Secunda *Turnebi* libr. xxx. Adv. cap. 5. qui vult *utrumque Poe-*
num significare Eoum & occiduum, qui sit Gaditanus.

Tertiam *Porphyryonis* *J. M. Gesnerus* sic ornavit: „ *uterque*
Poenus

„ *Poenus* accuratius forte a *Porphyryone* declaratur, tum qui Carthaginem & Uticam habet in Africa, tum qui Gades condidit: ita erit epexegeſis jucunda & erudita. Coloniae Carthaginienſium aliae in Hispania non excluduntur. „

Quarta eſt *Acronis* & *Scholiaeſtae Cruquii*: „ Aliter. *Uterque Poenus*, quia alia fuit Carthago, in Africa condita a Didone, alia in Hispania ab Asdrubale, quam Spartariam vocant. „ Hanc autem *Dacierius*, & alii ſequuntur: *Sanadonus* vero Carthaginem Poenorum vult intelligi, quae nunc dicatur *villa Franca de Panades* in Catalaunia. Sed Carthago Poenorum, quam *Plinius* III, IV. p. 141. memorat, eſt ipſa Carthago nova. v. *Cellar.* A. G. II, 1, 103. Veteris autem Carthaginis unus meminit *Ptolemaeus* G. II, VI.

Quinta eſt eorum, qui de Poenis „ ab utraque freti Herculei parte habitantibus „ intelligunt. Hanc fecit *Abr. Ortelius* in *Theſ.* G. v. Baſtuli: probavit autem *Lud. Nonius* in *Hiſp.* cap. 8. Similis eſt fere ratio *Torrentii*: „ Tam is, qui in Africa, quam qui in Hispania eſt. Gaditana autem inſula interjacet: oppoſitae enim Africae regiones a Poenis olim occupatae; „ & *Glareani*: „ illud autem, *uterque Poenus*, de imperio intelligo Carthaginenſi & in Africa & in Hispania. „

Has ſententias conpluribus de cauſis probare nequeo. Et contra eos quidem, qui de Phoenicibus & Poenis accipiunt, facit, quod nemo, quantum ſcio, repertus eſt, qui rectis rationibus oſtenderet, illos *Poenorum* nomine nuncupatos eſſe. Non me fugiunt haec *Salmaſii* ad *Solin.* p. 936. „ Poeni origine ſunt Phoenices, ut ſatis omnes ſciunt. Graeci ſane veteres Φοινῆς etiam videntur vocaſſe populos illos, qui aliis Φοίνικες. Nam idem prorſus Φοινῆς, & Φοίνιξ. — Non dubium inde nomen inveniſſe Φοίνικας, eoſdemque antiquitus quoque appellatos Φοινῆς. Quod ſatis teſtantur in Africa Poeni, qui Phoenices fue- re, id eſt, Φοινῆς. „ Sed cum vir ſummus, & in Graecorum ſcriptis ſtudioſe & multum volutatus, opinionem nullis exemplis probare potuerit, ea quaerenti reperta non eſſe patet.

Aperte tamen & ingenue confiteor tres me Romanos ſcriptores inveniſſe, qui *Salmaſio* ſuffragari videantur.

Primus eſt *Cicero* de *Republ.* lib. 3. apud *Nonium Marcellum* p. 431. Poeni primi mercaturis & mercibus ſuis avaritiam & magnificentiam

ficentiam, & inexplebiles cupiditates omnium rerum inportaverunt in Graeciam.

Alter Manilius 1, 306.

*Angusto Cynofura brevis torquetur in orbe,
Quam spatio, tam luce minor: sed iudice vincit
Majorem Tyrio. Poenis haec certior auctor
Non apparentem pelago quaerentibus oram.*

Aratus enim, quem poëtae sequi solent, Phaen. v. 39.

Τῇ δ' ἄρ' Φοίνικες πύσσυνοι περὶ ὠσεὶ θάλασσαν.

& v. 44.

Τῇ δ' Σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλονται.

Sed dici posset poëtam nomina variasse, & pro Tyriis Carthaginienses, Cynofuram pariter sequentes, posuisse, praesertim cum nihil navigationibus horum nobilius esset. In *Ciceronis* autem loco *Phoenices* vulgo leguntur, quibus *Mercerus*, vestigia scripturae librorum Mss. *pione*, secutus, substituit *Poenos*, addens tamen: „Potes etiam *Iones*, qui certe etiam Graeciam commercio corruperunt. „

Tertius est *Plinius* H. N. VII, (56) 57. *vehiculum cum quatuor rotis [invenere] Phryges: Mercaturas Poeni*: nam *Scheffero* de Milit. Nav. I, 1. p. 10. & *Huëtio* Hist. Comm. & Nav. Vet. cap. 8. & 15. *Poeni* sunt *Phoenices*, de quibus *Dionysius* Perieg. v. 907.

*Οἱ πρῶτοι νήεσσιν ἐπειρήσαντο θαλάσσης,
Πρῶτοι δ' ἐμπορίας ἀλιδινέῃ ἐμνήσαντο.*

„Sed vim, inquit *Harduinus*, afferunt orationi *Plinianae*, in qua de terrestribus tantum inventis nunc agitur, publicisque & longinquis per vehicula, de quibus proxime dictum est, mercaturis. „ Deinde *Plinius* v, (12) 13. haec inventa *Phoenicum* memorat: *Ipsa gens Phoenicum in magna gloria literarum inventionis, & siderum, navaliumque ac bellicarum artium.* Postremo, quod est maximi ponderis, nunquam *Phoenicas* vocat *Poenos*, sed distinguit, ut hoc ipso cap. 56. *[invenere] mercaturas Poeni. [invenisse dicunt]*

cunt] Phoenicas balistam & fundam. Onerarias Hippus Tyrius invenit, lembum Cyrenenses, cymbam Phoenices: siderum observationem in navigando Phoenices: & III, 111. In universam Hispaniam M. Varro pervenisse Iberos, & Persas, & Phoenicas, Celtasque & Poenos tradit.

Cum constet igitur neminem perspicuis exemplis probasse, Phoenicas a Romanis scriptoribus uspiam Poenos esse dictos, atque adeo Poenos ab illis distingui, quivis videt, quidtribuendum sit eorum sententiae, qui difficilia Venusini poetæ, Phoenicas nunquam Poenos vocantis, verba de Phoenicibus, & Carthaginiensibus, interpretantur.

A Gesnero V. C. faciunt haec Horatii loca Carm. III, xvi, 29.

Contracto melius parva cupidine

Vestigalia porrigam:

Quam si Mygdoniis regnum Alyattei

Campis continuem.

& Epist. II, 11, 171.

Quid vici profunt aut horrea? quidve Calabris
Saltibus adjecti Lucani?

Nam vicinas regiones in his similiter conjungi videmus. Faciunt item, qui Citiaeos, atque adeo Gaditanos, ex Phoenicia profectos, Poenorum nomine nuncupant. Cicero de Fin. B. & M. IV, 20. Tuus ille Poenulus (scis enim Citiaeos, clientes tuos, e Phoenicia profectos). Sic enim correxere, pro, Zenulus. Livius xxviii, 37. de Gaditanis: Suffetes eorum, qui summus est Poenis magistratus. Cicero pro Balbo cap. 14. Ignosco tibi, si neque Poenorum jura calles; id est, Gaditanorum. v. Interpretes, & Huëtius Hist. Comm. & Navig. Vet. cap. 15. qui dubitat, utrum de Phoenicibus, an Gaditanis Horatius sit locutus. Erunt etiam fortasse, qui sic interpretentur Avienum D. O. v. 615.

Barbara quin etiam Gades hanc lingua frequentat:

Poenus quippe locum Gadir vocat undique septum

Aggere praeducto.

& O. M. v. 267.

Gadir hic est oppidum:

Nam Punicorum lingua conseptum locum

Gadir vocabat;

& Solinum cap. 23. Poeni lingua sua Gaddir, id est, sepem nominarunt; & Plinium N. H. IV, (22) 36. nostri Tartesson appellant, Poeni Gadir, ita Punica lingua sepem significante.

Sed non probabile est ob unas Gades a Tyriis conditas Horatium dixisse,

⁊ uterque Poenus

Serviat uni.

Haec autem ratio valet etiam contra Turnebum; valet itidem contra quartae sententiae patronos, qui de utroque Carthaginiensi verba malunt accipere. Addit quidem Gesnerus, „ alias Carthaginiensium colonias in Hispania non excludi: „ verum, si intelligendi, qui Gades condidere; Poeni, qui Carthaginem & Uticam in Africa habent; & coloniae Carthaginiensium in Hispania, non video, qui in hos convenire possit;

uterque Poenus

Serviat uni.

Ab iis, qui Poenos, eorumque colonias in Hispaniam, maxime Baeticam, deductas intelligunt, stare dixeris cum alios scriptores, tum Senecam de Cons. ad Helv. cap. 6. Tyrii Africam incolunt: Poeni Hispaniam; & praesertim Plinium III, (1) 3. Oram eam universam originis Poenorum existimavit M. Agrippa. Sed, ne plura, & hanc & caeteras interpretationes penitus evertit insolentia locutionis. In antiquis monumentis utrique, & bini Aethiopes, utraque Armenia, utraque Frisiorum nationes, uterque Maurus, utraque Phrygia, & Φρύγες ἀμφοτέρω, occurrunt. At quis unquam incidit in Ποινὴς ἀμφοτέρω, utrosque Poenos, utrumque Poenum? Quid? ne quidem dici potest uterque Poenus. Uterque Maurus, Φρύγες ἀμφοτέρω, & utraque Frisiorum nationes dicuntur, quia duplex erat Mauritania, duplex item Phrygia, major & minor, & Frisii majores & minores: verum quis duas Poenorum regiones sic memoravit,

ravit, ut una major, altera minor appellaretur, aut alia ratione distinguerentur.

Cum itaque vulgata lectio tantum difficultatis habeat, & interpretes, maxime veteres, adeo fluctuent, ut nonnulli plures, easque contrarias & inter se pugnantes opiniones conjungant, probarem magis,

Uterque pontus

Serviat uni.

Ad hoc autem conjectura raptus sum, cum versus *Horatianos* memoriter aliquando recitans, ipsa sententia duce, non aliter pronuntiarem. Sic vero poëtae quasi ex formula loquuntur. *Avienus Phaen.* v. 1078.

Oceano stellae circumvolventur utroque.

Seneca H. Oet. v. 1838.

quaque purpureus dies

Utrumque clara spectat Oceanum face.

& v. 1902.

Audiat ictus utraque Tethys.

Virgilius in Culice v. 102,

Qua jacet Oceanum flammis in utrumque rapaces.

& *Aen.* vii, 100.

qua Sol utrumque recurrens

Adspicit Oceanum.

Ovidius A. A. i, 173.

*Nempe ab utroque mari juvenes, ab utroque puellae
Venere; atque ingens orbis in urbe fuit.*

Catullus Carm. xxxi, i.

Peninsularum, Sirmio, iusularumque

*Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Marique vasto fert uterque Neptunus:*

ubi, *Neptunus uterque*, non est *marinus & palustris*, ut *Vulpius* interpretatur, sed *Eous & Hesperius*, uti recte *Pasferatius* ad *Propert.* iii, 9. p. 461. Nec aliter accipio verba *Nasonis*, quia sequitur:

atque ingens orbis in urbe fuit.

Adde, quod perspicuis exemplis *Senecae*, & *Maronis* ad eam interpretationem ducimur. Sed haec haec tenus. Inprimis autem correctionem firmat *Claudianus*, qui totum *Flacci* locum imitatione exprimens se, *pontus*, in suis libris invenisse ostendit, in *Ruf.* i, 196.

*Quo, vesane, ruis? teneas utrumque licebit
Oceanum, laxet rutilos tibi Lydia fontes,
Jungantur solium Cyri, Croesique tiaras:
Nunquam dives eris, nunquam satiabere quaestu.
Semper inops, quicumque cupit.*

ubi, ne forte dubites, an scribenti carmen hoc in oculis, animoque versatum sit, vides verbum, *jungantur*, ex eodem sumtum, *Libyam remotis Gadibus jungas*, & *Cyri solium*, petitum ex v. 17.

Redditum Cyri folio Phraaten:

illos enim sequor, qui lectionem MSS.

solium Cyri, Croesique tiaras,

praeferunt vulgatae,

solium Croesi, Cyrique tiaras:

quam *Venusini vatis* imitatio refutat. Accedit eodem *Nasonis*, eundem toties imitati, perappositus ad probandum locus *Metam.* xv, 829.

*Quid tibi barbariae gentes ab utroque jacentes
Oceano numerem? quodcunque habitabile tellus
Sustinet, hujus erit. pontus quoque serviet illi.*

Praeterea

Praeterea *Withofius* Praemet. Crit. p. 182. similiter curavit *Ovidium* Trist. III, XII, 51. pro,

*Hei mihi! jamne domus Scythico Nasonis in orbe?
Jamque suum mihi dat pro lare Poena locum?*

restituens,

Jamque tuum mihi das pro lare, Ponte, solum?

Idemque, sub nomine *Claudii Civilis* latens, Observ. Misc. Nov. T. I. p. 136. vitiosissimum ejusdem poëtae versum (V, v, 31.)

Consilium fugiunt caetera pene meum,

sic emendavit:

Consilio fugiunt aethera, Ponte, tuum:

quae correctiones palmares, & oraculis Apollinis Pythii certiores ad nostram confirmandam non parum adjuvant. Librarii voces itidem confuderunt in *Lucano* x, 475. ubi pro,

non Pontus & inopia signa

Pharnacis,

liber *Richel.* habet, *Poeni*, id est, *Poenus*. Omittimus enim, quod in *Horatii* Carm. III, xxiv, 4. pro,

Tyrrhenum omne tuis & mare Apulicum,

Acron & quidam codices substituunt, *Ponticum*; alii, *Punicum*.





C A P V T V.

Merita Broekhusii in Propertium. Ejusdem negligentia in variis editorum & scriptorum librorum lectionibus, conjecturisque & correctionibus Criticorum & Interpretum, ut Livineji & Passeratii, notandis. Aliorum inventa sibi tribuit. Vastae ferae. Broekhusius incertas & pravas multorum conjecturas in carminum Propertii contextum recepit. Indicantur vulgatae lectiones, quarum patrocinium Ti. Hemsterhusius suscepit. Broekhusius itidem pravas versuum trajectiones, a Scaligero factas, admisit. Disquisitio de trajectionibus. Conplura Propertii carmina non cohaerent. De Vulpium, Auctoris Electorum Etonensium, N. Heinsii, Dorvilii, & Hemsterhusii meritis in poetam. Ejus liber primus aliquot locis emendatus. Ferrum & ignes pati. Adspice, ut veniant. Collustrare. Poetae ab oratione, quae aliunde pendet, ad absolutam transeunt. Meae sentire furores. Mea, tua. Rhythmus, N. t. Tyrrhena s. f. arena, non mutandus. Hercules ab Oetaeis rogis Hebe gavisus est. Statius imitatur Propertium. Duo Propertii versus trajecti. Non sic, nec sic, in oppositionibus conjungi solent. Scriptores, verbis ex uno versu in alterum trajectis, interdum commode sanantur. Teneri cortices. Versus Flori leviter curatus. Magni Camilli. Monitus fulminum. Motus pennarum in aëre errantium. Lucanus imitatur Virgilium, versusque dimidios ab eo sumit.

EX quo tempore Propertius, qui per multa secula latuerat, lucem vidit (vidit autem anno 1472.) bene de eo meriti sunt Volsus, Beroaldus, Muretus, Canterus, Douzae, Livinejus, Scaliger, Passeratius, Gebhardus, & Broekhusius, qui pereruditius, & singulari lepore & festivitate conditis observationibus illustratum edidit. In iis enim vatis, cujus a teneris potissimum similis esse voluerat, reconditos sensus eruit; artificium carminis monstravit; imitandi vias, exemplorum copia de poetis thesauris depromta, tradidit; & veteres & novos scriptores comparavit: deinde multorum pravas aut intempestivas correctiones refutavit; bonas autem rationibus firmavit & probavit: denique librorum scriptorum, quibus abundabat, auxilio saepe graviter laborantem poetam restituit; interdum solius ingenii viribus leviter aegrotantem leviter curavit.

Quibus

Quibus meritis consecutus est, ut restitutor *Propertii* putetur, & observationes ab hominibus politis & elegantibus libentissime legantur, & honorifice praedicentur.

Non pauca tamen in laudato viro desideramus. Primum varias lectiones, quas in editis & scriptis libris invenit, negligenter annotavit; negligentius autem conjecturas & emendationes Criticorum, atque adeo vatis interpretum. Ne videatur hoc incredibile, supponemus exempla. *Joannes Livinejus* in notis, quas inchoatas reliquit, a *Gebhardo* demum vulgatas a. 1621., lib. I. Eleg. 11, 29. legit:

*Unica nec desit jucundis gratia dictis,
Omnia quaeque Venus, quaeque Minerva probet.*

IV, 13.

*Ingenuus color, & multis decus artibus, & quae
Gaudia sub tacita ducere veste licet:*

VIII, 13.

Ut me defixum vacua patiaris in ora.

ibid. v. 19.

Et te felici —————

II, 1, 3.

Non haec Calliope, non haec mihi dictat Apollo:

cui correctioni robur addunt *Boëthius* de Conf. Phil. I. M. 1, 3.

Ecce mihi lacerae dictant scribenda Camenae,

& ipse *Propertius* IV, 1, 133. atque adeo liber Palatinus, unde depromptam probat *Heins.* in Not. p. 677.

II, 58.

*& incedit vel Jove digna soror.
Ut cum Munychias Pallas spatietur ad aras.*

xix, 15.

Qui nunc in tantum jactando venit honorem:

quod & Guyeto placebat.

III, 11, 35.

Haec bederas legit in thyrsos, haec carmina nervis

Aptat; at illa manu texit utraque rosam:

quod in mentem quoque Marklando venit ad Stat. Sylv. IV, vi, 57. atque adeo reperitur in libris V. & Vosf.

III, 21.

Pacis Amor Deus est; pacem veneramur amantes:

Sat mihi cum domina praelia dura mea:

quam correctionem lectoribus itidem proposuit ad Paneg. vii. p. 340.

v, 7.

Nam, dum te sequitur, primo miser occidit aevo.

ib. v. 41. Boschi memorat emendationem, quam suam fecit Heinsius Advers. p. 88:

Ite, rates curvas leti contexite causas.

vi, 9. legit, Heinsio probante:

Quae mulier rabida jactat convicia lingua,

Haec Veneris magnae volvitur ante pedes.

ix, 46.

fura dare, & statuas inter & arma Mart:

quo remedio Criticus laudatus itidem laboranti poëtae subvenien-
dum putabat.

xvi, 25.

Ille,

*Ille, licet ferro cautus se condat & aere;
Mors tamen inclusum protrahet inde caput.*

IV, 1, 73.

Quo ruis imprudens? fuge dicere facta, Properti?

III, 13.

*Quae mihi deductae fax lumen praetulit, illa
Traxit ab everso lumina nigra rogo.*

VI, 71.

Candida nunc molli subeant convivia ludo:

quod probavit *Heinsius*, qui *Guyetum* pariter emendasse notavit.

ib. v. 79. corrigit:

Hic referat sero confectum foedere Parthum:

quod nec *Heinsium* fugit.

X, 19.

Idem eques & frenis, idem et fuit aptus aratris:

quod & *Guyetus* adscripserat.

XI, 49.

Quamlibet austeras de me ferat urna tabellas:

quae venusta conjectura firmatur excerptis Italicis, & *Guyeti*, *Heinsii*que consensu. v. Not. p. 760. Advers. p. 32. & Syll. *Burm.* T. iv. p. 227. ubi *Graevius* eandem valde laudat ab *Heinsio* suo repertam ratus. Idem *Livinejus* monet *Eleg.* xviii. lib. II. optime cohaerere cum superiore; & lib. III. *Eleg.* vi. versus valde perturbatos in ordinem redigit.

Omnes hasce correctiones, quarum pleraeque magnis itidem Criticis in mentem venire, *Broekhusius* neglexit; qui frequenter ejusdem bene inventa partim libris, partim aliis, qui postea poëtae

manus admove, tribuit. Etenim *Miraeus* in *Elogiis* refert notas ab adolescente scriptas esse, priusquam *Scaligeri* Castigationes & *Pasferatii* Praelectiones lucem vidissent: quod ipsius verbis confirmatur ad *Paneg.* VII. p. 340. „memini equidem, (quod nunc commodum mihi venit in mentem) observare etiam tum puer in *Propertio* emendandum videri. — „*Scaligeri* quidem mentio fit p. 51, 55, 58, 131, 178. sed haec notis jam scriptis adjici potuit.

Pasferatius item, qui bonis libris usus est, ad lib. IV. *Eleg.* II, 1. diversam lectionem memorat:

*Qui mirare meas tot in uno corpore formas,
Accipe Vertumni signa paterna Dei:*

quam merito *Guyetus* & *Heinsius* approbarunt; & ad III, 49.

Omnis amor magnus, sed in apto conjuge major.

ib. v. 75. rogat, an legendum?

*Cumque super sacros foeni flammantis acervos
Trajicit immundos ebria turba pedes:*

quam correctionem *Guyetus* item libro adscripserat.

ib. v. 93. emendat:

A duce Tarpeja mons est cognomen adeptus.

Idem *Guyeto* visum. Nec dubitari potest, quin vulgatae lectioni, *Tarpejo*, praestet. *Basianus* autem, plaudente *Vulpio*, corrigit, *A nece Tarpejae.*

VII, 69. rogat, an legendum?

Qua numerosa fides, atque aera recurva Cybebes.

Heinsio placebant *aera incurva* *Advers.* p. 23.

VIII, 9. ex vet. libro profert:

Turpis Aricina sonuit cum rixa taberna.

& v. 69.

Lygdamus

Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens

Eruitur:

quam pulcerrimam lectionem *N. Heinsius* auctoritate suorum librorum confirmavit p. 25.

Nihil tamen horum invenias apud *Broekhusium*. Paris autem negligentiae exempla praelectiones in priores libros passim suppeditant; suppeditant item rudes *Guyeti* notae, in quibus tamen gemmae latent, quarum nitor oculos *Heinsii* traxit.

Incredibilis vero negligentia non pauca dedit incommoda. Hinc enim factum est, ut interdum sibi correctiones aliorum tribueret, ut hanc *Livineji* III, ix, 46.

Fura dare et statuas inter & arma Marī;

& hanc *Palmerii* III, xv, 2.

Da mihi bacchato vela secunda pater;

quam vir doctissimus ex codice *Posthii* protulit in *Spicil.* p. 186. Alias nunc omitto v. gr, I, viii, 9. Et *te felici*; & xx, 51. *monitus*, quas *Vlamingius* ex schedis addidit. Hinc interdum quoque loca ab aliis feliciter correctā corripit, ut IV, ix, 40.

Quis facta Herculeae non audit fortia clavae,

Et nunquam ad natas irrita tela feras:

etenim fidenter in contextu posuit *notas feras*. Atqui nihil certius est *Pasferatii* conjectura:

Et nunquam ad vastas irrita tela feras.

Hanc firmat *Ovidius* *Metam.* II, 194.

Vastarumque videt trepidus simulacra ferarum;

exhibent autem duo *Vossii* codices, ex quorum altero *N. Heinsius* *Advers.* p. 27. protulit ipse tamen inportune conatus emendare, *stratas* feras, & *Comel.* membranae, quas toties memorat *Broekhusius*, unde Auctor *Elect. Eton. Maj.* p. 173. in contextum bono iudicio recepit. Erroris causa, quod librarii lineolam supra vocem, *vatas*, duxerunt, unde, *vatas*, quod habet Neap. codex apud *Heinsium*, & *natas*, profluxere.

Porro vir eximius in eo reprehendendus est, quod incertas & pravas correctiones in *Propertianorum* versuum contextum confidenter intulit. Hujus autem generis multa sunt exempla. Pauca dedit *Ti. Hemsterbuius* in *Observatis* in poëta, misis ad *Vlamingium*, cum *Broekhusianam* editionem repetere pararet, in quibus id in primis egit, ut antiquas lectiones, a *Broekhusio* sine justa causa rejectas, defenderet. Defendit autem vir magnus I, 1, 12.

Ibat & hirsutas ille videre feras.

ib. v. 31.

Vos remanete, quibus facili Deus annuit aure.

III, 43.

Interdum graviter mecum deserta querebar.

v. 46.

Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

VI, 20.

Et vetera oblitis jura refer fociis.

VII, 1.

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae.

VIII, 7.

Tu pedibus teneris positas fulcire ruinas.

XII, 9.

Invidiae fuimus. num me Deus obruit? an quae caet.

XV, 21.

Conjugis Euadne miseros elata per ignes.

v. 26.

Oblitos parce movere Deos.

XVIII, 32.

Sed qualiscunque es, resonent mihi, Cynthia, sylvae,

Nec deserta tuo nomine saxa vacent.

XIX, 19.

Quae tu viva mea possis sentire favilla.

XX, 44.

xx, 44.

Innexus dextro plena trabens humero.

II, II, 49.

*Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles,
Vel Priamus, belli causa probanda fuit.*

VI, II.

*Ab mea tum quales caneret tibi, Cynthia, somnos
Tibia, funesta tristior illa tuba!*

x, 17.

Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos.

xiii, 49.

Vidistin' toto sonitus percurrere coelo?

[IV, viii, 85.

Inperat & totas iterum mutare lacernas.]

ib. v. 50.

Fulminaque aetherea defiluisse domo.

xv, 21.

Non tamen ut vastos ausim tentare leones.

ib. 24.

Stricto figere avem calamo.

xviii, 59.

pavonis caudae flabella superbae.

xix, 55.

Sed tamen obfistam: teritur rubigine mucro.

xxiii, 3.

Tota erat in speciem Poenis digesta columnis.

Nec dubitari potest, quin pleraeque defensiones sint justae. Idem jure rejicit *caneret* II, xiv, 7. *sublimine* xix, 57. & durissimam, quam *Broekhusius* in contextum recepit, *Scaligeri* conjecturam II, 31.

Carminaque aequaevis non putat esse suis;

probat autem pulcherrimam *Volsci* restitutionem, a multis editam,

Carminaque Erinnes non putat aequa suis.

conf. Jac. Wallius, poëta propter singulares virtutes, & Latini sermonis elegantiam legi dignissimus, ad Lyric. II, 11. Correctionem vero *Livineji* & *Scaligeri* II, VI, 15.

Quod si Romanae comitarent castra puellae,

praefert *Heinsianae*, quam *Broekhusius* recepit. Probat item, custodum timore, XVIII, 70; & elegantissimam *Lipsii* conjecturam XXII, 36.

Signa volutantes nec jacuisse duos.

Nam politissimi *Rutgersii* emendationem, quam divinam vocat, I, XXI, 48.

*Tum sonitum rapti corpore fecit: HYLAE
Cui procul Alcides iterat; responsa sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.,*

minime felicem esse docuit *Dorvilius* Obs. Miscell. Vol. I. p. 134.

Maxime vero deliquit *Broekhusius*, quod, ne monito quidem lectore, cunctas *Scaligeri* trajectiones in contextu retinuit. Nempe *Scaliger*, cum primus vidisset, ut de se p. 191. praedicat, „ in secundo & tertio libro integras paginas & magnum numerum versuum loco „ luxata, „ licere sibi credidit, versus nonnullos in alia loca transferre, atque ex membris passim disiectis novas Elegias componere. Sed hanc licentiam Critici omnes uno ore damnarunt, in his *Ti. Hemsterhusius*, cujus hoc est gravissimum judicium ad II, XIX: „ In hac autem Elegia constituenda, quod Principi Viro „ solenne est, mirifice sibi indulgit *Scaliger*, & ante disjuncta, „ ordine satis imperiose mutato, conjungere non veritus est: ego, „ tametsi laceras pluribus in locis & male cohaerentes *Propertii* „ reliquias ad nos pervenisse non diffiteor, huic tamen praecipiti „ consilio suffragari nequeo, nec dubito, quin, si vir maximus „ longius ad deliberandum spatium sumsisset, (nam se ne mem- „ sem quidem integrum in hosce tres poëtas inpendisse nobis im- „ putat) plurima multo aliter digessisset. „ Mihi quidem permul-
tae

tae versuum trajectiones ab eo factae videntur damnandae, propterea quod iis admisfis series rerum sententiarumque plane perturbatur, ut lib. II. Eleg. XIX, & XXIII. cui simile carmen si quis nunc scriberet, sensu communi carere diceretur. Jure igitur *Vulpus* in novissima poëtae editione, ut ante in *Tibulli*, trajectiones *Scaligeri* non exhibuit. Vellem tamen modum servasset in eo vellicando, nec trajectiones flagitia vocasset ad II, I, 48. Peccavit, fateor, quod incertas & perspicue falsas trajectiones in contextu fidenter exhibuit: sed idem satis digne laudari non potest, quod hac arte toties salutem poëtae dedit. In pervulgatis enim scriptisque libris pasim reperias elegiarum membra confuse & permixte dispersa, ut II, II, I.

Liber eram, & vacuo meditabar vivere lecto:

At me composita pace fefellit Amor.

[*Cur haec in terris facies humana moratur?*

Jupiter, ignoro pristina furta tua.

Fulva coma est.

III, 41.

Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,

Hic dominam exemplo ponat in arte meam.

Sive illam Hesperiiis, sive illam ostendet Eöis,

Uret & Eöos, uret & Hesperios.

[*His saltem ut tenear jam finibus: aut mihi si quis,*

Acrius ut moriar, venerit alter amor.]

[*Ac veluti primo taurus detrectat aratra.*]

VI, I.

Non ita complebant Ephyreae Laïdos aedes.

Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,

Oscula ne desint, qui tibi jure ferant.

Me juvenum pictae facies, me numina laedunt.

Omnia me laedunt. timidus sum. ignosce timori,

Et miser in tunica suspicor esse virum.

[*His olim, ut fama est, vitiis ad praelia ventum est:*

His Trojana vides funera principiis.

Aspe.

Aspera Centauros eadem dementia iussit
Frangere in adversum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Grajūm? tu criminis auctor
Nutritus duro, Romule, lacte lupae.
Tu rapere intactas docuisti inpune Sabinas:
Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.]
Felix Admeti conjux, & lectus Ulyxis,
Et quaecunque viri femina limen amat.
Quos igitur tibi custodes, quae limina ponam,
Quae nunquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil invitae tristic custodia prodest:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.
[Uxor me nunquam, nunquam me ducet amica:
Semper amica mihi, semper & uxor eris.]

VIII, 15.

Ecquandone tibi liber sum visus? an usque
In nostrum jacies verba superba caput?
[Sic igitur prima moriere aetate, Properti?
Sed morere. interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur & umbras.

ib. v. 25.

Sed non effugies. mecum morieris. oportet
Hoc eodem ferro stillet uterque cruor.
Quamvis ista mihi mors est inbonesta futura,
Mors inbonesta quidem, tu moriere tamen.
[Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.]

IX, 33.

Non sic incerto mutantur flamine Syrtes;
Nec folia hiberno tam tremefacta Noto;
Quam cito feminea non constat foedus in ira,
Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
[Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
Tela, precor, pueri promite acuta magis.

Figite

Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam.

Sanguis erit vobis maxima palma meus.

Sidera sunt testes, & matutina pruina,

Et furtim misero janua aperta mihi:

Te nihil in vita nobis acceptius unquam.

Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.

Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto.

Solus ero, quoniam non licet esse tuum.

Atque utinam, si forte pios eduximus annos,

Ille vir in medio fiat amore lapis.

Non ob regna magis diris cecidere sub armis

Thebani, media non sine matre, duces;

Quam mihi si media liceat pugnare puella,

Mortem ego non fugiam morte subire tua.]

Plura taedet describere vulgari poëta, nedum *Propertio* penitus indigna. Haec tamen & alia multa generis ejusdem *Vulpius* defendit, & laborat, ut aptissime cohaerere videantur. Dum autem id agit, tandem delabitur, ut „elegiacorum poëtarum veram & propriam „ μέθοδον esse pronunciet ἀμεθόδεια, ad II, III, 45. Tantum opinio praejudicata potest! Ego vero mirari satis nequeo, cur hanc veram scribendi rationem semper *Ovidius* spreverit, atque adeo *Propertius* in Elegiis non corruptis.

Caetera *Broekbusii* peccata nunc omitto, ne cupidius eximium virum reprehendisse videar. Nam satis abundanter, ut puto, demonstravi, quam multa in ejus *Propertio* jure desiderentur.

Broekbusio succesit Io. *Antonius Vulpius*, poëta clarissimus, idemque Venerum *Propertianarum* scientissimus, qui scriptorem Patavii bis edidit, primum a. 1710. cum *Catullo*, *Tibulloque*, deinde separatim 1755. 2 vol. 4. In hac editione, quae *Passeratii* & *Broekbusii* commentarios immutatos & interpolatos, variasque lectiones ex duobus mss. codicibus excerptas, & Indicem verborum loquendique generum non inutilem exhibet, id egisse se profitetur, ut obscura & ignota patefaceret atque illustraret, & continuationem sententiarum ostenderet. Et ille quidem multis locis veram sui poëtae mentem explicavit: sed saepe longissime aberravit, etiam cum gloriose se jactaret, ut p. 495. in connectendis autem, quae dissi-

N

pata,



pata, plerumque & oleum & operam perdidit. Nec felicius cesfit conatus corruptissima quaeque defendendi. Quamvis vero vehementer Criticorum audaciam infectetur, & ad I, xx, 44. p. 143. nihil mutandum esse pronunciet in scriptis antiquorum, libris non addicentibus: saepe tamen *Scaligeri*, *Broekhusii*, & aliorum correctiones perspicue falsas, & ne quidem Latinas recepit. Omitto virum politissimum penitus ignorasse, quid *Heinsius*, *Dorvilius*, *Marklandus*, alique praestiterint: quia queritur, „ejusmodi transalpinas „merces in Italiam perraro advehi.“

Nonnulla itidem *Propertii* carmina vir doctus, cujus nomen latet, notis minime spernendis illustravit in *Electis Minoribus*, & *Majoribus* ex *Ovidio*, *Tibullo*, & *Propertio*, quae variis annis in usum scholae *Etonensis* vulgavit: sed, qualis Criticus fuerit, & quam tritas aures habuerit notandis optimorum poetarum elegantis, ostendit, cum profiteretur sibi non displicere IV, vi, 63.

E'dra Philetaeis certet Romana corymbis:

ut in *Ovidii* Nuce v. 95.

Lamina mollis adhuc tenero dum lactet in u'tro;

& conaretur corrigere I, 26.

Unde Lycæa Fabi sacra Lupercal habent:

v. 40.

O quali vecta est Dardana pubis avi!

v. 53.

Ilias urna

Vivet;

& III, vii, 44.

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,

Et cecinisse modis, dive Phileta, tuis.

Praeterea N. *Heinsius*, felicissimus Latinorum poetarum restitutor,

in



in Adversariis Notisque adjectis, & iis, quibus caeteros scriptores illustravit, plura loca fere correxit, quam plerique omnes simul editores. Dicat aliquis non paucas correctiones magis ingeniosas, quam veras videri; multasque in Notis exhibitas, perspicue falsas esse: ego miror in rudi & indigesta correctionum, diversis temporibus in usus privatos factarum, mole non plures hujus generis inveniri. Non paucas tamen, quae vel incertae vel falsae primo videbantur, deinde dignas esse judicavi, quarum ratio haberetur.

Laudem quoque meretur *Jac. Phil. Dorvilius*, vir longe eruditissimus, idemque felicissimus Umbri vatis imitator, cujus adnotationes per Observationes Miscellaneas dispersae sunt: paucissimis tamen vulneribus adhibuit remedia.

Plura sanavit *Ti. Hemsterhusius*, qui non solum in Graecis principatum tenuit, sed & Latina feliciter attigit. Hujus autem correctiones, *Observ. 1, 3. p. 29.* laudatas, nostris inferam.

Praeter hos alii non pauci fuere, qui in libellis Criticis, & observationibus in antiquos scriptores quaedam menda tollerent: verum sic quoque multa vel potius innumera reperias, quae correctionis indigeant, atque adeo non integras Elegias, sed partes confuse permisteque dispersas. Nec magnopere miror. Omnes enim scripti libri recentes sunt, & ex uno ducti, quem pessime habitum fuisse constat. Audiamus *Act. Sync. Sannazarium* apud *Alex. ab Alex. G. D. II, 1:* „Jovianus Pontanus, vir multae eruditionis, antiquissimo firmabat testimonio, Propertii Elegias patrum nostrorum aetate, & se adolescentulo primum in lucem prodiisse, cum antea incertitia temporum incomptae forent & incognitae; opusque oblitteratum, & longissimo aevo absumtum, corrosis & labentibus literis in cella vinaria sub doliis inventum apparuisse, & cum libelli vetustate verbis & nominibus absumtis longo situ & senio, quod in diuturna obscuritate latuerat, veram lectionem assequi nequirent, effectum, ut mendosi inde codices prodirent; paulatimque discuti errores, & corrigi coepti sunt: nec tamen effici quisse, ut posteris omnino integri inoffensique darentur. „ Utinam tamen editores in variis lectionibus suorum librorum memorandis diligentiores fuissent, atque adeo liber, in cella vinaria repertus, auro contra non carus, indagari & e tenebris erui posset! Ex iis enim, quos versavi, patuit non paucas fuisse neglectas: unicus autem codex inspectus cum varias

de variis lectionibus controversias tolleret, tum certas vias monstraret ad versuum paginarumque transpositiones rite cognoscendas. Interea bonis concessis utemur, & pro virili succurremus scriptori, quem novi poëtae maxime nunc mirantur & imitantur, quemque „ integrum & emendatum legi reipublicae literariae interesse „ *Scaliger* olim judicabat.

I, 1, 25.

Et vos, qui sero lapsum revocatis, amisi.

Mihi legendum videtur,

Aut vos, qui sero &c.

Jubet, ut ego quidem arbitror, sententiae justo ordine decurrentis nexus: attende enim: *In me tardus amor non ullas cogitat artes &c.* *At vos, magae, dominae mentem convertite nostrae &c.* *Aut vos, amici, quaerite non sani pectoris auxilia:* ego fortiter instrumenta excindendo & exurendo amoris admota perpetiar, modo libertas sit in Cynthiam duram & ingratham egerendi, quae ira mihi amatori spreto ac repulso subministraverit. Sensum ut uberius explicarem Interpretes fecerunt, quorum fere, qui hunc attigerunt locum, nemo est, quin aliqua in parte peccaverit: nam *Barth.* *Advers.* III, c. 14. e nescio quibus antiquis editionibus restituentem, quae velit illa, & absurdissime interpretantem prudens praetereo. Ceterum *velit*, an *volet* legas, cicco non redemerim. *Ferrum & ignes medicorum*, quibus malum penitus insidens & sanas partes noxia contagione trahens extirpent atque exurant: *Iambl.* V. P. f. 34. φυγαδευ-
τέον πάση μηχανῇ, ἢ περιμοπτέον πυρὶ ἢ σιδήρει ἀπὸ μὲν σώματος νόσον, ἀπὸ δὲ
ψυχῆς ἀμάθειαν. quae ex *Lysidis* ad *Hipparchum* epistola sunt deforma-
mata, quam totam posuit f. 78. Hinc τέμνειν καὶ καίειν dicuntur: *Xenoph.* K. A. p. 217. V. 22. καὶ γὰρ ἰατροὶ τέμνουσι καὶ καίουσι ἐπ' ἀγαθῶν
neque aliter *Cebes* p. 79. apposite *Tertullian.* *Scorp.* p. 621. B. *Et est plane quasi saevitia medicinae* de scalpello, deque cauterio, de *sinapis incendio: non tamen* secari & inuri & extendi idcirco malum, quia dolores utiles adfert. Sic *Demosthenes* *Aristogitonem*, civem pessimum, urbe expelli volebat, ὥσπερ ἰατροὶ ὅταν καρκῖνον, ἢ φαγέδαιναν, ἢ τῶν ἀνιαιωμάτων τι κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκασσαν, ἢ ὅλως ἀπέκοψαν. *Propertius*
etiam

etiam utilem hunc medicinae dolorem non reformidabat, dum modo solutus amoris vinculis ore libero in crudelem Cynthiam invehere-
tur. His perpensis in facili erit animadvertere, duo poni a poëta
nostro, quae cum utraque simul consistere nequeant, alterutrum ut
sibi succedat precatur. Primum, vos magae, Cynthiae mentem fle-
ctite: alterum, si incantationibus Cynthia non cedat, Aut vos,
amici, quaerite non sani pectoris auxilia. Si dubitas etiam, non
refugio, quin *Propertium* capiamus arbitrum III, XXIII, 10.

*Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
Eluere aut vasto Thessala saga mari.*

HEMSTERH.

II, 10.

Et veniant &c. Vetus liber *Ach. Statii*, ut: hujus lectionis, etsi
nullus ceterorum Codd. adstipuletur, rationem haberi oportuit, hoc
saltem primo v. nam binis sequentibus *et* legatur, an *ut* parum in-
terest, quamquam illud malim: satis est adstipulari *Propertium*,
quem, suadeo, auctorem sequamur: II, XVIII, 35. Adspice, ut
in toto nullus mihi corpore surgat Spiritus: XXV, 55. Adspice *me &c.*
ut regnem *mistas &c.* HEMSTERH. *Livinejus*, *Heinsius* Advers.
II, 6. p. 247. *Vulpus*, & *Heynius* ad *Tibull.* I, III, 29. itidem le-
gebant, *ut veniant*; *Muretus* autem rejiciendam non putabat scriptu-
ram libri *Statiani*, *ut veniant*; *surgat ut*; *ut sciat*.

vf. II.

Vir summus *R. Benth.* ad *Horat.* I. od. XII, 45. praefert *animosior*,
vel *frondosior* arbutus, ne indecora repetitio *formosa* v. 9. & *formo-
sius* cultissimum poëtam dehonestet: equidem haud ignoro, multis
emendationibus istam vitandae repetitionis necessitatem praetexi,
neque intercedo, quominus in quibusdam locis valeat: idem tamen
affirmare non vereor, quantumvis delicatulas ac fastidiosas aures hoc
quasi vitium offendat, haud pauca vel in ipso *Propertio* reperiri loca,
ubi vocis intra brevem orationis ambitum repetitae correctionem ne-
mo sine magnae temeritatis culpa tentare sustineat: hic etsi vulgata

lectione contentus sim, si quis tamen maluerit *formosior*, ut *καύτερον*, non refragabor. HEMSTERH. *Formosior* in quibusdam libris MS. inveniri testatur *Heins.* Advers. p. 247.

vf. 13.

Litora nativos &c. Ingentes turbas dedit hic versiculus, idque adeo propterea, quod gravissimae labis suspicionem mirifica veterum librorum varietas injiciat. Profecto non est, cur fastidiamus probatam *Barthio* lectionem,

*Litora nativis collucent picta lapillis,
Et volucres nulla dulcius arte canunt.*

Potuit enim jure suo noster ab oratione aliorum pendente transire ad absolutam: quod si quis arbitretur concinnius fore, ut haec cum praecedentibus, *veniant, surgat, sciat, congruant*, in proclivi erit refingere,

Litora nativi collustrent picta lapilli &c.

collustrent, inquam, verbo perquam opportuno, cujus sedes in picturis est propria: *Cic. Orat. § 36. In picturis alios horrida, inculta, abdita & opaca, contra alios nitida, laeta, collustrata delectant.* Hoc tametsi pro certo venditare nolim, videtur enim a longo jam tempore labes profundior inoleville, *Propertio* tamen indignum esse non arbitror. HEMSTERH. Ego conjecturae non probabili praefero perelegantem lectionem,

Litora nativis collucent picta lapillis;

quam liber *Voss.* in margine, in contextu autem *Leid.* & optimus *Groninganus* exhibent: nam *collucere* proprium & poëticum verbum est, non item *collustrare*. Conjunctivum vero modum minime necessarium esse perappositus ostendit *Ovidii* locus *Fast. 1, 75.*

Cernis odoratis ut luceat ignibus aether:

Et sonet accensis spica Cilissa focus.

Flamma

*Flamma nitore suo templarum verberat aurum,
Et tremulum summa spargit in aede jubar.
Vestibus intactis Tarpejas itur in arces,
Et populus festo concolor ipse suo est:*

ubi in duobus libris pariter repositum, *verberet.*

V.
Vereor, ut hujus Elegiae mentem, totumque complexum satis intellexerint Interpretes. Gallus *Propertium* pallidum, atque emaciatum irridebat ipse deliciarum Veneris expers & contemtor: quo tamen nostrum pungeret, eorum amoribus interventurum sese minabatur, ipsamque Cynthiam, cujus potestatem parum pendebat, ut liquet ex v. 31. tentaturum: nam quod magnus *Scaliger* Gallum precatorem sibi apud Cynthiam & rogatorem assumfisse existimet, id nullo plane vestigio deprehendas. Invidum igitur Gallum appellat, qui bene compositi paris cursum interpellare non vereretur, eumque voces istas molestas compescere jubet: dehortatur autem illum a proposito ac deterret primum vehementiam iratae Cynthiae, & importunas voces non toleraturae, ob oculos ponendo, tum, si vel maxime votis ejus iniqua non foret Cynthia, amoris miserias expingendo: neque enim dubium esse, quantumvis de forma ac potestate Cynthiae fecius existimet, quin, si ad illum ignem propius accesserit, amoris victas manus sit daturus: *Illa feros animis alligat una viros.* Haec si vera sunt, ut opinor, jure contendere mihi posse videor v. 3. legendum esse, *meae sentire furores:* Cynthiae nimirum tibi molestisque tuis vocibus iratae furibundum animum: hoc sane liquet ex v. 7, 8. illa non similis est vagis puellis, ut temere tentari possit, *Molliter irasci nec sciet illa tibi:* Cynthiam ut laudibus perpetuis efferat noster, impotentis tamen animi fuisse feminam & superbe iracundam minime dissimulat; hinc *expertae verbera saevitiae, injustas saepe tulisse minas,* tot jurgia, illaque gravis rixa venustissime descripta iv, 8. Deinde recte, *mea:* saepe *Terent. Propert. El. seq. Illa meam mihi se jam denegat:* & viii, 32, 42, 44. τὴν ἐμὴν *Aristaen. i. i. p. 6. pariter tua* infra ix, 22. *Et nihil iratae posse negare tuae: Horat. Carm. I, xv, 22. Non hoc pollicitus tuae;*
Hele-

Helenae: sic etiam, *ad latus esse* suae III, xii, 22. & 29. *At nostra ingenti &c.* Ovid. II. Am. El. v, 26. cupido mollis amica *suo* ex Codd. notat *Heins.* pro viro. vid. idem ad Remed. Amor. 492. Frigidior glacie fac videre *tuae*. τὰς ἑαυτῶν *Pausan.* viii. p. 604. v. 15. Sed tu, cultissime Vlamingi, qui Latinas elegantias habes perspectissimas, horum exemplorum gratiam mihi facis. Porro jam patet, quam commode lectum fuerit v. 9. in vetustis edd. *Quod si forte tuis non est contraria* votis, quem profecto sensum tota Elegiae ἀκονομία postulat. *Scaligerum* probavit *Broekbushius*: at considera, quaeso, maximi viri interpretationem: aut pone illam mihi pro te precanti victas manus dedisse; hoc illud est, quod dixi, nullis argumentis, nulla ne quidem specie nixum Gallum orasse *Propertium*, ut sibi pararius esse vellet & proxeneta apud Cynthiam: duram sane conditionem, & os inpudens Galli, qui hoc tantum oneris amico suo imponere non dubitaverit. Verum non diffiteor, in illa scripti libri, quam *Scaliger* protulit, lectione summopere mihi placere *ausa*, vocem in hoc loco convenientissimam & praecipuae virtutis: quare levi manu lubens refinxero, *Quod si forte ausis non est contraria* vestris: quod ego non vereor ne *Propertio* indignum videatur. HEMSTERH. Idem monuit *Heinsius* Not. p. 659.

VI, 22.

Praetulero, si per alios licet, *semper at armato cura fuit patriae*: tibi armato: Tu tuam aetatem, quae amoris nunquam cessavit, in armis transegisti, ut patriam defenderes: *armata* patria quid sibi velit, non intelligo; si vel maxime Romanos armis civilibus inter se concurrentes interpreteris, huc tamen illa figura nihil faciet: firmat emendationem meam v. 29. ubi aliud sibi vitae genus & imbelliorem militiam a fatis attributam testatur. HEMSTERH.

VIII, 10 & seqq.

Scaliger mutavit ordinem versuum *Broekbushio* quidem cum aliis subscribente, sed libris refragantibus. Porro *Broekbushii* eruditae aures offendit *Tyrrhena arena*: ego, servato codicum ordine, huic etiam incommodo mederi conabor, itaque totum locum esse constituendum censeo:

Nec

*Nec tibi Tyrrhena solvatur funis ab ora,
 Neve inimica meas elevet aura preces:
 Atque ego non videam tales subsidere ventos,
 Cum tibi provectas auferet unda rates:
 Ut me defixum vacua patiaris arena
 Crudelem infesta saepe vocare manu.*

nisi quis praehabuerit: Et *me defixum vacua* patieris arena etc. *arena* fane hoc versu tam commode sententiam ornat, ut nihil supra, quippe quae tristissimae solitudinis & aridae vastitatis imaginem excitet, quod utique miseriam amatoris, qui solus in arenoso litore destitutus abeuntem amicam prospectat, mirifice auget. HEMSTERH. Favere videntur editiones veteres, & duo libri MSS. in quibus invenitur, v. p. *arena*, & librariorum vel correctorum consuetudo, qui talia saepe ingerunt, ut III, v, 58.

In mare cui soli non valere doli,

pro, *soliti*; verumtamen iusta mutandae lectionis causa non apparet. Similes enim sonos in hac collocatione non spreverunt *Homerus*, *Callimachus* [in Del. 66.], & *Virgilius*, quos noster imitari gaudet; *Ovidius* autem, cujus aures *Propertianis* non erant surdiores, etiam studiose persecutus est. v. *Casaub.* ad *Pers.* 1, 95. *Burm.* ad *Lotich.* p. 355. & 493. & *Vulp.* ad h. l. Quare nec accesserim viro doctissimo, qui nuper hoc amplius *Eleg.* xvii, 5.

Quin etiam absenti profunt tibi, Cynthia, venti,

venti, mutabat in, *flatus*. Plura exempla ex *Propertio* protulere *Douza* filius p. 93. & *Barthius* ad *Stat. Theb.* 11, 239. sed iis non utor. Vel enim corrupta sunt: vel nihil ad rem faciunt.

XII, 17.

Si quis legendum existimarit, *Aut* qui despectus &c. me quidem iudice, rem acu tetigerit: Nam *sunt quoque translato* &c. velut additum enthymema spectari debet, quemadmodum modo, *Non nihil adpersis* &c. HEMSTERH. *Heinsius* itidem *Advers.* p. 324:,,

O

Praece-

Praecedentia exigunt, ut scribamus, Aut qui despectus, vel, despectos. ,, conf. Not. p. 667.

XIII, 23.

*Nec sic coelestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit ab Oetaeis gaudia prima jugis.*

ita Scaliger, approbantibus Broekbusio, Marklandoque [ad Stat. Sylv. IV, vi, 53.] correxit, cum legeretur, in Oetaeis jugis: interpretantur autem, ab Oetaeis jugis, postquam arsisset in monte Oeta: sed hoc verba Propertii significare nequeunt; significabunt autem, si corrigatur:

Sensit ab Oetaeis gaudia prima rogis.

Correctionem facilem & perspicuam probat ejus imitator Statius Sylv. IV, vi, 53. de Hercule:

*Qualis ab Oetaeis emissus in astra favillis
Nectar adhuc torva laetus Junone bibebat:*

ut ex hoc ipso Propertii loco Marklandus reposuit pro, et Oetaeis favillis; & III, i, 6.

*ceu taedis iterum lustratus honesti
Ignis ab Oetaea conscenderis aethera flamma.*

Permutantur autem voces III, ix, 8. ubi pro,

Fama nec ex aequo ducitur una jugo,

libri quidam habent, rogo; ut contra Avian. xxxix, 6. jugo, pro, rogo.

xv, 9.

*At non sic Ithaci digressu mota Calypso
Desertis olim fleverat aequoribus.*

*Multos illa dies incemtis moesta capillis
Sederat, injusto multa locuta salo;*

*Et, quamvis nunquam posthac visura, dolebat,
Illa tamen longae conscia laetitiae.*

Alphe-

*Alphesiboea suos ulta est pro conjuge fratres,
 Sanguinis & cari vincula rupit Amor.
 Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Haemonio tabuit hospitio.
 Conjugis Euadne miseros elata per ignes
 Occidit, Argivae fama pudicitiae.
 Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia.*

Versus 15, & 16. *Alphesiboea suos caet.* ante 21. collocandi videntur hoc modo:

*At non sic Ithaci digressu mota Calypso
 Desertis olim fleverat aequoribus, cet.
 Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Haemonio tabuit hospitio.
 Alphesiboea suos ulta est pro conjuge fratres,
 Sanguinis & cari vincula rupit amor.
 Conjugis Euadne miseros elata per ignes
 Occidit:*

nam puellae graviter dolentes amatorum discessu rectius conjunguntur; conjunguntur item rectius:

*Alphesiboea suos ulta est pro conjuge fratres,
 Sanguinis & cari vincula rupit Amor.
 Conjugis Euadne miseros elata per ignes
 Occidit:*

in quibus, *conjugis*, venuste repetitur. Maxime vero trajectionem versuum postulat consuetudo poetarum, qui dissimilitudinem notantes, *non sic, nec sic*, jungunt & copulant, atque adeo *Propertii* II, XI, I.

Non ita *Dardanio gavisus Atrida triumpho.*

Nec sic errore exacto laetatus Ulyxes.

Nec sic *Electre* —

Nec sic incolumem *Minois Thesea* vidit.

& I, XIII, 21.

Non sic *Haemonio Salmonida* mistus *Enipeo*

Taenarius facili presit amore *Deus.*

Nec sic coelestem flagrans amor *Herculis Heben*

Sensit ab Oetaeis gaudia prima rogis:

ubi v. *Passerat.*

XVIII, 19.

Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,

Fagus, & Arcadio pinus amica Deo.

Ab! quoties teneras resonant mea verba sub umbras,

Scribitur & vestris CYNTHIA corticibus.

Guyetus volebat, *virides umbras*, & , *teneris corticibus*; ego, si
quid mutandum, trajectis vocibus malim legere:

Ab! quoties vestras resonant mea verba sub umbras,

Scribitur & teneris CYNTHIA corticibus;

ut *Gratius* *Cyneg.* v. 119.

tenero destrietas cortice virgas.

Teneris enim *corticibus* *amores* inscribebant. *Virgilius* *Ecl.* x, 53.

tenerisque meos incidere amores

Corticibus.

Poëta vetus, quem nonnulli *Florum* vocant, *Anthol. Burm.* T. 1.
p. 687.

Quando ponebam novellas arbores mali, & pyri,

Cortici

Cortici summae notavi nomen ardoris mei.

Nulla fit exinde finis vel quies cupidinis.

Crescit arbor, gliscit ardor, ramus inplet literas:

ubi rectius legetur:

Nulla fuit exinde finis, vel quies cupidinis:

jambus enim ferri nequit in carmine, quod trochaicum dicitur. Scri-
verius autem, qui post Amores Baudii p. 213. versus edidit ex Elect.
Lipsii 1, 5. exhibet: *Nulla fit deinde finis:* sed apud *Lipsum* repe-
rias, *fit exinde.* Parem vero medicinam *Lucano* 1, 587,

Fulminis edoctus motus, venasque calentes

Fibrarum, & monitus errantis in aëre pennae,

Graevius facere voluit Syll. *Burm.* T. iv. p. 241. legens, *Fulminis*
monitus, &, motus pennae: quod *Heinsius* p. 242. & 446. probat, at-
que in suo libro semet ex scriptis adnotasse narrat. Robur addit *Ta-*
citus Hist. 1, 3. *coelo terraque prodigia, & fulminum monitus, &*
futurorum praesagia; & Propertius IV, 1, 101.

Aut si quis motas cornicis senserit alas.

In *Lucani* itidem libro 11, 544.

O rabies miseranda ducis! quum fata Camillis

Te, Caesar, magnisque velint miscere Metellis.

Oisel, liber priore versu, *Metellis*, habet, posteriore autem,

magnisque velint miscere Camillis:

„ forte melius, inquit *Burmannus*, ut imitatus fuerit *Propertium*
III, VII, 31.

Crede mihi, magnos aequabunt ista Camillos.„

Mihi videbatur imitatus *Virgilium* Georg. II, 169.

haec Decios, Marios, magnosque Camillos:

hunc enim saepius imitatur, atque adeo dimidios versus de libris sumit; ut I, 455.

regit idem spiritus artus,

de Aen. IV, 336.

dum spiritus hos reget artus;

& VII, 512.

Inde faces & faxa volant,

de Aen. I, 154.

Jamque faces & faxa volant;

& II, 577.

Fervidus haec iterum circa praecordia sanguis

Incaluit,

de Georg. II, 484.

Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis.

In alia discedit *Bentlejus* ad v, 799. *Labitur infelix:* [, Atqui tertio abhinc versu rursus habes, & in eadem caesura, *Non sic infelix.* Dederit potius poëta, *Labitur exanimis* — quod loco aptius est, quam illud *Infelix*, etiamsi non denuo rediret. *Virgilius* quidem bis habet, *Labitur infelix*, & appositissime: sed vel ea causa Noster non sic diceret: nolisset enim a *Virgilio*, quem aemulabatur, hemistichium mutuari. ,, Sed exemplis prolatis redarguitur.



C A P V T VI.

Emendati loci aliquot e secundo Propertii libro. Poëta Cynthiae togam non dedit. Contectus auro. Incedere, suspendi nequit a verbo longe remoto, si versus, qui sententiam absolvit, interponitur. Coa, & vestis Coa junguntur. Ovidius a prava correctione vindicatus. Volumen de veste. Lyra carmen digitis percutere, Latinum non videri. Et, aut, trajecta. Amor artificem morbi non habet. Ovidius leviter curatus. Habere mulierem. Librarii vel correctores scriptorum verba & loquendi genera locis alienis reponunt. Ovidius a duplici correctione defensus. Graja juvenca. Terra mater. Amor candidus. Perjurum pectus. Omen augustum. Thebas disjectas componere. Thebarum muri non restituti sunt pecunia Phrynes. Quolibet ire. Non pauca loca, quibus mutatio personae Propertio frequens probatur, suspecta sunt. Penelope salva dici nequit, cujus pudicitia salva est. Solus. Nuda apposita miramur membra lucerna. Attentare. Nox care venditur. Poscere grandia. Martialis imitatur Propertium.

Propertius II, 1, 5. de Cynthia sua:

Sive togis illam fulgentem incedere Cois:

hanc lectionem rejicit *Broekhusius*, quia „meretrices & moechae damnatae; non autem puellae ingenuae togas gestabant.„ At, inquit, *Vulpius*, „Cynthia, quamvis claro genere nata, meretricio tamen vitae genere & quaestu delectabatur.„ Concedo: verum quis poëta non stolidus amicae togam dedit, aut eam *togatam* vocavit? *Achillis* enim *Statii* commentum, qui *Tibulli* III, II, 15. reponere conabatur,

Praefatae ante meos manes, animamque togatae,

merita nota jam damnavit elegantissimus *Heynius*. Cur autem togis?
an

an una frigus arcere non poterat? quam pulchre vero puellae in togis prostitutae convenit *incedere*! Sed nimis multa de lectione libris scriptis repugnante, sine quibus ipse *Vulpus* nihil mutandum esse clamat: in iis enim reperitur,

Sive illam Cois fulgentem incedere cogis,

vel, *incedere* togis. Apage igitur commentum *Beroaldi Propertio* penitus indignum. *Broekhusius*, quem *Gesnerus* [in Thes. L. L.] fecutus est, e variis lectionibus hanc veram non difficulter erui posse censebat:

Sive illam Cois fulgentem incedere totis.

Aliter visum *Vulpio*, & *Hemsterbusio*, qui notam adscripserat: „ulcus aliquod in hoc versu inveteratum latere codices satis ostendunt, cui vereor ut *Broekhusius* remedium tulerit. „ Docui: quidem *Martialem* dixisse,

Lucebat totis cum tegetetur aquis:

sed debuerat docere Latinos similiter dixisse, *Coa tota*, & *Cois fulgentem incedere totis*. Nec probabilior est *Heinsii* conjectura,

Sive illam tunicis fulgentem incedere totis.

nimis enim, ne nunc alias afferam rationes, a vestigiis scripturae recedit. Modestior, & probabilior est altera, quam dedit ad *Virg.* Aen. x, 539.

Sive illam Cois fulgentem incedere totam.

Sic enim *Virgilius*:

Totus conlucens veste, atque insignibus armis;

& *Tibullus* I, 11, 69.

Totus & argento contextus, totus & auro

Insideat celeri conspiciendus equo:

ubi

ubi lectio libri *Statiani*, *contectus*, debuerat admitti. *Curtius* VIII, IX, 29. *tantarum beluarum corpora* tota contegunt auro. conf. *Virgil.* *Aen.* VII, 278. & scriptor B. H. cap. 26. Hanc tamen & caeteras omnes conjecturas, ante memoratas, verbi defectus evertit. Unde enim, quaeso, pendet infinitivus *incedere*? Respondebit aliquis, a *vidi* v. 7.

Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos.

Audirem, nisi vetaret perspicue loquendi consuetudo. Nam cum versus,

Hoc totum e Coa veste volumen erit,

interponatur, nemo, licet omnes adhibeat machinas, efficiet, ut haec,

Sive illam Cois fulgentem incedere,

suspendantur a, *vidi*, verbo longe remoto. Quare libenter amplector scripturam, quam duo *Vossii* codices offerunt,

Sive illam Cois fulgentem incedere vidi,
—— e Coa veste volumen erit.

Nihil tali verborum repetitione frequentius. *Coa* item, & *Coa vestis* eodem disticho venuste junguntur. *Ovidius* *Art. Am.* III, 189.

Pulla decent niveas: Briseïda pulla decebant:
Cum rapta est, pulla tum quoque veste fuit.

& II, 279.

Sive erit in Tyriis; Tyrios laudabis amictus.

& *Fast.* IV, 619.

Alba decent Cererem: vestes Cerealibus albas
Sumite.

Nam quod *Burmamnus*, *alba*, &, *vestes albas*, inconcinne jungi ratus, corrigit, festis *Cerealibus alba sumite*, positis exemplis redarguitur. Caeterum illud, *vidi*, *Livinejus* e libro Vaticano jam notaverat: sed omnes praeter *Guyetum* sprevere. Necdum tamen locus *Propertii* persanatus videtur. Offendunt enim *boc volumen*; & *totum volumen e Coa veste*: blanditur autem scriptura eorumdem *Vossii* librorum,

Totum de *Coa veste* volumen erit:

quam Latinam esse, atque adeo *Propertianam* docere non debeo.

ib. vs. 9.

Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,

Miramur, faciles ut premat arte manus.

Legendum, *lyra*: *Ovidius* [Trist. IV, x, 29.] ab ipso *Broekhusio* adductus:

Dum ferit Ausonia carmina culta lyra.

HEMSTERH. Eandem conjecturam fecit *Heinsius* in Not. & Advers. II, 1. sed mendosa *Nasonis* esse verba *Burmamnus* existimat. Suspecta quoque sunt loca *Maronis* Aen. VI, 645.

Nec non Threicius longa cum veste sacerdos

Obloquitur numeris septem discrimina vocum,

Jamque eadem digitis, jam pectine pulsat eburno;

& *Calpurnii* Ecl. IV, 128.

Seu cantare juvat, seu ter pede laeta ferire

Carmina:

nam *Modius* & *Demsterus* docuere *Calpurnium* scripsisse, *pede laeta ferire Gramina*; *fer.* autem *Marklandus* ad *Stat. Sylv.* III, v, 65. in *Maronis* versu legebat,

Jamque fidem digitis, jam pectine pulsat eburno.

cui conjecturae robur addit *Statius* Paneg. in *Pison.* 164.

Sive

Sive chelyn digitis et eburno pectine pulsas.

Videant itaque, qui *Propertium* ex *Ovidio* secure corrigunt, ne fundamentum correctionis in loco suspecto, tanquam in aqua, positum sit. Videant item, ne loquendi genera inter se discrepent: ut enim probetur forte, *ferire carmen lyra*; non tamen probabitur, *lyra carmen digitis percutere*. Nam quis non offendatur duobus ablativis ita conjunctis?

ib. vs. 10.

Miramur, faciles ut premat arte manus.

si *regat* scriptum foret, ego quidem illud *premat* minime desiderarem. infra *Eleg.* xxv, 80. Graeci *χεῖρα ἐπιβάλλειν* & *χεῖροφροσίαν* vocant: saepius *Artemon* apud *Athen.* xiv. p. 637. HEMSTERH. Pariter eruditus juvenis J. Jo. Struchtmeyerus *Animadv. Crit.* p. 90. corrigendum putat; aut ad *Hypallagen* confugiendum, ut, *manus arte premat lyra*, positum sit, pro, *manibus arte premat lyram*:,, quod refutare non debeo. Nec deerunt forte, quibus audacior videatur correctio, *regat*. Poëta quidem dixit III, 10, 14.

Et nitidas pressio pollice finge comas.

ib. vs. 27.

*Nam quoties Mutinam, aut civilia busta Philippos,
Aut canerem Siculae classica bella fugae;
Eversosque focos antiquae gentis Etruscae,
Et Ptolemaeae litora capta Phari;
Aut canerem Aegyptum, & Nilum cum tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis.*

Aegyptus a Pharo disjungi nequit. Itaque trajectis voculis legendum videtur:

*Aut Ptolemaeae litora capta Phari,
Et canerem Aegyptum & Nilum.*

ib. vs. 59.

Omnes humanos sanat medicina dolores:

Solus amor morbi non amat artificem.

Quintilianus Declam. xv, 11. p. 318. Ex omnibus tamen, quae nobis patientibus extorquet adfectus, hoc saevissimum patimur, quod nemo vult in amore sanari: & qui Propertium de more sequitur, & imitatur Janus Secundus Epigr. 1, 55.

Artifices herbae sanant genus omne malorum:

Solus Amor medicam spernit & horret opem.

& 57.

*Quom gemina sanetur ope quodcunque malorum,
Solut Amor carmenque sacrum contemnit & herbas.*

& Sylv. iv.

Hei mihi, quicquid est malorum

Admittit medicas amatque curas,

Nulla solus amor levatur arte,

Non cantu perit, aut perit venenis,

Spernit consilium fidele, spernit

Quicquid mens bene suada prodit.

At poëta sanari volebat. Ipse l, 1, 25.

Aut vos, qui sero lapsus revocatis, amici,

Quaerite non sani pectoris auxilia.

Fortiter & ferrum, saevos patiemur & ignes.

& hujus Elég. v. 67.

Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus

Tantaleae poterit tradere poma manu.

Quare corrigendum videtur:

Omnes humanos sanat medicina dolores:

Solus Amor morbi non habet artificem.

Corre-

Correctionem probant vis & natura oppositionis, proximeque subsequencia, quibus ostendit omnes morbos sanari posse; sed amorem sanari non posse queritur:

*Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,
 Phoenicis Chiron lumina Phillyrides.
 Et Deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
 Restituit patriis Androgeona focis.
 Mysus & Haemonii juvenis qui cuspide vulnus
 Senferat, hac ipsa cuspide sensit opem.
 Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus
 Tantaleae poterit tradere poma manu.
 Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
 Ne tenera assidua colla graventur aqua.
 Idem Caucasea solvet de rupe Promethei
 Brachia, & a medio pectore pellet avem.*

Probat item consuetudo librariorum, qui saepe voces confundunt, atque adeo, *amare*, in locum verbi, *habere*, substituunt. v. *Burm. Obs. Misc. Vol. iv. p. 221.* Id autem fecere cum in aliis *Ovidii* locis, tum *Amor. III XII, 6.*

*Quae modo dicta mea est, quam coepi solus amare,
 Cum multis vereor ne sit habenda mihi:*

ubi in uno libro legitur, *amanda*; sed scribendum videtur:

*Quae modo dicta mea est, quam coepi solus habere,
 Cum multis vereor ne sit habenda mihi:*

hoc enim sententiae vis, & verbum longe fortius, *habenda sit*, requirunt. Videlicet „ *habere mulierem* dicebatur, qui ad eam pro suo jure cum volebat, ventitabat, eaque ad arbitrium suum fruebatur, „ uti bene *Muretus Var. Lect. vi, 7.* Postremo robur correctioni *Propertianae* liber *Vossianus* addit, qui in contextu carminis offert, *habet*, in margine *amat*. Vix autem dubitari potest, quin error natus sit ex I, II, 8.

Nudus Amor formae non amat artificem.

Solebant enim librarii vel correctores scriptorum verba, & loquendi genera locis alienis reponere, ut II, xxiii, 32. in duobus libris:

Bistoniis olim rupibus ingemuit,

ex I, I, 14.

Saucius Arcadiis rupibus ingemuit;

& III, xi, 61.

atque utinam patriae sum verus aruspex,

ex III, vi, 17.

His ego tormentis animi sum verus aruspex;

& II, iv, 9. in uno codice,

Nunc est ira ruens, nunc est discedere tempus,

ex III, xiii, 44.

Nescit vestra ruens ira referre pedem.

Haec autem consuetudo viris eruditis saepissime fraudi fuit. Non utar exemplorum, quae maxima est, copia: tantum duo ponam de Metamorphosin Ovidii sumpta: III, 102. pro,

*Pallas adest: motaeque iubet supponere terrae
Vipereos dentes, populi incrementa futuri,*

pr. Mediceus habet, matrique iubet supponere terrae, ex I, 383.

Ossaque post tergum magnae iactate parentis;

& 393.

Magna parens terra est.

matri

matri quidem placuit *Heinsio*; sed, ut nimis argutum, jure *Burmannus* repudiavit. Similiter XI 1, 608. ubi vulgatur:

ille igitur tantorum victor Achille
Vinceris a timido Grajae raptore maritae?

Basil. *juvencae* dat ex *Heroid.* Ep. v, 117.

Graja juvenca venit, quae te patriamque domumque
Perdet. iò prohibe, Graja juvenca venit:

quod elegantius *Burmanno* visum miror. Eleganter & erudite *Cassandra* vates *Helenam* vocat *Grajam juvencam*; sed prorsus invenuste & putide poëta sic vocaret.

III, 47.

Ac veluti primo taurus detrectat aratra,
Post venit adsueto mollis ad arva iugo:
Sic primo juvenes trepidant in amore feroces,
Debinc domiti post haec aequa, & iniqua ferunt.
Turpia perpeffus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli surripuisse boves.
Quem non lucra, magis Pero formosa coëgit,
Mox Amythaonia nupta futura domo.

IV, 1.

Multa prius dominae delicta queraris oportet:
Saepe roges aliquid, saepe repulsus cas.
Et saepe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.

sic versus in pervulgatis & mss. libris ponuntur. At qui diligenter attenderit, statim sentiet finem *Elegiae* tertiae, & initium quartae cohaerere. Nihil itaque vetat versus conjungere, praesertim cum in mss. libris *Elegiae* modo conjungantur, modo disjungantur. In alia tamen discessere *Scaliger*, & *Broekhusius*; qui v. 47. *Ac veluti* cet. cum septem sequentibus transtulerunt in *Elegiam* II.

II, 32.

11, 32.

Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus
Aridus argutum sternuit omen Amor?

Fratris tui membranae *Non tibi* &c. *Aridus* a. *sternuit*, quod & *Sca- liger* ex suo codice notavit, sine interrogatione. Primum non dubito, quin legi debeat, *Nam tibi nascenti* &c. illo usu particulae perquam eleganti: nihil est mirum, tantis te dotibus tamque egregiis excellere, nam tibi nascenti sternuit omen Amor: deinde non dissimulo, haud paulo mihi meliorem videri vulgata lectionem illam, quam *Pontanus* ex *Macrobio* concinnatam rationibus haud poenitendis fulcivit: epitheton illud *Aureus*, quantumcunque metalli pretiosissimi titulo praefulgeat, si cum altero comparetur, hic certe longe deterius est: etenim ad sententiam poëtae juvandam nihil habet praecipui, cum contra *candidus* non nudum quoddam ac gratis sonorum sit epitheton, verum opportune significet Amorem faventem ac propitium, quod quam suo loco sit positum, ubi fausti omnis sit mentio, non est cur multis exponam. Porro non me praeterit, quam interpretationem recipiat *argutum omen*: sed hoc equidem contendo, argutius hic poni & multo venustius, *augustum omen*: considera, quaeso, sequentia, *Haec tibi contulerunt coelestia munera Divi* &c. jam me verum dixisse fateberis: istae dotes tantae in Cynthiam ab ipsis Diis collatae, neque humani partus dona, merebantur profecto *augustum omen*. Ceterum, quem saepe solet, expresit Noster *Eid.* VII, 96. Σιμιχίδα μὲν Ἔρωτες ἐπέπταρον ibique mox sequitur, Ἐσθλὸς ἀνὴρ μὲν Ἀριστὶς, ὃν οὐδὲ κεν αὐτὸς αἰεὶ δὲν φοῖβεσθαι σὺν φορμυγγῇ καὶ τριπόδεσσι μεγάροις, quod tu cum istis compone, *Par Aganippaeae ludere docta lyrae*: *Eid.* XVIII, 16. Ὀλβιε γὰρ μὲν ἀγαθὸς τις ἐπέπτασεν ἐρχομένῳ τοι Ἐς Σπάρταν — ubi mirifice positum ἀγαθὸς τις, sive cum *D. Heinsio* capias ἀγαθὸν δαίμονα, sive, quod mihi potius probatur, virum probum & θεοφιλῆ, cujus ministerio Dii non nolint alicui faustum significare. *HEMSTERH. Augustum omen Sannazarius* imitatione sua probavit *Eleg.* III, III, 14.

Candidaque augustum concinit omen avis.

Probavit item *candidus* *Eleg.* I, III, 58.

Candi-

Candidus & pennis omina firmet Amor.

Nec aliter forte in antiquis, quibus utebatur, exemplaribus, invenit.
In vetere quidem libro, *Candidus*, legi, testis est *Passeratius*.

IV, 21.

Nec tibi perjuro scindam de corpore vestes.

unus *Vossii* liber, *pectore*. *Naso* *Metam.* II, 705.

perjuraque pectora vertit

In durum silicem.

Idem saepe dixit, *vestes a pectore deripere*, *laniare*, *rumpere*. vid.
Metam. IX, 635. XI, 681. *Art. A.* III, 707. *Corpus* autem saepe se-
dem vocabuli *pectus* occupavit; ut *Prop.* II, XXII, 37.

Adspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat

Spiritus:

ubi, *pectore*, legendum monuit *Marklandus* ad *Stat. Sylv.* p. 299.
& ante *Marklandum* verisimiliter alii. In *Latini* quidem *Latini*
Biblioth. T. II. p. 61. reperio: *Corpore*] *pectore*. Alias.

V, 5.

Nec, quae deletas potuit componere Thebas,

Phryne tam multis facta beata viris.

Non tantum *Palatinus*, sed & plerique libri, quos vidimus, habent
delecta. Quapropter aliquando suspicabar scriptum fuisse,

disjectas potuit componere Thebas.

Virgilius Aen. VIII, 290.

Ut bello egregias idem disjecerit urbes
Trojamque Oechaliamque.

Q

Ovidius

Ovidius Heroïd. 1, 47.

*At mihi quid prodest vestris disjecta lacertis
Ilios?*

Disjecta quidem *disponi*, & *conponi* dicuntur; ut e contrario *conposita* *disjici*. Ad hunc autem locum *Passeratius* notat: „ quae ita potens & dives fuit, ut denuo conderet excisas & everfas ab Alexandro Thebas. *Athenaeus* libr. 13. cap. 22., *Vulpus* vero: „ muri Thebarum denuo excitati & conpositi sunt pecunia Phrynes. „ At nihil tale legitur apud *Athenaeum* XIII. p. 591; tantum, ἐπλούτει δὲ σφόδρα ἡ Φρύνη ἢ ὑπὸ σφραγίδι τειχίειν τὰς Θήβας, εἰὰν ἐπιγέγραπτοι Θηβαῖοι, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΕΝ ΚΑΤΕΣΚΑΨΕΝ, ΑΝΕΣΤΗΣΕ ΔΕ ΦΡΥΝΗ Η ΕΤΑΙΡΑ, ὡς ἱστορεῖ Καλλίστοτος ἐν τῷ περὶ ἐταιρῶν quibus verbis congruenter *Bonon.* liber exhibet:

deletas voluit conponere Thebas.

Nihil etiam tale reperitur apud *Diodorum Siculum* XIX, 54. quo loco de Thebis a Cassandro restitutis exponit, atque eos commemorat, qui pecunias ad opus contulerunt.

ib. vf. 15.

*Felix Admeti conjux, & lectus Ulyxis,
Et quaecunque viri femina limen amat.
Templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
Si cuivis nuptae quidlibet esse licet?*

Ante multos annos tentabam: quolibet ire licet? Sequebar autem conjecturam ex re, & conpluribus *Ovidii*, qui nostrum toties imitatur, locis ductam, maxime *Pont.* III, v, 48.

Gratia Dīs, menti quolibet ire licet.

sed *Toupius*, ad quem nunc Critici Britanni primas ex sua gente deferunt, occupavit *Emend. in Suid.* Vol. I. p. 23.

VI, 1.

Gavisa

Gavisa est certe sublatam Cynthia legem,
 Qua quondam edicta flemus uterque diu,
 Ne nos divideret. quamvis diducere amantes
 Non queat invitos Jupiter ipse duos.
 At magnus Caesar. sed magnus Caesar in armis.
 Devictae gentes nil in amore valent.
 Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
 Quam possem nuptae perdere amore faces.
 Anne ego respicerem tua limina clausa maritus,
 Respiciens udis prodita luminibus?
 Ah! mea tum quales caneret tibi tibia cantus:
 Tibia funesta tristior illa tuba.

Rectius legas:

Gavisa es certe sublatam, Cynthia, legem.

Docent sequentia:

Anne ego transirem tua limina clausa maritus?
 Ah! mea tum quales caneret tibi tibia cantus.

Erunt forte, qui dicant esse personae mutationem poëtae familia-
 rem: sed pleraque ejus generis loca sunt corrupta, tanquam II,
 VII, 47.

Nec non exanimem amplectens Briseïs Achillen,
 Candida vesana verberat ora manu.
 Et dominum lavit moerens captiva cruentum.
 Foedavitque comas, & tanti corpus Achillei,
 Maximaque in parva sustulit ossa manu:
 Quum tibi nec Peleus aderat, nec caerula mater,
 Scyria nec viduo Deïdamia toro:

vetus enim Passeratii liber offert, Quando ibi, quod merito Guye-
 tus, & Douza conprobarunt. Et tamen Broekbuisius affirmare non
 dubitat „ omnes libros habere, Quum tibi.

VII, 19.

Memorantur codices, qui praeferant, *Viderat ille Phrygas &c.* hoc filo ad *Propertianam* manum perveniri posse existimo: Tu etiam atque etiam considera, hic versiculus, an felicissima poetae nostri vena sit indignus:

*Viderat ille Phrygas, fractis, in litore, Achivis,
Fervere & Hectoria Dorica castra face.*

Sane quid Achilli, heroi praeferoci, magis intolerandum videri potest, quam, fractis Achivis, Phrygas, navium stationi imminentes, in litore conspiceret: istos tamen hostiles insultus & furentis Hectoris faces generosus animus ut impune transmitteret, ereptae Briseidis dolor inperavit. HEMSTERH.

ib. vs. 41.

*Penelope poterat bis denos salva per annos
Vivere, tam multis femina digna procis.*

Passeratus: „vivere *salva*, integra, & intacta permanere: *Salva*, cujus pudicitia nulla ex parte imminuta. Sic *Plautus* *Amphitr.* signum *salvum* est. id est, incorruptum, intactum. — *Livius* 1, 58. *Quaerentique viro, satin salvae? quid enim salvi est mulieri, amissa pudicitia?* Nec aliter *Livinejus* & *Vulpus* interpretantur. At vitiose colligunt: etsi enim liquet, Latinorum sermone trita fuisse, *salvam* virginitatem, *salvam* pudicitiam; non tamen sequitur, ut *salvam* vocaverint puellam, cujus integra castitas esset. Rectius igitur viri doctissimi *Franc. Guyetus*, & *Jo. Arntzenius* ad *Script.* de viris *Illustr.* cap. 46. locum vitiatum censuerunt. Et hic quidem corrigebat, *sancta*; ille autem, *casta*. Sane voces permutantur apud *Tibull.* IV, IV, 16. nam pro, *salva* puella tibi est, *Vossii* liber in contextu, quem vocant, habet *casta*, superscriptum, *salva*. Mihi tamen non paullo propius ad vulgatam scripturam accedere, atque adeo melius loco congruere videbatur,

*Penelope poterat bis denos sola per annos
Vivere, tam multis femina digna procis.*

Solus est, qui sine conjuge & amica degit. Apposite *Servius* ad *Virg. Aen.* IV, 82. *Sola domo moeret vacua.* Sola sine eo, quem amabat;

amabat; nam regina sola esse non poterat. Est autem Plauti, qui inducit inter multos amatorem positum dicentem, quod solus sit: ut ipse alibi [Ecl. x, 48.] Me sine sola vides, — quam constabat Antonii castra comitatam; sed sola, sine amatore suo. conf. Pricaeus ad Appul. Metam. i. p. 9. Hoc unice requirit oppositio:

*Penelope poterat bis denos sola per annos
Vivere:*

*At tu non una potuisti nocte vacare
Impia; non unum sola manere diem.*

Recurrunt itidem verba XXIII, 113.

*Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum?
Quae Dea, cum solo vivere sola Deo?*

voces autem commutari patet ex variis lectionibus adiectis ad *Lucret.* III, 696. & *Horat. Epist. I, II, 10.*

Quod Paris ut regnet salvus, vivatque beatus:

ubi *Jones: solus V. L.*

Haec fere multis ab hinc annis scripseram, cum *Latini Latini* Bibliothecam nactus Tom. II. p. 59. notatum reperi: *salva] sola* alias. Neglexit tamen, ut alia, *Broekhusius*, qui viro doctissimo maluit insultare ad I, III, 31. quam bonis oblatiis uti.

X, 17.

Haec cum superioribus incommode fatis cohaerere, *Broekhusio* libens adsentior: verum quem in locum opportuniorem migrare debeant, nunc subtilius anquirere supersedebo, ne justo longiorem tibi fabulam contexam, & hac epistolari libertate abuti videar: illud autem, quod in propinquo positum est, monere non gravabor; sed decem praecedentes versus si priori Elegiae connectantur, nihil fore omnino, quod ad elegantiam carminis desiderari queat. HEMSTERH. Equidem diversis temporibus ita conjunctos versus legi: sed elegantiam nullam sentire potui. Aliud utriusque carminis est argumentum: nulla cohaerentia. Quid? Eleg. ix, 17. & seqq. us-

que ad finem *Propertius* alloquitur Amorem; initio decimae de eodem instituit sermonem. Alias rationes omitto. Melius carmen ex illis sedecim versibus contexi poterat.

XII, 7.

*Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis!
Quam multa apposita narramus verba lucerna!
Quantaque sublato lumine rixa fuit!*

Ovidius Amor. II, xi, 49.

Illic apposito narrabis multa Lyaeo.

sed aut vehementer fallor, aut inopportune *verba narrantur apposita lucerna*. Nec probabat *Guyetus*, homo sagax, & magni aestimandus. v. *Heins.* Not. p. 691. An scriptum fuit,

Quam nuda apposita miramur membra lucerna?

Sannazarius Eleg. I, i, 33.

*At mihi tete avidis liceat vincere lacertis,
Osculaque optata sumere longa mora.
Et liceat posita mirari membra lucerna:*

qui forte non aliter legit. Etenim felix vatis imitator, idemque Criticus elegias ejus ipse pluribus in locis castigaverat, uti narrat *Alexander ab Alexandro* Genial. Dier. ii, i. Timidos & inperitos terrebunt vocum mutationes; sed verecundiae fines in corrigendo non transivimus. Nam *narramus* & *miramur* in mss. vix inter se differunt; *multus* autem & *nudus* permutantur apud *Stat.* Theb. x, 166. *verba* vero & *membra* apud *Juven.* x, 198. & alios saepissime. v. *Scal.* ad *Prop.* I, xiii, 17.

XV, 21.

Non tamen ut vastos ausim tentare leones.

Vossii

Vossii liber, *attentare*. Statius Theb. iv, 71. de tauro:

haud illum bello attentare juvencis

Sunt animi:

ubi pariter Behot. liber exhibet, *tentare*.

xviii, 65.

*Cernere uti possis vultum custodis amari,
Captus & immunda saepe latere casa,
Quam care semel in toto nox vertitur anno!*

vertitur Broekhusio displicuit: jure merito: vereor tamen, ut conjectura quamvis ingeniosa verum attigerit: lege, *Quam care semel in toto nox venditur anno?* illud *care* adjunctum prorsus emendationem firmat: nemo autem non, ut sciat, quid sit *noctem vendere*, explanatione mea facile carebit: hoc tam videtur in proclivi positum, ut mihi in mentem venisse primo vix credam. HEMSTERH. Correctionem, quae mihi pariter in mentem venerat, probavi & confirmavi Observ. i, 3. p. 28.

ib. vf. 69.

*Contra rejecto quae libera vadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet;
Cui saepe immundo sacra conteritur via socco,
Nec finit esse moram, si quis adire velit,
Differet haec nunquam, nec poscet garrula, quae te
Adstrictus ploret saepe dedisse pater.*

Passeratius: „Garrula; Plauto, *nimum tinniens*. Eidem & initio Bacchidum, *Lusciniola*, cui periculum non est, *ne defuat cantio*. „Nec aliter interpretari poterat. Sed id vocabulum cum re, de qua Propertius agit, non convenit. Conveniet autem:

*Differet haec nunquam, nec poscet grandia, quae te
Adstrictus ploret saepe dedisse pater:*

quod confirmant, *adstrictus*, &, *poscet*. Horatius Sat. I, ii, 121. loco, si sententia spectetur, simillimo:

banc,

*hanc, Philodemus ait, sibi, quae neque magno
Stet pretio, neque cunctetur, cum est iussa venire.*

*Poscet autem grandia firmari posset exemplis poëtarum, atque adeo
Martialis & Propertii, qui dixere, magna dare, rogare, grandia
polliceri: sed Criticis pro omnibus exemplis erit unum Martialis
V, VI, IO.*

Nunquam grandia, nec molesta poscit.

Hic enim plurima de Propertii carminibus sumsit, ut XI, xxxviii, 3.

*Cur nec Pompeja lentus spatiaur in umbra?
de IV, ix, 75.*

*Tu neque Pompeja spatiaur cultus in umbra;
& XIV, 2.*

*Essemus Libyci nobile dentis onus,
de II, xxi i i, 12.*

Et valvae Libyci nobile dentis opus;

Alia passim Broekbusius annotavit. Et tamen II, xvi i i, 59. pro,

Et modo pavonis caudae flabella superbae,

*dedit, superbi; quod hac nota damnavit Hemsterbusius: „cur, pa-
vonis caudae flabella superbi, pro superbae, praesertim cum ad ma-
nus esset poëtae Hispani locus, [xiv, 67.] Alitis eximiae cauda su-
perba fuit? „*

* * *

* *

*

CAPVT

C A P V T VII.

Reliqua libri II Propertii correcta. Gaudere beatis. Inprobata versuum trajectio. Gygae & Croesi flumina. Ne, neve. Dimissa somno, periclo. Heu vix usurpatur, nisi in re lugubri. Heu & o permutantur. Tenebrae, quae Propertii versus obscurare videbantur, unius literulae mutatione discussae. Rumor pervenit ad aures. M, si negligatur ecthipsis, propter caesuram produci nequit. Loca Propertii & Tibulli, quibus opinio communis firmari putatur, corrupta sunt. Ecthipsis Propertiana, jam inpune. Juvenalis & Virgilius defensi. Latiae & Sabinae junguntur. Juvenalis, traiectione versuum, curatus. Alia. Es, sequente vocali, non corripitur: versus, in quibus produci videtur, menda continent. Mirari. Dubitatum de loquendi genere, satius imitare Philetam. Satius est imitari Philetam. Satius & potius mutantur. Uvae virides sunt immaturae. Seges & uva rectius nitere & venire dicuntur, quam virere. Claudianus a prava correctione vindicatus. Propertius imitatur Virgilium, versusque dimidios ab eo sumit: usus multiplex hujus observationis.

Propertius II, XIX, 33. ad Cynthiam:

Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix venit, extremo qui legat ossa die.

Heinsius Advers. p. 348. „noli te offerre beatis, opinor. Guyetus haec, ut spuria confodiebat, sed injuria. „Novi aliquem, qui malit,

Noli nobilibus, noli gaudere beatis.

Tibullus II, VI, 31.

Heu, heu divitibus video gaudere puellas:

qui locus ad conjecturam probandam perappositus est.

ib. 47. Et si secula forent cet.

R

Hein-

Heinsius Advers. p. 349. „Scribe, Haec si secla forent. Sed accipio, quod optimi libri manu scripti cum quibusdam editis offerunt,

*At si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego, quod nunc tu: tempore vincor ego.*

Alloquitur autem poëta rivalem. Sequor enim cum *Vulpio* libros, non trajectionum commenta, quibus *Scaliger* & *Broekhusius* de more cuncta turbaverunt, & saepe rebus clarissimis tenebras obduxerunt.

xx, 23.

*Non, si Cambyae redeant, & flumina Croesi,
Dicat: de nostro surge, poëta, toro.*

Insignis & pererudita est *Guyeti* conjectura:

Non si Candaulae redeant & flumina Croesi.

Sunt tamen magni Critici, qui nostram praeferant:

Non si jam Gygae redeant, & flumina Croesi:

ut enim plurimi divitias Croesi celebrant, sic Gygis, Lydiae regis, Graeci poëtae, tanquam *Alpheus*, *Anacreon*, & *Archilochus* versu noto:

Ὅυ μοι τὰ Γύγῳ τοῦ πολυχρύσου μέλει.

quem *Gregorius Nazianzenus* expresfit Tom. II. Jamb. xviii. p. 205.

Καὶ σοι τὰ Γύγῳ τοῦ πολυχρύσου παρῆ.

Similiter autem Gyges & Croesus junguntur ab *Strabone* xiv. p. 998.

ὡς ὁ μὲν Τανιάλου πλοῦτος, ἢ τῶν Πελοπιδῶν, ἀπὸ τῶν — μεταλλῶν ἐγένετο — ὁ δὲ Γύγῳ, ἢ Ἀλυάττου ἢ Κραίσου ἀπὸ τῶν ἐν Λυδία ἡς μεταξὺ Ἀταρνέων τε ἢ Περγάμου πολίχνης ἐρήμης ἐκμεταλλευμένα ἐχούσης τὰ χεῖρα. Illud vero, jam redeunt, frequens est, ut II, xxiv, I.

Tristia jam redeunt iterum sallemnia nobis.

Caeterum fons erroris fuit librariorum consuetudo, qui voces dividendas saepe junxerunt, atque ita vitiosas & monstrosas lectiones finxerunt, ex. gr. I, vi, 3. corripeos, coripeos, Corcyraeos, pro, quo

quo Riphæos. *Dorvilius* Obs. Misc. Vol. v. p. 304. corrigendum putabat:

Non, si Cambyfes redeant, & flumina Croesi;
vel, nulla mutatione facta, *Cambyfæ*, numero plurali, capiendum: sed hæc insequi vetant magnitudo meritorum in literas, & veteris in me amoris jucunda recordatio. Ex diebus enim, quos in vita vidi laetos, illi fuere laetissimi, quos jam inde ab adolescentia fere quotannis in amoenissima villa, a summo viro peramanter & comiter invitatus, exegi.

xx, 57.

*Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,
Exitus hic nobis non alienus erit.
At vos incertam, mortales, funeris horam
Quaeritis, & qua sit mors aditura via:
Quaeritis & coelo Phoenicum inventa sereno,
Quae sit stella homini commoda, quaeque mala:
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos,
Et maris, & terrae coeca pericla viae.
Rursus & objectum fletis capiti esse tumultum,
Quum Mavors dubias miscet utrimque manus.
Praeterea domibus flammam, domibusque ruinam:
Neu subeant labris pocula nigra suis.
Solutus amans novit, quando periturus, & a qua
Morte: neque hic Boreae flabra, neque arma timet.*

Poëta vult non esse, quod amantes, more caeterorum mortalium, divinatione utantur ad tempus genusque mortis oppetendae praenoscendum. Mihi itaque, totum locum diligenter aliquando perpensi, ratio postulare videbatur, ut v. 63. reponeretur:

Seu pedibus Parthos sequitur, seu classe Britannos:
homo nempe, de quo praecedente versu:

Quae sit stella homini commoda, quaeque mala:

hanc autem conjecturam postea duo libri confirmavere *Koff.* & *Groninganus.* Indidem vero *Livinejus* olim protulit; sed hac nota damnavit: „*Sequitur* P. inepte. Loquitur ex persona Romanorum, Augusto adulantium, qui expeditionem parabat in Parthos. „ Audirem, vir elegantissime, si legeretur: *At nos mortales quaerimus, flemus: nunc audire prohibet oppositio.*

xxii, 27.

*Ibat & hinc castae narratum somnia Vestae,
Neu sibi, neve mihi quae nocitura forent.*

Dubito, an corrigam:

Ne sibi, neve mihi quae nocitura forent.

ita quidem locutus est I, i-ii, 28. x, 21. & III, x, 10.

ib. 29.

Talis visa mihi somno demissa recenti.

an *dimissa*? quam dimisit somnus? ea locutione *Ovidius* usus [Medic. F. 51. *cum teneros somnus dimiserit artus.*] *HEMSTERH.* ut antea *Guyetus.* Nec aliter quidam codices exhibent, ut *xxi, 59.*

Tu quoniam es, mea lux, magno dimissa periclo:

quod vulgatae scripturae, *demissa periclo*, praeferrī debuerat.

ib. 31.

Prava distinctio loci venustatem obscurat: lego,

Talis visa mihi somno demissa recenti,

[*Heu! quantum per se candida forma valet!*]

Quo tu matutinus, ait, speculator amicae?

Talis visa mihi ait. *HEMSTERH.* Pariter *Douza* pater *vs. 30.* parenthesis monuit includendum.

ib. 30.

Heu quantum per se candida forma valet!

Passera-

Passeratus: „*Heu!* est hic admirantis, non ingemiscientis.„ *Vulpius* autem: „Nihil vetat, *heu* hoc loco esse ingemiscientis. Potest enim poëta ingemiscere, quum cogitat formam *Cynthiae* sibi cruciatus causam esse, vel eam ornandi nullum finem facere.„ *Broekhusius* vero legebat:

Et quantum per se candida forma valet!

Equidem corrigere malim:

O quantum per se candida forma valet!

Statius *Achill.* I, 168. loco perapposito:

*Forte & laetus adest. [o quantum gaudia formae
Adjiciunt!]*

Heu vix adhibetur, nisi in re lugubri. v. *Markl.* ad *Stat. Sylv.* II, VII, 24. Voces autem saepe commutantur, ut *Prop.* IV, 1, 40.

O quali vecta est Dardana puppis avi!

ubi in quibusdam libris invenitur, *heu*, quod monere non neglexit praeclarus ille corrector *Gebhardus* addens: „Legendum *Eu*, quod est Graecum εὖ, unde *Euge* manat.„ *Euge*, euge, lepide!

XXIII, 37.

Hoc utinam spatium loco, quodcunque vacabis,

Cynthia: sed tibi me credere turba vetat,

Cum videt accensis devotam currere taedis

In nemus, & Triviae lumina ferre Deae.

Blanditur lectio libri Groningani:

nam tibi me credere turba vetat.

ib. 65.

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petere Hyrcani litora nota maris?

R 3

Spar-

*Spargereque alterna communes caede penates,
Et ferre ad patrios praemia dira lares?*

Broekhusius: „spissae mihi tenebrae hic sunt iter illud per Phrygium & Hyrcanum mare; caedes illa alterna, & dira caedis praemia. — Cynthia aliquando secuta est praetorem nescio quem, qui Illyriam teneret. Cum eo praetore in Pontum quoque pervenisse videtur. atque ibi duas tunc caedes factas fuisse vel constitit, vel rumor frequens distulit. Certe reversam Cynthia statim fuisse beneficii postulatam, nec plene convictam, atque adeo absolutam, hi versiculi ostendunt:

*Non tua deprenso damnata est fama veneno.
Testis eris puras, Phoebe, videre manus.* „

In haec, ne quid gravius dicam, convenit illud poëtae:

Pergula pictorum, veri nihil, omnia falsa.

Tenebras autem viro perspicacissimo *Scaligeranae* trajectiones objecere, quas sequi solet. Quid vero *Vulpus*? qui „nollet *Broekhusium* levisimis conjecturis, immo somniis, largiter indulgisse? „Sequitur editos & scriptos libros, qui sic connectunt [xxx, 16.]:

*Hic locus est, in quo, tibia docta, sones;
Quae non jure vado Maeandri jacta natasti,
Turpia quum faceret Palladis ora tumor.*

Num jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas? etc.

interpretatur autem. „pergit alloqui tibiam, ad quam sermonem antea converterat. — Veteres porro in conviviiis & in proeliis tibiam adhibebant: iccirco ait Propertius, ejus usum potiore esse in conviviiis, quam in proeliis. — Quod autem *Phrygias undas* memorat, Hellespontum scilicet, alludit manifesto ad Themistoclis tibiam, qua ipsas Athenas in naves deduxit: — nemo nescit, Xerxem — super Hellespontum pontem construi jusfisse, quem postea venti dirupere. Phryges praeterea, tibicines erant celeberrimi. — Quum & Persae igitur, & Graeci tibiam ducem in exercitu haberent, iccirco Noster Hyrcani maris mentionem facit, & ejus *litora*
vocat

vocat *nota*, scilicet regiones ei mari adjacentes, inperio terrarum olim illustres. Nempe ἡ μεγάλη Μηδία Perside, Parthia, Hyrcania & mari Caspio sive Hyrcano claudebatur. Tribuit porro ipsi tibiae Umber poëta, quasi duci & inperatori, caedes alternas & promiscuas, quod ea praeiret militibus in expeditionibus & proeliis. „Sed audire videor dicentes: *Ohe, jam satis est ineptiarum.* In his tamen, & similibus magnifice se jactat, atque ostentat interpretes Patavinus. Ego Cimmerias tenebras, mutatione literulae, dispellere solebam legens,

dure, paras Pbrygias nunc ire per undas.

Perpicuum est enim quatuor versus,

*Num jam, dure, paras Pbrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani litora nota maris?
Spargere & alterna communes caede penates,
Et ferre ad patrios praemia dira lares?*

militaturo, non autem Cynthiae convenire. *Dure*, vero lectum fuit in libro *Beroaldi*, & aliis forte: sic enim *Passeratius* p. 375. „alii libri, *dure*, ut tibia ipsum *Propertium* objurget:„ in quibus verbis fontem mihi videre videor erroris *Vulpiani*. Caeterum quatuor versus, *Num jam, dure, paras* — in editis & vulgatis libris cum praecedentibus & subsequenter non cohaerent. Nec mirum. Tota enim elegia ex membris disiectis composita est. Non pessime tamen referri possunt ad eundem, quem principio carminis alloquitur:

*Quo fugis ab demens! nulla est fuga. tu licet usque
Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.*

ib. 73.

*Nuper enim de te nostras me laedit ad aures
Rumor.*

Interpretes aestuant & laborant de constructione verborum, *nostras*
me

me laedit ad aures Rumor. Et *Passeratius* quidem plures, eosque contrarios tentat explicatus; *Guyetus* autem corrigere conatur, *il-ludit* ad aures; *Heinsius* vero, *nostras mi venit ad aures*; vel, *evadit*; vel, *qui laederet*; vel, *se didit*; vel, *mi laeserat*; vel, *pervadit*: sed omnes in explicationibus & emendationibus operam & oleum perdiderunt. Etenim poëta scripsit:

*Nuper enim de te nostras pervenit ad aures
Rumor.*

Ovidius, qui sexcentis locis imitatur *Propertium*, Fast. III, 661.

*Haec quoque, quam referam, nostras pervenit ad aures
Fama.*

& *Metam.* v, 256.

Fama novi fontis nostras pervenit ad aures.

Ut omnis autem dubitatio tollatur, ita perspicue legi testor in optimo libro, quem Groninga ad me miserunt officiosissimi & eruditissimi viri *Lennepius* & *Offerhausius*. Quis vero non demiretur gemmam in oculis multorum, tanquam *Palmerii*, *Modii*, atque adeo *Broekhusii*, positam tamdiu latere potuisse? Nimirum pauci sua bona norunt; multi autem,

Carbonem, ut ajunt, pro thesauro venditant.
ib. 101.

Scaliger corrigit:

Haec eadem haec ante illam impune & Lesbia fecit.

E contrario *Broekhusius*, ratus ecthlipsi neglecta, *lam*, propter caeturam produci posse, praefert antiquam lectionem:

Haec eadem ante illam impune & Lesbia fecit;

hunc autem sequuntur *Drakenborchius* ad *Sil.* I, 109. & *Oudend.* ad *Lucon.* v, 526. Ego vero non inficior in ea me esse haeresi, quae
peni-

penitus a talibus abhorrrere solet. Etenim nihil simile Grammatici, praestantiores quidem, tradunt, atque adeo loca, quibus eruditissimi viri se tuentur, aut suspecta sunt, aut perspicue mendosa; tanquam *Tibulli* I, v, 33.

*Huc veniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahet arboribus,
Et tantum venerata virum, hunc sedula curet,
Huic paret, atque epulas ipsa ministra gerat;*

& *Propertii* II, XII, I.

*O me felicem, o nox mihi candida, & o tu
Lectule deliciis facte beate meis.*

Quis est enim, qui non antiquam lectionem praeferat,

O me felicem, nox o mihi candida?

Quis tam patiens, ut ferre possit, cui detrahat, hunc curet, huic paret, gerat? Doctissimi quidem viri *Guyetus* & *Heynius* legere malunt, Haec t. v. v. nunc s. c. Nunc paret: *Witbofius* autem *Encaen. Crit.* p. 58--60. cui — detrahat,

*Et, tantum venerata virum, cui sedula curet,
Cui paret, atque epulas ipsa ministra gerat.*

In hoc vero *Propertii* versu codices offerunt,

Haec eadem ante illam jam impune & Lesbia fecit:

quod libenter amplector. *Ecthlipsis* quidem, jam impune, *Propertiana* est: II, xxv, 43.

Incipe jam angusto versus includere torno.

XXII, 20.

Et jam ad mandatam venimus ecce domum.

XIII, 33.

Tot jam abiere dies.

XX, 4.

Nec jam humore graves tollere posse comas.

cui similes sunt, *cum amplexa*, II, XIV, 13. *cum insidiis*, IV, VII, 44. *sum Ausoniis*, IV, IV, 41. *sum Alciden*, IX, 38. *qui aestivos*, III, XIX, 3. *quae ingrato*, I, III, 15. Vides, erudite lector, quam levia sint tela, quibus hiatum patroni pugnant. Itaque non sequor *Heinsium*, qui vult *Jurvenalem* dedisse xv, 7.

Illic caeruleum, hic piscem fluminis;

& *Virgil. Aen. III, 329.*

Me famulo famulam Heleno transmisit habendam;

& II, 656.

Nam quod consilium, aut quae fortuna dabatur?

nec laudo *Broekhusium Carm. p. 297. scribentem:*

Facta potest manuum? heu quae suspiria moesto.

Sunt tamen hodie, qui tales hiatus defendant, defendant autem? immo vero purissimas optimorum poetarum lectiones vitiosissimis mutant, & incautos juvenes in errorem trahant. Exemplum nunc non profero: nam spero fore, ut errantes in viam comiter monstram tandem aliquando redeant.

ib. 103.

Qui quaerit Tatios veteres, durosque Sabinos,

Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.

Ante aliquot annos *Observ. p. 80. corrigebam:*

Latias veteres, durasque Sabinas:

nec

nec muto sententiam. Amico quidem doctissimo, *Latias*, non placet, quia Sabinae quoque Latiae fuere: sed primum, qui Geographica tractant, Sabinos Latinis, Latii veteris incolis, faciunt finitimos: deinde similiter populos *Ovidius* distinguit *Metam.* xiv, 832.

O & de Latia, o & de gente Sabina
Praecipuum matrona decus.

ib. 105.

Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaque mortali deligere astra manu:
Quam facere, ut nostrae nolint peccare puellae.
Hic mos Saturno regna tenente fuit:
Et cum Deucalionis aquae fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum?
Quae Dea cum solo vivere sola Deo?

Douza pater ad v. 108:,, Puto punctum hic collocandum, & post sequentis pentametri finem, *Deucalionis aquas*, loco puncti comma arbitror poni debere, ut cum sequentibus construatur. ,, Prius sequor. Etenim sub Saturno Pudicitia regnavisse dicitur. *Ovidius* *Her.* iv, 131.

Ista vetus pietas, aevo moritura futuro,
Rustica Saturno regna tenente fuit.

Juvenalis Sat. vi, 1.

Credo Pudicitiam Saturno rege moratam
In terris visamque diu.
Paullatim deinde ad superos *Astraea* recessit
Hac comite, atque duae pariter fugere sorores.
Antiquum & vetus est alienum, *Postume*, lectum
Concutere, atque sacri genium contemnere fulcri.
Omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas.
Viderunt primos argentea secula moechos.

ubi, versibus trajectis, legendum videtur:

*Viderunt primos argentea secula moechos:
Omne aliud crimen mox ferrea protulit aetas.*

Deinde, non tantum distinguendum, sed &, litera mutata, scribendum reor:

*At, quum Deucalionis aquae fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas,
Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum?*

Idem *Vulpio* visum; sed statim, mutata sententia, praetulit:

*Hic mos Saturno regna tenente fuit,
Et quum Deucalionis aquae fluxere per orbem:
At post antiquas Deucalionis aquas,
Dic mihi cet.*

Infeliciter. nam, si poëtas audimus, Pudicitia, libidinum peccatorumque licentia graviter offensa, terras deseruerat,

quum Deucalionis aquae fluxere per orbem.

ib. 117.

Quod si tu Grajas, sive es imitata Latinas.

Broekhusius: „male correctores inficeti; seu sis imitata: *Albinovanus* etiam produxit 1^o es in pulcherrima illa ad *Liviam* Elegia v. 379.

Nata quod es alte, quod fetibus aucta duobus. „

Ego vereor, ne hoc advocato vir elegans causa cadat: aliter enim codices habent: *Heinsius* autem, *Burmanno* probante, dedit, *Nata quod en alte es*; scribendum vero putabat, *N. q. excelse es*, vel, *Nata quod es celse*; ut in illo *Statii*,

et celse natorum aequavit honore.

Vereor itidem, ne libros *Propertii* *Broekhusius* inspicere neglexerit: in omnibus enim meis est, *Q. s. t. G. tuque es*; in quatuor autem, tuque:

tuque es mirata *Latinas*, quod & in aliis fuisse docet Bibl. *L. Latinii* T. II. p. 61. Jam vero *Virgilius*, aliique *mirari*, pro imitari, frequentant, atque adeo librarii saepe *mirari*, in, *imitari*, mutant. v. *Markl.* ad *Stat. Sylv.* V, 1, 76. Itaque sibi *Broekhusius* habeat adamatum, & pugnaciter defensum, *es imitata*; ego tantisper, *es mirata*, retinebo, dum melius aliquid alius proferat.

xxv, 31.

Tu fatius Musis meliorem imitere Philetam.

Hoc loquendi genus secure *Broekhusius* est imitatus Carm. p. 75.

*Tu fatius Coe versum tenuare sub antro
Incipe, & ad faciles orgia ferre choros.*

At optimorum scriptorum consuetudo fert, ut dicatur, *Satius est imitari Philetam.* v. *Lucret.* v, 1126. *Virg.* Ecl. II, 14. & *Aen.* x, 59. *Propert.* II, ix, 19. xix, 51. & *Drakenb.* ad *Liv.* V, xx, 8. LIII, 8. XXXVII, iv, 8. Videant itaque Latinae linguae periti, num sit reponendum:

Tu potius ——— imitere Philetam;

aut, *imitare.* Librarii quidem voces permutant, ex. gr. II, ix, 19.

Intactos isto fatius tentare veneno:

ubi duo codices habent, *potius.*

ib. 67.

*Tu canis umbrosi subter pineta Galaesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus;
Utque decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis boedus ab uberibus.
Felix, qui viles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin*

Agricolae domini carperè delicias.
Quamvis ille suam lassus requiescat avenam,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
Tu canis Ascraei veteris praecepta poëtae.

Verba,

Felix, qui viles pomis mercaris amores,

non cohaerent cum praecedentibus, *tu canis*, ut decem mala corrumpere puellam possint: at cohaerebunt, si refingantur hoc modo:

Felix, qui viles pomis mercatur amores;

ut,

Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolae domini carperè delicias.

ib. 78.

Tu canis Ascraei veteris praecepta poëtae,
Quo seges in campo, quo viret uva jugo.

Hoc imitati sunt Lotichius Eleg. I, 1, 7.

Nec frugem segetes maturo tempore praebent,
Culta racemiferis nec viret uva jugis.

& Sannazarius Epigr. I, III, 10.

infernus non viret uva jugis.

Illud tamen *viret* attento lectori negotium faceffit. Saepissime quidem reperias, *virides Baccho colles, virides & virentes vites, viridem Lyaeum, viride merum, virides uvae; sed uvae virides sunt immaturae.* Cato Dir. v. 114.

Aut roseis digitis viridem decerpserit uvam:
Dulci namque tumet nondum viticula Baccho.

nec

nec aliter *viride merum Martialis* usurpat XIII, 68.

*Galbula decipitur calamis & retibus ales,
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.*

Nam locus *Columellae* XI, II, 76. *His diebus vindemiae pluribus regionibus fiunt, quarum maturitatem alii aliter interpretati sunt. quidam cum vidissent partem aliquam uvarum virescere, crediderunt tempestivam esse vindemiam, corruptus est, uti bene monuit Gesnerus V. C. Placetne igitur, erudite lector, Maronem dici canere, quibus collibus uvae proveniant immaturae? at rectius docuisset, quibus locis ruberent & maturescerent. An uva ponitur pro vite, ut Georg. II, 60? at obstat seges, quae paribus laborat incommodis: rectius enim docuisset, quo campo seges flavesceret, & maturesceret. An, viret, in, nitet, mutandum est? Id, opinor, multis arridebit. Etenim *nitidas fruges, & nitentia culta* reperias apud *Lucretium* & *Virgilium*: *nitens vinetum* apud *Juvenc.* III, 712. & *nitent Pangaea Lyaeo*, apud *Auson.* in *Mosell.* 158. Centies item verba permutantur. Novi tamen aliquem, qui suspicetur *Umbrum Callimachum* scripsisse:*

*Tu canis Ascraei veteris praecepta poetæ,
Quo seges in campo, quo venit uva iugo.*

ita dicet non tantum, quod *Varro R. R. I, VI, 5. segetes meliores existimantur esse campestris, vineae collinae; & Manilius II, 19. de Hesiodo*:

*Quin etiam ruris cultus, legesque novandi,
Militiamque soli, quod colles Bacchus amaret,
Quod fecunda Ceres campos:*

verum etiam, quibus campis segetes, & quibus collibus uvae proveniant. Apposite *Claudianus* de *Mall. Conf.* 178.

*Nosse soli vires, nemori quae commoda rupes,
Quis felix oleae tractus, quae gleba faveret
Frugibus, aut quales tegeret vindemia colles:*

ubi non acceperim *Burmanni* conjecturam,

quales legeret vindemia colles:

etenim quaero, quis dixerit, *legit vindemia colles:* at, *tegeret vindemia colles*, loquendi genus est elegans, & *Ausoniano* simile *Mossell.* 157.

Gauranum sic alma jugum vindemia vestit.

Si quis erit, qui *Propertium* corrigenti non credat, forte *Virgilio* credet *Georg.* 1, 54.

Hic segetes, illic veniunt felicius uvae.

Hunc quidem locis innumeris imitatur, versusque dimidios de carminibus sumit, ut I, 11, 10.

Ut veniant bederae sponte sua melius,

de *Georg.* 11, 10.

*Namque aliae, nullis hominum cogentibus, ipsae
Sponte sua veniunt.*

& III, XI, 41.

Dique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros,

de *Georg.* 1, 22.

Dique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

& v, 63.

Sed thyae thalamo, aut Orycia terebintho,

de *Aen.* x, 36.

Inclusum buxo, aut Orycia terebintho.

& II, XXI 1, 18.

Sed quas ipse suis fecit Amor manibus,

de

de Aen. XI, 74.

*Ipsa suis quondam manibus Sidonia Dido
Fecerat.*

& IX, 5.

Idem non frustra ventosas addidit alas,

de Aen. XII, 848.

ventosasque addidit alas.

Ufus autem multiplex hujus observationis esse potest in emendandis
poëtae versibus, ut III, III, 41.

*Me juvat in prima coluisse Heliconæ juventa,
Musarumque choris implicuisse manus.
Me juvat & multo mentem vincere Lyæo,
Et caput in verna semper habere rosa.
Atque ubi jam venerem gravis interceperit ætas,
Spars'erit & nigras alba senectæ comas;
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores;
Quis Deus hanc mundi temperet arte domum cæcæ.*

ubi cum Guyeto, Critico sagacissimo, legerim, *Me juvet* coluisse,
me juvet vincere; ut, *libeat perdiscere*: sic enim Virgilius, ad cujus
sententiam versus suos conformavit, Georg. II, 475.

*Me vero primum dulces ante omnia Musæ,
Quarum sacra fero, ingenti percussus amore,
Accipiant; coelique vias & sidera monstrent:
Defectus solis varios, lunæque labores: cæcæ.
Sin, has ne possim naturæ accedere partes,
Frigidus obstiterit circum præcordia sanguis;
Rura mihi & rigui placeant in vallibus amnes;
Flumina amem sylvasque inglorius:*

atque adeo Propertius II, XXV, 59.

T

Me

Me juvet *hesternis positum languere corollis,*
Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.
Actia Virgilium custodis litora Phoebi,
Caesaris & fortes dicere posse rates.

Nec minor usus est in versibus a prava correctione vindicandis: sed de his [magna enim copia est] alius locus fortasse fuerit agendi.



C A P V T VIII.

Tertius Propertii liber aliquot locis emendatus. Liquor rigat antra, & arva. Arva pomariis junguntur. Arva operosa. Poetae dici nequeunt carmen biare, vel, tantum operis hiscere. Vehi nave, non, a nave. Locus, cui videbatur aliquid deesse, parva mutatione facta, correctus. Ornare domum per arma fixa; ornare limina multis donis. Medicina Virgilio facta. Media nominis Omphale syllaba brevis est. Omphalie. Broekhusius quaedam contra carminum leges commisit. Posuisse, & statuisse commutantur. Librarii verba proxime praecedentia in aliorum locum substituunt. Mendum e libris Virgilii sublatum. Propertius ab eorundem verborum repetitione non refugit. Semiramis iussit Baetra caput imperio subdere. Torrida limina. Quidam ferunt Gallos incendiisse Delphicum templum. Pythia regna. Ditia templa. The-sauri Delphici bello sacro penitus expilati dicuntur. Brenni tamen aetate non deerant, qui praedandi cupidinem possent incendere. Galli templum spoliavisse feruntur. Cassandra non credita. Dubitatum de loquendi genere, gyrum pulsat equis. Lacena circum pulsat equis. Circus de hippodromo variarum gentium ponitur. Venatores sectantur feras, non autem canes. Hortari canes. Ovidius a prava correctione vindicatus. Lycinna Propertii rudes animos inuit per primas noctes cognita, non conscia. Prata Zethi. Prata late eruantur. Hora dicitur jocis. Cynthia sui vatis elegis, non oculis superba facta est.

Propertius III, 1, 51.

Nec mea Pbaeacas aequant pomaria sylvas,
Non operosa rigat Marcus antra liquor.

Non

Non damno loquendi genus, *liquor antra rigat*: similiter enim locutus est *Catullus* LXII, 27.

*Perge linquere Thespiæ
Rupis Aonios specus,
Lympha quos super inrigat
Frigerans Aganippæ:*

quem *Sannazarius* aequè ac *Propertium* videtur imitatus *Eleg.* III, 1, 6.

Aonidum perluit antra liquor.

Poëta tamen, mea quidem sententia, scripsit,

Non operosa rigat Marcius arva liquor:
ut *Ovidius* *Amor.* III, vi, 46.

*Nec te praetereo, qui, per cava saxa volutus,
Tiburis Argei pomifera arva rigas.*

ita pomariis apte junguntur *arva*, quae *pomosa*, & *pomifera* dicuntur. *Arva* autem *operosa* vocant *Plinius* H. N. XVIII, xv, 37. & *vicia* pinguescunt *arva*, nec ipsa agricolis *operosa*. & *Ovidius* A. Am. I, 399.

*Tempora qui solis operosa colentibus arva
Fallitur, & nautis adspicienda putat.*

v. *Burm.* ad *Amor.* II, xvi, 33. & quem laudat *Broekb.* ad *Tibull.* I, x, 8. *Antra* vero & *arva* permutari solere vidimus *Observ.* p. 27. II, 4.

HEMSTERHVSIVS ad II, xviii, 6: versus ille sextus,

Marmoreus tacita carmen biare lyra,

cultissimo *Sannazario* imposuit, qui parum inspecta poëtae nostri proprietate, id sibi licere arbitratus est, ut similem ad formam scriberet I *El.* xi, 18. II *El.* ii, 12.

Altius *docto pectore* carmen hiet:

iterumque:

Incipiet posito carmen hiare mero:

quae prava aemulatione ad *Propertianam* phrasin efformata haud satis Latine dici, egregie *Broekhusius* animadvertit: poterat quidem *Actius* alterius etiam loci praesidio se tueri III, 11, 4.

Tantum operis *nervis* hiscere *posse meis*:

sed vix induci possum, ut credam, hanc scriptionem a *Propertio* fuisse profectam: dixerit aliquis, Graecos imitatum videri, quorum *χαλδάειν* pro *χωρεῖν*, capere, complecti accipiatur: verum illi tum duntaxat usurpant, si quid magno ac patente hiatu circumdatum contineatur: quocirca legendum arbitror,

Tantum operis *nervis* dicere *posse meis*:

nam *dicere* saepius ad poëtas propria virtute pertinet: *R. Benth.* ad *Horat.* 1. Od. VII, 9: neque est, ut quis in voce tam cognita, tamque pervulgata vitium adhaesisse miretur; moveri poterat hic scrupulus, si nullis similibus exemplis testatissima foret librariorum incitia.

III, 35.

Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:

Nudus ad infernas, *stulte*, vehere rates.

Scaliger: „melior libri nostri lectio:

Nudus ab inferna, *stulte*, vehere rate. „

Immo vero melior conjectura nostra:

Nudus at inferna, *stulte*, vehere rate.

Quis enim bonus Latinitatis auctor dixit, *a nave vebi?*

V, 21.

*Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est?*

Forte scriptum fuit,

Paete, quid aetatem memoras?

Memoravit autem v. 13.

Quo rapitis miseros primae lanuginis annos?

VI, 11.

*Quae mulier rabida jactat convicia lingua,
Et Veneris magnae volvitur ante pedes:
Custodum gregibus seu quum se stipat euntem,
Seu sequitur medias Maenas ut icta vias:
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella movet:
His ego tormentis animi sum verus aruspex.
Has certas didici saepe in amore notas.*

Broekhusius ad v. 12: „Ceterum in sequentibus aliquid excidisse, ostendit ipse orationis hiatus. Quae mulier convicia facit amatori suo, quae Veneris pedes advolvitur; quae custodes ponit; quae Bacchae more in publico lymphatur; quam sua terrent somnia; quam imago vel ignotae puellae in furorem dare potest: illa mulier haud dubie amat. ita credibile est cohaesisse quondam: nunc nihil tale. „ *Vulpius* autem: „suspenditur syntaxis ad v. 17. ubi demum est ἀνακλόντων. „ at salva res est: etenim cuncta versibus inter se congruentibus cohaerebunt, si parva mutatione facta refinxeris:

*Quum mulier rabida jactat convicia lingua;
Aut Veneris magnae volvitur ante pedes;
Custodum gregibus seu quum se stipat euntem;
Seu sequitur medias, Maenas ut icta, vias;
Seu timidam crebro dementia somnia terrent;
Seu miseram in tabula picta puella movet;*

*His ego tormentis animi sum verus aruspex.
Has certas didici saepe in amore notas.*

In hac autem correctione mecum fere consentit vir eruditissimus & amicissimus *P. Fonteinius*; qui pariter, *quae*, in, *quum*, putat esse mutandum. *Livinejus* & *Heinsius*, corrigere conabantur,

*Quae mulier rabida jactat convicia lingua,
Haec Veneris magnae volvitur ante pedes:*

sed veram corrigendi viam non viderunt.

VII, 23.

*Quum tibi Romano dominas in honore secures,
Et liceat medio ponere jura foro:
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum.*

Ultimum versum laudans *Broekhusius* ad *Tibull.* I, 1, 54. recte dici vult, *onerare domum per arma*: sed idoneis exemplis non probat antiquos dixisse, *onerare domum*, *templa*, *spoliis*, *tropaeis*, *armis*. Quapropter olim congruenter menti poëtae corripiebam:

Atque ornare tuam fixa per arma domum.

ita Latini loquuntur. *Virgilius* *Cul.* 82.

*Non, spoliis dum sancta Delum fulgentibus ornet
Templa.*

Lucanus VI, 260.

*Non tu bellorum spoliis ornare Tonantis
Templa potes.*

Silius XIV, 653.

Hic Agathocleis sedes ornata tropaeis.

Sueto-

Suetonius Neron. c. 38. *Tunc, praeter immensum numerum insularum, domus priscorum ducum arserunt, hostilibus adhuc spoliis adornatae.* ita Graeci, tanquam Diodorus Siculus XIX, 104. Ἐπανήλθεν εἰς τὰς Συεγκούσας, καὶ τῶν ναῶν τοῦς ἐπιφανεστάτους σκύλοις ἐκόσμησε. Nec dissimilibus verbis & loquendi generibus utuntur alii, ut Ovidius Metam. VIII, 154.

spoliis decorata est regia fixis;

& Trist. III, 1, 33.

video fulgentibus armis

Conspicuos postes, tectaue digna Deo.

fed, ut postea vidi, pariter correxere Francius apud Burm. Anth. T. I. p. 207. Heinsius ad Vell. Paterc. II, LXXXVIII, 2. & ante utrumque Demsterus ad Rosin. v, 28. Eadem vero macula Virgilli libris infidet Aen. x, 619. hoc eodem modo tollenda:

Et tua larga

Saepe manu multisque ornavit limina donis.

Ciris quidem loco simillimo v. 529. scripsit:

Saepe Deum largo decorarat munere fedes.

Nec aliter Corippus IV, 282. Suetonius Aug. 30. Vulgatus Interpres Lucae XXI, 5. & Graeci, tanquam Theopompus apud Athen. VI, p. 231. F. ἢ γὰρ τὸ παλαιὸν τὸ ἱερὸν κεκοσμημένον χαλκοῖς ἀναθήμασιν.

IX, 17.

Omphale in tantum formae processit honorem,

Lydia Gygaean tineta puella lacu.

Satis constat mediam vocis, Omphale, syllabam semper esse brevem. Quare non dubito, quin v. 17. mendum contineat: nam Daumii non habeo rationem, qui confugit ad hiatum. v. Syll. Burm. T. IV. p. 327. Tollunt autem turpe mendum libri Voss. & Leid. qui nobis offerunt:

Omphale

Omphale & in tantum formae processit honorem:

etsi nonnullis displicere possit, *Omphale & processit*, inter tot
ἀσύνδετα collocatum:

*Colchis flagrantem adamantina sub juga tauros
Egit.*

*Ausa ferox ab equo contra oppugnare sagittis
Maeotis Danaum Penthesilea rates.*

*Omphale in tantum formae processit honorem.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem.*

Tollit item regius liber, in quo, teste *Guyeto*, legitur, *Omphalie*;
cui scripturae singulari permagnum pondus affert *Diotimus* in *An-*
thol. ms.

Χαῖρε μοι, ἄβρε κύπασσι, τὸν Ὀμφαλίην ποτε Λυδῇ
Λυσάμενη Φιλότῃτ' ἦλθεν ἐς Ἡρακλέους.

fic enim dedit *Salmasius* ad *Tertull.* Pall. p. 301: sic habent apo-
grapha duo, quae possideo: sic *Lipsiense*: nam *Reiskius* V. C. e
conjectura, quae libris, & ms. *Propertii* repugnat, edere maluit,
Ὀμφάλη, ἢ ποτε Λυδῇ. *Omphalie* autem, vel, *Omphalis*, quod nulla
dote commendatur, *Guyetus* approbabat. *Heinsius* vero ratus „no-
men *Omphales* supervacuum esse, idque ex proximo subsequente
pentametro satis liquere, „ legendum putabat: *An non* —? vel,
Nonne etiam —? vel, *Nec non* —; vel, *Quin etiam* —. v. *Syll.*
Burm. p. 531, 532. & *Not.* p. 724. Sed haec nemini persuadebit.
Non deerunt forte, qui mirentur *Broekhusium* non animadvertisse
tam perspicuum mendum: sed mirari desinent, cum cognoverint
eum ab hac parte nimis securum fuisse: dedit enim IV, viii, 39.

Nilotes tibicen erat, crotalistria Philis.

& xi, 40.

Quique tuas proavus fregit, Achille, domos.

& II, xxiii, 101.

Haec

Haec eadem ante illam inpune & Lesbia fecit.

& 117.

_____ sive es imitata Latinas.

Nec minus negligenter scripsit Carm. p. 92. & 224.

Ante tuos, mea vita, pedes cor ecce repono.

& p. 252. 92. 59.

Aut in gramineo temere sic cespite fultus.

& p. 7.

Hymen iö, Hymenaeë iö, quid gaudia differs?

& p. 68.

Non equidem strabo limo tua commoda visu.

& p. 114.

Non sterilem spondet Ilithyia domum.

Haec autem pauca de multis exempla posuimus, non reprehendendi studio, sed ut adolescentes a talibus sibi caverent: nam *Broekbustum* tanti facimus, ut in humanioribus literis & poëtica multum proficisse videantur, quibus ejus scripta vehementer placuerint.

ib. 19.

*Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,
Jam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem.*

Heinsius Syll. Burm. T. iv. p. 532: „ — statuit odiose hic inculcatur, cum idem verbum praecesserit paulo ante. „ Miror eum non rescripsisse:

Persarum posuit Babylona Semiramis urbem.

voces quidem commutantur II, v, 17.

V

Templa

Templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis:

ubi in libro *Voss.* super, *statuisse*, scriptum est, *posuisse*: millies item librarii verba proxime praecedentia in aliorum locum substituunt, tanquam II, v, 25. in nonnullis libris:

Non istis olim variabant tecta figuris:

Tum paries nullo crimine pictus erat.

Sed non immerito variavit aranea fanum:

pro, *velavit*. Idem fecisse videntur Aen. *Virgil.* v, 252.

Intextusque puer frondosa regius Ida

Velocis jaculo cervos, cursuque fatigat,

Acer, anbelanti similis: quem praepes ab Ida

Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis:

nam scriptum fuisse,

quem praepes ab aethra

Sublimem pedibus rapuit Jovis armiger uncis,

probabiliter confici potest ex imitatione aperta *Valerii Flacci* I, 156.

Talia contanti laevum Jovis armiger aethra

Advenit, & validis fixam erigit unguibus agnam.

& *Claudiani* B. Gild. 467.

fulvusque Tonantis

Armiger ab liquida, cunctis spectantibus, aethra

Arreptum pedibus curvis innexuit hydram.

Hanc autem conjecturam communicavi cum *Burmanno* V. C., quum correxisset *Anth. T.* I. p. 272. *praepes ab alto*; vel, *praepete penna*: sed ostendit jam se pariter tentavisse, „vel, *aethra*„: quod nunc in *Addendis* legitur. Fateor tamen valde incertum esse illud *posuit*: nam *Propertius* a talibus repetitionibus non refugit I, vii, 5, 7. IV, ii, 28, 29, 33. IV, 40, 42. atque adeo, ne pluribus utar exemplis, huius *Eleg.* 61, 63.

Flanni-

Hannibalis spolia, & victi monumenta Syphacis.

Curtius expletis statuit monumenta lacunis.

Nec alii refugerunt; ut adolescentulus ostendi Anim. ad *Mus.* c. XIII. Itaque *Bentleji* temeritas est reprehendenda, qui trecentos *Lucani* versus, non alio nomine suspectos, emendare conatus est.

ib. 21.

Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,

Ut solidum cocto tolleret aggere opus:

Et duo in adversum immissi per moenia currus,

Ne possent tacto stringere ab axe latus.

Duxit & Euphraten medium, qua condidit arces.

Jussit & imperio surgere Bactra caput.

Scaliger Anim. in *Euseb.* p. 15:,, Propertius ait Semiramidem constituisse Bactra inperii sui sedem, alienane fide, an Poëtarum licentia? ,, Sed, pace magni viri dixerim, non intellexit *Propertium*. *Passeratius* autem:,, id est, voluit praecipuam urbem totius inperii esse, alias inter urbes caput efferre. ,, Sed primum, quis hoc tradidit? Deinde jam tempore Semiramidis urbs erat florentissima, & nobilissima. *Diodorus Siculus* II, 6. ἡ γὰρ Βακτριανὴ χώρα πολλὰς καὶ μεγάλας οἰκουμένη πόλεις, μίαν μὲν εἶχεν ἐπιφανεστάτην, ἐν ἣ συνέβαινεν εἶναι τὰ βασίλεια· αὕτη δ' ἐκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ ἢ τῇ κατὰ ἀκρόπολιν ὀχυρότητι πολὺ πλεονέχουσα. Mox vero de more dubitans, & sibi ipse diffidens, quaerit: ,, an surgere pro assurgere imperio Babylonis? caput, ut, orbis Roma caput. ,, Sed Latini dicunt, caput inperii, rerum, terrae, non autem nude, caput. Quis vero ferre possit loquendi genus, jussit Bactra caput inperio surgere, pro, assurgere? Caeteri interpretes de loco difficillimo tacent. nec admodum miror. Quotus enim quisque literatorum hominum invenitur, qui studeat historiae? Ne multa: congruenter historiae corrigo:

Jussit & inperio subdere Bactra caput:

etenim Semiramis, cum Bactrorum obsidio traheretur, arcem, natura & arte munitam, cum delectis militibus inprovise occupavit,

& omnibus subito terrore percussis, effecit, ut urbs in potestatem Nini repente veniret; hic autem, viraginis fortitudinem demiratus, eam non tantum dignis donis ornavit, sed & forma, simulacris omnibus emendatiore, captus, uxorem duxit. v. *Ctesias*, sive *Diodorus* l. 1. *Ctesian* autem poëtae sequuntur. ita vero structura Babylonis, & expugnatio Bactrorum, quae mulierem maxime nobilitant, aptissime junguntur.

XI, 53.

*Torrída sacrilegum testantur limina Brennum,
Dum petit intonsi Pythia regna Dei:
At mons laurigero concussus vertice diras
Gallica Parnasi sparsit in ora nives.*

Torrída limina Burmannus in Jov. Fulg. p. 342. interpretatur, ambusta fulmine divinitus in Gallos misso: sed, ut alias nunc omittam rationes, oppositio repugnat:

*At mons laurigero concussus vertice diras
Gallica Parnasi sparsit in ora nives;*

docet autem verba capienda esse de liminibus igne, quem Brennus injecerat, ambustis. Fuerunt enim, qui templum traderent iis temporibus arsisse. *Lucanus* v, 134.

seu barbarica cum lampade Pytho

Arsit.

v. illic *Oudend.* & *Wesseling.* ad *Simson.* Chron. ad A. M. 3726. sed haec haëtenus. *Pythia templa Passeratius* exponit „Delphos, quibus *altus Apollo Praesidet*: — *regna*, ubi quis dominatur & praesidet. „Nec damno: sic enim poëtae loquuntur, in his *Lucanus* ii, 424.

umbrosae Liris per regna Maricae.

v. *Oudend.* ad iii, 86. Martem quoque templorum regem *Statius* vocat Theb. vii, 64. *Heinsius* autem *templa*, vel, *tigna*, corrigebat:

bat; quorum postremum refutari non debet. Ego vero scripsissem:

*Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,
Dum petit intonsi ditia templa Dei:*

ut Ovidius Metam. II, 77.

delubraque ditia donis.

& Lucanus IX, 515.

*Non illic Libycae posuerunt ditia gentes
Templa.*

templa placuissent, quia de *torridis liminibus* praecedente versu sermo est; *ditia*, quia epitheton multo melius est, quam *Pythia*: nam *Pythia* sententiam poëtae nihil adjuvat, cum subsecuta Parnasi mentio doceat agi de templo Delphico: at *ditia* & loco, & historiae congruit: loco, quia prolatis exemplis probat omnes, victa pietate, aurum colere: historiae, quia divitiae templi, fama celebratae, Brennum, Gallosque impulerunt, ut bellum Delphis inferrent. *Ixerxes* Hist. Chil. XI, 393. Schol. *Callim.* ad H. in Del. 175. *Pausan.* I, IV. p. XI. *Diodor.* Sic. XXII, Ecl. XII I. Non me fugiunt testimonia gravissimorum scriptorum de thesauris Delphicis, Phocensium scelere penitus expilatis, ut *Ephori* apud *Athenaeum* VI. p. 232. E. *Ὀνόμαρχος δὲ καὶ Φαύλας καὶ Φάλακκος, οὐ μόνον ἅπαντα τὰ τοῦ θεοῦ ἐξεκόμισαν, αἰκᾶ τὸ τελευταῖον αἱ γυναῖκες αὐτῶν τὰν τε τῆς Ἐραφύλης κόσμον ἔλαβαν.* & *Posidonii* apud *Strabon.* IV. p. 287. tradentis Delphicum templum κατ' ἐκείνους ἤδη τοὺς χρόνους ὑπάρχει κενόν, τῶν τοιοῦτων σεσυλημένων ὑπὸ τῶν Φωκέων κατὰ τὰν ἱερὴν πόλεμον· εἰ δὲ καὶ ἡ ἐλείφθη, διανείμασθαι πολλοὺς. Sed primum testes, quos antea citavimus, affirmant Gallos voluisse τοῦ θεοῦ τὰ χεῖματα διαρπάσκει. Deinde post sacrilegia Phocensium superfuisset, quae praedandi cupidinem possent incendere, *Iustinus* testatur XXIV, VI, 5, 10. VII, 10. *Brennus, ad acuendos suorum animos, praedae ubertatem omnibus ostendebat, statuasque cum quadrigis, quarum ingens copia procubuissebatur, solido auro fusas esse; plusque in pondere, quam in specie habere praedae adfirmabat: cui testimonio permagnum pondus addit aequalis Brenno Callimachus* H. in Apoll. 35.

πολυχρῦσος γὰρ Ἀπόλλων,
καὶ τε πολυκτέανος Πυθῶνι τε τεκμήραιο.

Postremo non desunt, qui templum a Brenno putent expilatum fuisse. v. *Wesseling*. ad *Simson*. Chron. A. M. 3726. *Diodorus Siculus* V, 21. Οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τὴν μὲν Ρώμην ἐλόντες, τὸ δὲ ἱερόν τὸ ἐν Δέλφοις συλήσαντες. Nec aliter forte scripsit *Propertius*. Facilis quidem lapsus est a, ditia, ad, pitia; nam librarii d in p, sive D in P saepe mutant. v. *Markland*. ad *Stat. Sylv.* IV, v, 24. & *Drakenborch*. ad *Liv.* XLIII, vi, 9. Saepe itidem propria pro nominibus appellativis ponunt, ut *Propertii* I, xiv, 19. *Arabium* limen, pro, *auratum*, quod feliciter *Heinsius* reposuit; II, vi, 27. *Marte*, pro, *matre*; xx, 16. *Johanna*, pro, *puella*; xxiii, 103. *Drusos*, pro, *duros*; III, v, 22. *Maria*, pro, *Mater*; IV, vi, 16. *Samos*, pro, *sinus*; viii, 23. *Volsci*, pro, *volsi*; x, 27. *Volscum*, pro, *vos tum*; 10. *Hector*, pro, *horror*. Interdum quoque regna, & templa confundunt, ut II, xxi, 54.

Et Thebae, & Priami diruta regna senis.

ubi *templa* liber *Voss*. exhibet. Tutius tamen erit servare *regna*; quae boni scriptores *opulenta* & *ditia* vocare solent, v. gr. *Tacitus* Ann. xii, 29. fama ditis regni, quod *Vannius* praedationibus & vectigalibus auxerat.

ib. 61.

*Certa loquor, sed nulla fides. neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Phoebas habenda malis.*

fic habent editi & manuscripti libri: nam *Broekhusius*, qui sentiret haec non cohaerere, codicis unius auctoritate maluit edere,

neque Ilia quondam
Verax Pergameis Phoebas habenda malis;

quod explicat: „Ego quidem vera cano, sed nemo mihi credit: ita neque *Cassandrae* creditum est olim, quum tot mala patriae suae vaticina-

vaticinaretur.,, Sed quis illi dabit, *habenda verax*, notare, *vera* *habita fuit*? Quis feret hiatum, *neque Ilia*? sententia postulat:

*Certa loquor, sed nulla fides. nec credita quondam
Verax Pergameis Phoebas habenda malis.*

ita veteres de Cassandra loquuntur. *Virgilius Aen. II, 247.*

*Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora, Dei jussu non unquam credita Teucris.*

ubi v. *Cerda*. Haec autem conjectura, quae mihi videbatur audax, & cum sexcentis aliis in annum nonum premenda, felix amico videbatur, cujus iudicio plurimum tribuo.

XII, II.

*Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
Virgineumque cavo praetegit aere caput.*

*Passerati*us: „Mirum genus loquendi, *pulsat gyrum equis*, pro pul-
sando & verberando cogit in gyrum flecti. An est hypallage, pro
equos pulsat gyro, inpellit & incitat in gyrum. vet. lib. *gyro, equo*.
An, *gyro pulsat equos*? & *pulsat*, pro pellit?,, ita fluctuabat. *Vul-*
*p*ius autem: *gyrum pulsat equis*. nempe campum, in quo flectebant
& exercebant equos, hippodromum. „Sed quis ita locutus est? quis
gyrum vocavit hippodromon? Ego dudum correxi:

Circum pulsat equis;

ut *Ovidius Am. III, xv, 18.*

Pulsanda est nostris area major equis.

Hoc quidem loquendi genus a superiore differt, quod in illo *Lacae-*
na circum pulsat equis, in hoc *equi pulsant aream*; sed similibus tamen
probat *Valerii Flacci III, 20.*

◦ *Dindyma*

Dum

Dum volucris quatit asper equo, sylvasque fatigat
Cyzicus;

v, 612.

alipedi pulsantem corpora curru
Euryalen;

& Maronis Aen. x, 215.

almaque curru

Noctivago Phoebe medium pulfabat Olympum.

Circus autem de hippodromis variarum gentium ponitur a poetis. v.
Virgilius Aen. v, 551. *Statius* Theb. vi, 254, 492. *Silius* xvi,
112, 322, 338, 398. *Sidonius Apollinaris* xiv, 12.

Haec scripseram, cum Bibliothecam *Latini Latini* nactus T. II.
p. 62. notatum reperi: Gyrum] circum alias.

xiii, 13.

Et modo Taygeti crines adspersa pruina

Sectatur patrios per juga longa canes.

Quid? an venatrices sequuntur canes? quis vidit, aut scripsit? Apud
Virgilium quidem, *Gratum*, *Ovidium*, *Senecam*, *Statium*, *Silium*,
Boëthium, & alios, venatores leguntur sequi, sectari, consequi feras.
Exempla nonnulla posuere *Cerda* ad *Virg. Ecl.* iii, 75. & *Drakenborchius* ad *Sil.* xiv, 261. quibus permulta possemus adjungere,
si tempus in docenda re nota consumere vellemus. Placet igitur
eorrigi,

Sectatur patrias per juga longa feras?

minime; sed ocyus reponendum censeo:

Hortatur patrios per juga longa canes:

quod loquendi genus in hac re proprium est, & scriptoribus usita-
tum. v. *Pricaeus* ad *Appul. Metam.* viii. p. 439. ad ix. p. 560. &
Vlitius ad *Nemes. Cynege.* 196.

Nec

Nec non consuetae norint hortamina vocis:

ubi monet, *bortari canes*, esse, incitare & clamando propellere.
Naso *Metam.* x, 537.

Hortaturque canes.

& *Heroïd.* iv, 40.

In nemus ire libet, pressisque in retia cervis,
Hortari celeres per juga summa canes.

viden', erudite lector, totum pene versum de more imitatione expressum ex *Propertiano* per me restituto? Nec est, quod te terreat discrepantia verborum, *bortari*, &, *sectari*: nam librarii quidam pariter in *Ovidii* loco scripsere, *citari*, *sectari*; quod *Heinsio*, placere potuit: at redarguitur insolente loquendi genere, & *Euripidis* *Hippol.* v. 218.

Βαλίαις ἐλάφαις ἐγχριμπτόμενα,
Πρὸς θεῶν ἔραμαι κυσὶ θωύξαι.

haec enim Graeca Romanum poëtam expressisse dudum docuit *Vl-
tius* ad *Nemes.* l. c.

xiii, 3.

Ut mihi praetexto pudor evelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu! nullis capta Lycinna datis.
Tertius, baud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis verba coisse decem.
Cuncta tuus sepelivit amor; nec femina post te
Ulla dedit collo dulcia vincla meo.

Haec docent *Propertium* cum *Lycinna* prius consuevisse, quam cum *Cynthia*. Itaque *Lycinna* non fuit *conscia*; sed

*rudes animos per noctes cognita primas
Inbuit.*

ib. 35.

*Sera tamen pietas, natis & cognitus error.
Digne, Jovis natos qui tueare, senex.
Tu reddis pueris matrem, puerique trabendam
Vinxerunt Dircen sub trucidis ora bovis.
Antiope, cognosce Jovem. tibi gloria Dirce
Ducitur, in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur Zethi, victorque canebat
Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua.*

Palmerius Antiq. Graec. p. 451: „ Si non ad vulgarem vulgi trutinam, sed ad exactam artificis stateram examinetur *Propertii* locus, quis probabit, *Prata cruentantur Zethi*? Nam *Zethus* antea *Thebanis* incognitus & pro notho ab omnibus habitus *prata* aut *praedia* non poterat possidere in *Thebarum* vicinia sub *Dirces* inimicae imperio. cet., Huic incommodo medetur ex parte *Passeratius*, *prata Zethi*, interpretatus, „ in quibus armenta pascere solebat: „ nec tamen mentio *pratorum Zethi cruentatorum* valde placet post verba,

*tibi gloria Dirce
Ducitur, in multis mortem habitura locis:*

Heinsii enim correctio facta *Advers.* p. 92:

*incultis mortem habitura locis,
refellitur loco Nasonis Trist. III, ix, 27.*

*divulsaque membra per agros
Disipat, in multis invenienda locis.*

Ego congruenter antecedentibus scripsissem:

Prata cruentantur late;

ut *Seneca* Hippol. 1093. loco perapposito:

Late cruentat arva.

Nec aliter forte scripsit poëta. *Zethus* quidem & *laetus* a librariis permutantur Anth. *Burm.* T. II. p. 317. & hoc ipso *Propertii* loco. In alia discessit *Guyetus* emendare conatus, *Prata cruentantur Zetho*; quod & *Beroaldo* placuisse creditur: at poëta convenienter aliis affirmat *Zethum* & *Amphionem* pariter *Dircen* ad bovem deligavisse: quî igitur, bove mulierem per diversa loca raptante, *Zethus* unus *prata cruentare* dicatur? In notis autem *Livineii* reperio: „*Prata cruentantur, Zethi victorque can.* puto;„ quod me non intelligere fateor.

XXI, 23.

*Hic Anio Tiburne fluis, Clitumnus ab Umbro
Tramite, & aeternum Marcius humor opus;
Albanusque lacus socii Nemorensis ab unda,
Potaque Pollucis nympha salubris equo.*

Praestaret,

*Hic Anio Tiburte fluit, Clitumnus ab Umbro
Tramite.*

Illud reperitur in antiquis editionibus; hoc requirere videntur *Clitumnus*, *Marcus humor*, *Albanus lacus*, & *nympha Pollucis equo pota*.

XXII, 11.

Forsitan haec illis fuerint mandata tabellis:

Irascor, caet.

Aut dixit, Venias hodie, cessabimus una:

Hospitium tota nocte paravit Amor.

Et quaecunque volens reperit non stulta puella,

Garrula cum blandis ducitur hora dolis.

Heinsius Not. p. 738. legit e mf.

Garrula cum blandis ducitur hora jocis.

Ego malim:

Garrula cum blandis dicitur hora jocis;

ut apud *Terentium*, *hic nuptiis dictus est dies.* *Dicitur* habet liber *Groninganus*.

XXIII, I.

*Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
Olim oculis nimium facta superba meis.
Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:
Versibus insignem te pudet esse meis.*

Cum juvenis in paucis ingeniosus de his *Propertii* versibus, a se conjectura tentatis, aliquando me consuleret, ex tempore respondi poetam videri scripsisse:

*Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
Olim elegis nimium facta superba meis.*

Nec sententiam muto. Nam subita conjectura loco congruit, & probatur v. 4.

Versibus insignem te pudet esse meis;

& IV, I, 135.

At tu finge elegos, fallax opus;

atque adeo *Fonteinii*, pariter corrigentis, consensu; cuius ego prudens limatumque iudicium suspicio.





C A P V T IX.

Aliquot menda de quarto Propertii libro sublata. Apertus equi lignei venter non laesit penates. Desultor leve corpus alterno equo trajicit, non pondus. Sex versus in alium locum trajeſti. Nomina Vertumni. Britannia picto vultu, non curru. Amor major est in apta conjuge. Puella lanis colendis assueta. Non te terreat, quod classis remigat. Inprobata Cuningami conjectura in Statio. Letbaeus liquor ora tingit, non terit. Versus Carminis, in Anthologia Burmanni editi, de Propertii, Sannazariiſue versibus videtur sumtus. Lethaeus color ora tingit. Ordo versuum Propertianorum bis immutatus. Morientes ultionem sui commendabant. Nomas. Cacus incola fuit Aventini montis, accola Palatini. Voces permutantur. Valerius Flaccus correctus; tentati Tullius & Claudianus. Alia. Damnata versuum trajeſtio, quae Passeratio, Broekbusioſue placuit. Funera sedes infernas intrant, non leges. Umbrosi loci dicuntur obserari, non rogi. Ulva pedes inplicat. Lenire senectam. Fama laudat emeritum torum, non rogum. Torus, conjux. Insignis trajeſtio versuum in ultimo carmine notata.

Propertius IV, 1, 39.

Huc melius profugos misisti, Troja, penates.

O quali vecta est Dardana puppis ave!

Fam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam

Laeſerat abiegni venter apertus equi,

Cum pater in gnati tremulus cervice pependit,

Et verita est humeros urere flamma pios.

Auctor Elect. Etonens. Maj. p. 161. ad v. 41: „Quam? Trojam? at profecto laesit, quam in cineres vertit. an puppim igitur, cum iste apertus est, nondum aedificatam? Unam nos hinc expediendi rationem cerno, si praecedenti versu *pubis*, non *puppis*, legendum censeatur. Collectam sc. exilio pubem, mediis elapsam Achivis, non inepte dixerit nihil laesam ab erumpentibus ex equo durateo infidiis. Sic vero vitii quoque fontem cernimus, ignotum describen-

tibus nominativum. „ Placet argumentum, quo vir eruditus docet in verbis prolatis mendum latere, correctio non placet: nam quis in Augustei seculi poëta ferat,

O quali vecta est Dardana pubis ave?

At certo certius est *Propertium* scripsisse:

*Fam bene spondebant tunc omina, quod nihil illos
Laeferat abiegni venter apertus equi;*

hoc est, penates v. 39. memoratos:

Huc melius profugos misisti, Troja, penatés.

& v. 48.

Felix terra tuos cepit, fñle, Deos.

Nempe Troja, superstitibus Deis penatibus, nondum funditus ever-
sa putabatur. v. *Heyn.* ad *Virg. Aen.* 1, 378. Exc. XII. qui erudi-
te de penatibus his agit ad lib. II. Exc. IX. p. 248.

II, 35.

*Est etiam aurigae species Vertumnus, & ejus,
Trajicit alterno qui leve pondus equo.*

Notum est, *pondus*, de sessore, five equite frequentari. v. *Burm.*
Obs. Misc. Vol. I. p. 381. Vellem tamen interpretes docuissent,
ipsum desultorem commode dici, *leve pondus* trajicere. Mihi qui-
dem non satisfacit. quod si corrigas,

Trajicit alterno qui leve corpus equo,

loquendi genus satisfaciet: similiter enim locuti sunt *Tibullus* IV;
1, 14.

*Ipse tamen velox celerem super edere corpus
Gaudet equum.*

&

& Ovidius Fast. iv, 782.

Trajicias celeri strenua membra pede.

& ipse Propertius iv, 76.

Trajicit immundos ebria turba pedes.

ac video voces a librariis mixtas esse in Ovid. Metam. iii, 621.

*Non tamen hanc sacro violari pondere pinum
Perpetiar :*

ubi in uno libro scripsere, corpore.

ib. 37.

*Suppetat hoc, pisces calamo praedabor; & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.*

*Pastorem ad baculum possum curare, vel idem
Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.*

[Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est,
Hortorum in manibus dona probata meis?

*Caeruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
Me notat, & junco brassica vineta levi.*

*Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meae.]*

*At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomen ab eventu patria lingua dedit.*

Sex versus,

*Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est,
Hortorum in manibus dona probata meis?*

*Caeruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
Me notat, & junco brassica vineta levi.*

*Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meae.*

non faciunt ad versam formam, de qua Vertumnus exponit, sed ad
primi-

primitias olerum, florumque pratenfium, quas Vertumnus, olitorum Deus, ab olitoribus sibi narrat offerri. Quapropter non dubito, quin eos librarii sua sede moverint; praesertim cum cuncta, sublatis iis, praeclare cohaereant:

*Suppetat hoc, pisces calamo praedabor; & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.*

*Pastorem ad baculum possum curare, vel idem
Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.*

*At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomina Vertumni patria lingua dedit.*

Sunt autem reponendi post v. 18. hoc modo:

*Seu quia vertentis fructum praecepimus anni,
Vertumni Tuscus credidit esse sacrum.*

*Prima mihi variat viventibus uva racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.*

*Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, & aestivo mora rubere die.*

*Institor hic solvit pomosa vota corona,
Cum pyrus invito stipite mala tulit.*

*Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est,
Hortorum in manibus dona probata meis.*

*Caeruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
Me notat, & iunco brassica vineta levi.*

*Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meae.*

fic arborum primi fetus, & olerum florumque pratenfium primitiae commode junguntur, ut pomaria & horti junguntur apud Ovid. Metam. xiv, 624, 689. & Colum. x, 228.

ib. 47.

*At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomen ab eventu patria lingua dedit.*

*Passeratius: „ ab eventu, ab effectu, (a vertendo scilicet) quia,
quae*

quae efficiuntur, eveniunt. „ Si talis interpretandi licentia detur, nihil erit, quod non faciles habeat explicatus. E contrario *Guyetus* haud dubitabat versus ὀβελίζειν. tanta erat intelligendi desperatio. Sed immitis est medici laesam corporis partem, quae sanari possit, amputare: vulnus autem *Propertio* datum sic commode curari potest:

*At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomen Vertumni patria lingua dedit;*

aut,

Nomina Vertumni _____;

ut, *nomina*, pro, nomen, occurrit v. 50.

Unde hodie Tuscus nomina vicus habet.

& *Ovid. Fast. iv, 70.*

Et quod adhuc Circes nomina litus habet.

Causas nominis Deus adfert addens semper nomen Vertumni v. 9.

*At, postquam ille suis campum concessit alumniis,
Vertumnus verso dicor ab amne Deus.*

& xi.

*Seu quia vertentis fructum praecepimus anni,
Vertumni Tuscus credidit esse sacrum.*

Itaque & hic, ubi veram nominis causam se dare jactat, *Vertumni* nomen requiritur:

*At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
Nomina Vertumni patria lingua dedit.*

iii, 7.

*Te modo viderunt iteratos Baetra per ortus;
Te modo munito Sericus hostis equo;*

Y

Hyber;

*Hybernique Getae; pictoque Britannia curru;
Ustus & Eöa decolor Indus aqua.*

Gentibus certa & propria dantur epitheta, aut aliquid tribuitur, quo distingui possint ab aliis. ita Getae vocantur *hyberni*; *munito* Sericus hostis equo; &, Indus *decolor Eöis equis ustus*. At Britannis nec *Caesar*, nec *Tacitus*, qui magna cum cura de iis scripsere, nec alii, quod meminerim, *pictos currus* uspiam dedere. nam quod interpretes conferunt II, 1, 86.

Effeda caelatis siste Britanna jugis;

miror eos non vidisse multum differre inter *pictos currus*, & *effeda caelatis jugis*; atque adeo Maecenatis *effeda* memorari. Itaque mendum latet in verbis,

pictoque Britannia curru.

Id autem, Criticis plaudentibus, hoc modo correxi:

pictoque Britannia vultu:

pictos enim vultus plurimi Britannis tribuere. v. Observ. 1, 1. Martialis XIV, 99.

Barbara de pictis veni bascauda Britannis.

Claudianus de Laud. Stilich. II, 247.

*Inde Caledonio velata Britannia monstro,
Ferro picta genas.*

Pariter autem regiones pro gentibus ponuntur. *Manilius IV, 750.*

*laxo Persis amictu
Vestibus ipsa suis haerens.*

715.

Flava per ingentes surgit Germania partus.

Gallia

*Gallia vicino minus est infecta rubore.
Asperior solidos Hispania contrahit artus.*

720.

*Perque coloratas subtilis Graecia gentes
Gymnasium praefert vultu, fortesque palaestras.
At Syriam produnt torti per tempora crines.*

729.

*Mauritania nomen
Oris habet, titulumque suo fert ipsa colore.*

Voces vero confunduntur in *Virgilii* Culice v. 326.

Huic gerit averfos proles Laërtia vultus;

ubi quidam codices habent, *regit everfos currus*; unde *N. Heinsius* ad *Ovid. A. A. II, 138.* feliciter restituit:

regit averfos proles Laërtia currus.

Curru forte librariis in *Propertii* loco placuit, ut *equis* congrueret.

ib. 49.

*Omnis amor magnus, sed aperto in conjuge major:
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.
Nam mihi quo —*

Conjux apertus cum sententia non optime convenire videtur; nec, *amor in aperto conjuge*, fatiscit: ubi enim reperiatur, *amor in marito*, pro, *erga maritum*, ignoro. Utrique incommodo nostra correctio medebitur:

Omnis amor magnus; sed in apta conjuge major.

Sic enim Latini loquuntur. *Ovidius* *Heroïd. XVII, 191.* *Pont. I, VII, 32.*

Metam. XIII, 756.

*Nec, si quaesieris, odium Cyclopis, amorne
Acidos in nobis fuerit praesentior, edam.*

& IV, 234.

*Invidit Clytie, [neque enim moderatus in illa
Solis amor fuerat.]*

uti recte *Barthius* & *Heinsius* e libris correxerunt. *Apta conjux*
item vocatur, ut III, XXII, 44.

venturae conjugis aptus amor.

Deinde voces, *aptus*, & *apertus*, saepissime commutantur. v. *Dra-*
kenborch. ad *Liv.* XXXI, XXI, 8. qui causas explicat. Postremo
Passeratii vet. lib. habuit, *in apto conjuge.*

ib. 53.

*Omnia surda tacent: rarisque assueta Kalendis
Vix aperit clausos una puella lares.*

Martialis, Umbri vatis imitator, IV, LXVI, 3.

Idibus, & raris togula est excussa Kalendis.

Sed, *puella raris Kalendis assueta*, ferri non potest. Et *Heinsius*
quidem [Adverf. p. 11.] tentabat, *radiis assueta coloque*, vel, *ar-*
visque assueta colendis; *Struchtmeyerus* autem, *lanis assueta*, *Ani-*
madv. Crit. p. 166: me vero meae conjecturae, cum multis olim
communicatae, nondum poenitet:

*Omnia surda tacent: lanisque assueta colendis
Vix aperit clausos una puella lares.*

Loquendi genus, *lanas colere*, tuetur imitatio *Nasonis* A. A. II,

*Inter Iōniacas calathum tenuisse puellas
Creditur, & lanas excoluisse rudes.*

Similis item constructio reperitur Pont. III, III, 107.

At tua supplicibus domus est adfueta juvandis.

Affueta lanis autem dicitur, ut *Virg. Aen. vii, 805.*

*non illa colo, calathisque Minervae
Femineas adfueta manus.*

Sed hanc conjecturam *Wakkerus*, juvenis pereruditus, in his diebus occupavit *Amoen. Liter. p. 103.* cui, *pervenit*, quod poëtae II, XXI, 73. restitui p. 136. pariter placuisse [p. 88.] video.

VI, 47.

*Nec te, quod classis centenis remiget alis,
Terreat: invito labitur illa mari.*

*Quodque vehunt prorae Centauros saxa minantes,
Tigna cava, & pictos experiere metus.*

Imitatur *Broekbusius Carm. p. 355.*

*Nec te, quod cultu non sis speciosa decoro,
Terruerit: lacrimis sic eris apta novis.*

Malim tamen,

*Nec te, quod classis centenis remigat alis,
Terreat.*

Hanc mutationem confirmat primum v. 49.

Quodque vehunt prorae Centauros saxa minantes;

deinde *Vossii* liber, in quo super ultimas literas verbi, *remiget*, scriptum est, *at*; postremo *Statii* imitatio *Sylv. III, 1, 110.*

Nec te, quod solidus contra riget umbo maligni

*Montis, & immenso non unquam exesus ab aevo,
Terreat, ipse adero & conamina tanta juro:*

nam Cuningamus in notis ineditis, quas vir eruditissimus & amicis-
simus Abr. Gronovius mecum communicavit, frustra tentabat,

qui *solidus contra riget umbo.*

VII, 3.

Cynthia namque meo visa est incumbere lecto.

Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos,

Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit.

Et solitam digito beryllon adederat ignis,

Summaque Lethaeus triverat ora liquor.

Ad hunc v. Passeratius notat: „i. e. aqua fluvii Lethes, quia mor-
tui, ut Virgilius ait VI. Aen.

Securos latices, & longa obliviae potant.

Triverat, paulatim minuerat saepe bibendo; quia & filex liquore
teritur. — *Ora summa*, primorem oris partem, i. labra ipsa saepe
ea rigando & alluendo. „Sed quis *labra* nuper mortuorum *Lethaeo*
liquore trita legit? Ego praeferrem,

Summaque Lethaeus tinxerat ora liquor.

Sannazarius, imitator Propertii, Eleg. I, VI, 19.

Te non immemorem charae fore conjugis unquam,

Etsi Lethaeus tingeret ora liquor;

qui forte non aliter legit; & Auctor carminis, quod exhibetur Ob-
serv. Misc. Vol. II. p. 403. & Anthol. Burm. T. II. p. 139.

Tu cave Lethaeo continguas ora liquore,

Et cito venturi sis memor oro viri.

Hoc tamen carmen, quod sagaciter item subodoratus est Burman-
nus,

nus, nuper confictum est, ut alia non pauca, quae simplicibus Itali, & Angli fallacissime venditant; versus autem, *T. c. Lethaeo continguas ora liquore*, de Sannazarii & Propertii carminibus est defumtus. Verba vero, *tinctus*, & *trit*us miscentur in Ovidii libris Pont. IV, VI, 34.

Sed forte non deerunt, qui loco congruentius hoc amplius corrigendum putent,

Summaque Lethaeus tinxerat ora color;
ut apud *Petronium* Fragn. p. 669.

Tinctus colore noctis
Manu puer loquaci.

& *Silium* XII, 243.

niveosque per artus
It Stygius color.

ibid. 32.

Cur nardo flammae non oluere meae?
Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
Injicere, & fracto busta piare cado.
[Lygdamus uratur: candescat lamina verna.
Sensi ego, cum infidiis pallida vina bibi.
Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas.
Dicet damnatas ignea testa manus.]
Quae modo per viles inspecta est publica noctes,
Haec nunc aurata cyclade signat humum.
Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est.
Nostraque quod Petale tulit ad monumenta corollas,
Codicis immundi vincula sentit anus.
Caeditur & Lalage, tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
[Te patiente, meae conflavit imaginis aurum,
Ardenti e nostro dotem habitura rogo.]
Non tamen insector, quamvis mereare, Properti.

Hoc

Hoc ordine versus in pervulgatis & mss. libris disponuntur: at perturbatione peccatum videtur: ex verbis enim, *dotem habitura*, perspicuum est versus 47, & 48.

*Te patiente, meae conflavit imaginis aurum,
Ardenti ex nostro dotem habitura rogo,*

pertinere ad amicam novam *Propertii*; sed secundum ordinem, quo nunc disponuntur, pertinent ad *Lalagen*; quod absurdum: nam *Cynthiae* memoriam colebat, ideoque ab amica nova vexabatur;

*Caeditur & Lalage, tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.*

Versus itaque 47 & 48. sic aptius post 39 & 40. ponentur:

*Quae modo per viles inspecta est publica noctes,
Haec nunc aurata cyclade signat humum.
Te patiente, meae conflavit imaginis aurum,
Ardenti ex nostro dotem habitura rogo.*

Sic item praeclare cohaerebunt:

*At graviora rependit iniquis pensa quasillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est;
Nostraque quod Petale tulit ad monumenta corollas,
Codicis immundi vincula sentit anus.
Caeditur & Lalage, tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Non tamen infector, quamvis mereare, Properti.*

Nam sequor *Marklandum*, qui, *et*, *in*, *at*, mutari volebat ad *Stat. Sylv.* p. 243.

Praeterea non dubito, quin versus 35. cum tribus subsequenti-
bus

[*Lygdamus uratur: candescat lamina vernaë:
[Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi.]*

Aut

*Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas.
Ducet damnatas ignea testa manus.]*

alio pertineat. Mecum facit Scaliger, qui, sequente, ut semper fere, Broekhusio, post 42 collocat hoc modo:

*Caeditur & Lalage tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.*

Lygdamus uratur. candescat lamina verna.

[Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi.]

Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas.

Ducet damnatas ignea testa manus.

Te patiente, meae conflavit imaginis aurum.

fic autem exponit: „Miseris ex persona ipsius novae amicae. Ura-
tur Lygdamus, quia consuluit sagam Nomada super nova amica,
quae fortasse ad ejus interitum spectabant, aut tale quid., quod per
se perspicue falsum, & absolum est. Aptius vero post v. 72. aut
76. collocabuntur hoc modo:

Sed tibi nunc mandata damus.

Nutrix in tremulis ne quid desideret annis

Parthenie.

Deliciae meae Latris, cui nomen ab usu est,

Ne speculum dominae porrigat illa novae.

Lygdamus uratur: candescat lamina verna:

[Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi.]

At Nomas arcanas prodat versuta salivas:

Ducat damnatas ignea testa manus.

Et quoscunque meo fecisti nomine versus,

Ure mihi.

Eo ducunt conjunctivi, *desideret, porrigat, uratur, candescat, pro-
dat*, ut bene Beroaldus, & liber ms. ac *ducat*, pro quo viri docti re-
ponunt, *siccet, urat, signet*. Ut autem morientes saepe scriptis
aut voce vindictam sui mandabant, [v. Briffon. de Form. vii, 156.
& auctor libri Reg. I, II, 5, 8, 9.] sic Cynthia, quae Lygdamum &
Nomada venenum sibi dedisse putabat, post mortem mandavisse fin-

gitor, ut ignis, ardentis laminae, alique cruciatus ad extorquendam veritatem veneficis admoventur. Haec vero mandata rectius in Cynthiam, quam novam amicam convenire, liquet ex Eleg. viii, 68, & 79. ubi pariter *Propertio* de *Lygdami* poena mandat:

*Lygdamus inprimis, omnis mihi causa querelae,
Veneat, & pedibus vincula bina trahat.*

Caeterum *Lygdamus*, & *Nomas* congruenter huic poetae loco junguntur in Inscript. antiq. apud *Gruter.* p. cccclxxxiii. n. 3. ne quis cum *Vulpio* somniet de *Afra* venefica.

IX, I.

*Amphitryoniades qua tempestate juvencos
Egerat a stabulis, o Erythea, tuis,
Venit ad invictos pecorosa palatia montes,
Et statuit fessos fessus & ipse boves,
Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque
Nauta per urbanas velificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes: furto polluit ille Jovem.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora focos.
Hic, ne certa forent manifestae signa rapinae,
Aversos cauda traxit in antra boves.*

Cacus tenebat Aventinum montem, non autem Palatinum. *Virgil.* Aen. viii, 230. *Ovid.* Fast. I, 551. vi, 81. *Columella* I, iii, 7. nisi *Autolycus* ille cuiquam potuit tolerabilis esse conterminus; aut Aventini montis incola, Palatinis ullum gaudium finitimis suis, Cacus attulit. Itaque legendum est:

Accola Cacus erat.

Apposite *Livius* I, 7. Palatinum, in quo ipse erat educatus, munit: sacra Diis aliis Albano ritu, Graeco Herculi, ut ab *Euandro* instituta erant, fecit. *Herculem* in ea loca *Geryoni* boves manu sua abegisse memo-

memorant, ac prope Tiberim fluvium, qua, prae se armentum agens, nando trajecerat, loco herbido, ut quiete & pabulo laeto reficeret boves, & ipsum fessum via procubuisse. ibi quum eum cibo vinoque gravatum sopor oppressisset, pastor accola ejus loci nomine Cacus —: in quibus & alia simillima vides, ex. gr. ut pabulo laeto reficeret boves, & ipsum fessum via procubuisse, & statuit fessos fessus & ipse boves. Frequenter autem librarii vocem, incola, in locum, accola, substituerunt, ut apud Curt. IV, v, 5. Indos Oceani accolae. P. incolae. & Claudian. Ep. v, 1. ad Gennadium:

Italiae commune decus, Rubiconis amoeni

Incola:

nam Barthius, Heinsius, Gesneroque conprobantibus, vere conjecit accola; de quo Burmannus dubitare non debuerat. Vitium vero permansit in Statii Theb. vii, 420.

gemini maris incola narrat

Thebanum toto planxisse Palaemona ponto:

quippe corrigendum est, uti nunc video Burmannum corrigere ad Claudiani l. c.

gemini maris accola narrat.

Permansit item in Valerii Flacci lib. iv, 513.

Saxa vocant magni Strophadas nunc incola ponti.

Quis est enim, qui monitus mecum non faciat emendante,

vocant magni Strophadas nunc accola ponti?

Forte & in Tullii libro de Senect. cap. xxi. permansit: Audiebam Pythagoram, Pythagoreosque, incolae poene nostros, qui essent Italici philosophi quondam nominati, nunquam dubitasse —. nam rectius, opinor, legeretur, accolae poene nostros. Certe Tuscul. Quaest. iv, 1. de Romanis occurrit: erat enim illis poene in conspectu praestanti sapientia & nobilitate Pythagoras, qui fuit in Italia.

Contra apud *Ausonius* *Mosella* v. 279. de *Glaucos*,
Carpathium subiit novus accola pontum,
 reponi debet *incola*, quod ipsa res postulat, & imitatio *Nasonis*
Metam. XIII, 904.

Ecce fretum findens alti novus incola ponti,
Nuper in Euboica versis Anthedone membris,
Glaucus adest.

Non erat itaque, quod *Mariangelus Accursius*, auctor correctionis,
 dubitaret, & sibi ipse diffideret: *Ausonius* enim, quem „mutare
 forsan, quem mutuari maluisse „fuspiciatur, plurimos aliorum ver-
 sus dimidios, atque adeo totos suis carminibus intexuit. In *Clau-*
diani quoque carmine de iv. *Conf. Hon.* 450. pro,

venit accola sylvae
Bructerus Hercyniae,

duo codices offerunt, *incola*, lectionem sequentibus congruentem,
latisque paludibus exit
Cimber, & ingentes Albin liquere Cherusci.

Nihil tamen affirmo.

x, 17.

Urbis, virtutisque parens sic vincere suevit,
Qui tulit aprico frigida castra lare.
Idem eques & frenis, idem & fuit aptus aratri,
Et galea hirsuta comta lupina juba.
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo:
Praebebant caesi baltea lenta boves.
Cossus at insequitur Vejantis caede Tolumni,
Vincere cum Vejios posse laboris erat:
Nec dum ultra Tiberim belli sonus: ultima praeda
Nomentum, & captae jugera pauca Corae.

Et

*Et Veji veteres, & vos tum regna fuistis,
Et vestro posita est aurea sella foro.*

Passeratius: „Livius lib. 1. [38.] Nomentum priscorum Latino-
rum oppidum captum ait a Tarquinio Prisco, quod & refert *Diony-*
sus: [III, L.] Ergo hoc distichon male collocatum, nec referri
potest commode ad Cornelii Cosfi tempora. „Dialectice! Ego
vero sic argumentabar: *Livius* & *Dionysius* consentiunt Tarquinium
cepisse Nomentum: itaque de Romuli temporibus dici non potest,
ultima praeda Nomentum. *Broekhusius* tamen argumentationem ve-
hementer laudavit, atque adeo confidenter edidit:

*Picta nec inducto fulgebat parma pyropo:
Praebabant caesi baltea lenta boves.*
[Nec dum ultra Tiberim belli sonus; ultima praeda
Nomentum, & captae jugera pauca Corae.]
Cossus at insequitur cet.

O judicium, quale te dicam bonum! Rectius monuisset in Gronin-
gano libro meliorem lectionem servari:

*O Veji veteres, & vos tum regna fuistis!
Et vestro posita est aurea sella foro!*

Et, enim fordet natum ex subsequentibus, et vos, Et vestro.

XI, 3,

*Cum semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato stant adamante viae.*

N. Heinsius: leges] „sedes lege. male. „Poëtam tamen scripsisse,

Cum semel infernas intrarunt funera sedes,

tamdiu credam, quoad vulgatae scripturae defensor ostendet, bonum
Latinitatis auctorem dixisse, *funera intrant leges.* *Ovidius* *Metam.*
IV, 432.

*Est via declivis, funesta nubila taxo.
Ducit ad infernas per muta silentia sedes.
Quo simul intravit.*

ib. 7.

ubi portitor aera recepit,

Obserat umbrosos lurida porta rogos.

sic habent non tantum quidam libri scripti; sed & vulgares editiones, quod *Hemsterbusium* fugisse miror ad *Lucian. Tom. i. p. 422.* *rogos* autem *Passeratius*, & *Heinsius* interpretantur, manes, mortuos: sed cogitavisse non videntur, manes umbrosos commode dici non posse; nec *obserat* congruere mortuis: etenim domus & fores *obserantur*, non item mortui. *Hemsterbusius* vero l. c. „minuendae difficultatis in emendatione sola spem ponebat,

Obserat umbrosas lurida porta domos.

Ego vix dubito, quin *Propertius* scripserit:

Obserat umbrosos lurida porta locos;

ut I, XIX, 7.

Illic Phylacides jucundae conjugis heros

Non potuit caecis immemor esse locis.

& *Seneca Agam. i, i.*

Opaca linquens Ditis inferni loca.

Pariter librarii quidam *Propertii* lib. I, XIX, 20. scripsere,

Tum mihi non ullo mors sit amara rogo,

pro, loco, & e contrario *Senecae H. F. 508.*

Consumet unus igne subjecto locus,

pro, rogos. Ubi vero, domos, &, rogos, permutentur, ignoro.

Locos

Locos item *Vulpus* adolescens correxit; sed deinde silentio suo damnavit.

ib. 15.

*Damnatae noctes, & vos vada lenta paludes,
Et quaecunque meos implicat unda pedes.*

Conferunt III, v, 12.

Et quaecunque meum degravat unda caput.

Implicat tamen meam conjecturam juvare videtur,

Et quaecunque meos implicat ulva pedes:

quae multis valde placuit, in his *Koppierfio*, juveni pererudito, *Observ. Philol.* p. 155. & *Burmanno V. C.* ad *Lotich.* p. 363. ubi exemplis eam firmavit & probavit. A librariis autem saepe, *unda*, substitutum est in locum vocis, *ulva*. v. *Heins.* ad *Ovid. Metam.* XIV, 103.

ib. 89.

*Discite venturam jam nunc sentire senectam,
Coelibis ad curas nec vacet ulla via.*

N. Heinsius emendabat, *fulcire*, vel, *sarcire*: mihi placebat, *lenire senectam*; ut VII, 33.

His ego constitui noctem lenire vocatis;

& *Ovid. Metam.* VI, 500.

Et mihi sollicitae lenimen dulce senectae.

Huic autem correctioni permagnum pondus addit eorundem verborum permutatio facta I, v, 3.

Quid tibi vis, insane? meae sentire furores?

nam

nam *Vossii* liber habet, *lenire*. Sed inventi gloria debetur viro doctissimo, cujus conjectura memoratur in *Elect. Eton. Maj. p. 184.*

ib. 97.

*Haec est feminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi meritum libera fama rogum.*

Rogum Passeratius explicat, manes, mortuam: mihi blanditur antiquissima conjectura, quam cum plurimis communicavi:

Laudat ubi meritum libera fama torum:

sive capias pro conjugio, sive conjugē: *torus* enim frequenter a poetis hac potestate ponitur. v. *Heinsf. ad Ovid. Her. xix, 100.* Ipse *Propertius III, x, 6.*

Et quisquis fido praetulit arma toro.

Nec aliter lectus usurpatur II, v, 15.

Felix Admeti conjux, & lectus Ulyxis,

Et quaecunque viri femina limen amat:

ubi Graecos pariter loqui politissimus *Livineius* ostendit. Ea vero librariorum consuetudo fuit, ut, *rogus*, ingererent pro, *torus*. v. *Heinsf. ad Ovid. Amor. II, xiv, 39.*

Caeterum versus hujus Elegiae foedisime perturbati sunt. Ipsa ratio tamen Criticos docere poterat, eam sic contextam fuisse, ut *Cornelia*, virum solata, causam oraret, causaque perorata, liberos illi commendaret, ipsosque officii & pietatis, patri praestandae, admoneret. Itaque laudandus est *Scaliger*, quod versus, *Filia tu specimen* cet. qui in scriptis libris ante commendationem liberorum collocantur, in finem carminis rejecit. Sed hoc amplius ultimi versus ponendi sunt ante versus, *Nunc tibi commendo* cet. hoc modo,

*Sed bene habet. Nunquam mater lugubria sumsi.
Venit in exsequias tota caterva meas.*

Causa

Causa perorata est. flentes me surgite testes,

Dum pretium vitae grata rependit humus.

Moribus & coelum patuit. sim digna merendo,

Cujus h. o. v. a.

Nunc tibi commendo communia pignora natos.

Haec cura & cineri spirat inusta meo.

Fungere maternis vicibus, pater. —

Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos.

Prole mea Paullum sic juvet esse senem.

In hac autem insigni versuum traiectione magnis Criticis cumulate satisfeci.



C A P V T X.

Conplures versus Ovidio sunt suppositi. *Caussa.* N. Heinsius in iis tollendis longe caeteris praestat Criticis. Plerosque tamen Withofius retinet, sed re-
fectos. *Exempla.* Conatus refutatur. Phoenix Heliopolin venit. *Alia.*
Conceditur tamen Heinsium rejicere versus, qui, levi mutatione facta, re-
tineri possint; atque adeo, quos ipse carminum contextus esse servandos do-
ceat. *Exempla.* Tentatus Valerii Flacci versus. Phoebus, non Tethys,
sparsas sui currus partes, & equos collegit. Actaeon cornua sua solitis
in undis vidit. Milo male dicitur in amne fluidos lacertos spectasse. Inter
Ovidianos etiam nunc latent versus poëtae suppositi. Quosdam Burmannus in-
dicavit. Idem reprehenditur. *Difficultas hujus Criticae partis.*

Satis constat, cum caeteris poëtis, tum maxime *Nasoni*, versus ab
hominibus male sedulis esse suppositos. *Caussam* Capoferreus post
alios explicat ad *Metam.* x, 507: „ In memoria habendum est, id
„ quod viri docti jam pridem testificati sunt, in neminem poëtarum
„ plus sibi temeritatem quorundam sciolorum permisisse, quam in
„ hunc, ut cui, pro candore ac facilitate sua uni omnium maxime
„ inter manus versanti, facillime possent ineptiarum suarum sca-
„ biem affricare. „ Quapropter editores in eo certatim elabora-
runt, ut hae fordes abstergerentur, & libri magis magisque splende-
rent.

In suppositis autem versibus notandis & submovendis quondam felicissimus fuit *N. Heinsius*, Criticus intelligentium iudicio probatissimus: unus enim plus praestitit, quam caeteri omnes. Pauci tamen, tanquam *Burmannus* & *Withofius*, audaciam reprehenderunt, & temeritatem; sed diversas ingressi sunt vias. Siquidem *Burmannus*, in refutatione nimium saepe versatus, interdum notas, quas viri docti, in primis *Heinsius*, apposuerant ad suspectos versus, in editione postrema delevit; *Withofius* autem plerosque versus, quos iidem notaverant, in officinis falsariorum factos rati, refecit, & inperitis venditavit.

Ne videatur hoc incredibile, pauca de multis exempla ex variis libellis & chartis, quas rari videre, collecta, supponam.

Burmannus v. 95. ep. x. Heroïd.

[Coelum restabat. timeo simulacra Deorum.]

gravi nota damnaverat: „Nescio quid spurii & non Ovidiani sonet
„hic versus, qui forte a sciolo quodam ex centonibus aliunde con-
„futus est —. quare puto ejectum & loco motum genuinum ver-
„sum, qui sequenti pentametro aptius cohaereat. continuïsse vero
„hunc sensum puto: sive deserta est & incolis vacua, destituor
„praeda feris, sive colunt viri, diffidimus illis. „ Ultima tamen-
„etfi *Withofius* [in Annotat. ad funebrem Laudationem *Simmermanni*
p. 52.] probat, tamen apponit: „In eo vero Vir Celeb. errat, quod
„putet, genuinum versum hinc loco fuisse motum, quasi is adhuc
„alibi delitescat. Atqui certus sum, genuinum illum sub om-
„nium literarum ductibus hujus scelerate interpolati versiculi te-
„ctum latere. — ita Ovidius, nisi fallor, scripsit unice:

„Seu nihil hic exstat timidae succurrere dignum. „

Sed nemo sibi persuadere poterit librarios e verbis,

Seu nihil hic exstat timidae succurrere dignum,
finxisse,

Coelum restabat. timeo simulacra Deorum.

Idem p. 53. in versibus *Heinsio* suspectis [41, 42. Ep. xii.] pro,

[Mar-

[Martis erant tauri plusquam per cornua faevi,
Quorum terribilis spiritus ignis erat.]

reponit:

Martis erant tauri, *Colchis prope noxius ipsis caet.*

cujusmodi correctiones ne refutari quidem debent.

Tolerabilior est, quam [Annot. ad Laudat. Fun. *Pagenstecher* p. 63.] facere conatus est in Ep. xx, 101.

Testis erit Calydonis aper. nam scimus, ut illo

Sit magis in natum saeva reperta parens.]

Testis & Actaeon —

Quaeque superba parens —

Nam distichon, quod *Heinsio* videbatur adulterinum, sic reformat:

Testis erit Calydonis aper, *tam saevus*, ut isto

Vix magis —

in quo scripturae MSS. vestigia remanent; ejus autem sententiae versus, uti recte monet, subsequencia postulant:

Testis & Actaeon —

firmat vero simillimus locus *xxi*, 177.

Numquid in umbroso cum velles fonte lavari,

Imprudens vultus ad tua sacra tuli?

Praeteriine tuas de tot coelestibus aras?

Atque tua est nostra sprete parente parens?

Sic quoque tamen, ut, quemadmodum sentio, loquar, *aper* ille *testis* mihi displicet, atque adeo totum distichon sordet.

Metam. i, 545. legitur in pervulgatis libris:

Victa labore fugae, spectans Peneidas undas,

Fer, pater, inquit, opem; si flumina numen habetis.

[Qua nimium placui, tellus, aut hisce, vel istam,

Quae facit, ut laedar, mutando perde figuram.]

Vix prece finitâ, torpor gravis adligat artus.

Duos autem versus, qui diversis literis exarati sunt, ab *Heinsio*, non una de causa rejectos, hoc pacto [*Praemet. Cruc. Crit. p. 113.*] corrigere conatur:

*Cui nimium placui, vel eum tu siste, vel istam,
Quae facit, ut laedar, mutando perde figuram.*

Mihi vero videntur adulterini: primum, quod ridiculi sunt: deinde, quod non tantum trajiciuntur in libris, sed & 547. in antiquissimo Palatino deest, uterque autem in Gronoviano: tum, quod *Lactantius* in argumento fabulae non agnoscit: „*Illa patrem invocavit, ut virginitati suae, quam sibi permiserat, ferret auxilium. cuius ille auditis precibus, filiam Deorum auxilio, ut vim effugeret, in laurum convertit:*„ denique, quod, illis ejectis, carmen fit elegantius:

*Fer, Pater, inquit, opem, si flumina numen habetis.
Vix prece finita, torpor gravis adligat artus:
Mollia cinguntur tenui praecordia libro.*

Nihil me movet haec argumentatio *Withofii* p. 112: „preces antecessisse ostendunt verba, *Vix prece finita*. Nam illa duo, *Fer, opem*, tantum abest, ut preces possint dici sola, ut prorsus non indicent, quid *Daphne* petat, desideretque. At mos *Nasonis* perpetuus est in talibus non modo certas preces praemittere, sed etiam ominosas & eventum quodammodo indicantes. Refutatur enim similibus precibus, quae reperiuntur *Metam. viii, 849.*

*Et vicina suas tendens super aequora palmas,
Eripe me domino, qui raptae praemia nobis
Virginitatis habes, ait. (haec Neptunus habebat.)
Qui prece non spreto, quamvis modo visa sequenti
Esset hero; formamque novat; vultumque virilem
Induit, & cultus piscem capientibus aptos.*

Lib. viii, 286.

*Et setae densis similes hastilibus horrent,
[Stantque velut vallum, vel ut alta hastilia setae.]*

Alteruter versus in libris non paucis omittitur; ideoque ab omnibus fere Criticis rejicitur. Haec tamen adeo nihil eum movent, ut in Annot. ad Laudat. Fun. *Pagenstecheri* p. 57—59. utrumque tueatur; sic autem reformet posteriorem:

Stantque velut vallum, velut edita in hystrice tela.

sed vel solae voces, *setae, hastilia*, sic repetitae falsarium patefacere queant. Hunc autem versum finxisse posteriorem verisimile puto.

Idem Praem. Cruc. Crit. p. 183. versus *Heinsio* suspectos [xiii, 378, 379.]

Per si quid superest, quod sit sapienter agendum,

[Si quid adhuc audax, ex praecipitique petendum,

Si Trojae fati aliquid restare putatis,]

Este mei memores.

hoc modo corrigere conatur:

Si quid adhuc Calchas hac praecipit arte petendum,

Si Trojae fati aliquid restare putabit.

Erunt tamen, quibus e geminatis rhythmis, *agendum, petendum; fati, putatis*; ipsa monachorum claustra redolere videantur.

xv, 400.

Se super imponit; finitque in odoribus aevum.

Inde ferunt, totidem qui vivere debeat annos,

Corpore de patrio parvum Phoenica renasci.

[Cum dedit huic aetas vires; onerique ferendo est;

Ponderibus nidi ramos levat arboris altae:

Fertque pius cunasque suas, patriumque sepulcrum;

Perque leves auras Hyperionis urbe potitus,

Ante fores sacras Hyperionis aede reponit.]

Quinque postremos versus sibi suspectos hoc iudicio damnavit Aristarchus Batavus ad 404: „Versus hic adulterinus est. Metuo, ne & proxime praecedens & tres sequentes ab aliena manu sint inculcati. ita duodecim versibus totam de Phoenice historiam Naso

„absolverit. „ Ad probandam sententiam videbatur adjuvare repetitio verborum, *ferunt, ferendo, fert*; &, *pius*, proxime *cunis* adjunctum, cum *sepulcro* rectius adjungeretur. Aliter atque ego *Wit-hofius* judicabat in *Ephem. Duisburg. a. 1746. n. 36.* sic interpolans:

*Perque leves cunasque suas patriumque cubile
Ungue ferens auras Hyperionis aede reponit.*

Enimvero tales interpolationes, meo iudicio, ne verisimiles quidem sunt; haec autem vehementer improbanda, propterea quod ejus fundamentum in aqua jactum est. Nam quod Phoenicem negat Helio-
polin venisse, scriptores ajunt innumerabiles. v. *Burm. ad Lactant. de Phoen. v. 121.*

Quam pedibus gestans contendit Solis ad urbem;

uti feliciter restituit, pro, *ortum*; &, qui plures jam testes cita-
verat, *Barthius* ad *Claudian. de Phoenice v. 90.*

Ibid. v. 422.

*sic magna fuit censuque virisque,
Perque decem potuit tantum dare sanguinis annos,
Nunc humilis veteres tantummodo Troja ruinas,
Et pro divitiis tumulos ostendit avorum.*
[Clara fuit Sparte: magnae viguere Mycenae:
Nec non Cecropiae; nec non Amphionis arces.
Vile solum Sparte est: altae cecidere Mycenae.
Oedipodioniae quid sunt, nisi fabula, Thebae?
Quid Pandioniae restant nisi nomen Athenae?]

Ultimi versus inopportuni sunt, & historiae repugnant; in veteribus autem libris vel hic, vel ille deest, atque adeo duo priores in unius margine ponuntur. Quid? quod tempus, quo versificatores in si-
milibus delectabantur sonis, indicant. Quid? quod iis omis-
sissime cohaerent:

*Nunc humilis veteres tantummodo Troja ruinas,
Et pro divitiis tumulos ostendit avorum.
Nunc quoque Dardaniam fama est consurgere Romam.*

Ita-

Itaque sequor *Heinsium*, qui tollendos esse censet. Contra *Withofius* Annot. in Laudat. Fun. *Pagenstecheri* p. 64. omnes retinet, sed crebris locis inculcatos & resectos hoc modo:

Nunc humilis veteres quasdam modo Troja ruinas, caet.

Clara sit ut Sparte, magnaeque in honore Mycenae, caet.

Oediponionis quin nil, nisi nomina, Thebis,

Nil Pandionis restare querentur Athenis.

Credas eum voluisse Monachos reformare & velut recoquere.

Fast. VI, 751.

[Tunc cum observatas augur descendit in herbas;

Ufus & auxilio est anguis ab angue dato.]

Et hos versus vir eximius „ spuriae judicabat esse notae;„ sed *Withofius* in *Ephem. Duisburg.* a. 1752. n. 51. reponebat:

Tunc, cum more sagax augur *Polyidos* eodem

Ufus.

Et miramur inveniri, qui Criticos facere dicant

Candida de nigris. —

Pontic. II, 11, 31. vulgatur:

Tuta petant alii. Fortuna miserrima tuta est:

Nam timor eventus deterioris abest.

[Qui rapitur fati, quid praeter fata requirat?

Saepe creat molles aspera spina rofas.

Qui rapitur spumante salo, sua brachia cauti

Porrigit, & spinas duraque saxa capit.]

Accipitrem metuens pennis trepidantibus ales,

Audet ad humanos fessa venire sinus.

Aristarchus autem *Batavus* ad v. 33. notat: „ Nonnulli ex antiquis: „ omittunt hoc distichon, quidam proximum. Alii ex ambobus: „ unum faciunt, utroque mediorum versuum omisso. Ego utrumque distichon superfluum & tollendum esse censeo. „ Utrumque

vero

vero *Withofius*, antiquum obtinens, in *Ephem. Duisb. a. 1751. n. 20.* servat, sed prius ita mutatum:

Qui rapitur ventis, quid praeter litora quaerit?

Saepe licet multis aspera visa locis.

Ego subirascor hominis obstinationi. Quis enim, nisi plane plumbeus sit in Criticis, dubitet, quin nebulo prius distichon e posteriore conflaverit? Quis autem credat librarios e verbis,

Saepe licet multis aspera visa locis,

fecisse,

Saepe creat molles aspera spina rosas?

Ad hasce correctiones adjungi simillimae possunt, quas in *Silio*, *Statio*, *Juvenale*, & aliis fecit; sed omitto, ne quid injucunditatis habeat longa reprehensio. Quippe perspicuum puto, pessime rem gerere, qui semper laborent, quemadmodum versus merito suspectos, et in marginibus bonorum librorum scriptos, atque adeo penitus omisos, retineant.

Nec tamen *Heinsii* studiosus ac fautor omnes hujus generis correctiones, ab ingenioso viro factas, approbo; quippe qui fatear in complures cadere illud poëtae *Cordubensis*: *Excescit medicina modum.* Nam, ne dicam de singulis, interdum versus ejecit, qui, parva mutatione facta, retineri potuerant. Sic *Metam. vi, 537.*

Omnia turbasti, pellex ego facta sorori:

Tu geminus conjux. [non haec mihi debita poena.]

„ hemistichium putat additum a sciolo, & lacunam esse relinquentem. „ Sed, ut mittam de falsa dimidiorum versuum suspitione, plerique libri veteres offerunt; hostis *m. d. p.*: unde *Withofius* *Praemet. Cruc. Crit. p. 181.* feliciter eruit:

hostis mihi debita Procne.

Idem *p. 182.* versum eidem suspectum *Trist. III, xii, 52.*

[Jamque suum mihi dat pro lare Poena locum?]

prae-

praeclare correxit hoc modo:

Jamque *tuum* mihi *das* pro lare, *Ponte, solum?*

Sic V, 1, 15.

Delicias si quis lascivaque carmina quaerit,
[Praemoneo, nunquam scripta quod ista legat.
Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,]
Aptior, ingenium come, Tibullus erit.

ad v. 16. hanc apposuit notam: „versus hic mihi pro Ovidiano non est, ut nec ille, qui mox sequitur.„ At *Withofius* p. 141. versum trajiciens, & alterum, quem sine causa damnavit, recipiens, admirabiliter restituit:

Delicias si quis lascivaque carmina quaerit,
Aptior, ingenium come, Tibullus erit.
Aptior huic Gallus, blandique Propertius oris,
Totque alii, quorum nomina magna vigent.
Atque utinam numero ne nos essemus in illo!

Gravius autem lapsus est, quod censoria nota damnavit, quos ipse carminis contextus haud esse damnandos docere potuisset; ut *Heroid.* xiv, 105.

Inachi, quo properas? eadem sequerisque fugisque.
Tu tibi dux comiti: tu comes ipsa duci.
Per septem Nilus portus emissus in aequor
Exiit insanae pellicis ora bovi.
[Ultima quid refero, quorum mihi cana senectus
Auctor? dant anni, quod querar, ecce, mei.]
Bella pater patruusque gerunt: regnoque domoque
Pellimur. ejectos ultimus orbis habet:

nam si distichon, [109, 110.] ei „non uno nomine suspectum,„ demas, carmen minus apte cohaerebit.

Pejus autem cohaerebunt ultima sequentis epistolae [xv, 211.]:

Sive redis, puppique tuae votiva parantur
Munera; quid laceras pectora nostra mora?

Solve ratem. Venus orta mari, mare sternet eunti.

Aura dabit cursum. tu modo solve ratem.

Ipse gubernabit residens in puppe Cupido:

Ipse dabit tenera vela, regetque manu.

Sive juvat longe fugisse Pelasgida Sappho;

(Non tamen invenies, cur ego digna fuga.)

[Hoc saltem miserae crudelis epistola dicat;

Ut mihi Leucadiae fata petantur aquae.]

si postremum distichon, cujus sententiam non assequebatur, ejus imperio rejeceris. Sensit hoc *Graevius* Syll. Epist. *Burm.* T. iv. p. 599. prudenter & amice monens: „In notis tuis ad 219. jus-
„ sisti distichon illud ultimum exscindere tanquam adulterinum, &
„ cingulis id circumdedisti: sed maxime genuinum mihi videtur
„ esse, & sine illo sententiam nullam esse illius loci. Sive, inquit,
„ abhorres a meo complexu, & longe hinc tibi fugiendi animus sit,
„ quamvis nihil invenias in me dignum fuga, hoc saltem mihi tua
„ nunciet epistola, te scilicet fugere meum conspectum, & nolle
„ unquam ad me redire, ut me conferam Leucatem in montem si-
„ tum in aquis Leucadiis, & inde praecipitem me dem, ut amore
„ lever:„ unde parum felix conjectura viri docti in notis ineditis
„ pariter refutatur: *Hoc saltu miserae caet.*
Vehementer itidem *N. Heinsius* errat, quod versus 217, 218. *Si-
ve juvat caet.* post 211, 212. poni vult hoc modo:

Sive redis, puppique tuae votiva parantur

Munera;

Sive juvat longe fugisse Pelasgida Sappho;

(Non tamen invenies, cur ego digna fuga.)

Solve ratem. Venus orta mari, mare sternet eunti.

Ipse gubernabit residens in puppe Cupido.

sic enim Sappho sibi nocitura peteret. Sed ad propositum redea-
mus.

Idem xx, 91.

Nunc reus infelix absens agor; & mea, cum sit

Optima, non ullo causa tuente perit.

[Hoc

[Hoc quoque, quod jus est, sit scriptum injuria nostrum:
Quod de me solo nempe queraris habes.]

*Non meruit falli mecum quoque Delia. si non
Vis mihi promissum reddere, redde Deae.*

medium distichon censet esse adulterinum. Non ego: subsequens enim docet esse genuinum.

Eadem Epist. v. 207.

Scribis, ut invalidum liceat tibi visere corpus.

Es procul a nobis: & tamen inde nocet.

[Mirabar, quare tibi nomen Acontius esset:

Quod faciat longe vulnus, acumen habes.]

Certe ego convalui nondum de vulnere tali;

Ut jaculo, scriptis eminus icta tuis.

nonnemo medios itidem versus poëtae non esse judicat. Ego, quam venusti sint, non disputo; sed ajo retinendos esse. Mecum facere sequentes ipse vir summus fatebitur, si velit diligenter attendere.

Artis Amat. I, 343. codices omnes exhibent:

Ergo age, ne dubita cunctas superare puellas.

Vix erit e multis quae neget una tibi.

Quae dant, quaeque negant, gaudent tamen esse rogatae.

Ut jam fallaris, tuta repulsa tua est.

[Sed cur fallaris? cum sit nova grata voluptas?

Et capiant animos plus aliena suis?]

Fertilior seges est alienis semper in agris:

Vicinumque pecus grandius uber habet.

Heinsius tamen „metuit, ne distichon [347, 348.] sit ab interpo-
„latrici manu confictum, cum ad rem non satis faciat., sed se-
quens metuere vetabat.

Metam. II, 394.

Talia dicentem circumstant omnia Solem

Numina: neve velit tenebras inducere rebus,

Supplice voce rogant. missos quoque Jupiter ignes

Excusat, precibusque minas regaliter addit.

[Colligit amentes, & adhuc terrore paventes,
Phoebus equos, stimuloque domans & verberare saevit:
Saevit enim, natumque objectat, & inputat illis.]

At pater omnipotens ingentia moenia coeli

Circuit: & ne quid labefactum viribus ignis

Corruat, explorat.

Hic ad v. 398. notat: „ Mihi trium horum versiculorum fides non-
„ nihil est suspecta, tertii inprimis. „ Offendebat forte repetitio
verborum, *saevit, saevit*; & rhythmus, *amentes, paventes*. Eo
certe graviter offensus *Withofius* Praemet. *Cruc. Crit.* p. 184. repo-
nebat:

attonitos, & adhuc terrore paventes.

Ut ut est, rejectis duobus versibus, *Colligit - Phoebus equos -*, caete-
ri non cohaerebunt:

Jupiter ignes

Excusat, precibusque minas regaliter addit.

At pater omnipotens [Jupiter] ingentia moenia coeli

Circuit.

Tuetur itidem rejectos imitatio *Lucretii* manifesta v, 397.

Ignis enim superavit, & ambens multa perussit,

Avia cum Phaëthonta rapax vis Solis equorum

Aethere raptavit toto, terrasque per omnes.

At pater omnipotens ira tum percitus acri

Magnanimum Phaëthonta repentis fulminis ictu

Deturbavit equis in terram; Solque cadenti

Obvius aeternam suscepit lampada mundi;

Disiectosque redegit equos, junxitque trementes:

Inde suum per iter recreavit cuncta gubernans.

Scilicet, ut veteres Grajū cecinere poëtae.

Eadem quidem verba reperias: *At pater omnipotens.*

Hic autem locus in memoriam redigit haud dissimilem, sed sus-
pectum, *Valerii Flacci* v, 430:

Flebant populeae juvenem Phaëthonta sorores,

Ater

*Ater & Eridani tepidum globus ibat in amnem:
At juga vix Tethys sparsumque recolligit axem,
Et formidantem patrios Pyroënta dolores:*

ut enim Tethys Solem in Iberum mare cadentem excipiat II, 36. sic juga Phoebei currus, & equos dispersos vix commode recolligit. Nonnemo certe congruenter Ovidio, Lucretio, Lucianoque T. I. p. 280. scripsisset:

*At juga vix Phoebus, sparsumque recolligit axem,
Et formidantem patrios Pyroënta dolores:*

aut, *Titan*, quod nomen usitatum poëtae. Favet quidem vox, *patrios*. Sed in viam.

Lib. III, 198. nunc ex uno codice Leidenfi vulgatur:

*Additus & pavor est. fugit Autonoeius heros,
Et se tam celerem cursu miratur in ipso.
[Ut vero solitis sua cornua vidit in undis,]
Me miserum! dicturus erat, vox nulla secuta est.*

antehac:

Ut vero vultus et cornua vidit in undis.

ad quae N. Heinsius: „versum hunc frigidum & insulsum meo tolle
„periculo, quanquam scriptis, quotquot vidi, membranarum tenaci-
„ter inhaerentem. nisi quod in uno Leidenfi,

Ut vero solitis sua cornua vidit in undis,

„aliquanto rectius legebatur. „Ego delicatissimum fastidium non
fero, propterea quod Ovidius simillime de aliis loqui solet; ut de
Narcisso III, 499.

Ultima vox solitam fuit haec spectantis in undam.

de Iö I, 619.

*Venit & ad ripas, ubi ludere saepe solebat,
Inachidas ripas; novaque ut conspexit in undis*

Cornua, pertimuit, seque externata refugit.

& Heroïd. xiv, 89. de eadem:

*Adstitit in ripa liquidi nova vacca parentis,
Cornuaque in patriis non sua vidit aquis.
Conatoque queri mugitus edidit ore,
Territaque est forma, territa voce sua.*

Metam. xv, 565. de Cipo:

*Aut sua fluminea cum vidit Cipo in unda
Cornua, (vidit enim) falsamque in imagine credens
Esse fidem, digitis ad frontem saepe relatis,
Quae vidit, tetigit.*

& de Milone v. 229.

*fletque Milon senior, cum spectat in amne
Illos, qui fuerant solidorum mole tororum
Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.*

uti J. F. Gronovius corrigebat, pro, *inanes*; sed infeliciter. Ut enim quisque vultum suum videat in amne, fonte, speculo; sic *lacertos*, oculis patentes, *in amne spectare* non necesse est. Praeterea contra N. Heinsium Senecae locus est, *Ovidium* pene ad verbum exprimentis, Oedip. 760.

*Donec placidi fontis in unda
Cornua vidit vultusque feros:*

quo Gronovii conjectura firmari potest:

Utque feros vultus & cornua vidit in undis.

Plura colligere taedet argumenta, cum Criticis unum satis esse possit, ejecto versu caeteros non cohaerere.

Eodem ductus argumento vix dubito, quin plures versus, ad quos Aristarchus ille notas apposuit, *Ovidiani* sint; tanquam Metam. iv, 316.

[Cum

[Cum puerum vidit, visumque optavit habere:]

Trist. V, XII, 17.

[Ut patriae veniant, veniant oblivia vestri;
Omnis ut admisit sensus abesse queat.]

& Pontic. IV, XIV, 31.

[Esset perpetuo sua quam vitabilis Ascra.]

Nec tamen ideo, more *Withofii*, tantum virum vehementius infector. Nam cujus iudicium tam prudens & certum est, ut interdum, ficta distinguere conatus a veris, nihil offendant? Equidem ab haeresi *Withofiana* non tantum prorsus abhorreo; sed & multo plures nebulonum versus inter *Ovidianos* adhuc latere censeo.

Mecum facit ipse *Burmamnus*, exagitator audacium Criticorum. Quippe ut suspectos & spurios damnavit Heroïd. IV, 163--166.

[Est mihi dotalis tellus, Jovis insula, Crete.

Serviat Hippolyto regia tota meo.

Flecte feros animos. potuit corrumpere taurum

Mater. eris tauro faevior ipse truci?]

x, 95.

[Coelum restabat. timeo simulacra Deorum.]

in Ibin 401, 402.

[Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis

Impius humano viscere pavit equos.]

439, 440.

[Utve ferox Phalaris, lingua prius ense resecta,

More bovis, Paphio clausus in aere gemas.]

& Metam. x, 305.

[Gentibus Ismariis & nostro gratulor orbi:]

Gratulor huic terrae, quod abest regionibus illis,

Quae tantum genuere nefas.

ubi

ubi tamen multa peccat haec notans ad v. 305: „ Aberat hic versus „ a Florentino S. Marci: & certe mirum videri potest, gratulari „ poëtam Thraciae, ubi modo v. 83. Orpheus docuerat, *amorem* „ *in teneros transferre mares*; quasi παιδεγαστία minus scelus incesto „ esset, a quo tamen se alienum semper ostendit poëta. „ Quippe primum non poëta, sed ipse Orpheus, suae Thraciae gratulatur; dein, ut alia non tangam, semper reperti sunt, qui conjunctiones parentum cum liberis, jure naturae vetitas, damnarent; amores autem puerorum laudarent & celebrarent. Denique, etiam si versus omittatur, eadem tamen sententia manet. Si rejiciendus, ob ταυτολογίαν rejiciendus est. Sufficit enim:

Gratulor huic orbi, quod abest regionibus illis;

quae scriptura codicis unius est venusta *Burmanno* visa. sed haec haec.

Itaque mihi deliberatum est nonnullas hujus generis correctiones in subsequencia distribuere capita. Diu me dubitasse fateor, an attingerem Criticae partem, quae putatur una esse omnium difficillima. Nam cum tota constet ex variis studiis & artibus, in quibus singulis excellere difficile est, tum in hac praesertim sagacitas, & quaedam divinatio, nec mediocris prudentia requiruntur. Movebar etiam clamoribus & conviciis minutorum Criticorum, quibus invidi confectantur ingeniosissimos homines; maxime vero deterrebar exemplis summorum virorum, velut *Heinsii*; quibus saepe parum prospere successisse noveram. Sed cum Criticis nobilissimis & iisdem poëtis non paucos hujusmodi versus merito notasse viderer, diutius dubitandum non putavi, quin notationes ederem, causasque subscriberem. Uberius autem multas explicavi, ut difficilibus & morosis cumulatisime satisfacerem. Non deerunt forte, quibus nonnulla rationum momenta videantur perlevia: sed ipsa sermonis barbaries; turbata rerum sententiarumque series; violatae carminum leges; atque adeo communis hominum sensus omnes, nisi plumbeos in Criticis, aut valde pertinaces, confiteri cogent, plerosque versus a me jure damnatos esse. Utcumque erit, gaudebo tamen exhibitas aegroto & prope desperato poëtae curationes optimorum medicorum consensu probari.

C A P V T XI.

Aliquot versus adulterini de variis Ovidii libris sublati. Suspectum loquendi genus, esuri terna per ora canes. Conplures interpolatorum consuetudines indicantur. Eosdem versus alieno saepe loco reponunt. Rejctus Horatii versus. Nihil deest collationi, extincta Medae flamma ad Iäsonis adspectum revixit, ut scintilla solet a ventris alimentum resumere. Usus verbi exhalare. Aut, &, vel, ab optimis poetis conjunguntur. Forma par animo respondet in illa, Latinum non est. Ingratae rerum verborumque repetitiones, indicant versus suppositos. Alia.

Ovidius Heroïd. ix, 33.

Vir mihi semper abest; & conjuge notior hospes

Monstraque, terribiles persequiturque feras.

Ipsa domo viduâ, votis operata pudicis,

Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.

[*Inter serpentes, aprosque, avidosque leones*

Jactor, & esuros terna per ora canes.]

Me pecudum fibrae, simulacraque inania somni,

Ominaque arcanâ nocte petita movent.

Ante multos annos fensi versus,

Inter serpentes, aprosque, avidosque leones

Jactor, & esuros terna per ora canes.

non esse τοῦ ποιητοῦ; sed παρεμβεβλημένους. Necdum muto sententiam. Quippe primum numeri non videntur Ovidiani,

serpentes, aprosque avidosque leones.

Deinde vehementer dubito, num Latinum sit, *esuros terna per ora canes.* Novi illa,

Per tria partitos qui dabat ora focos;

&, de Cerbero,

vocis horrendae fragor
Per terna missus ora;

&

Latrantem in foribus per tria rostra canem:

quae duo loca putantur *Heinsii* firmare correctionem. Sed inter haec, & inter, *edere per ora terna*, differt. Quam ridicule autem de uno Cerbero dicitur, *esuri terna per ora canes!* Quid vero ederent? an Herculem? Praestaret scriptura *Puteanei* codicis, *haesuros terna per ora canes*.

Praeterea votis, & pecudum fibris mulier inepte videtur interponere, se jactari

Inter serpentes, aprosque, avidosque leones,
& esuros terna per ora canes:

quae melius post somni simulacra legerentur. Auctor enim probabiliter ad somnia retulit; quo diversa lectio ducit,

esuros cerno per ora canes.

Postremo *monstra*, inter quae *Deianira* se jactari queritur, ante hoc tempus, atque adeo nuptias ejus, ab Hercule confecta traduntur. v. *Apollod.* II, VII, 6, 7. *Seneca* H. F. alii.

Itaque delendos censeo versus a nebulone fictos ex 61, 87, 95, 93:

Inque canes totidem trunco digestus ab imo
Cerberus.

Huic autem praecedens occasionem fingendi dedisse videtur,

Monstraque, terribiles persequiturque feras.

iis vero versibus deletis, quae veritatis nota putatur, apte caeteri cohaerent:

Vir mihi semper adest; & conjuge notior hospes
Monstraque, terribiles persequiturque feras.
Ipsa domo vidua, votis operata pudicis,
Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.

Me

*Me pecudum fibrae, simulacraque inania somni,
Ominaque arcanâ nocte petita movent.*

Idem nuper placuit Auctori Specim. *Lucan.* II. p. 57.

Amor. I, x, 15.

Et puer est, & nudus Amor. sine sordibus annos,

Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.

Quid puerum Veneris pretio prostare jubetis?

Quo pretium condat, non habet ille sinum.

[*Nec Venus apta feris, Veneris nec filius, armis:*

Non decet imbelles aera merere Deos.]

Stat meretrix certo cuivis mercabilis aere.

Et hi versus,

Nec Venus apta feris, Veneris nec filius, armis:

Non decet imbelles aera merere Deos.

ad rem, quae tractatur, non faciunt: neque enim de feris armis agitur. Iis autem loco motis reliqui aptius congruunt, atque adeo venusta, & *Ovidio* familiaris restituitur repetitio verborum, *prostare*, & *stat*:

Et puer est, & nudus Amor. sine sordibus annos,

Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.

Quid puerum Veneris pretio prostare jubetis?

Quo pretium condat, non habet ille sinum.

Stat meretrix certo cuivis mercabilis aere.

Interjectionis ansam dare potuit vox, *aere*, & praecedentis *Elegiae* versus 44:

Fusit & in castris aera merere suis.

II, xvii, 14.

Aptari magnis inferiora licet.

Creditur & Nymphe, mortalis amore, Calypso,

Capta, reluctantem detinuisse virum.

Creditur aequoream Phthio Nereïda Regi,

Egeriam justo concubuisse Numae;

Vulcano Venerem: quamvis, incude relictâ,

Turpiter obliquo claudicet ille pede.

[Carminis hoc ipsum genus impar: sed tamen apte

Jungitur herous cum breviori modo.]

Tu quoque me, mea lux, in quaslibet accipe leges.

Te deceat medio jura dedisse toro.

In disticho, quod diversis exaratur literis, risum vix tenere soleo.
Quippe, ut de numeris taceam,

Carminis hoc ipsum genus impar: sed tamen apte,

perridicula videtur argumentatio: *Parva magnis aptari licet. Calypso mortalem detinuit Ulyxen: Thetis cum Peleo concubuit; Egeria cum Numa; Venus cum Vulcano: modus herous apte cum breviori jungitur; Corinna item cum Nasone. Quid multa? praestaret,*

Vulcano Venerem: quamvis, incude relictâ,

Turpiter obliquo claudicet ille pede.

Tu quoque me, mea lux, in quaslibet accipe leges.

Ego quidem sic, omisso disticho, scripsissem. Forfan aliquis, qui nosset Elegiam dici *claudam*, & Elegos *claudos*, ad mentionem Vulcani claudicantis attexuit,

Carminis hoc ipsum genus impar: sed tamen apte

Jungitur herous cum breviori modo.

Ex eo quidem fonte plurimae fluxerunt interpolationes; ut Trist. I, III, 73.

Dividor haud aliter, quam si mea membra relinquam:

Et pars abrumpi corpore visa suo est.

[Sic Priamus [Mettius] doluit, tunc cum in contraria versus
Ultiores habuit proditiōis equos.]

III, xv, 1.

Quae-

Quaere novum vatem, tenerorum mater Amorum;

Raditur hic Elegis ultima meta meis.

Quos ego composui, Peligni ruris alumnus:

Nec me deliciae dedecuerunt meae.

[Si quid id est, usque a proavis vetus ordinis haeres,
Non modo militiae turbine factus eques.]

Mantua Virgilio debet, Verona Catullo:

Pelignae dicar gloria gentis ego.

Versus 5, & 6. commodiore reponuntur loco Trist. IV, x, 5.

Editus hinc ego sum: nec non, ut tempora nostris:

Cum cecidit fato Consul uterque pari.

Si quid id est, usque a proavis vetus ordinis haeres;

Non modo Fortunae munere factus eques.

ubi in duobus libris, *militiae turbine*, pariter atque hic in quibusdam, *Fortunae munere*, reperitur. Hinc suspicor totos inde versus primum in marginem; dein in hujus Elegiae contextum migrasse. Cohærent quidem,

Nec me deliciae dedecuerunt meae.

Mantua Virgilio debet, Verona Catullo:

Pelignae dicar gloria gentis ego.

Similis tamen verborum constructio notatur Fast. IV, 309.

Claudia Quinta genus Clauso referebat ab alto:

Nec facies impar nobilitate fuit.

Casti quidem, sed non & credita.

Ut ut est, eodem conplures argumento ducti, maxime N. Heinsius, non paucos de libris *Virgilii* versus, in melioribus praesertim omisos, sustulerunt; ut Ecl. I, 18. Aen. IV, 528. VIII, 46. IX, 28, 121, 151, 524.

Debuerant & tollere de *Horatii* lib. I. Ep. I. v. 56; qui loco commodiore [Sat. I, vi, 74.] recurrit. Etenim perridiculi videntur senes,

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.

Mecum *Cuninganius*, *Sanadonius*, & *Jonesius* faciunt. Dissentit quidem *Marklandus* in Explic. Vet. Aliq. Auctor. p. 256. leviter corrigens:

*haec recinunt juvenes dictata, senesque, &
Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.*

Sed, ut alia non tangam, vehementer dubitari potest, an, sic positi,

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto,
denotare queant *pueros*. Certe Satyr. I, vi, 74. legitur:

*Quo pueri, magnis e Centurionibus orti,
Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto,
Ibant, octonis referentes Idibus aera.*

Dissentit itidem *Gesnerus*: „Hic illo [versu] Satirice utitur, ut in-
„ dicet, senes etiam toto die puerili illa exercitatione computandi,
„ numeros & aera suarum rationum tractandi, occupatos esse. Ita
„ hic versus, qui insiticius videri poterat, & visus est *Cuningamo*,
„ gratiam & Venerem addet orationi. „ Sed talis argumentatio
Criticis non satisfaciet.

Metam. v, 227.

*Quin etiam mansura dabo monumenta per aevum,
Inque domo soceri semper spectabere nostri:
[Ut mea se sponsi soletur imagine conjux.]*

Ultimo versu *Perseus* non satis decore facetus videtur; praesertim cum subsequatur v. 236.

*Victor Abantiades patrios cum conjuge muros
Intrat.*

Ego scripsissem:

*Quin etiam mansura dabo monumenta per aevum,
Inque domo soceri semper spectabere nostri.*

Nec deerunt forte, qui non aliter *Ovidium* scripsisse judicent.
Lib. vi, 279.

*A quibus ad coelum liventia brachia tendens,
 Pascere, crudelis, nostro, Latona, dolore;
 Pascere, ait; satiaque meo tua pectora luctu:
 [Corque ferum satia, dixit: per funera septem]
 Efferor: exsulta; victrixque inimica triumphat.*

Heinsius ad 282: „Cum *ait* jam praecesserit, otiosum est hoc lo-
 „ lo τὸ *dixit*. quare tollatur meo periculo hic versus, quem com-
 „ menti sunt, qui non intelligebant, quantum esset acuminis in il-
 „ lo, *Efferor*. nisi mavis praecedentem tolli., Sed antecedentes,

*Corporibus gelidis incumbit; & ordine nullo
 Oscula dispensat natos suprema per omnes.*

melius conveniunt v. 281. *Pascere, ait, quam sequenti, Corque
 ferum satia, dixit.* Deinde dimidius versus huc translatus est ex
 simillimo loco [ix, 175.]:

*tendens ad sidera palmas,
 Cladibus, exclamat, Saturnia, pascere nostris:
 Pascere: & hanc pestem specta, crudelis, ab alto:
 Corque ferum satia:*

qui cum positus esset ante oculos *Capoferrei*, tamen corrigere cona-
 tus est:

*satiaque meo tua lumina luctu,
 Corque ferum satia, vixi: —*

Servandus igitur est v. 281. delendus autem 282: quod inficeta rei
 verborumque repetitio,

*Pascere, ait; satiaque meo tua pectora luctu:
 Corque ferum satia, dixit —*

vel maxime confirmat. *Dixit*, autem peti potuit e. v. 286. *Dixe-
 rat; ut, per funera septem Efferor, e 285. post tot quoque funera vivo.*
 Lib. vii, 74.

*Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras:
 Quas nemus umbrosum, secretaque silva tegebat.*

Et

*Et jam fortis erat, pulsusque residerat ardor;
 Cum videt Aesoniden: extinctaque flamma revixit.
 Erubuerē genae; totoque recanduit ore.
 Ut solet a ventis alimenta resumere, quaeque
 Parva sub inductā latuit scintilla favillā,
 Crescere; & in veteres agitata resurgere vires:
 [Sic jam lentus amor, jam quem languere putares,
 Ut vidit juvenem, specie praesentis inarsit.]*

Heinsius ad v. 83: „hic versus pro spurio *is nō pōtē* ablegandus. „
Burmānus autem: „Neque mihi satis placet versus; non enim re-
 „cte dicitur ipse *amor inardere specie juvenis*: sed desiderari tamen
 „aliū, qui respondeat praecedenti, & sensum perficiat puto, &
 „hunc forte pro vero suppositum. nam non solet noster ita compa-
 „rationes claudere, ut scintilla solet resurgere in veteres iras, ita
 „lentus amor; sed addi deberet, sic jam lentus amor & jam langue-
 „re visus, nova incrementa capere, vel simile quid. „ Mihi pla-
 „cet *Heinsii*, versum delentis, sententia; atque argumentum, quo
Burmānus Heinsii sententiam firmat. Illud non probo, quod *Hein-*
sius, deletō v. 83. sequentem retinet. Etenim, sicut bene *Bur-*
mannus, poëta „non solet ita comparationes claudere, ut scintilla
 „solet resurgere in veteres iras, ita lentus amor; sed addi deberet,
 „sic jam lentus amor & jam languere visus, nova incrementa cape-
 „re, vel simile quid. „ Quod autem *Burmānus* adjungit, „aliū
 „desiderari versum, qui respondeat praecedenti, & sensum per-
 „ficiat, & hunc [*Ut vidit —*] forte pro vero suppositum, „non li-
 „benter ei dederim. Nihil enim deest huic comparationi, sive, ut
Vossio placebat, collationi: Amantis Medae restincta flamma ad
 Iäsonis adspectum revixit;

*Ut solet a ventis alimenta resumere, quaeque
 Parva sub inductā latuit scintilla favillā,
 Crescere; & in veteres agitata resurgere vires.*

Si quis tamen dubitet, eum poëta coget credere, qui similitum vel in
 his libris copiam suppeditat; ut IV, 362. V, 570. XII, 276. VI, 46.

*Sed tamen erubuit; subitusque invita notavit
 Ora rubor: rursusque evanuit; ut solet aër*

Pur-

*Purpureus fieri, cum primum Aurora movetur;
Et breve post tempus candescere Solis ab ictu.*

Itaque non dubito, quin, duobus versibus ejectis, legendum sit:

*Et jam fortis erat, pulsusque residerat ardor;
Cum videt Aesoniden: extinctaque flamma revixit.
Erubere genae; totoque recanduit ore;
Ut solet a ventis alimenta resumere; quaeque
Parva sub inductâ latuit scintilla favillâ,
Crescere, & in veteres agitata resurgere vires.*

At male feriat correctores, qui postremos versus ἀρότασιν esse crederent, ἀπόδοσιν subjecerunt;

*Sic jam lentus amor, jam quem languere putares,
Ut vidit juvenem, specie praesentis inarsit:*

quam barbaries, & inficeta rerum verborumque repetitio redarguunt: verborum, *Cum videt Aesoniden, Ut vidit juvenem*; rerum,

*Et jam fortis erat, pulsusque residerat ardor,
Cum videt Aesoniden, extinctaque flamma revixit;*

&

*Sic jam lentus amor, jam quem languere putares,
Ut vidit juvenem, specie praesentis inarsit.*

ib. vs. 577.

*Semanimes errare viis, dum stare valebant,
Adspiceres; flentes alios, terraeque jacentes;
Lassaue versantes supremo lumina motu.*

[Membraque pendentis tendunt ad sidera coeli,
Hic, illic ubi mors deprenderat, exhalantes.]

Capoferreus, adulterinorum versuum diligens investigator, multis docuit argumentis in hoc numero ponendum esse 580.

Membraque pendentis tendunt ad sidera coeli.

Sed, eo sublato, vinculum deerit, quo copulentur,

Dd

Las-

*Lassaue versantes supremo lumina motu,
Hic, illic ubi mors deprenderat, exhalantes.*

Quapropter & hunc tollendum judico, praesertim cum poëta sic illud, *exhalare*, non usurpaverit. Idem *N. Heinsio* visum: sed dubitans, & revocans se subiecit: „nisi emendatione placet succurri, „ ut rescribatur:

„ *Hic, ubi mors, animam, deprenderat, exhalantes.* „

Infeliciter. Etenim mutatio non tolerabilis; omissa copula; ac turbatus ordo verborum repugnant. Ineptus autem versificator sua derivavit e libr. vi, 245.

*Ingemuere simul, simul incurvata dolore
Membra solo posuere: simul suprema jacentes
Lumina versarunt; animam simul exhalârunt:*

quod ignorans *Burmannus* vehementer laborat, quomodo non tuenda tueatur.

Lib. viii, 355. de apro vulnerato:

*Ira feri mota est: nec fulmine secius arsit:
[Lux micat ex oculis, spiratque e pectore flamma.]*

Hunc versum, cum, multis ductus argumentis, adulterinum esse docuissem, deinde vidi *Capoferreum* similibus olim confutasse. Silet tamen *Burmannus*.

Lib. ix, 359. de Dryope mutata:

*Speſtatrix aderam fati crudelis; opemque
Non poteram tibi ferre, soror; quantumque valebam,
Crescentem truncum, ramosque amplexa, morabar:
[Et (fateor) volui sub eodem cortice condi.]*

Apud *Antoninum Liberalem* cap. vi. Periphante in avem mutato, conjux orat, ut in avem, ejus consuetudine utentem, mutetur; & apud nostrum *Metam.* iv, 592. Harmonia, cum maritus in anguem versus esset, rogat:

cur non
Me quoque, coelestes, in eundem vertitis anguem?

Novi tamen aliquem, cui suspectus sit versus,

Et, fateor, volui sub eodem cortice condi.

Quippe post, *aderam, poteram, valebam, morabar*, aptius sequeretur, *volebam; fateor*, autem vix patienter ferri potest. Patientius tamen ferri posset, admissâ veteris amici conjecturâ:

Et pariter volui sub eodem cortice condi.

ibid. v. 619.

Quippe nec ille potest (ut jam mea vota relinquam)

Non tamen ausorum semper memor esse meorum.

Et, quia desierim, leviter voluisse videbor:

[Aut etiam tentasse illum, insidiisque petisse.]

Vel certe non hoc, qui plurimus urit, & ussit

Pectora nostra, Deo, sed victa libidine credar.

Versus 622.

Aut etiam tentasse illum, insidiisque petisse,

mihi suspectus est, quia languet, nec commode pronunciari potest; melius itidem cohaerent,

Et, quia desierim, leviter voluisse videbor:

Vel certe non hoc, qui plurimus urit, & ussit

Pectora nostra, Deo, sed victa libidine credar.

Fictus autem videtur ex 633.

Cum pigeat tentasse, libet tentare, modumque

Exit.

Erunt forte, qui mirentur me non argumentari; fictum esse versum, quem Latinitas non ferat. Negant enim, qui pure & emendate loquantur, *aut, &, vel*, conjungere. *Withofius*, ne plures commemorem, Praemet. Cruc. Crit. p. 114: „Adde, quod in vulgata

„ lectione [Metam. Ovid. i, 546.] usus conjunctionis *aut* sequente
 „ τῶ *vel* sit non adeo Latinus; veteres autem ex duobus illis *aut* &
 „ *vel* alterutrum utrinque usurpare ament. — „ Sed mirari de-
 finent, si consideraverint haec poëtae loca Metam. xv, 600.

*vos urbe virum prohibete, Quirites;
 Vel, si dignus erit, gravibus vincite catenis:
 Aut finite metum fatalis morte tyranni.*

in Ibin v. 285.

*Aut velut Euryali, qui sceptrum cepit ab illo,
 Sint artus avidis anguibus esca tui.
 Vel tua maturet, sicut Minoia fata,
 Per caput infusae fervidus humor aquae.*

v. 299.

*More vel intereas capti suspensus Achaei,
 Qui miser auriferâ teste pependit aquâ.
 Aut, ut Achillidae cognato nomine clarum
 Opprimat hostili tegula jacta manu.*

v. 463.

*Aut, ut Abantiades, aut, ut Cygneius heros,
 Clausus in aequoreas praecipiteris aquas.
 Victima vel Phoebos sacras macteris ad aras,
 Quam tulit a saevo Theudotus hoste necem.
 Aut te devoveat certis Abdera diebus.*

& Propertii III, xx, 25.

*Illic vel studiis animum emendare Platonis
 Incipiam; aut hortis, docte Epicure, tuis:
 Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma.*

& II, II, 58.

*Et incedit vel Jove digna soror:
 Aut cum Munychias Pallas spatiatur ad aras.*

Quamvis enim *vel*, &, *aut* in mss. libris interdum permutentur, ut
 Propertii III, xv, 10: tamen ipsa ratio, legesque carminis non fi-
 nunt semper ad errores librariorum confugere.

XI, 560.

*tenet ipse manu, quâ sceptrâ solebat,
 Fragmina navigii Ceyx: socerumque patremque
 Invocat (heu!) frustra. sed plurima nantis in ore
 Halcyone conjux. illam meminitque refertque:
 Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,
 Optat; & exanimis manibus tumuletur amicis.
 (Dum natat; absentem, quoties finit hiscere fluctus,
 Nominat Halcyonen, ipsisque immurmurat undis.)
 Ecce super medios fluctus niger arcus aquarum
 Frangitur: & ruptâ mersum caput obruit undâ.*

Cui non sufficiant,

*Sed plurima nantis in ore
 Halcyone conjux. illam meminitque refertque;
 Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus
 Optat, & exanimis manibus tumuletur amicis?*

Repertus tamen est, qui, sufficere non ratus, adjiceret:

*Dum natat; absentem, quoties finit hiscere fluctus,
 Nominat Halcyonen, ipsisque immurmurat undis.*

At primum post, *Halcyone*, *illam*, *illius*, inportune ingeritur, *Halcyonen*. Deinde idem narratur, videlicet nantem Ceyca nomen Halcyones in ore habuisse; quod itidem narratur v. 544. & 665. Praeterea, *nantis in ore Halcyone*, &, *Dum natat*, *nominat Halcyonen*, a vitio, quod vocatur *ταυτολογία*, vindicari nequeunt; nec grata est repetitio vocum, *fluctus*, *fluctus*, *fluctus*; &, *undis*, *undâ*. Postremo, quis ferat, *absentem Halcyonen*? Absentem fuisse noveramus ex serie narrationis, & v. 554.

*Ceycis in ore
 Nulla, nisi Halcyone est; &, cum desideret unam,
 Gaudet abesse tamen.*

Aufer itaque vilem pannum vesti pulchrae male assutum.

Non dissimilis interpolatio deprehenditur in his versibus [VIII, 603.]:

Dd 3

Hanc

*Hanc quoque complectar. movit caput aequoreus Rex,
 Concussitque suis omnes adsensibus undas.
 Extimuit Nymphe; nabat tamen. ipse natantis
 Pectora tangebam trepido salientia motu.
 Dumque ea contrecto, totum durescere sensi
 Corpus, & inductâ condi praecordia terrâ.
 [Dum loquor, amplexa est artus nova terra natantes,
 Et gravis increvit mutatis insula membris.]*

Nihil enim differunt,

*totum durescere sensi
 Corpus, & inductâ condi praecordia terrâ,*

&

Dum loquor, amplexa est artus nova terra natantes.

Arguunt & repetitiones verborum, *natantis*, artus *natantes*; terra, terra; *dum, dum*; *complector*, (ita viginti codices, pro, *contrecto*) *amplexa est*. Hinc & *Heinsius* ad v. 605. notavit: „Aut hi quatuor „versus sunt tollendi pro superfluis, aut illa duo, quorum initium, „*Dum loquor*, ne bis idem dicat. Miror interpretes non vidisse. „Priori sententiae liber *Francos.* favet, in quo, sicut indicat *Burmannus*, „deerant versus 604, 605, 606. & duo sequentes margini adscripti. „Sed, meo iudicio, si non v. 609. & 610. certe 609. delendus est. Quis enim ferat inficetum & stultum illud,

*movit caput aequoreus Rex,
 Concussitque suis omnes adsensibus undas.
 [Dum loquor, amplexa est artus nova terra natantes.]?*

Equidem miror *Heinsium* tulisse.

Fast. vi, 802.

*Unde trahit Marcia casta genus.
 Marcia sacrificio deductum nomen ab Anco;
 In quâ par facies nobilitate suâ est.*

[Par animo quoque forma suo respondet in illâ:

Et genus, & facies, ingeniumque simul.]

Nec, quod laudamus formam, tu turpe putâris.

Laudamus magnas hac quoque parte Deas.

Bur-

Burmamnus ad v. 806. *Et genus & facies*]. „ In *Francos.* erat ad-
„ scriptum: Haec adulterina sunt: nam jam ante idem dixerat; &
„ ita censebat *Broekhusius.* „ Quae sic posita sunt, ut ad unum v.
806. pertinere diceret. Totum tamen distichon *Broekhusio* suspe-
ctum fuisse videtur. Ut ut est, ego, licet *Burmamnus* notam de
more parum curaverit, in adulterinis varias ob causas habendum esse
judico. Primum faciem tantummodo laudatam fuisse subsequencia
probant:

Nec, quod laudamus formam, tu turpe putâris.
Laudamus magnas hac quoque parte Deas.

Deinde, *forma par animo respondet in illâ*, Latinum non est; tum
perverse dictum: nam dici debuerat: *animus quoque formae respon-*
det; vel, *animus formae par est*: ut *Metam.* XIV, 322.

Forma viro, quam cernis, erat.
Par animus formae.

Praeterea versificatoris infantiam prodit inficeta rei repetitio. Nam,
quod adulterinis indicatur versibus, poëta jam praecedentibus ex-
plicaverat:

Unde trahit Marcia casta genus.
Marcia sacrificio deductum nomen ab Anco;
In quâ par facies nobilitate suâ est.

Prodit itidem jejuna vocum repetitio, *facies, facies; genus, genus;*
sua, suo. Denique, duobus illis versibus sublatis, apte cohaerent:

Unde trahit Marcia casta genus.
Marcia sacrificio deductum nomen ab Anco;
In quâ par facies nobilitate suâ est.
Nec, quod laudamus formam, tu turpe putâris.
Laudamus magnas hac quoque parte Deas.

quibus similia reperias IV, 306.

Claudia Quinta genus Clauso referebat ab alto;
Nec facies impar nobilitate suâ est.

Casta quidem, sed non & credita.

Postremo magni ponderis est nota, quae reperitur in libro Francofurtensi.



C A P V T XII.

In Tristium libris aliquot versus adulterini notantur. Insignia in modis syllabarum vitia de praestantissimorum poetarum carminibus nondum sublata sunt. Ultima corripit nequit in, responde, vide, vale. Contraria Martialis, Manilii, Valerii Flacci, Phaedri, & Catonis loca jam sunt correctata. De versu Persii, & modo vocis, videsis. Nec vale dicere, nec valedicere ferri potest in Ovidio. Meterea turba nusquam fuit. De Colchis, Euxino mari disjunctis, dici nequit, eos a Tomitis vix Danubio separari. Iäzyx tribus syllabis effertur a bonis poetis; a malis autem Jason, & Jaspis duabus pronuntiantur. Iulus. Iäpetionides. Prometheus ab Ovidio non vocatur Jäpetides. Multi, in his Hemsterbusius, refutati. Candor in amicis non est Ovidianum. Quaedam disticha diversis de causis improbata.

Ovidius Trist. I, viii, 17.

*Quid fuit, ingenti prostratum mole sodalem
Visere, & adloquii parte levare tui?
Inque meos si non lacrymam dimittere casus,
Pauca tamen ficto verba dolore queri?
[Idque, quod ignoti faciunt vale dicere saltem;
Et vocem populi publicaque ora sequi?
Denique lugubres vultus, numquamque videndos
Cernere supremo, dum licuitque, die?]
Dicendumque semel toto non amplius aevo
Accipere, & parili reddere voce, vale?
At fecere alii nullo mihi foedere juncti;
Et lacrymas animi signa dedere sui.*

Quamquam Critici nobiles in eo maxime elaborarunt, ut poetarum scripta correctata & emendata ederentur, nondum tamen curare potuerunt,

tuerunt, ut insignia in modis syllabarum vitia tollerentur. Ut enim nunc alia praetermittam, permansit in hujus Elegiae v. 21.

Idque, quod ignoti faciunt, vale dicere saltem.

Scaliger quidem, *Marcilius*, *Scriverius*, *Vossius*, *Barthius*, & *Daumius* in ea fuerunt haeresi, quae contendebat, imperativos verborum, *responde*, *vide*, *vale*, corripere posse; sed locis bonorum poetarum suspectis aut perspicue mendosis decipiebantur. Nam *Martialis* III, iv, 7. pro,

*Si quando veniet, dicet: responde: poeta
Exierat.*

e Mss. reponendum:

veniet, tu respondeto: poeta caet.

v. *Gruterus*, *Gronovius*, & *Withofius* ad *Caton*. Dist. iv, 5. ubi & in *Manilii* v, 736. pro,

*Sic etiam magno quaedam respondere mundo
Haec natura facit.*

corrigit,

quaedam respublica mundo est:

quam palmarem correctionem *Bentleyus* itidem fecerat.

In *Valerii Flacci* lib. v, 595. legendum esse,

viden' alta comantem

Pectora;

non, vide lata comantem, *Pius*, *Carrio*, *Balbus*, *Heinsius*, & *Burmannus* consentiunt.

In *Phaedro* quoque III, vi, 3. *Burmannus* fidenter edidit:

Vide, dolone ne collum pungam tibi;
pro,

Ee

Vi-

Vide, ne dolone *collum* compungam *tibi*.

Quid? in *Catonis* Distich. iv, xxv. *Erasmus*, & *Withofius* ferre nequiverunt:

Hoc, vide, ne *rursus* *levitatis* crimine *damnes*.

Ille enim, *fuge*; hic probabilius, *cave*, reponendum censuit.

Erunt forte, qui parem *Persio* medicinam ferre velint I, 108.

Auriculas? vide sis, ne *majorum* *tibi* forte
Limina frigescent.

Sane favet *Horatius* Satyr. II, 1, 80.

Sed tamen ut *monitus* caveas, ne forte *negotii*
Incutiat *tibi* quid *sanctarum* *inscitia* *legum*.

Aliis tamen, *vide*, compositum cum, *sis*, correptum videbitur. In
locis quidem duobus *Terentii* corripitur *Heautont*. II, 111, 128.

Sed *heus* *tu*, *vide* sis, ne quid *imprudens* *ruas*?

& 133.

Laudabo. *vide* sis, *tutemet* *mirabere*.

Restat, *vale*; quod *Vossius* A. G. 11, xxv. *Barthius* ad *Grat.*
v. 461. *Daunius* ad *Caton*. Distich. iv, 25. ex hoc potissimum loco
docuere corripit: nam versus, qui legitur *Catal. Pith.* p. 126. [*Anthol.*
Burm. T. 11. p. 154.]

Semper *perpetuo* *vale* *mi* *carissime* *conjux*,

hominis *est* *barbari*; *Maronis* *autem*,

vale, *vale*, *inquit*, *Iola*,

nihil probat. Ego vero diutius in *Ovidio* ferendum non puto, quod
in *Manilio*, *Phaedro*, *Valerio* *Flacco*, & *Catone* *Critici* ferre nolue-
runt. Nec tamen sequor *J. M. Gesnerum*, qui in *Thef. L. L.* v.

Va-

Valeo § 5. scribit: „ *Ultima in vale producitur. — quod in Valedico*
 „ *laudamus Ovidianum exemplum vel compositione excusatur, ut vide-*
 „ *sis, vel emendandum est. Ovidius, qui frequenter adeo utitur hoc*
 „ *verbo, semper alias producit.* „ & in v. *Valedico: „ Laudatur*
 „ *Ovid. Trist. 1, 7. (8) 21. Idque, quod ignoti faciunt, Valedi-*
 „ *cere saltem. Burm. divisim vale dicere: qui etiam refert annotatio-*
 „ *uem Francii, qui observat, postea v. 26. demum Vale illud ulti-*
 „ *mun memorari: hic legendum, benedicere. Recte sane. Valedi-*
 „ *cere illud Monachum sapit.* „ Etenim, *benedicere*, non tantum lo-
 co non congruit; sed & Monachi doctrinam magis redolet. Ne plu-
 ra; mihi minime dubium videtur, quin delendi sint versus:

*Idque, quod ignoti faciunt, vale dicere saltem;
 Et vocem populi publicaue ora sequi.*

Nam si divisis vocibus, *vale dicere*, legeris, insigne vitium in modo syllabae deprehendes; si, compositione conatus excusare, *valedicere*, verbum viris doctissimis, tanquam *Vossio*, *Cellarioque*, jure suspectum, ferre cogeris. Dein aequae suspecta loquendi genera sunt, *sequi vocem & ora publica*; & *populi publicaue*: aliud enim est, *peragar populi publicus ore reus* Trist. I, 1, 24. Praeterea fraudem ostendit ingrata verborum repetitio, *valedicere, dicendum vale; faciunt, fecere; vocem, voce*. Postremo,

*Dicendumque semel toto non amplius aevo
 Accipere, & parili reddere voce, Vale.
 At fecere alii, nullo mihi foedere juncti:*

idem est, quod,

*Idque, quod ignoti faciunt, vale dicere saltem,
 Et vocem populi publicaue ora sequi.*

Hos autem versus *Wakkerus*, juvenis eruditus, itidem nuper *Amoen.* c. 13. p. 120. damnavit hac brevi nota: „ versus spurii videntur: ut res pateat, sequentes aliquot adscribam:

Denique lugubres — „

Sed hoc amplius distichon sequens non una de causa suspectum est.
Aptius quidem cohaerebunt:

*Quid fuit ingenti prostratum mole sodalem
Visere, & adloqui parte levare tui?
Inque meos si non lacrymam dimittere casus,
Pauca tamen ficto verba dolore queri?
Dicendumque semel toto non amplius aevo
Accipere, & parili reddere voce, Vale?
At fecere alii, nullo mihi foedere juncti,
Et lacrymas animi signa dedere sui.*

II, 185.

*Mitius exsilium si das, propiusque, roganti;
Pars erit e poenâ magna levata mea.
Ultima perpetior, medios projectus in hostes:
Nec quisquam patria longius exsul abest.
Solutus ad egressus missus septemplicis Istri,
Parrhasiae gelido virginis axe premor.
[Jazyges, & Colchi, Metereaue turba, Getaeque,
Danubii mediis vix prohibentur aquis.]
Cumque alii causa tibi sint graviore fugati,
Ulterior nulli, quam mihi, terra data est.*

Duo versus inserti,

*Jazyges, & Colchi, Metereaue turba, Getaeque,
Danubii mediis vix prohibentur aquis,*

venustatem carminis Ovidiani contaminant, ut

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus.

Primum turbant sermonis seriem. Cohærent enim: solus ad exitus Istri missus Arcto premor, &, cum alii graviores ob causas exulent, ego longissime fugatus sum. Sed non cohaerebunt, si interpolaveris: Iazyges, — vix aquis Danubii prohibentur. Auctor cogitabat hostes v. 187. memoratos: at hostes nominantur v. 195.

Lon-

Longius hac nihil est, nisi tantum frigus, & hostis.

Haftenus Euxini pars est Romana sinistri:

Proxima Baſternae, Sauromataeque tenent.

Effingere autem potuit e v. 203.

Ne timeam gentes, quas non bene ſummovet Iſter.

& Pont. I, II, 77.

Nec vacat, in quâ ſint poſiti regione Tomitae,

Quaerere, ſinitimo vix loca nota Getae.

Aut quid Sauromatae faciant, quid Iäzyges acres,

Cultaque Oreſteae Taurica terra Deae.

Quaeque aliae gentes, ubi frigore conſtitit Iſter,

Dura meant celeri terga per amnis equo.

& IV, VII, 9.

Ipſe vides, onerata ferox ut ducat Iäzyx

Per medias Iſtri plauſtra bubulcus aquas.

Deinde totus verſus,

Iäzyges, & Colchi, Metereaque turba,

tantam ſcriptoris inſcitiam prodit, ut a doctis & elegantibus interpretibus tam diu patienter ferri potuiſſe demirer. Nam quae *turba Meterea*? Reſpondet *Merula*: „Aut urbem Meteream eam intellige, quam Ptolemaeus ſupra Thyram fluvium ponit penes Daciam, & Metonium appellat. Aut certe *Neurea* legas —. Sed *Metonium* (*Ptolem. III, 5. Ματάνιον*) & *Meterea* multum differunt; atque adeo nomen gentis, non urbis, requiritur. *Neurea* non penitus *Ortelio* diſplicet, propterea quod *Valerius Flaccus* VI, 121. *Neuros* & *Iäzygas* conjungit: ſed *Neureus* inuſitatum eſt. Nec de *Neuris* dici poteſt, eos a Tomitis vix Danubio ſeparari. Quis autem Colchos, Euxino mari diſjunctos a Tomitis, ferre poſſit? *Merula* quidem aperte & ingenuè confitetur, ſe — „non intelligere, quo pacto „Danubio ab his ſe arceri dicat *Ovidius*, „atque ideo „non Colchi, ſed *Corſi* legendum arbitratur; *Corſos* enim Sarmatarum po-

„ pulos fuisse *Plinium* IV, 25. scribere. „ sed illic *Aorsi* reperiuntur. In alia *Micyllus* discedit haec notans: „ Colchos accipere etiam „ eos licet, qui *Medeam* fugientem persecuti, cum illam apprehendere non potuissent, circa *Tomos*, & insulas *Brigeidas* confederunt, ut *Apollon.* lib. 4. „ Sed nec Colchos circa *Tomos* confedisse docuit; nec *Tomos* cis *Danubium* poni cogitavit; nec insularum, in quibus *Apollonius Rhodius* Colchorum partem confedis- se tradit, habuit notitiam. Si enim IV, 330.

Δοιὰς Ἀρτέμιδος Βρυτηίδας ἀγχοῖσι νήσους,

cum 470, & 481. contuleris, *Abfyrtydas* intelligi patebit. *Abfyrtydas* autem veteres, novique scriptores ponunt in *Hadriatico* mari, longissime disjuncto. v. *Interpr. & Cluver.* Ital. Ant. I, XXI. p. 214.

Postremo vox, *Iäzyges*, quatuor syllabis effertur. *Valerius Flaccus* VI, 122.

Neurus, & expertes canentis Iäzyges aevi.

& 281.

Increpat, & stricto sic urguet Iäzygas ense.

Ovidius in Ib. 137.

Pugnabunt jaculis dum Thraces, Iäzyges arcu.

Pont. I, 11, 79.

Aut quid Sauromatae faciant, quid Iäzyges acres.

& ut dubitatio praecidatur, IV, vii, 9.

— *Ferox ut ducat Iäzyx.*

Deterioris autem seculi scriptores, *Jason*, *jaspis* caet. duabus syllabis efferebant; ex. gr. *Josephus* *Ischanus* de B. T. IV, 325.

Jasionium relegens Philoctetes praevius aequor.

& 455.

Jaspide vestitur.

&

& ignotus versificator Anth. *Burm.* T. I. p. 575.

Auro quid melius? jaspis. quid jaspide? sensus:

ut edi debuerat pro, *iaspis*, & *iaspide*. Vix itaque dubito, quin vox elata tribus syllabis,

Jazyges & —

indiciū seculi sit.

A me diversi sunt *Vossius* de Anal. II, 5. *Dausquejus* ad Sil. VIII, 91. *Dresenius* ad *Joseph.* Iscan. IV, 326. *Capoferreus* ad *Ovid.* Met. v, 111. *Wassius* de Licentia V. P. p. 204. *Dorvilus* in Vanno Crit. p. 402. & vir doctus *Observ.* Misc. Vol. VI. p. 355. sed non audiendi. Dicet aliquis: Quid? tu contemnis *Virgilium*, *Flaccum* & *Ovidium*, quos sententiae locupletissimos habent auctores? Ego vero poëtas eximios non contemno: verumtamen exemplis, quae prolata sunt, non moveor. Cur autem non movear, paucis docebo.

Virgilii locus Aen. I, 288.

Julius a magno demissum nomen Iūlo,

non magni ponderis est. Ut enim nunc alias rationes omittam, probari deberet, *Iūlus*, nomen e tribus syllabis compositum, duabus efferri.

In *Horatii* Carm. IV, II, I.

Pindarum quisquis studet aemulari,

Jule, ceratis —

Heinsius ad Sil. VIII, 91. corrigebat:

Pindarum quisquis studet aemulari, I-

ūle, ceratis. —

Nec aliter complures edidere, tanquam *Gesnerus*, *Sanadonus*, *Cuningamus*, & auctore *Passeratio*, *Lambinus*.

In *Ovidii* Metam. IV, 631.

Iäpctionides Atlas fuit:

Capo-

Capoferreus ad v. 111. legendum censebat; *Japetionides*: quod octo codicum firmatur auctoritate. Sed quis tam perversus est, ut, repertis frugibus, glande pasci velit? Nihil sincerius est edito, *Iäpetionides*. hoc usi *Hesiodus* *Θεογ.* 528, 543. *Apollonius Rhodius* III, 1086. *Julianus Anth. Gr.* IV, VIII, 1, 6. & *Claudianus* in *Eutrop.* II, 491.

*Iäpetionidas generis primordia nostri
Dissimili finxisse manu.*

quod ipsum stupore librariorum multis in libris depravatum est.

Ejusdem operis lib. v, 111.

Tu quoque, Japetide, non hos adhibendus ad usus:

quo *Wafius* & *Capoferreus* abutuntur, *Heinsius* & *Burmamnus* edidere, *Tu quoque, Iäpetide*; in aliis autem libris est, *Japetion, Lampetie*. Ego non habeo, quod liqueat; solis tamen luce clarius videtur *Ti. Hemsterbusium* vehementer errare, qui scribat ad *Aristoph.* *Plut.* p. 207: „Japeti filius Prometheus non tantum *Japetides* *Ovidio* *Metam.* v, 11. [111.] ubi quae scripsit *Capoferreus* partim bona sunt, partim mala; sed etiam *Ἰαπετιονίδης* *Hesiod.* E. καὶ H. v. „54. quomodo *Japetionides Atlas* eidem *Ovidio*. „Quippe paucis in verbis tria peccata non mediocria animadverto: unum, quod Prometheus sedes tribuit apud Cepheneas: alterum, quod inauditum nomen fingit: tertium, quod carminis legem negligit: *Iäpetus* enim & *Iäpetionides*, prima producta, secunda brevi pronuntiantur.

Ex disputatis, nisi fallor, illud jam perspicuum est, *Ovidium* duobus versibus ejectis, dedisse:

*Solus ad egressus missus septemplicis Istri,
Parrhasiae gelido virginis axē premor;
Cumque alii caussa tibi sint graviore fugati,
Ulterior nulli, quam mihi, terra data est.*

ita cuncta, quod unicum veritatis argumentum putatur, praeclare inter se cohaerent.

III, VI, 7.

[Quique erat in caris animi tibi candor amicis,
Cognitus est illi, quem colis ipse, viro.]

Hoc quoque distichon mihi suspectum est. In antecedentibus & sequentibus agitur de amore mutuo Nasonis & amici. Itaque non erat, cur hoc amici *candor in amicis* celebraretur, nec cur amicus propter candorem laudaretur, poëta, qui semper jure de suo praedicat candore, non item. Quid? quod, *candor in amicis*, non est Ovidianum. Quid? quod candoris commemoratio seriem sermonis turbat? Quid? quod similiter turbat, *cognitus est*, inter, *erat*, &, *celabas*, *dabas*, *eras*, positum. Quid? quod noster scripsisset,

Cognitus est ipsi, quem colis usque, Deo:

quemadmodum N. Heinsius, sed immani mutatione factâ, corrigebat. Quid? quod repetitae voces, *notus*, *cognitus*; *erat*, *erat*; *carior*, *caris*; indicia fraudis ostendunt. Quid? quod, expunctis versibus, praeclare cohaerent:

*Foedus amicitiae nec vis, carissime, nostrae;
Nec, si forte velis, dissimulare potes.
Donec enim licuit, nec te mihi carior alter,
Nec tibi me totâ junctior urbe fuit.
Isque erat usque adeo populo testatus, ut esset
Pene magis quam tu, quamque ego, notus amor.
Nil ita celabas, ut non ego conscius essem;
Pectoribusque dabas multa tegenda meis.
Cuique ego narrabam secreti quicquid habebam,
Excepto quod me perdidit, unus eras.*

VII, 13. ad Perillam:

*Nam tibi cum fatis mores Natura pudicos,
Et raras dotes, ingeniumque, dedit.
Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,
Ne male fecundae vena periret aquae.
[Primus id adspexi teneris in virginis annis:
Utque patet, venae duxque comesque fui.]*

Ff

Ergo,

*Ergo, si remanent ignes tibi pectoris idem,
Sola tuum vates Lesbia vincet opus.*

Ante v. 19. *Ergo si* — multi codices exhibent:

Tunc quoque (sed forsan nostrum delevit amorem
Tempus) eram nimio junctus amore tibi:

quos versus Critici jure fustulerunt: sed hoc amplius tollendi videntur antecedentes:

Primus id adspexi teneris in virginis annis:

Utque patet, venae duxque comesque fui.

Nam vix quicquam dicitur, nisi quod in prioribus continetur:

*Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas,
Ne male fecundae vena periret aquae.*

Voces autem, *venae, dux*, invenuste repetuntur post, *vena, deduxi*; serum vero nimis, *adspexi ingenium*, post,

Hoc ego Pegasidas deduxi primus ad undas.

Mitto, quod intelligi non potest, *Utque patet* —.

IV, IV, 45.

*Idque Deus sentit: pro quo nec lumen ademtum est,
Nec mihi detractas possidet alter opes.*

*Forsthan hanc ipsam (vivat modo) finiet olim,
Tempore cum fuerit lenior ira, fugam.*

*Nunc precor hinc alio jubeat discedere, si non
Nostra verecundo vota pudore carent.*

*Mitius exsilium, paulloque propinquius, opto;
Quique sit a saevo longius hoste, locum.*

[Quantaque in Augusto clementia; si quis ab illo
Hoc peteret pro me, forsthan ille daret.]

*Frigida me cobibent Euxini litora Ponti;
Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.*

Sem-

Semper animus aliquot de causis offenditur in versibus 53, 54:
primum quod frigida sunt & jejuna,

si quis ab illo
Hoc peteret pro me, forsitan ille daret:

deinde, quod invenuste repetuntur, *ab illo, ille, illo*: tum etiam, quod inopportune nomen Augusti videtur ingeri, cum Deus epistola tota vocetur (20, 45, 88.); & *sentit, vivat, finiet, jubeat*, ab ipsa voce, *Deus*, v. 45. posita, pendeant. Accedit, quod cohaerent:

*Mitius exsilium, paulloque propinquius, opto,
Quique sit a saevo longius hoste, locum.
Frigida me cohibent Euxini litora Ponti.
Sunt circa gentes, quae praedam sanguine quaerunt.*

ut Trist. II, 185.

*Mitius exsilium si das, propiusque, roganti;
Pars erit e poena magna levata mea.
Ultima perpetior medios projectus in hostes,
Nec quisquam patria longius exsul abest.
Solutus ad egressus missus septemplicis Istri
Parrhasiae gelido virginis axe premor:*

qui locus simillimus & maxime geminus *Francio* repugnat, qui v. 55. *Frigida me cohibent* — initium novae Elegiae esse credebat. Itaque parum abest, quin ejiciam versus; ad quos fingendos ansam dare potuit poëta Pont. III, VII, 3.

*Magna quidem res est, quam non audetis, amici.
Sed, si quis peteret, qui dare vellet, erat.*

& hujus Eleg. v. 47.

*Forsitan hanc ipsam (vivat modo) finiet olim,
Tempore cum fuerit lenior ira, fugam.*

ibid. v. 81.

*Laeta Deae signum, crudelia sacra perosae,
Transtulit ex illis, in meliora, locis.*

[Haec igitur regio, magni penetralia mundi,
Quam fugere homines Dique, propinqua mihi est.
Atque meam terram prope sunt funebria sacra,
Si modo Nasoni barbara terra sua est.]
*O utinam venti, quibus est ablatas Orestes,
Placato referant & mea vela Deo!*

N. Heinsius ad v. 85: „Distichon etiam hoc Ovidianae venae vix est ut censeatur.„ Sane languet; nec ferri queunt, *propinqua, prope est.* Quid? quod supra dictum v. 63.

*Nec procul a nobis locus est, ubi Taurica dira
Caede pharetratae pascitur ara Deae.*

Sed hoc amplius iisdem ferme de causis antecedens suspectum esse potuerat. Ego quidem scripsissem:

*Laeta Deae signum, crudelia sacra perosae,
Transtulit ex illis, in meliora, locis.
O utinam venti, quibus est ablatas Orestes,
Placato referant & mea vela Deo!*

quod suavius esse qui non sentit, nihil sentit. Simile illud Trist. III, 1, 47.

*Causa superpositae scripto testata coronae
Servatos cives indicat huius ope.
Adjice servatis unum, Pater optime, civem.*

& V, XII, 67.

*Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos.
Exitus est studii parva favilla mei.
Nec nisi pars casu flammis erepta, dolore,
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam, quae nil metuentem tale magistrum
Perdidit, in cineres Ars mea versa foret.*

C A P V T XIII.

In libello, quo devovetur Ibis, adulterini versus latent. Nonnulli certis indi-
ciis monstrantur. Salvagnii & Sanctii sententiae rationibus novis affirman-
tur. Poëtae refugerunt a verbo, dynastes. Danaïdum poenae mulieribus,
non autem viris, constitutae sunt. Earum crudelitas praecipue notatur. Lo-
cus Senecae defensus. Burmannus & Wesselingius, de quodam disticho dis-
sentientes, refutantur. Supplicia, quae tyranni de miseris sumserunt, & aliis
dederunt, eodem carmine referuntur. Inprobatum loquendi genus, herba gra-
men habens. Intolerabilis videtur barbaries, Quique tenent pontem, quae tibi
major erit. Ovidius, inimicum devovens, optat; Temporibus autem Futuris
non utitur. Inficetae rerum verborumque repetitiones saepe spurios versus indi-
cant. Tereïdes, inauditum Romanis nomen, inprobatur. A Tereus formari
debet Terides. Tereos. Heinsius, Micyllus, & Burmannus refelluntur.
Quae, vel qui Macedo fulmine cum conjuge sit percussus, intelligi nequit.
Μαχέδωνος. Interpolatorum consuetudo fuit, ut exemplis, ab Ovidio relatis, alia
subinde intempestive subtexerent. Burmanni de ficto disticho sententia probata.
Aglauros, livore macerata, se praecipitasse fertur. De verbis, Phryx &
venator sis Berecyniades. Attis. Novum poenae genus in his Diris solo
versu pentametro non effertur. Conatus Heinsii repressus. An Ovidius exsi-
lium suum quovis supplicii & mortis genere gravius & intolerabilius declara-
verit? Versuum, quos Critici damnavere, comites saepe digni sunt, qui pari
nota notentur.

Ovidius in Ibin v. 287.

Aut, velut Euryali, qui sceptrum cepit ab illo,

Sint artus avidis anguibus esca tui.

Vel tua maturet, sicut Minoïa fata,

Per caput infusae fervidus humor aquae:

[Utque parum mitis, sed non impune, Prometheus,

Aërias volucres sanguine fixus alas.]

Aut velut Etracides, magno ter ab Hercule quintus,

Caesus in immensum projiciare fretum.

Egregie Salvagnius ad 291: „Hi duo Nasonis versus expungendi
„ mihi videntur, tum quod absunt a membranis San-Victorianis
„ optimae notae, tum quod eadem imprecatio repetitur elegantius
„ ad v. 454. „ Quid? quod Prometheus ridicule *parum mitis* appel-

latur. Quid? quod inter, *Aut — vel — Aut —* minus apte poni videtur, *Utque — alas*: licet huic incommodo diversa lectio mendeatur, Ac, *velut Etracides*—. *Withofius* tamen, in intolerabilem juvenis temeritatem vehementer invecus, in Annot. ad Orat. Fun. *Simmermanni* p. 46. corrigit:

*Utque parum mitis Samiorum impune dynastes
Aërias volucres arbore fixus alas.*

Sed, ut mittam, quod historia Polycratis aptius poneretur ad v. 299.

*More vel intereas capti suspensus Achaei,
Qui miser auriferâ teste pependit aquâ;*

&, quod poëtae semper refugerint a vocabulo, *dynastes*, immanes ejusmodi mutationes referre, est refutare. *N. Heinsius* conabatur emendare, *parum mihi sanguine*; vel,

Utque parum metuens, sed non impune, Deorum.

Sed & hic operam & oleum perdidit. Ut enim taceam de mutatione non toleranda, *Promethei supplicium* v. 543. memoratur:

*Fixus & in duris carparis viscera saxi:
Ut cui Pyrrha sui filia fratris erat:*

in his autem *Diris* poëta bis idem non dicit.

Prudenter itaque *Sanctius* ad 563.

*Vel videas, quod jam, cum flammae cuncta tenerent,
Hectoreus patria vidit ab arce puer:*

„ Suspicio hoc distichum non esse *Ovidii*, sed e margine in contextum irrepsisse. Nam de *Astyanacte* e turri praecipitato jam „ antea [v. 496.] dictum est. insulsum distichon & nullius imprecationis nec salis. „ ad quod argumentum multa possunt adjungi, quibus sagacissimi viri sententia confirmetur: sed in his non morabor, unum posuisse contentus: inter infelices & incestos amores visum pueri pessime collocari:

Nec tibi, si quid amas, felicius Haemone cedat:

Ut.

Utque suâ Macareus, sic potiare tuâ.
 [Vel videas, quod jam, cum flammæ cuncta tenerent,
 Hectoreus patriâ vidit ab arce puer.]
Sanguine probra luas, ut avo genitore creatus,
Per facinus soror est cui sua facta parens.

Faceffant itaque, qui nihil, ut *Salvagnius & Withofius* in Annot. memoratis, afferre possunt, quo versus infiticii defendantur.

v. 353.

Dî quoque tam faciant possis gaudere fideli
Conjuge, quam Talai, Tyndareique gener.
 [Quaeque, parare suis letum patruelibus ausae,
 Belides, assiduâ colla premuntur aquâ.]
Byblidos & Canaces, sicut facis, ardeat igne:
Nec, nisi per crimen, sit tibi nota soror.

Burmannus ad v. 356: „colla premantur pr. edit. premaris unus Pa-
 „tav. & tunc *Heinsius* priori versu volebat, *quamque*, vel, *utque*
 „parare.„ Sed *Ovidius* optat, ut Ibis uxore gaudeat infideli, &
 cum libidinosa sorore corpus misceat. Ipsius igitur Ibis supplicium
 memorare nihil attinebat. Quid? quod poëtae Danaïdum poenas
 mulieribus, non autem viris, constituunt. *Horatius Carm. III, xi,*
 25.

Audiat Lyde scelus atque notas
Virginum poenas.

Hinc *Cornelia* apud *Propert. IV, xi, 27.*

si fallo, poena sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.

& *Deianira* apud *Senec. H. Oet. v. 948.*

Vacat una Danaïs. has ego explebo vices.

Ego miror homines sagaces non sensisse subditicium distichon esse,
 cum turbata carminis series fraudem posset ostendere. Requireba-
 tur enim: Dii faciant, gaudere possis uxore tam fideli, quam gavisi
 sunt Aegypti filii; ut v. 353.

Dî

*Dī quoque tam faciant possis gaudere fideli
Conjuge, quam Talai, Tyndareique gener.*

At inpostor, de versibus inter se nectendis securus, ad hos apposuit,

*Quaeque, parare suis letum patruelibus ausae,
Belides, assiduā colla premuntur aquā.*

Deinde non tam notatur infidelitas, quam crudelitas Danaïdum. Hyginus f. 255. *Quae impiae fuerunt. Scylla, -- Ariadne -- Progne -- Danaïdes, conjuges suos patruelos occiderunt. Ovidius Pont. III, I, 119.*

*Quid trepidas? quid adire times? non impia Progne,
Filiave Aeëtae voce movenda tuā est:*

Nec nurus Aegypti, nec saeva Agamemnonis uxor;

Scyllave, quae Siculas inguine terret aquas:

Telegonive parens, vertendis nata figuris;

Nexave nodosas angue Medusa comas.

& supra v. 177.

Quaeque gerunt humeris perituras Belides undas

Exulis Aegypti, turba cruenta, nurus.

Seneca H. Oet. 958.

si qua respersit manus

Viri cruore, nec memor castae facis

Stricto cruenta Belias ferro stetit.

& H. F. v. 498.

Nunc, nunc cruentae Regis Aegypti nurus,

Adeste, multo sanguine infectae manus.

Hic quidem Gronovius: „ — Quid? si, cruenti Regis?, sed conjecturam Fortinus refutat in Ephem. Britann. T. xviii. p. 85: refutat Nasonis imitatio: refutat ipse Seneca l. c.

Erunt etiam forte, qui ducant argumentum e v. 177, 178. quibus Belides memorantur:

In

*In loca ab Elysiis diversa fugabere campis;
 Quasque tenent sedes noxia turba, coles.
 Sisyphus est illic saxum volvensque petensque;
 Quique agitur rapidae vinctus ab orbe rotae:
 Quaeque gerunt humeris perituras Belides undas,
 Exulis Aegypti, turba cruenta, nurus.
 Poma pater Pelopis praesentia quaerit, & idem
 Semper eget, liquidis semper abundat aquis.
 Fugeribusque novem qui summus distat ab imo,
 Visceraque adsiduae debita praebet avi.*

Sane Ovidius iisdem exemplis in brevi carmine non utitur. At his versibus inimico Belidum poenas non precatur; sed in in-piorum sedibus collocandum praedicit, ubi Sisyphus, Ixion, Belides, Tantalus & Tityus criminum poenas luant. Conplures autem, qui noxiorum supplicia apud inferos describunt, Belidas commemorant, ut *Lucretius* III, 1021. *Virgilius* in *Culice* v. 244. *Horatius* *Carm.* III, xi, 29. *Tibullus* I, III, 79. *Seneca* H. F. v. 757. & ipse *Ovidius* *Metam.* IV, 461. Ego tamen eas et v. 177, 178. omissem ob v. 189.

*In te transcribet veterum tormenta reorum:
 Manibus antiquis caussa quietis eris.
 Sisyphus, cui tradas revolubile pondus, habebis:
 Versabunt celeres nunc nova membra rotae.
 Hic erit, & ramos frustra qui captet & undas:
 Hic inconsumto viscere pascet avem.*

ubi quatuorviri, quos antea memoravit, eodem ordine, sine Danaïsin, reducuntur. Omisit autem forsitan, ut *Seneca* *Hipp.* v. 1229. & Auctor *Octaviae* v. 621. propterea, quod ipsarum poena mulieribus constituta putabatur.

Caeterum versus 355, 356. fingi potuerunt ex *Art. Am.* I, 73.

*Quâque parare necem miseris patrue libus ausae
 Belides.*

& *Metam.* IV, 461.

*Molirique suis letum patrue libus ausae
 Asfiduae repetunt, quas perdant, Belides undas.*

& Propertio II, 1, 69.

*Dolia virgineis idem ille repleverit undis,
Ne tenera assiduâ colla graventur aquâ.*

ibid. v. 401:

*Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano viscere pavit equos.*

Burmamnus: „locus suspectus; quia de Diomede jam egit v. 381. „E contrario Wesselingius ad Itin. Hieros. p. 603: „Ovidius in Ibi 383.

„ *Ut qui Threïcii quondam praesepia regis
Fecerunt dapibus sanguinolenta suis.*

„ & vers. 403.

„ *Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano viscere pavit equos.*

„ quos versus miror suspectos fuisse viro clarissimo ex ea caussa, quod
„ in prioribus, quos adscripsimus, Diomedis jam esset facta men-
„ tio: illi enim non impii regis caedem, sed miserabile eorum exi-
„ tium, quos equi adederant, exponunt; hi crudelissimi regis me-
„ ritas poenas: ut adeo diversae sint poëtae in Ibin imprecationes. „
At *humanum viscus* est hominum, quibus tyrannus pavit equos; ut
Heroïd. ix, 67.

*crudi Diomedis imago,
Efferus humanâ qui dape pavit equos:*

nam si Diomedis intelligi deberet, scriptum fuisset,

ipse suo viscere pavit equos:

ut v. 489.

*Quam ferus ipse suo periit mactatus in antro
Proditus inclusae Cacus ab ore bovis.*

& 367.

Ut

*Ut qui perfusam miserorum saepe procorum
Ipse suo melius sanguine tinxit humum.*

Itaque sententia foret: Pereas, ut Diomedes periit,

*qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano viscere pavit equos:*

Diomedis autem miserorumque, quos equis objecit, supplicia memorarentur eodem carmine, ut v. 365.

*Ut juvenes pereas, quorum fastigia vultus
Olim Pisaeae sustinuere foris.*

*Ut qui perfusam miserorum saepe procorum
Ipse suo melius sanguine tinxit humum.*

& 393.

Ut jacet Aönio luctator ab hospite fusus,

Qui (mirum) victor, cum cecidisset, erat.

Ut quos Antaei fortes presfere lacerti.

Sed poëta poenas Diomedis inimico precaturus, distichon, in illas inpendendum, non inpendisset in aliorum supplicia, praesertim memorata v. 381. Quid? quod Latinum non est: *pro gramen habentibus herbis*. Burmannus quidem clamat: „Immerito Salvagnio inso-
„ lens videtur locutio, *pro gramen habentibus herbis*. ita enim & Me-
„ tam. 1, 633. *terra, gramen habens*. & 4, 215. *Ambrosiam pro*
„ *gramine habent*.„ Sed hic clamor neminem movebit, nisi doceatur, *herbam* nihil a *terra* differre. Quapropter adulterinum distichon esse judico.

ibid. v. 411.

Quaeque Ceres vidit laeto pereuntia vultu

Corpora Theseâ Cercyonea manu.

Haec tibi, quem meritis precibus mea devovet ira,

Eveniant, aut his non leviora malis.

Qualis Achaemenides Siculâ desertus in Aetnâ,

Troïca cum vidit vela venire, fuit.

Gg 2

[Qua-

[Qualis erat nec non fortuna binominis Iri,
 Quique tenent pontem, quae tibi major erit.]
Filius & Cereris frustra tibi semper ametur.

In his versibus apte connectendis alii laborent: ego satis scio v. 418. *Nasonis* non esse. Nam mendicantibus *ad pontem* locus dari nequit in ejus carmine, qui v. 251. precatur, ut inimicus *crucietur exemplis aevi prioris*: intolerabilis autem barbaries videtur,

Quique tenent pontem, quae tibi major erit.

Heinsius quidem legit, *pejor erit*; *Burmannus* autem V. C. *eat*: sed laterem lavant. Displicet itidem, *nec non*, sic positum; nec arri-det, *fortuna binominis Iri*. Forte non deerunt olim, qui & hunc & alios suspicentur esse fictos.

ibid. v. 431.

[*Foeda Lycaöniae repetes convivium mensae,*
Tentabisque cibi fallere fraude Jovem.
Teque aliquis posito tentet vim numinis opto:
Tantalides tu sis, Tereidesque puer.]

Heinsius ad 432: „Hunc & proximum versum suspectos habeo.,, Sed versus pentametri & hexametri diversorum distichorum raro sic fingi solebant. Ego non dubito, quin omnes sint expungendi. Pri-mus quidem petitus videtur e *Metam.* 1, 165.

Foeda Lycaöniae referens convivium mensae:

in his autem *Diris* optat poëta; non autem futuris temporibus utitur. Erunt forte, qui nobis objiciant v. 613.

Quodque dolore necis patriae pia filia fecit,
Vincula per laquei fac tibi guttur eant.

& 427.

Nec dapis humanae subeant fastidia; quaque
Parte potes, Tydeus temporis hujus eris.

Sed

Sed prius distichon mendosum videtur; *eris*, autem in, *eas*, mutandum; quod vel antecedens, *subeant*, & subsequens, *facias*, docere possint. ita *N. Heinsius*, *eris*, mutavit in, *eas*, in *Senec. H. Oet.* 1939. *Claudian. Epith. Pall.* 137. *erunt*, in, *eant*, *B. Gild.* 94. ut contra *Gronovius Senec. H. Oet.* 771. e codice Florent. dedit, *erit*, pro, *eat*. Futura versificator e superioribus (v. 159. & seqq.) forte petiit; sed non cogitavit ibi poëtam vaticinari; non optare. Reprehendenda igitur est *Heinsii* inconsiderantia, qui praecipiat: „*Lege, venient.* „ Praeterea rei & vocis ejusdem repetitio non toleranda fraudis indicium ostendit: rei, *tentabis cibi fallere fraude Jovem; aliquis te posito tentet vim numinis*: vocis; *tentabis, tentes*. Postremo, *Tereides*, quod *Heinsius* & *Burmannus* ex uno libro recipere, Latinum non est. Ut enim ab *Atreus*, *Coroneus*, *Cretheus*, *Lynceus*, *Neleus*, *Oeneus*, *Peleus*, *Pentheus*, *Phineus*, *Theseus*, *Tydeus*, formantur *Atrides*, *Coronides*, *Crethides*, *Lyncides*, *Nelides*, *Oenides*, *Pelides*, *Penthides*, *Phinides*, *Thesides*, *Tydides*, mediâ syllabâ semper productâ, sic a *Tereus*, formari debet *Terides*, non autem, *Tereides*. Praestaret: *Tereos* atque *puer*, quod *Micyllus* inperite damnat. Nam *Tereos* invenitur apud *Martial.* IV, XLIX, 4. *Orpheos* apud ipsum *Nasonem* in *Ibin* 600. *Pentheos* *Trist.* V, III, 40. *Theseos* *Metam.* VIII, 268. *Typhoëos* *Fast.* IV, 491. Praestaret itidem: *Threïciusque puer*, quod *Sanctius* in *Annotationibus* (*Oper. T. I. p.* 235.) conjecit, & *Constantius Fanensis* in libro MS. reperit. Sed codicum varietas, qui fere contra metrum dant, *tu Tereique puer*, & inopportuna *Itys* mentio, versum suspectum faciunt. Nam *Lycaön* & *Tantalus* quidem *Jovem*, *Deosque* cibi fraude fallere tentarunt; *Procne* & *Philomela* non item. Qui legunt,

Tantalides ut sis, Threïciusque puer,

ridiculum faciunt poëtam. Quippe si positus esset *Ibis*, precari necesse non erat, ut *Pelops*, & *Itys* fieret. Quod autem *Burmannus* non ineptam judicabat codicis *Sarraviani* lectionem,

*Tecum aliquis positus tentet vim numinis opto,
Tantalides ut sis,*

eamque sic explicabat, „ conviva tecum recubans, optet, ut Deus vi sua te faciat Pelopem vel Ityn, „ ne quidem cogitabat, quid scriberet. Itaque, spuriis rejectis, sic genuinos versus conjungo:

Nec dapis humanae subeant fastidia; quaque

Parte potes, Tydeus temporis hujus eas.

Atque aliquid facias —

Et tua sic latos spargantur membra per agros.

Quod si displiceat, *eas, Atque a. facias, Et spargantur*, ex uno codice, & una editione recipi possit,

Aut aliquid facias.

ib. 469.

Aut Jovis infesti telo feriare trifulco:

Ut satus Hipponöo, Dosithoësque pater.

Ut soror Autonoës, ut cui matertera Maja est:

Ut temere optatos qui male rexit equos.

Ut ferus Aeolides, ut sanguine cretus eodem,

Quo genita est, liquidis quae caret Arctos aquis.

[*Ut Macedo rapidis icta est cum conjuge flammis;*

Sic, precor, aetherei vindicis igne cadas.]

Et hujus distichi constructio suspicionem fraudis injicit. Etenim praeclare cohaerent: *Fulmine feriaris; ut, -- ut, -- ut Macedo.* Non itaque erat, cur ad hoc attexeretur,

rapidis icta est cum conjuge flammis;

& insuper, tanquam non sufficeret,

Sic, precor, aetherei vindicis igne cadas.

Equidem non inficior additamento priori convenire videri v. 493.

Vel de praecipiti venias in Tartara saxo,

Ut qui Socraticum de nece legit opus.

Ut qui Theseae fallacia vela carinae

Vidit: ut Iliaca missus ab arce puer.

Ut

Ut teneri nutrix, eadem matertera, Bacchi:

Ut cui caussa necis serra reperta fuit.

Lydia se scopulis ut virgo misit ab altis,

Dixerat invito quae mala verba Deo.

& 365.

Ut juvenis pereas, quorum fastigia vultus

Olim Pisaeae sustinuere foris.

Ut jacet Aënio luctator ab hospite caesus.

Ut quos Antaei fortes pressere lacerti.

Frater ut Antaei, quo sanguine debuit, aras

Tinxit; & exemplis occidit ipse suis.

Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis

Impius humano viscere pavit equos.

itemque posteriori 621.

Aethalion vitâ spoliavit ut Isidis hospes,

Quem memor a sacris nunc quoque pellit Iön.

Utque Melantheâ tenebris a caede latentem

Prodidit officio luminis orba parens;

Sic tua conjectis fodiantur pectora telis;

Sic, precor, auxiliis impediare tuis.

& 637.

Denique, Sarmaticas inter Geticasque sagittas,

His, precor, ut vivas & moriare locis.

Sed exempla quaedam suspecta sunt; omnia autem differunt ab hoc,

Ut Macedo rapidis icta est cum conjuge flammis,

Sic, precor, aetherei vindicis igne cadas:

quo bis ac saepius idem dicitur: *Fulmine pereas; ut Macedo fulmine periiit: sic, precor, fulmine pereas.*

Praeterea, quae, vel, qui Macedo fulmine cum conjuge sit percussus, intelligi nequit. Erit forte, qui sic argumentetur: Hygi-

nus,

nus, Nicol. Damascenus, Tzetzes, & Apollodorus Lycaonis filios ab Jove fulmine percussos esse tradunt: in his autem *Μακεδνός* ab Apollodoro III, viii. i. numeratur: hic igitur est

Macedo rapidis ictus cum conjuge flammis:

etenim *Μακεδνός* idem putatur esse, qui *Μακεδών*. v. Salmas. in Comment. de Hellen. p. 279. qui contractum statuit ex *Μακέδον*. Sed, ut alia nunc omittam, poeta fatum filii vel filiorum Lycaonis Arcadis antecedente jam disticho memoraverat:

*Ut ferus Aeolides, ut sanguine cretus eodem,
Quo genita est, liquidis quae caret Arctos aquis.*

aut, ut Salvagnius ex uno libro,

— — — — — nati sanguine eodem.

Quid multa? tollendum videtur distichon a nugatore fictum, qui videret superiore fratrem, vel fratres Callistūs fulmine percussos, & sciret in his a nonnullis *Macedonem* numerari.

Ea quidem consuetudo versificatorum fuit in his praesertim Diris, ut exemplis, ab Ovidio relatis, alia subinde intempestive subtexerent, velut 401, 402. 431—434. 499, 500. 637, 638. 353.

*Dī quoque tam faciant possis gaudere fideli
Conjuge, quam Talai, Tyndareique gener.*

[Quaeque, parare suis letum patruelibus aufae,
Belides, adfiduā colla premuntur aquā.]

415.

*Qualis Achaemenides Siculā desertus in Aetnā,
Troica cum vidit vela venire, fuit.*

[Qualis erat nec non fortuna binominis Iri,
Quique tenent pontem, quae tibi peior erit.]

505.

*Isque vel exanimis faciat tibi vulnus: ut illi,
Ora superfixi quem cecidere suis.*

[Sive idem simili pinus quem morte peregit:
Phryx & venator sis Berecyntiades.]

Ejus-

Ejusdem generis additamentum reperitur v. 437.

*Aere Perilleo veros imitare juvencos,
Ad formam tauri conveniente sono.*

[Utve ferox Phalaris, linguâ prius ense resectâ,
More bovis, Paphio clausus in aere gemas.]

Non enim videtur dubitandum, quin auctor ad *aeris Perillei* mentionem posterius distichon e priore finxerit, & Trist. V, 1, 53.

*Ipse Perilleo Phalaris permisit in aere
Edere mugitus, & bovis ore queri.*

Hoc docet inficeta rei verborumque repetitio: *more bovis, ad formam tauri; aere, aere*: hoc argumenta, quibus *Burmannus* motus „ suspectum esse posse, „ judicavit.
ib. 493.

Vel de praecipiti venias in Tartara saxo,

Ut qui Socraticum de nece legit opus.

Ut, qui Theseae fallacia vela carinae

Vidit: ut Iliacâ missus ab arce puer.

Ut teneri nutrix, eadem matertera, Bacchi:

Ut cui caussa necis serra reperta fuit:

[Lydia se scopulis ut virgo misit ab altis,

Dixerat invito quae mala verba Deo.]

Cohaerent,

Vel de praecipiti venias in Tartara saxo,

ut, -- ut, -- ut -- ut -- ut -- ut virgo livida. Itaque caussa non erat, cur attexeretur, *se scopulis misit ab altis.* Deinde, *missus*, v. 496. praecedit. Denique *Metam.* II, 830. mutata legitur in saxum. Criticos enim sequor, qui corrigunt:

Livida se scopulis ut virgo misit ab altis,

Dixerat inviso quae mala verba Deo;

et Aglauron intelligunt, quae, livore macerata, se praecipitasse fer-

Hh

tur.

tur. v. *Meurs.* de R. Athen. I, xi. p. 57. Quid? si versificator exemplo Tali simile, quod eadem suppeditabant Athenae, supposuit.
ib. 503.

*Quique Lycurgiden letavit & arbore natum,
Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.
Isque vel exanimis faciat tibi vulnus; ut illi,
Ora super fixi quem cecidere suis.*

[Sive idem simili pinus quem morte peregit:
Phryx & venator sis Berecyntiades.]

Salvagnius: „Non dubium, quin Attis Calai Phrygis filius, a Berecynthia Dea sive Cybele adamatus intelligi debeat, nam & illum ab apro discriptum scribunt Hermesianax Elegorum scriptor, Pausanias in Achaicis, Nicandri Scholiastes initio Alexipharmacon. „Hoc si constaret, satis esset argumenti, distichon, diversis literis exaratum, non esse *Nasonis*. Ut enim nunc mittam, quod Attis v. 455. memoretur:

*Deque viro fias nec femina, nec vir, ut Attys;
Et quatiens molli tympana rauca manu:*

&, quod in pinum versus sit a poeta *Metam.* x, 103. memorari debuerat post v. 503.

*Quique Lycurgiden letavit, & arbore natum,
Idmonaque audacem, te quoque rumpat aper.*

non autem post 505, 506, 507. quibus fata diversissima referuntur. Sed ut de eo non constet, distichon tamen aliquot de causis improbandum iudico: primum, quod libri fere discrepantes exhibeant lectiones, easque perridiculas; tum, quod, *Sive idem — &, Phryx & venator sis Berecyntiades*, male cohaereant cum praecedentibus, *ut illi —*; deinde, quod hoc solo loco *Berecyntiades* probetur; praeterea, quod, *Phryx, &, Berecyntiades*, prorsus idem sit; denique, quod poeta non soleat pentametros ita claudere; postremo, quod novum poenae genus minore versu non absolvat. Fallor? an nugator, qui legeret aliquem capite pendentis apri superincidente vulneratum esse, subtexere voluit alterius fatum, qui pinei pomi casu per-

periisset; quippe quem saepe noxium fuisse vel e *Martiale* sciret
XIII, xxv. *Nuces pineae.*

*Poma sumus Cybeles; procul hinc absiste, viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.*

Ut ut est, cuculi videtur, cujus fetum non dissimilem rejecimus v.
434.

Tantalides tu sis Tereïdesque puer.

At enim N. *Heinsius* distichon, jam *Salvagnio* suspectum, feliciter
correxuit, & explicavit: „vide, ne Naso intellexerit de Aty filio
„ Croesi Lydorum regis, quem Adrastus Midae filius imprudens in-
„ ter venandum, dum aprum insectatur, jaculo confodit. — ut scri-
„ bendum videatur:

„ *Phryx venator Atyn ut Berecynthiaden.* „

Immo vero laterem lavit & multa peccavit. Etenim verecundiae
fines in mutando transiit; nec tamen versus poëta dignos finxit: nec
docuit Atyn Lydum vocari posse *Berecynthiaden*; nec sensit pessime
cohaerere,

Isque vel exanimis faciat tibi vulnus; ut illi,

Ora super fixi quem cecidere suis.

Idaea aut simili pinus quem morte peremit,

Phryx venator Atyn ut Berecynthiaden.

nec cogitavit, nova fatorum genera solo versu pentametro non ef-
ferri.

ib. 635.

Utve Remo muros auso transire recentes,

Noxia sint capiti rustica tela tuo.

[Denique, Sarmaticas inter Geticasque sagittas,
His, precor, ut vivas & moriari locis.]

Salvagnius: „ Postquam Ibidi suo gravissima quaeque mala Naso no-
„ ster inprecatus est, ei porro deportationem in Sarmatiam, quasi

„ dirarum suarum corollarium inprecatur. Quo certe epilogo nihil
 „ argutius in toto hoc poemate mihi visum est. Quum enim Ovi-
 „ dius ne vel minimam Augustum ad commiserationem flectendi
 „ occasionem praetereat, quid ingeniosius ab eo dici, aut excogi-
 „ tari potuit, quam ut exilium suum quovis supplicii & mortis ge-
 „ nere gravius ac intolerabilius declararet. Conferre potuerat
 Trist. III, XI, 71.

Fortuna miserrima nostra est.

Omne trahit secum Caesaris ira malum.

Quod magis ut liqueat, neve hoc tibi fingere credar;
Ipse velim poenas experiare meas.

Ego vero non credo *Nasōnem* tam delirum fuisse, ut „ exilium
 „ suum quovis supplicii & mortis genere gravius & intolerabilius
 „ declararet. Ut enim mala sua cum laboribus *Iāsonis* & *Ulyxis*
 Pont. I, IV, 25. & Trist. I, v, 57. contulerit, & graviora putaverit;
 plurimum tamen interest inter haec, & inter cruces, tormenta, mor-
 tesque teterrimas. Nec id verba aperte indicant. At, nisi disti-
 chon hanc habeat sententiam, laudata clausulae virtus tolletur, &
 admiratio decrescet. Quis negat? Sed hoc viderint, qui *Nasōnis*
 esse statuunt. Ego autem suspicor adulterinum esse, quod ejus ge-
 neris additamentum redolet, quod ad v. 475. notavimus. Etenim
 telis Remo noxiis versificator *Sarmaticas sagittas* similiter adjunxit.
 Quid? quod verbum, *precor*, redundat. Nam versus, eo sublato,
 non tantum congruenter poëtae mori, sed & aptius ex antecedenti-
 bus pendent hoc modo:

Nec tu, quam Rhesus, somno meliore fruaris:

Cliniadaeve modo circumdatus ignibus atris

Membra feras Stygiae semicremata rati.

Utve Remo muros auso transire recentes,

Noxia sint capiti rustica tela tuo:

Denique Sarmaticas inter Geticasque sagittas,

His, — ut vivas & moriare locis.

Quid? quod praecedit v. 626.

Sic,

Sic, precor, auxiliis impediare tuis.

Quid? quod nusquam sic ponitur, nisi in versibus pariter suspectis 475, 476.

*Ut Macedo rapidis icta est cum conjuge flammis,
Sic, precor, aetherei vindicis igne cadas.*

Quid? quod in quatuor Mss. & pr. edit. loco, longissime remoto, collocantur. Quid? quod socios & comites suspectos in Mss. habent. *Burmannus* ad 341. *Viscera sic* --: „Ante hoc distichon in „Franc. & tribus aliis & pr. Edit. sequebatur,

„ *Denique Sarmaticas inter Geticasque sagittas*
„ *His precor ut vivas & moriare locis.*

„ — deinde in plurimis & pr. Edit. sequebatur 441.

„ *Utque ferox Phalaris &c.*

„ Et tunc in quatuor & pr. Edit. 463. *Aut ut Cassandrus &c.* Ad-
„ debat pr. Edit.

„ *Aut pereas, periit sicut Cassandrius ille,*
„ *Quem sua gens merito mersit in amne Lyci.* „

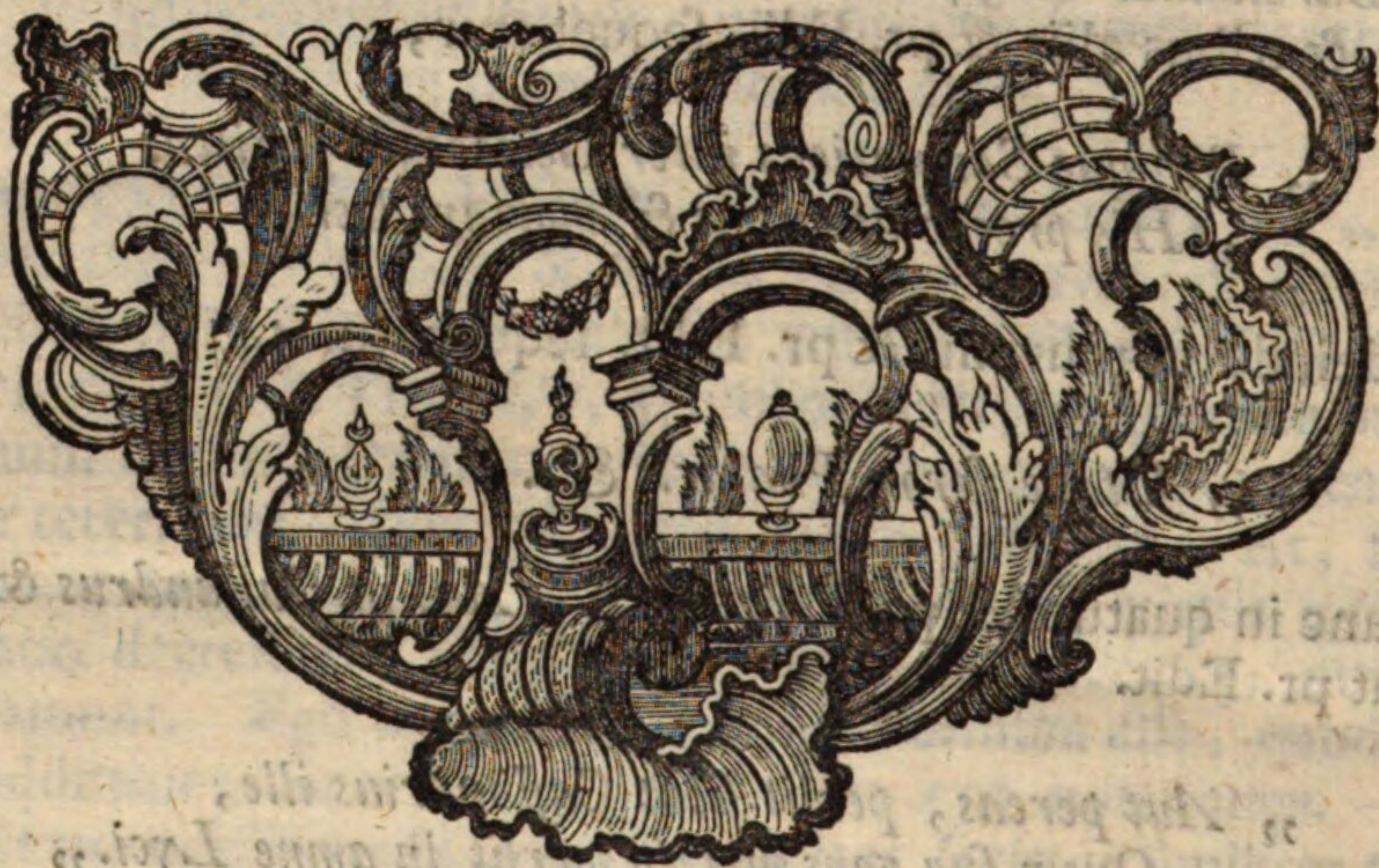
Nam versus, *Aut pereas*, -- &, *Utque ferox Phalaris*, suppositi sunt. Usus autem me docuit, saepe damnatis sententia Criticorum meliores non esse comites. Quid? quod in quorundam librorum margine ponuntur. Quid? quod quibusdam defunt. Sed argumentandi finis sit, ut satietati lectoris occurratur. Argumentis autem multis uti placuit, ut universis inter se connexis certe, si non singulis, Critici moverentur. Auctori vero facile fuit hos versus fingere ex Pont. II, II, 47.

Aut ego Sarmaticas videor vitare sagittas.

& Trist. V, vii, 23.

Atque utinam vivat, sed non moriatur in illis!

FINIS EMENDATIONVM.



INDEX

INDEX

SCRIPTORVM VETERVM,

Quibus in Praefatione, & Emendationum libro
lux & salus est reddita.

A NTHOLOGIA GRAECA. 152.	119. 193—200. 201—246.
LATINA. 32.	Pr. 22, 23. 55.
109. 174. 223. Pr. 37.	PERSIUS. - - 218.
ARATUS. - Pr. 18.	PETRONIUS. - 46. Pr. 33.
ATHENAEUS. 25.	PLINIUS. - 80.
AVIENUS. 67. Pr. 28—34. 55—58.	PROPERTIUS. 87—185.
AUSONIUS. 180.	RUTILIUS. - Pr. 33.
CALLIMACHUS. - Pr. 19.	SCRIPTOR Epitomes Iliados Ho-
CATONIS Disticha. 218.	mericae, qui PINDARUS The-
CATULLUS. 1—16. 84. Pr. 20.	banus vocatur. 73. Pr. 42.
CICERO. - 80. 179.	—Pervigilii Veneris. 20. Pr. 33.
CLAUDIANUS. 143, 144, 179, 180.	SENECA. 232. Pr. 23—26. 39, 44.
Pr. 44.	SIDONIUS. - - Pr. 33.
GERMANICUS. Pr. 55, 56.	STATIUS. 174. 179. Pr. 27, 28.
HORATIUS. 68—85. 20. Pr. 22.	THEOCRITUS. - Pr. 20.
JUVENALIS. 138. 140. Pr. 51.	TIBULLUS. - - 113. 137.
LUCANUS. 109. 155. Pr. 26. 44.	VALERIUS FLACCUS. 179. 197.
MANILIUS. 23. 61. 80. 217. Pr.	Pr. 37, 38, 45.
47—51.	VIRGILIUS. 8, 9. 16—29. 32.
MARTIALIS. - Pr. 46.	35—40. 45. 50—53. 64.
MAXIMIANUS. - Pr. 56.	138. 151. 154.
ORPHEUS. Pr. 4—18. 56.	Pr. 21, 22. 34. 39. 40. 42.
OVIDIUS. 85. 98. 114. 117—	44. 51—54.

INDEX

SCRIPTORVM NOVORVM,

Qui laudantur, notantur, & refutantur.

- | | | | |
|-------------------------------------|------------------------------------|----------------------------------|-----------------------------------|
| <i>Jo. Arntzenius.</i> | - - 124. | <i>Franc. Guyetus.</i> | 91. 124. 126. 130. |
| <i>Auctor Electorum Etonensium.</i> | 91. 98. | | 145. 169. Pr. 54. |
| | 166. | <i>Nicol. Heinsius.</i> | 3. 24. 26. 50. 57, 58. |
| <i>Casp. Barthius.</i> | 19. 47. 49. 100. | | 62. 91. 98, 99. 186. 191—200. |
| <i>Rich. Bentlejus.</i> | 23. 61. 68. 75. 101. | | 210. 214. 230. 236, 237. 243. Pr. |
| | 110. 155. Pr. 22. | | 37—40. 55. |
| <i>Sam. Bochartus.</i> | . . . 30. | <i>Ti. Hemsterbusius.</i> | 26. 92. 99. 102. |
| <i>Herm. Boerhavius.</i> | . . . 20. | | 114. 115. 125. 224. |
| <i>Jan. Broekhusius.</i> | 9. 20. 86—98. 104. | <i>Chr. Gottl. Heynius.</i> | 33. 111. 166. Pr. |
| | 130. 134. 138—141. 152—154. 159. | | 22. 54. 60. |
| | 181. Pr. 41. | <i>Sidronius Hoffschius.</i> | . . . Pr. 43. |
| <i>Petr. Burmannus.</i> | 38. 39. 67. 114. | <i>Jo. Hudsonus.</i> | . . . Pr. 31. |
| | 119. 186. 200. 210. 235, 236. 238. | <i>J. Jones.</i> | . . . 71. |
| | Pr. p. 4. & seqq. 41—48. | <i>Jo. Fortinus.</i> | . . . Pr. 35. |
| — — — — — | <i>Secundus.</i> 3. 9. 16. | <i>Petr. Henr. Koppiersius.</i> | . . . 183. |
| | 27. 54. 190. Pr. 60. | <i>Lat. Latinus.</i> | . . . 125. |
| <i>Jo. Gul. Capoferreus.</i> | . . . 209. | <i>Jo. Dan. Lennepius.</i> | . . . 136. |
| <i>Jo. Clericus.</i> | . . . Pr. 31. | <i>Jo. Livinejus.</i> | . . . 89. 132. 184. |
| <i>J. F. Corradinus de Allio.</i> | 4. 5. Pr. | <i>Jerem. Marklandus.</i> | 14. 60. 61, 68. |
| | 31. 33. | | 70. Pr. 28. |
| <i>Gottl. Cortius.</i> | . . . Pr. 31. | <i>Jac. Micyllus.</i> | . . . 222. 237. |
| <i>Christ. Crusius.</i> | . . . Pr. 33. | <i>Jac. Nicolaus, Loënsis.</i> | . . . 37. |
| <i>Jac. Phil. Dorvilus.</i> | 4. 22. 99. 31. | <i>Oddius.</i> | . . . Pr. 32. |
| <i>Raph. Eglinus.</i> | . . . 46, 47. | <i>Leon. Offerhausius.</i> | . . . 136. |
| <i>Just. Fontaninus.</i> | 33. 48—53. | <i>Franc. Oudendorpius.</i> | . . . Pr. 26. |
| <i>Petr. Fonteinius.</i> | 150. 164. Pr. 60. | <i>Franc. Oudinus.</i> | . . . 17. |
| <i>Petrus Francius.</i> | . . . Pr. 58. | <i>Mart. Opitius.</i> | . . . Pr. 29. |
| <i>Jan. Gebhardus.</i> | . . . 133. | <i>J. M. Palmerius.</i> | . . . 91. |
| <i>Jo. Matth. Gesnerus.</i> | 219. Pr. 4—18. | <i>Jan. Passeratius.</i> | . . . 90. 181. |
| | 45, 46. | <i>Jo. Jac. Reiskius.</i> | . . . Pr. 31. |
| <i>Abrab. Gronovius.</i> | . . . 174. | <i>Car. Ruæus.</i> | 17. 30. 41—44. 54. |
| <i>Jo. Frid. — — —</i> | 23. 198. 232. Pr. | <i>Dav. Rubnkerius.</i> | . . . Pr. 51—54. |
| | 26. 34—36. | <i>Claud. Salmasius.</i> | . . . 79. |
| <i>Jan. Grotius.</i> | . . . Pr. 60. | <i>Dion. Salvagnius Boesius.</i> | 229. 231. |
| | | | N. E. |

<i>N. E. Sanadonus.</i>	76.	<i>Henr. Verheykius.</i>	Pr. 54.
<i>Franc. Sanctius.</i>	230.	<i>P. Vlamingius.</i>	104.
<i>Act. Sync. Sannazarius.</i>	126. 147.	<i>Bav. Voorda.</i>	Pr. 60.
<i>Jof. Scaliger.</i>	4. 17. 18. 24. 29.	<i>If. Vosfius.</i>	2. 15. Pr. 34.
	41—44. 60. 63. 93-95. 98. 103.	<i>Jo. Ant. Vulpius.</i>	3. 95. 97. 98. 134.
	104. 155. 178. 184.		135. 140. 178.
<i>Achilles Statius.</i>	4. 111.	<i>Jac. Phil. de Medenbach Wakker.</i>	173.
<i>August. van Staveren.</i>	25.		219.
<i>M. El. Stoeberus.</i>	Pr. 47—50.	<i>Jac. Wallius.</i>	94. Pr. 41. 43.
<i>J. Jo. Struchtmeyerus.</i>	115.	<i>Petr. Wesfelingius.</i>	65. 234.
<i>Rob. Titius.</i>	40.	<i>Car. Ant. Wetstenius.</i>	Pr. 60.
<i>Jac. Tollius.</i>	58.	<i>Jo. Hild. Withofius.</i>	3. 85. cap. x.
<i>Jo. Toupius.</i>	122. Pr. 57, 58.		230, 231.
<i>L. C. Valckenaerius.</i>	Pr. 59, 60.		



I N D E X

V E R B O R V M E T R E R V M.

A.

- A** barbarea mater Euphorbi fuit,
non Heleni. Pr. 51.
Abfyrtydes. 222.
Accola, &, incola, confunduntur. 179,
180.
Additus, &, editus, permutantur. 24.
— navi decus Addita pinus. 23.
Adspice, ut veniant. 101.
Ae, sequente vocali, non corripitur
in, Erythraeus, Maeotis. 3.
Aegaea litora. 29.
Aetbra, &, Ida, confunduntur. 154.
Aglauros, livore macerata, se praecipitasse fertur. 241.
Alia, &, ulla, confunduntur. 63.
Aloidae conati sunt coelum rescindere,
non incendere. 19.
Amare, &, habere, confunduntur. 117.
Milo male dicitur fluidos lacertos in
Amne spectasse. 198.
Amor in conjuge, pro, erga conjugem,
inprobatur. 171.
Amor artificem morbi non habet. 116.
Liquor rigat Antra. 147.
Apta confux, amor. 172.
Arenas & sidera numerare. 7.
Argæus. 23.
— Argivus, &, Argous, confunduntur. 23.
Argous, &, Argæus, permutantur. 23.
Arva operosa. 174.
— pomariis junguntur. 147.
— liquor rigat. 147.
As, in, Pblas, producitur. Pr. 38.
Assueta lanis colendis. 173.
Atri Laestrygones an dicantur? 28.
Attentare leones. 127.
Attis. 242.
Augustum omen. 120.
Αὔραι πόρτοις δόγαισι. Pr. 9.
— &, Ὠραί, confunduntur. 16.

Aut, &, vel, ab optimis poetis
junguntur. 212.

B.

- Semiramis jussit Baetra caput imperio
subdere. 155.
Baratrum siccet solum emulsa palude. 11.
an, Batavus, media syllaba longa,
pronuntiatur? Pr. 26, 27.
Berecyniades. 242.
Britannia picto vultu, non, curru. 170,
171.
Britomartis sectabatur venatus ferarum,
non, virorum. 62.
Bructerus accola, an, incola sylvae
Hercyniae? 180.

C.

- Cacus incola fuit Aventini montis,
accola Palatini. 178.
Calpurnius imitatur Catullum. 8.
Camilli magni. 109.
Candidus Amor. 120.
lyra Carmen digitis percutere. 114.
Care noctem vendere. 127.
Carum caput. 58, 59.
— mutatur in, sacrum. 59.
Casandra non credita. 59.
poetae refugerunt a Casu quarto,
Minoem. 58.
Catullus obiit juvenis. 47.
— non scripsit Cirin. 46-48.
Caupo. 69.
Causfidici male audiunt. 71.
Causfidicus ab Horatio cautor providus,
non autem, caupo perfidus,
vocatur. 69-71.
Cau-

Cautior providus. 68-71.
Celer Diana. 61.
Celides prima producta nequit effer-
ri. Pr. 45.
Circus, hippodromus. 160.
— Lacaena Circum pulsat equis. 159.
Ciris a multis valde laudatur. 29, 30.
— a paucis reprehenditur. 30.
— obscuritatis causae. 31.
— male Catullo tribuitur. 46-48.
— Gallo 48-53.
— scriptori Nasone recen-
tiori 54.
— adjudicatur Virgilio. 31-46.
— post Culicem videtur edita,
priusquam conponerentur Eclo-
gae. 44.
— opus supremum non fuit. 41-44.
Claudianus imitatur Horatium. 84.
Cognita Lycinna. 162.
de Colchis dici nequit, eos a To-
mitis vix Danubio separari. 222.
Colere lanas. 172.
nihil deest Collationi: extincta Me-
deae flamma ad Iasonis adspectum
revixit, ut scintilla solet a ventis
alimentum resumere. 208.
Collustrare. 102.
Κόιν Αἰθυσσας numerare. 7.
Construere divitias, acervum. 72, 73.
singularis verborum Constructio. 205.
Contectus auro. 111.
Corpus, & pectus, confunduntur. 121.
— pondus, 167.
— desultor corpus trajicit. 166.
non Credita Casandra. 159.
poetae sequuntur Ctesiam. 156.
Culex est Virgilii. 16-18.
— Ruai & Oudini sententiae
de eo refutatae. 17, 18.
Currus, & vultus, permutantur. 171.
Cyclades & Sporades junguntur, &
confunduntur. 66.

D.

Danaïdum poenae mulieribus, non
autem viris, sunt constitutae. 231.
— crudelitas praecipue nota-
tur. 232.

volumen De veste. 114.
Delos, & tellus, confunduntur. 39.
Delphicum templum fertur a Gallis
incensum. 156.
— — — — — spoliatum. 158.
— — thesauri bello sacro peni-
tus expilati dicuntur. 177.
— — — — — Brenni tamen
aetate non decrant, qui cupidi-
nem praedandi possent incendere. 157.
Demetrius Moschus refutatur. Pr. 15.
flores Dependent foribus. 57.
Deponere amorem. 64.
hora Dicitur jocis. 169.
Dimissa somno, periclo. 132.
Disiectas Thebas componere. 121.
Ditia templa. 157.
— regna. 158.
Dryantiades dicitur, non autem, Dry-
antides. Pr. 23.
Dynastes, Ovidio perperam tribuitur. 230.

E.

E in, Dioneus, & similibus corrip
nequit. 3, 4.
— responde, vide, vale, semper
producitur. 217-219.
Echliptis Propertiana, jam impune. 137.
Elegis, non oculis, Propertii Cynthia
superba facta est. 164.
Eöus, mutato nomine, Hesperus. 15.
— utrumque nomen venuste
ponitur. 15.
Eretrius non dicitur prima syllaba
longa. 6.
Erythrii pulvis, ferri nequit. 2.
Es, sequente vocali, non produci-
tur. 140.
Esuri terna per ora canes, suspectum
loquendi genus. 201.
Exhalare. 210.
Exstincti, & exstructi acervi, con-
funduntur. 73.
Exstruere divitias. 73.
— exstructi acervi. 73.
— & exstincti, con-
funduntur. 16.
Exterritus prodigiis, monstris. 56.

F.

- Feri*, &, *viri*, permutantur. 61, 62.
Ferrum & *ignes pati*. 100.
Fessum corpus. 64.
Fides, &, *vides*, confunduntur. 71.
Fingere, &, *fundere*, permutantur. 75.
Flores amaraci, rosae. 57.
Fundere opprobria in aliquem. 74.
 — &, *ingere*, confunduntur. 75.
Futura. Ovidius in *Diris* optat; Tem-
 poribus autem *Futuris* non utitur. 236.

G.

- Gallus* non scripsit *Cirin*. 38—43.
 — *Fontaninus* ei ficta & com-
 mentitia carmina tribuit. 51, 52.
 — an plures uno versus ab
 eo scripti supersint? 53.
Gaudere beatis. 129.
Grandia poscere. 127.
 in, *Gratuitus*, *i*, producitur. Pr. 27.
Gyrum pulsant equis, suspectum lo-
 quendi genus. 159.
Gygae & *Croesi flumina*. 130.

H.

- Helenus Priamides*. Pr. xi.
 — vates fuit, & prudentia cla-
 rus. ib.
 — cum Graecis ducibus vixit. 12.
 causa. ib.
 — *Priamo Trojanisque inimicus*
fata Trojae Graecis indica-
vit. ib.
 — ejus sermo cum *Philocteta* ex-
 ponitur in libello *Orphei* de
Lap. xi, 26 — xx, 14.
Habere mulierem. 117.
 — &, *amare*, confunduntur. ib.
Harpyia male quatuor syllabis ef-
 fertur. Pr. 40.
Herba gramen habens, loquendi ge-
 nus suspe-
 ctum. 235.
Hercules in agro non est *Apollo*. Pr. 17.

- Hesperus* idem est, qui mane *Eös*,
 mutato nomine. 15.
 — utrumque nomen venuste po-
 nitur. 16.
Heu vix usurpatur, nisi in re lugu-
 — &, *o*, permutantur. 133.
 poëtae non dicuntur *Hiare carmen*. 147,
 148.
Hieronymi errores notati. 47.
 poëtae non dicuntur *Hiscere tan-*
tum operis. 148.
Hortari canes. 160, 161.
 — &, *sectari*, confunduntur. 161.
Hortulus Cecropius est *Epicuri*. 31.

I.

- Jam, jam, non, jam, jam jamque*. 28.
Janus Secundus imitatur *Propertium*. 116.
Iapetides ab *Ovidio* non vocatur *Pro-*
metheus. 224.
 — Pr. 46.
Iäpetionides, non, *Japetionides*. 224.
Iäson, male duabus syllabis effertur. 222.
Iäspis — — — — — ibid.
Iäzyx effertur tribus syllabis. ibid.
Ida, &, *aethra*, confunduntur. 154.
Ilithyia quatuor syllabis pronuntiatur.
 Pr. 41.
Imitari, &, *mirari*, permutantur. 140.
 141.
In, &, *re*, confunduntur. 19.
candor In amicis, non videtur *Ovidia-*
num. 225.
Incendere, &, *rescindere*, permutan-
 tur. 19.
 — *mundum* non conati sunt
Aloidae. ib.
Incola, &, *accola*, confunduntur. 179,
 180.
Indeque. 76—78.
Interpolatorum conplures indicantur
 consuetudines cap. xi. & seqq.
Iö, iambus est. Pr. 46.
 — errores variorum notati. ib. & 45.
Ira Hectoris. 27.
Istbaec. 63.
Iülus. 223.
Jubet, &, *lubet*, confunduntur. 10.
 Ju-

Fugis, &, rogis, permutantur. 106.
Juvenca Graja. 119.
Juvenis. 45.
juvenes anni. 45.

L.

prata Late cruentantur. 162, 163.
Latiae & Sabinae junguntur. 138, 139.
funera non dicuntur intrare Leges infernas. 181.
Lenire senectam. 183.
—, &, sentire, confunduntur. 183.
Librarii scriptorum verba & loquendi genera locis alienis reponunt. 117-119.
— verba proxime praecedentia in aliorum locum substituunt. 154.
Ligus pernix. Pr. 29, 30.
Loci umbrosi dicuntur obferari, non rogi. 182.
— &, rogi, confunduntur. ibid.
Lotichius imitatur Propertium. 142.
Lucanus imitatur Virgilium. 110.
Lubet, &, jubet, permutantur. 10.

M.

M, si negligatur ecclipsis, propter caesuram produci nequit. 136-138.
Macedo. 240.
Μακεδών. 240.
Magnus sanguis. 21, 22. *Terra manat magno sanguine, non legitur apud optimos Latinitatis auctores.* 22.
— &, multus confunduntur. 21, 22.
Male falsus, &, falsus male. 15.
Martialis imitatur Propertium. 128, 172.
Mater terra. 118.
Mea, tua. Meae sentire furores. 103, 104.
Membra, &, verba, confunduntur. 126.
Μεμβραῖος tertia syllaba brevi pronuntiatur. Pr. 19.
— &, μεμβρίος, confunduntur. 16.
Valerii Mesfalaе aetas. 43. *mortis tempus.* 54.
Metare loca. 28.
Meterea turba nusquam fuit. 221.

Miramur, &, narramus, confunduntur. 126.
Mirari, &, imitari, permutantur. 141.
Monitus fulminum. 109.
Morientes ultionem sui mandabant. 177.
Motus pennarum in aëre errantium. 109.
Multus, &, magnus, confunduntur. 21.
— nudus, — 126.
— terra manat multo sanguine. 21, 22.
tantum Mutatus. 12.

N.

Narramus, &, miramur, confusa. 126.
Ne, neve. 134.
Nictantia sidera. 56.
Nitet uva. 149.
Nomas. 178.
Nomina appellativa mutantur a libris in propria. 8-9. 156.
Nomina Vertumni. 169.
Nudus, &, multus, confunduntur. 126.
Numerare arenas & sidera. 7, 8.

O.

O, &, heu, permutantur. 133.
ab Oeteis rogis Hebe gavifus est Hercules. 106.
Omphalie. 152.
Operosa arva. 147.
Ὀρεῖ, &, Ἀρεῖ, confunduntur. Pr. 9.
Orithyia quinque syllabis male pronuntiatur. Pr. 40.
Ornare domum per arma fixa. 150.
— limina multis donis. 151.
Ovidius imitatur Horatium. 74, 84.
— Propertium. 122, 136, 161.
— iisdem exemplis in Ibide non utitur. cap. 13.
— novum poenae genus solo versu pentametro non effert. 242.
— an exsilium suum quovis supplicii & mortis genere gravius declaraverit? 243.

P.

- P, pro, T, saepe ponitur a librariis. 70.
Παλαμήδης, & *Πριάμης*, confunduntur. Pr. 11.
Παμφύλιος, media syllaba longa pronuntiatur. Pr. 20, 29.
 — & *Παμφύλιος*, permutantur. ib.
Pectus, & *corpus*, confunduntur. 121.
equi lignei venter apertus non laesit Penates. 166.
Penei, duabus syllabis efferri nequit. Pr. 21, 22.
Peneu rejicitur. Pr. 22.
lyra carmen digitis Percussit, Latinum non videtur. 115.
Periboea, Alcathoï filia, Telamoni nupsit. 25.
 — mater Ajacis. ib.
 — *Eriboea*. ib.
Perjurum pactus. 121.
Personae mutatio frequens Propertio probatur locis suspectis. 123.
rumor Pervenit ad aures. 136.
Philoctetes. Pr. 12.
 — *Herculis* *Ἡρακλῆος*. 14.
 — *Ἡρώς* *ἐκατηβόλος*. 13.
Pblias, bisyllabum, prima longa. Pr. 38.
Phoebus, non *Tethys*, sparsas sui currus partes & equos collegit. 197.
Phoenix Heliopolin venit. 150.
Poeni distinguuntur a Phoenicibus. 79-81.
Poenus, & *pontus*, confunduntur. 85.
Poëtae ab oratione, quae aliunde pendet, ad absolutam transeunt. 102.
in Poëtarum carminibus insignia in modis syllabarum vitia permanent. Pr. 4—30.
Pondus, & *corpus*, confunduntur. 167.
desultor leve Pondus alterno equo trajicere non dicitur. 166.
Pontus, & *Poenus*, confunduntur. 85.
Posuisse, & *statuisse*, permutantur. 153.
Potius, & *satiùs*, confunduntur. 141.
Praeter, & *propter*, permutantur. 47.
Premere manus. 115.
Πριάμης, & *Παλαμήδης*, confunduntur. 11.
Priamides Helenus. Pr. 11.
in Priapejis versibus, Catullo tribu-
- tis, quarta sede semper fere trochaeus apparet. 13, 14. Pr. 20.
Propertius imitatur Theocritum. 120.
 — — — — — *Virgilium*. 141-146.
 — — — — — ab eorundem verborum repetitione non refugit. 154, 155.
Propter, & *praeter*, confunduntur. 27.
Prothoenor, non, *Protenor*. Pr. 23.
Providus cautor. 71.
Prudentius imitatur Horatium. 70.
Pudicitia sub Saturno regnavisse dicitur. 139.
Pulsare circum equis. 159, 160.
Pulvis aethereus. 6.
 — *aridus*. 6—8.
 — *Eretrius* rejicitur. 5.
 — *Euboicus*. 5.
 — *siccus*. 6.
Pulvis Erythrii rejicitur. 2.
 — *Servius* non tradidit *Veteres* declinavisse, *hic pulvis*, *bus pulvis*. 9.
Pythia regna. 157.

Q.

- Que*, recte excipitur voce, cujus primae literae sunt, *str*. 74.
 — bisyllabis jungitur e brevi terminatis, ut, *Indeque*, *Menteque*. 77.
 — & trisyllabis, ut, *audireque*, *videreque*. 78.
 — *non te terreat*, *Quod clasfis remigat*. 173.

R.

- Re*, & *in* confunduntur. 19.
 — *Incaute agunt*, *qui*, *recubat*, *reparat*, *remitit*, *resistere*, *prima syllaba producta*, *poëtis ingerunt*, *aut*, *repponit*, *rettudit*. Pr. 43.
Regiones pro gentibus ponuntur, ut, *Britannia picto vultu*. 170, 171.
Regna ditia. 157.
 — *Pythia*. 156.
 Regna

- Regna*, &, *templa*, confunduntur. 158.
Reperi, prima longa pronuntiatur. Pr. 41.
Reperio, — brevis — Pr. 43.
Repetitio verborum: *Cois*, de *Coa* ve-
 ste. 113.
 — ab *Repetitionibus* eorundem ver-
 borum *Propertius* alique non refu-
 gerunt. 154, 155.
Repuli, prima longa pronuntiatur. Pr. 42.
Repello, — brevis — Pr. 43.
Retuli, prima longa pronuntiatur. Pr. 42.
Refero, — brevis — Pr. 43.
Rescindere coelum. — 15.
classis a litore Resoluta, non, *revoluta*. 60.
forma par animo Respondet in illa, La-
 tinum non est. 215.
Rhythmus, *N. t. Tyrrhena s. f. are-*
na, non mutandus. 115.
Rogis, &, *jugis*, permutantur. 156.
Rogi, &, *loci*, — 181.
Rogus, &, *torus*, — 184.
Ruere divitias, &, *acervos aeris*, in-
 probatur. 72.
 — &, *struere*, confunduntur. 73.
Rutilius notatus. Pr. 40.

S.

- Sacrum*, &, *carum*, confunduntur. 59.
 — *alumna male dicitur caput nu-*
trici sacrum. — ib.
Saepe munera ferre. — 12.
 — &, *semper*, permutantur. 12, 14.
male Salsus. — 15.
Salva Penelope dici nequit, *cujus pu-*
dicitia salva est. — 124.
 — &, *sola*, confunduntur. 125.
Sanguis multus. 22. *magnus*. ib.
Sannazarius imitatur Propertium. 126.
 142. 147. 174.
Satius est imitari Philetam. 141.
 — *Dubitatum de loquendi gene-*
re, satius imitare Philetam. 16.
 — &, *potius*, confunduntur. 141.
venatores Sectantur feras, non au-
tem canes. — 160.
Sectari, &, *bortari*, permutantur. 161.
funera Sedes infernas intrant. 181.
Seneca Tragicus imitatur Ovidium. 193.
Sentire, &, *lenire*, confunduntur. 183.
non Sic, nec sic, in oppositione con-
 jungi solent. 107, 108.
Sidera & arenas numerare. 7.
Actaeon cornua Solitis in undis vi-
dit. — 197, 198.
Solus, &, *salvus*, confunduntur. 145.
Sela Penelope. 124.
Sophie fedes habet in colle. 49.
Sporades, &, *Strophades*, permutan-
 tur. 66.
 — *Cyclades conjungun-*
tur, & confunduntur. 67.
Stattius imitatur Propertium. 106. 173.
 — notatur. 65.
Statuisse, &, *posuisse*, confunduntur. 153.
Strophades in Sporadas a librariis mu-
tatae. 66, 76.
Subter, &, *super*, confunduntur. 20.
 — *capellae Subter dumos, & ge-*
nestas cubant, non super. 19-21.
Strigare prima brevis pronuntiatur. Pr.
 36, 37.
Struere divitias, acervos aeris. 72.
 — &, *ruere*, confunduntur. 73.
Subdere caput inperio. 155.
Super, &, *subter*, confunduntur. 20.
Superba cauda. 128.
Supplicia, quae tyranni de miseris
sumserunt, & aliis dederunt, eo-
dem carmine referuntur. 235.
Susplicere ad sidera. 55.

T.

- Telamon habuit in matrimonio Pe-*
riboeam, Regis Alcathoi filiam. 25.
Templa ditia. 156.
 — &, *regna*, confunduntur. 158.
Teneri cortices. 108.
Tereos. — 237.
Tereides, inprobatur. ibid.
Tellus, &, *Delos*, confunduntur. 39.
Teucer nothus ex Hesione captiva
procreatus est. 26.
Tbalassio jubet servire. 10.
Tbalassius, inprobatur. ib.
Thebarum muri non sunt restituti pe-
nia Phrynes. 122.
Thiodamas, Priami filius, nunquam
fuit.

- fuit. Pr. 15.
 ei male tribuitur Heleni
 sermo apud Orphea. 15, 16.
Lethaeus liquor Tingit ora, non, te.
 rit. 174.
 color 175.
Tinctus, &, *tritus*, confunduntur. 175.
Togam *Cynthiae* non dedit *Proper-*
tius. 111.
Torrida limina. 156.
Torus, conjugium, conjux. 184.
 emeritus. ib.
 &, *rogus*, permutantur. ib.
Tritus, &, *tinctus*, confunduntur. 175.
- V.
 nec *Vale dicere*, nec *Valedicere* fer-
 ri potest in Ovidii versu. 217—219.
Vastae ferae. 91.
Vehi nave, non a nave. 148.
Vel, et, aut, ab optimis poetis jun-
 guntur. 214.
Venari viros. 62.
Venatus ferarum. 61.
Venit uva. 143.
Verba, & *membra*, confunduntur. 126.
Versus e multis spondeis facti. Pr. 57, 58.
Vestibuli tecta ferri nequeunt. 11.
Vides, &, *fides*, confunduntur. 71.
Videfis. 218.
dona multum Vigilata. 31.
Vindemia tegit colles, non autem
- legit. 144.
Virgilius scripsit Calicem. 61.
 Cirin. 31—54.
 in Ciri *Lucretium* imitatur. 49. 55.
 Catullum imitatur. 64.
 notatur. 65.
Epicureae se *Philosophiae* de-
 didit. 31.
 primis annis audivit *Epicu-*
reum Syronem. 29.
Musis aliquando nuntium re-
 misit. 32.
 dem versibus bis utitur. 54.
Virides uvae, sunt immaturae. 142.
Ulla, &, *alia*, confunduntur. 63.
Ulva pedes implicat. 183.
 &, *unda*, permutantur. ib.
Unda, &, *Ulva*, confunduntur. ib.
 quod *Ut* o potius fallar! 60.
Uterque Poenus, inprobatur. 78—83.
 Pontus. 83, 84.
Utinam ne! 62.
Uva nitet. 143.
 venit. 143, 144.
 viridis; viret jugis. 142.
Vultus, &, *currus*, confunduntur. 171.
- Z.
Zanclaea Charybdis. 26. 27.
Zeten, utraque syllaba producta pro-
 nuntiatur. Pr. 37.
Zetbi prata. 162.

F I N I S.

Erwerthe
 Stadtbibliothek
 München

X XII. 83
XX VII. 89
XX VIII. 94



Schrader, Johannes

Joannis Schraderi Liber Emendationum

Leovardia 1776

4 Philol. 83 q

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10687508-0